

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Διπλωματική Έργασία με θέμα:

Οικονομοτεχνική Ανάλυση και Αξιολόγηση Εταιρειών

Παροχής Υπηρεσιών:

Η περίπτωση μιας εταιρείας Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών.

της

Χριστίνας Ι. Δάγκαρη

Πειραιάς 2011

Σημείωση:

Η παρούσα εργασία έχει εκπονηθεί για εκπαιδευτικούς σκοπούς και ορισμένα από τα στοιχεία που περιλαμβάνει είναι υποθετικά.

Αφιερώνεται στους αγαπημένους μου γονείς,

Περίληψη

Η παρούσα διπλωματική εργασία πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος στη Διοίκηση Επιχειρήσεων- Διοίκηση Ολικής Ποιότητας του Πανεπιστημίου Πειραιώς. Αντικείμενο της εργασίας είναι η Οικονομοτεχνική Ανάλυση και Αξιολόγηση των Εταιρειών Παροχής Υπηρεσιών και πιο συγκεκριμένα αναλύεται η περίπτωση μιας εταιρείας Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών.

Στην παρούσα εργασία θα αναλυθεί ο θεσμός των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών και θα γίνει αναφορά στην ιστορική του εξέλιξη. Επίσης, θα γίνει μια επαρκής περιγραφή του ελεγκτικού επαγγέλματος και της ελεγκτικής διαδικασίας για την καλύτερη κατανόηση της φύσεως μια εταιρείας Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών. Σκοπός της εργασίας είναι, εκτός των άλλων, να παρουσιασθεί ένα άρτιο επιχειρηματικό σχέδιο της ελεγκτικής εταιρίας με επωνυμία «ΑΚ&Ε Ελεγκτική και Συμβουλευτική ΑΕ» και να προβλεφθεί η βιωσιμότητά της, βάσει των υπάρχουσών περιβαλλοντικών συνθηκών και των επιδόσεων της, για μια περίοδο τεσσάρων ετών.

Η δομή της εργασίας θα βασιστεί στο σκελετό του επιχειρηματικού σχεδίου όπως παρουσιάζεται στο κεφάλαιο οκτώ του βιβλίου «Μεθοδολογία, Τεχνικές και Θεωρία για Οικονομοτεχνικές Μελέτες» του κ. Σ. Καρβούνη. Έχοντας, τέλος, όλες τις πληροφορίες για την χρηματοοικονομική πορεία της εταιρίας θα γίνει και η χρηματοοικονομική ανάλυση και αξιολόγηση της πορείας της ελεγκτικής εταιρείας «ΑΚ&Ε ΑΕ» στο τελευταίο κεφάλαιο της εργασίας.

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στον επιβλέποντα καθηγητή της διπλωματικής εργασίας Λέκτορα κ. Μάρκο Τσόγκα, για την καθοδήγηση και τις συμβουλές του, καθώς και τον Αναπληρωτή Καθηγητή του Τμήματος Διοίκησης και Οργάνωσης Επιχειρήσεων κ. Δημήτριο Α. Γεωργακέλλο για την αμέριστη συμπαράσταση και πολύτιμη βοήθειά του καθ' όλη τη διάρκεια της εκπόνησης της παρούσας εργασίας, αλλά και για την υποστήριξη του κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών μου σπουδών.

Επίσης, θα επιθυμούσα να ευχαριστήσω τους εργαζομένους των εταιρειών Σ.Ο.Λ Α.Ε και BDO Ορκωτοί Ελεγκτές ΑΕ και του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών για τις πληροφορίες που μου παραχώρησαν και την διάθεση που έδειξαν για συνεργασία και συνέβαλλαν θετικά στην εξέλιξη της εργασίας.

Είμαι ευγνώμων στους γονείς μου, Γιάννη και Βικτωρία, στον αδερφό μου, Νίκο και στο φιλικό μου περιβάλλον για την υπομονή και την υποστήριξή τους σε όλη την διάρκεια των σπουδών μου. Τέλος, ευχαριστώ τον μπαμπά μου για την συμβολή του στην επιλογή του θέματος της παρούσας εργασίας.

Κατάσταση Πινάκων

Πίνακας 1.2.1: Η εξέλιξη της Ελεγκτικής και των στόχων που είχε ο έλεγχος διαχρονικά.....	28
Πίνακας 2.4: Προβλέψεις πωλήσεων για τα έτη 2011 έως 2014.....	59
Πίνακας 3.1.3: Υπηρεσίες ανά κατηγορία.....	68
Πίνακας 3.1.6: Ενδεικτικός πίνακας των πελατών.....	75
Πίνακας 4.3: Οι διευθύνσεις των υποκαταστημάτων της εταιρείας.....	82
Πίνακας 4.5: Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρείας.....	83
Πίνακας 4.1.2: Οικονομικά Μεγέθη Ελεγκτικών Οίκων το έτος 2008.....	94
Πίνακας 5.2.4.2: Το προφίλ των ανταγωνιστών.....	123
Πίνακας 6.2: Τετραετής Πρόβλεψη Πωλήσεων (σε €).....	130
Πίνακας 7.4.2: Κατανομή του ανθρώπινου δυναμικού ανά ειδικότητα και μορφωτικό επίπεδο.....	163
Πίνακας 8.2β: Προβλεπόμενο κόστος πωληθέντων για την τριετία 2011-2014.....	167
Πίνακας 8.2α: Προβλεπόμενες πωλήσεις για την τριετία 2011-2014.....	167
Πίνακας 8.3: Προβλεπόμενη Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης για τα έτη 2011 έως και 2014.....	168
Πίνακας 8.5: Προβλεπόμενος Ισολογισμός.....	170
Πίνακας 8.6: Παρουσίαση Αριθμοδεικτών.....	172

Κατάσταση Σχημάτων

Γράφημα 2.6: Εκτίμηση Πωλήσεων για τα έτη 2011-2014.....	62
Γράφημα 3.1.4α: Μερίδιο Αγοράς των Ελεγκτικών Εταιρειών κατά την Οικονομική Χρήση 2009.....	71
Γράφημα 3.1.4β: Προβλεπόμενο Μερίδιο Αγοράς των Ελεγκτικών Εταιρειών κατά την Οικονομική Χρήση που διανύουμε, 2010.....	71
Γράφημα 3.1.5α: Καθαρά κέρδη προ φόρων σε €.....	73
Γράφημα 3.1.5β: Καθαρά περιθώριο κέρδους.....	73
Εικόνα 3.1.7: Διανομή Υπηρεσιών.....	76
Γράφημα 3.1.8: Κύκλος εργασιών (πωλήσεις σε χιλ. Ευρώ).....	77
Διάγραμμα 4.6: Οργανόγραμμα της Επιχείρησης.....	85
Γράφημα 5.2.2: Τμηματοποίηση των πελατών της εταιρείας AK&E ΑΕ ανά κατηγορία επιχειρήσεων.....	112
Γράφημα 5.2.4.2α: Ποσοστά Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών ανά εταιρεία και μερίδιο αγοράς.....	125
Γράφημα 5.2.4.2β: Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές ανά Ελεγκτική Εταιρεία (2008)..	125
Γράφημα 6.2 : Τετραετής πρόβλεψη των πωλήσεων ανά κατηγορία υπηρεσιών...	131
Διάγραμμα 7.3.3.8: Η μελλοντική οργανωσιακή δομή της εταιρείας.....	155
Γράφημα 7.4.2α: Σύνολο προσωπικού ανά μορφωτική βαθμίδα.....	165
Γράφημα 7.4.2β: Κατανομή ελεγκτικού προσωπικού ανά κατηγορία.....	165

Συντομογραφίες

- **ΟΕΛ:** Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής
- **ΣΟΛ:** Σώμα Ορκωτών Λογιστών
- **ΣΟΛ ΑΕ:** «Συνεταιρισμός Ορκωτών Λογιστών» ΑΕ
- **ΣΟΕΛ:** Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών
- **ΕΛΤΕ:** Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης κι Ελέγχων
- **ΕΛΛΠ:** Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων
- **ΔΛΠ:** Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα
- **ΔΠΧΠ:** Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης
- **ΔΕΠ:** Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα
- **ΔΟΛ:** Διεθνής Ομοσπονδία Λογιστών
- **Α.Ε:** Ανώνυμη Εταιρεία
- **ΚΟ:** Κοινοτική Οδηγία
- **ΝΔ:** Νομοθετικό Διάταγμα
- **ΠΔ:** Προεδρικό Διάταγμα
- **ΕΕ:** Ευρωπαϊκή Ένωση
- **ΕΟΚ:** Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα
- **ΧΑ:** Χρηματιστήριο Αθηνών
- **Δ.Σ:** Διοικητικό Συμβούλιο
- **Σ.ΛΟ.Τ:** Συμβούλιο Λογιστικής Τυποποίησης,
- **ΔΠΕΠ 1:** Διεθνές Πρότυπο Ελέγχου Ποιότητας 1
- **Δ.Π.Δ.Δ.Π. 1:** Διεθνούς Προτύπου Διασφάλισης Δικλείδων Ποιότητας 1
- **ΙΕΣΟΕΛ:** Ινστιτούτο Εκπαίδευσης του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών
- **ΕΠΕΛ:** Επιτροπή Ποιοτικού Ελέγχου
- **IFAC:** International Federation of Accountants
- **ISQC 1:** International Standard on Quality Control 1

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	4
Ευχαριστίες.....	5
Κατάσταση Πινάκων	6
Κατάσταση Σχημάτων	7
Συντομογραφίες.....	8
Πρόλογος.....	15
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο : ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΩΝ ΟΡΚΩΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΩΝ & ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ	17
1.1 Εισαγωγή	17
1.2 Ιστορική Επισκόπηση του θεσμού των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών.....	18
1.3 Σύνοψη Ιστορική Εξέλιξη του θεσμού του Ορκωτού Ελεγκτού Λογιστή (Ο.Ε.Λ) στην Ελλάδα.....	23
1.4 Εισαγωγικές Έννοιες Ελεγκτικής	26
1.4.1 Η έννοια, ο σκοπός και το περιεχόμενο της Ελεγκτικής.....	26
1.4.2 Ανάλυση Κατηγοριών Ελέγχου	30
1.4.3 Ο εξωτερικός έλεγχος.....	31
1.4.4 Βασικές ελεγκτικές διαδικασίες του εξωτερικού ελέγχου.	34
1.4.5 Οι ενδιαφερόμενοι για τη διενέργεια του ελέγχου	35
1.4.6 Σε ποιες εταιρίες διενεργείται υποχρεωτικός έλεγχος;	36
1.4.7 Το υποκείμενο του ελέγχου.....	36
1.4.8 Οι αρμοδιότητες των Ορκωτών Ελεγκτών	40
1.4.9 Οι υποχρεώσεις των Ορκωτών Ελεγκτών	41
1.2.10 Πιστοποιητικό Ελέγχου ή Έκθεση Ελέγχου	43
1.5 Οι θεμελιώδεις αρχές του ελεγκτικού επαγγέλματος	46
1.6 Το νομικό πλαίσιο της Ελεγκτικής.....	47
1.7 Αναγκαιότητα Εξωτερικού Ελέγχου.	49

1.8 Οι ελεγκτικές εταιρείες τη τελευταία δεκαετία.....	51
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο : ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΣΥΝΟΨΗ.....	55
2.1 Οράματα και Αποστολή.....	55
2.2 Περιγραφή της επιχειρήσεως.....	55
2.2.1 Ιστορικό	55
2.2.2 Στόχοι.....	56
2.2.3 Διευθυντική Ομάδα & Εξωτερικοί Σύμβουλοι.....	56
2.3 Ανάλυση του κλάδου και της αγοράς	57
2.3.1 Τάσεις του κλάδου	57
2.3.2 Υπηρεσίες.....	57
2.3.3 Ανάλυση της αγοράς	58
2.3.4 Έρευνα Αγοράς.....	58
2.3.5 Ανάλυση Ανταγωνισμού.....	59
2.4 Στρατηγική Μάρκετινγκ.....	59
2.4.1 Τιμολογιακή Στρατηγική.....	60
2.4.2 Στρατηγική Προωθήσεως.....	60
2.5 Σχέδιο Λειτουργίας.....	61
2.5.1 Κανονισμοί Λειτουργίας	61
2.5.2 Ανθρώπινο Δυναμικό	61
2.6 Χρηματοοικονομική Ανάλυση.....	62
2.7 Χρηματοδότηση	62
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ^ο : ΟΙ ΥΨΗΛΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ.....	63
3.1 Η παρούσα κατάσταση.....	63
3.1.1 Η παρούσα εικόνα της επιχείρησης.....	63
3.1.2 Το μάντζμεντ της επιχείρησης	64
3.1.3 Υπηρεσίες.....	65
3.1.4 Περιγραφή του περιβάλλοντος της αγοράς	69

3.1.5 Τιμολογιακή Πολιτική και Κερδοφορία.....	72
3.1.6 Πελάτες.....	74
3.1.7 Διανομή	75
3.1.8 Χρηματοοικονομική Κατάσταση Επιχειρήσεως.....	76
3.2 Οράματα και Αποστολή Επιχειρήσεως	78
3.2.1 Περιγραφή Οραμάτων.....	78
3.2.2 Περιγραφή Αποστολής	78
3.2.3 Οι στόχοι της επιχείρησης	79
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ^ο : ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	81
4.1 Η Επωνυμία της Επιχείρησης.....	81
4.2 Νομική Μορφή της Επιχείρησης – Μέτοχοι.....	81
4.3 Τοποθεσία Επιχειρήσεως	82
4.4 Ομάδα Διευθυντών (μάνατζμεντ).....	82
4.5 Δομή Εταιρικής Διακυβέρνησης	83
4.6 Οργανόγραμμα	85
4.7 Σύμβουλοι Επιχειρήσεως (Νομικοί, Λογιστές, Τεχνικοί).....	85
4.8 Στρατηγικές Συμμαχίες.....	86
4.9 Ασφάλιση της Εταιρίας.....	88
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ^ο : ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	89
5.1 Τάσεις του κλάδου	89
5.1.1 Ιστορική Εξέλιξη του κλάδου και της υπηρεσίας.....	90
5.1.2 Η παρούσα κατάσταση του κλάδου και της υπηρεσίας	92
5.1.3 Μελλοντικές Προβλέψεις	95
5.1.4 Η κατάσταση του κλάδου	96
5.1.5 Ύπαρξη κοινωνικών τάσεων ή προτιμήσεων που μπορούν να επηρεάσουν τον κλάδο.....	97
5.1.6 Ανάλυση PEST.....	99
5.1.6.1 Πολιτικό – Νομικό Περιβάλλον.....	99

5.1.6.2 Οικονομικό περιβάλλον.....	100
5.1.6.3 Κοινωνικό περιβάλλον.....	101
5.1.6.4 Τεχνολογικό περιβάλλον	101
5.1.7 Αναγνώριση Ευκαιριών στον κλάδο προερχόμενων από δημογραφικούς, κοινωνικούς, οικονομικούς και πολιτικούς παράγοντες.	102
5.2 Η Υπηρεσία	105
5.2.1 Περιγραφή της Υπηρεσίας.....	106
5.2.2 Η αγορά- στόχος.....	110
5.2.3 Η έρευνα αγοράς που στηρίζει την ανάλυση	111
5.2.4 Ανάλυση Ανταγωνισμού	112
5.2.4.1 Παράγοντες που επηρεάζουν την τιμολογιακή πολιτική ανταγωνισμού.	113
5.2.4.2 Το προφίλ των ανταγωνιστών.....	116
5.2.4.3 Μελλοντικές προβλέψεις για τον ανταγωνισμό στον ελεγκτικό κλάδο	125
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ^ο : ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ	127
Εισαγωγή	127
6.1 Στρατηγική Μάρκετινγκ.....	128
6.2 Στρατηγική πωλήσεων.....	129
6.3 Τιμολογιακή Στρατηγική.....	130
6.3.1 Αποδοχή από την αγορά τιμών.....	132
6.3.2 Τρόπος καθορισμού της αμοιβής στους ελεγκτές	132
6.3.3 Καθορισμός Αμοιβής για μη Ορκωτούς Ελεγκτές.....	133
6.3.4 Η επιρροή του ανταγωνισμού στον καθορισμό των αμοιβών	133
6.4 Στρατηγική προώθησης.....	135
6.4.1 Χορηγίες.....	135
6.4.2 Διαφήμιση.....	135
6.4.3 Άμεσο μάρκετινγκ	137
6.4.4 Διοργάνωση εκδηλώσεων	137

6.4.5 Ετήσιος προϋπολογισμός για διαφήμιση.....	138
6.5 Διανομή	138
6.6 Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη.....	138
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 ^ο : ΣΧΕΔΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	140
7.1 Διαδικασίες Λειτουργίας	140
7.1.1 Περιγραφή Εγκαταστάσεων	140
7.1.2 Ανάγκες σε Εξοπλισμό	141
7.1.3 Ώρες και διαδικασίες λειτουργίας	141
7.2 Κανονισμοί Λειτουργίας.....	142
7.2.1 Τεχνικό Γραφείο	143
7.2.2 Επιτροπές.....	143
7.3 Σύστημα Ποιοτικού Ελέγχου.....	144
7.3.1 Δέσμευση της ηγεσίας για την διασφάλιση της ποιότητας	145
7.3.2 Δεοντολογικές Απαιτήσεις.....	146
7.3.3 Ανθρώπινο Δυναμικό	147
7.3.3.1 Στελέχωση και Πρόσληψη Προσωπικού	148
7.3.3.2 Προσόντα	149
7.3.3.2 Ιστορικό του Προσωπικού	149
7.3.3.3 Εξέλιξη κι Εκπαίδευση	150
7.3.3.4 Αξιολόγηση Απόδοσης και Προαγωγή	151
7.3.3.5 Ανάθεση Έργου	152
7.3.3.6 Επίβλεψη.....	153
7.3.3.7 Μελλοντικές απαιτήσεις.....	154
7.3.3.8 Οργανωσιακή Δομή.....	155
7.3.4 Αποδοχή και διατήρηση των Πελατών- ελεγχόμενων μονάδων.....	156
7.3.5 Διεκπεραίωση Ανάθεσης.....	158

7.3.6 Επιθεώρηση & Παρακολούθηση του Συστήματος Ποιοτικού Ελέγχου	159
7.3.7 Κυρώσεις.....	161
7.4 Εγκαταστάσεις	162
7.4.1 Ασφάλιστρα	162
7.4.2 Διαθέσιμο Ανθρώπινο Δυναμικό, Ειδικότητες και Κόστος.....	163
7.4.3 Κόστος Λειτουργίας.....	165
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8 ^ο : ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ	166
8.1 Εισαγωγή και γενικές υποθέσεις	166
8.2 Πρόβλεψη Πωλήσεων	167
8.3 Προβλεπόμενες Καταστάσεις Αποτελεσμάτων Χρήσης	167
8.5 Προβλεπόμενοι Ισολογισμοί Τέλους.....	169
8.6 Σύνοψη – Ανάλυση χρηματοοικονομικών καταστάσεων	170
1. Αριθμοδείκτης Συνολικής Αποδοτικότητας	170
2. Αριθμοδείκτης Συνολικής Κυκλοφοριακής Ταχύτητας	170
3. Αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου Κέρδους.....	171
4. Δείκτης Τρέχουσας Ρευστότητας	171
5. Δείκτης Δανειακής Επιβάρυνσης	171
6. Ιδιωφελής Αποδοτικότητα.....	171
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9 ^ο : ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	174
Βιβλιογραφία.....	175
Ελληνική	175
Ξένη.....	176
Αρθρογραφία.....	177
Ηλεκτρονικές Πηγές	179
Νομοθεσία.....	180
Παράρτημα Α: Υπόδειγμα Έκθεσης Ελέγχου ΟΕΛ	181
Παράρτημα Β: Υπόδειγμα Πιστοποιητικού Ελέγχου ΟΕΛ.....	183

Πρόλογος

Η έκρυθμη οικονομική κατάσταση σε διεθνές επίπεδο και οι συνεχείς εξελίξεις που παρατηρούνται στις σύγχρονες οικονομίες κάνουν όλο και πιο επιτακτική την ανάγκη για την ύπαρξη οικονομικών μονάδων που παρέχουν αξιόπιστες πληροφορίες και συντάσσουν αληθή χρηματοοικονομικά αποτελέσματα. Για την διασφάλιση αυτή της ανάγκης δημιουργήθηκε ο θεσμός του ελεγκτή. Στα πλαίσια της οικονομικής εξαθλίωσης που επικρατεί τη σημερινή εποχή, ο ρόλος του ελεγκτή κρίνεται ευεργετικός στο βαθμό που συμβάλλει στην καθοδήγηση των εταιρειών- ελεγχόμενων μονάδων, στη λήψη ορθολογικών αποφάσεων και στην εξασφάλιση ότι η χρηματοοικονομική πληροφόρηση που παρέχεται στα ενδιαφερόμενα μέρη είναι αληθής, έγκυρη και περιέχει επαρκή και χρήσιμα στοιχεία για την οικονομική κατάσταση και την πορεία των μονάδων αυτών.

Οι ελεγκτές παρέχουν τις υπηρεσίες τους μέσω των ελεγκτικών εταιρειών ή αλλιώς των εταιρειών Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών. Οι ελεγκτικές υπηρεσίες συγκαταλέγονται στον τομέα των υπηρεσιών, ωστόσο διαφέρουν από τις περισσότερες εταιρείες παροχής υπηρεσιών τόσο κατά τη λειτουργία τους όσο και κατά το αποτέλεσμα που λαμβάνουν οι πελάτες τους. Αυτό συμβαίνει διότι οι περισσότερες οικονομικές μονάδες απευθύνονται στις ελεγκτικές εταιρείες και ζητούν ελεγκτικές υπηρεσίες, επειδή υποχρεούνται από την νομοθεσία, πράγμα που δε συμβαίνει με κάποια άλλη κατηγορία υπηρεσιών. Επιπρόσθετα, ανάλογα με τα αποτελέσματα του ελέγχου και το περιεχόμενο της έκθεσης του ελεγκτή, η οικονομική μονάδα διασφαλίζει την εξέλιξη και βιωσιμότητα της.

Στην παρούσα εργασία θα προσπαθήσουμε να εντοπίσουμε όλα τα στοιχεία των ελεγκτικών εταιρειών που τονίζουν την διαφορετικότητα τους από τις υπόλοιπες κατηγορίες εταιρειών παροχής υπηρεσιών, μέσω της οικονομοτεχνικής ανάλυσης και αξιολόγησης μιας εταιρείας ΟΕΛ. Επίσης, θα αναλύσουμε τον θεσμό του ΟΕΛ και θα κάνουμε μια σύντομη ιστορική επισκόπηση, θα αναφερθούμε στο νομικό πλαίσιο που διέπει τις ελεγκτικές εταιρείες και θα εξηγήσουμε αναλυτικά τις έννοιες της ελεγκτικής και του ελεγκτικού επαγγέλματος.

Τέλος, στα πλαίσια της οικονομοτεχνικής ανάλυσης και αξιολόγησης, βασικός στόχος αποτελεί να παρουσιασθεί ένα άρτιο επιχειρηματικό σχέδιο της ελεγκτικής εταιρίας με επωνυμία «ΑΚ&Ε Ελεγκτική και Συμβουλευτική ΑΕ» και να προβλεφθεί η βιωσιμότητά της, βάσει των υπάρχουσών περιβαλλοντικών συνθηκών και των επιδόσεων της, για μια περίοδο τεσσάρων ετών. Αξίζει, ωστόσο, να αναφερθεί ότι δεδομένου της φύσεως του αντικειμένου και λόγω της ελλείψεως πηγών, είναι αμφίβολο εάν το αποτέλεσμα θα ικανοποιεί όλες τις πτυχές του ελεγκτικού έργου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο: ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΩΝ ΟΡΚΩΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΩΝ & ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ

1.1 Εισαγωγή

Η ελεγκτική είναι ένας από τους πιο δυναμικούς κλάδους της λογιστικής. Τα τελευταία χρόνια έχουν επέλθει σημαντικές αλλαγές στο χώρο αυτό, οι οποίες πηγάζουν από το διαρκώς μεταβαλλόμενο οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον, τόσο σε εθνικό, όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Η παγκοσμιοποίηση των αγορών και των κεφαλαίων, ο έντονος ανταγωνισμός, οι τεράστιες ανισότητες στη κατανομή του πλούτου και γενικότερα οι δυνάμεις της αγοράς έχουν συμβάλει σημαντικά στη διαφοροποίηση των ελεγκτικών πρακτικών με την πάροδο των ετών. Συνεπώς, ο ρόλος της ελεγκτικής για τον ιδιωτικό και τον δημόσιο τομέα σε κάθε χώρα ξεχωριστά έχει αυξανόμενη σημασία.

Τα παραπάνω εξηγούνται με τον ορισμό του αντικείμενου της ελεγκτικής, που είναι η ενασχόληση με τη διατύπωση των αρχών και των κανόνων που αφορούν την διεξαγωγή των οικονομικών ελέγχων. Οι έλεγχοι αυτοί αποσκοπούν στην επαλήθευση της ειλικρίνειας των ισχυρισμών και των διαβεβαιώσεων τρίτων. Επομένως, ο σκοπός της ελεγκτικής έγκειται σε τρεις παραμέτρους που είναι η διατήρηση ενός κλίματος τάξης κι ευταξίας στις συναλλαγές, η δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης στην εταιρική διακυβέρνηση των επιχειρήσεων και η συμμόρφωση τους με τους κανόνες κάθε πολιτείας.

Με το πέρασμα των χρόνων, η ενασχόληση με το αντικείμενο της ελεγκτικής γίνεται πιο επιτακτική και η επέκταση του ελέγχου ακολουθείται ως ένα μέσο για την επίλυση κύριων ζητημάτων λογοδοσίας και διαφάνειας. Επίσης, παρατηρείται η διεθνοποίηση του ελέγχου με την εισαγωγή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και την ενσωμάτωση των ελεγκτικών εταιριών σε διεθνή δίκτυα. Παράλληλα, μια σειρά από εταιρικά σκάνδαλα κατά τη δεκαετία που πέρασε (Enron, Parmalat, Worldcom κ.λπ.) έστρεψε το ενδιαφέρον των εταιριών, των επενδυτών, των ρυθμιστικών αρχών και των μέσων μαζικής ενημέρωσης στην ελεγκτική πρακτική.

Στη συνέχεια, θα γίνει μια ιστορική επισκόπηση στην εξέλιξη του ελεγκτικού επαγγέλματος γενικά, αλλά και ειδικότερα στη χώρα μας και θα αναλυθεί η έννοια και το περιεχόμενο της ελεγκτικής. Τέλος, θα γίνει αναφορά στη διαδικασία της διενέργειας του ελέγχου και στο νομικό πλαίσιο που διέπει τις ελεγκτικές εταιρίες, όπως έχει επικρατήσει στις μέρες μας.

1.2 Ιστορική Επισκόπηση του θεσμού των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών

Η Λογιστική είναι ο επιστημονικός κλάδος που ασχολείται με την παροχή οικονομικών πληροφοριών, οι οποίες αναφέρονται στις οικονομικές μονάδες και αποσκοπεί στο να υποβοηθήσει τους ενδιαφερόμενους για τις μονάδες αυτές να λάβουν ορθές οικονομικές αποφάσεις¹. Η ελεγκτική από την άλλη πλευρά, σύμφωνα με τον Α. Τσακλάγκανο², είναι ένα σύνολο κανόνων, αρχών και ενεργειών, με βάση τις οποίες διενεργείται κάθε λογιστικό-διαχειριστικός έλεγχος, με σκοπό τη διατύπωση αιτιολογημένων συμπερασμάτων σχετικά με κάποια οικονομική διαχείριση.

Η Ελεγκτική ως πρακτική έχει τις ρίζες της στους αρχαίους πολιτισμούς. Τα πιο πρόσφατα λογιστικά αρχεία χρονολογούνται πριν από τουλάχιστον επτά χιλιάδες χρόνια και βρέθηκαν στη Μέση Ανατολή. Δείγματα ελέγχου όμως καθώς και οι βασικοί κανόνες και πρακτικές της ελεγκτικής παρουσιάστηκαν στα πρώτα χρόνια του οικονομικού βίου και του πολιτισμού του ανθρώπου και κυρίως από την εποχή της εμφάνισης των πρώτων ανταλλαγών αγαθών μεταξύ των ατόμων ή διαφόρων κοινωνικών ομάδων. Η ανάγκη για την εφαρμογή μέτρων ελέγχων κατά τις συναλλαγές έγινε επιτακτική κυρίως μετά την εισαγωγή του χρήματος ως μονάδα μέτρησης των αξιών και των μέσων διεξαγωγής των συναλλαγών και ως απόθεμα πλούτου.

Οι πρώτες ιστορικές αναφορές για την ύπαρξη λογιστικών εκθέσεων με στοιχεία που αφορούσαν την ελεγκτική πρακτική εμφανίζονται στους Νινευίτες της αρχαίας Βαβυλωνίας το 3000 π.Χ. Την εποχή αυτή, τις αρμοδιότητες των ελεγκτών κατείχαν οι «Γραμματείς- Πραγματογνώμονες». Στην Αρχαία Αίγυπτο τηρούσαν υποτυπώδεις λογαριασμούς και ασκούσαν στοιχειώδεις ελέγχους για την επαλήθευση

¹ Βλ. σελ 17-18 στο βιβλίο «Μαθήματα Χρηματοοικονομικής Λογιστικής», του Χρήστου Β. Ναούμ.

² Τσακλάγκανος Α., 2005, Ελεγκτική, Εκδ. Οίκος Αδελφών Κυριακίδη

της ακρίβειας οι λεγόμενοι «Επιστάτες», οι οποίοι κυρίως ασχολούνταν με τον έλεγχο της συγκομιδής των σιτηρών και της απόδοσης των φόρων.

Στην αρχαία Ελλάδα ο θεσμός του ελεγκτή απαντάται την περίοδο 500-300 π.Χ. και αφορά κυρίως την διαχείριση του δημόσιου πλούτου. Πιο συγκεκριμένα, το 330 π.Χ. στην Αθήνα δημιουργήθηκε το Συνέδριο των Λογιστών και ο Εύθυνος. Το Συνέδριο απαρτιζόταν από 30 ελεγκτές και διέθετε προκαθορισμένη οργανωτική ιεραρχία. Οι αρμοδιότητες του συνεδρίου ήταν ο έλεγχος των πόλεων, των ναών και των λογαριασμών διαχείρισης των αξιωματούχων που αποχωρούσαν από τα δημόσια αξιώματα. Ο Εύθυνος από την άλλη πλευρά απαρτιζόταν από δέκα εφόρους, οι οποίοι είχαν παρόμοιες ενασχολήσεις. Η ευθύνη και του συνεδρίου και των εφόρων ήταν η δημοσιοποίηση των πορισμάτων των ελέγχων των λογιστών τους και η απαλλαγή ή η καταδίκη των διαχειριστών για ψευδή στοιχεία, παραλείψεις και γενικότερα παρεμβατική συμπεριφορά. Στην υπόλοιπη αρχαία Ελλάδα συναντάμε τους «Εξεταστάς», τους «Συνηγόρους», τους «Δοκιμαστήριους», τους «Αρχισκόπους», τους «Κατόπτους», τους «Απολόγους», οι οποίοι ήταν επιφορτισμένοι με διάφορες ελεγκτικές αρμοδιότητες.

Ανάλογα σώματα ελεγκτών υπήρξαν και στην Αρχαία Ρώμη. Οι Ρωμαίοι ελεγκτές ακολουθούσαν τις ελεγκτικές πρακτικές για την επαλήθευση της σωστής διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών και της δημόσιας περιουσίας. Οι ελεγκτές είχαν διάφορες ονομασίες όπως «Υπατοι, Κήνσορες, τιμητές και Ταμίες». Οι ελεγκτές ήταν υπάλληλοι του βασιλιά ή ηγεμόνα και το βασικό τους έργο ήταν η συλλογή φόρων. Μάλιστα, το όνομα της Ελεγκτικής στα αγγλικά, auditing, έρχεται από αυτή την περίοδο. Συγκεκριμένα, η λέξη auditing προέρχεται από το λατινικό ρήμα «audire» που σημαίνει «ακούω», καθώς οι ελεγκτές του αυτοκράτορα «άκουγαν» τους φορολογούμενους οι οποίοι υπέβαλαν προφορικά τις φορολογικές τους δηλώσεις την εποχή εκείνη. Στο Βυζάντιο ο θεσμός των Λογιστών Ελεγκτών ισχυροποιήθηκε λόγω της σημαντικής παρέμβασης του κρατικού μηχανισμού στην οικονομική ζωή. Κύρια αρμοδιότητά τους ήταν η εξακρίβωση της ακρίβειας των λογαριασμών του δημόσιου και του κρατικού πλούτου.

Στη Δυτική Ευρώπη, τα πρώτα χρόνια του Μεσαίωνα, δεν υπάρχουν στοιχεία που να αφορούν το ελεγκτικό επάγγελμα. Αργότερα, αυτό που έδωσε νέα ώθηση στην εξέλιξη του θεσμού του ελέγχου, ήταν η άνθηση των ιταλικών πόλεων και της αύξησης του αριθμού των εμπορικών επιχειρήσεων. Στις αρχές του 16^{ου} αιώνα, η

πόλη της Πίζας είχε τον επίσημο ελεγκτή των οικονομικών της στοιχείων, ενώ το 1581 εμφανίζεται στη Βενετία η «Ένωση Επαγγελματιών Ελεγκτών».

Ο όρος «ελεγκτής» (auditor) και η ελεγκτική όπως τη γνωρίζουμε σήμερα αναπτύχθηκε στη Μ. Βρετανία όπου ορίστηκε ότι όλοι οι διαχειριστές δημόσιου χρήματος θα ελέγχονται από τους auditors. Με τον εταιρικό νόμο του 1862 αναγνωρίζεται η ανάγκη ενίσχυσης της αξιοπιστίας των πληροφοριών που περιέχουν οι λογαριασμοί και οι λογιστικές καταστάσεις των εταιριών και ορίζονται οι βασικές αρχές ενός οργανωμένου και κοινωνικού σεβαστού ελεγκτικού επαγγέλματος. Έτσι, η Αγγλία αναγνωρίζεται ως το λίκνο του νεότερου λογιστικού ελέγχου και η πατρίδα των Ορκωτών Λογιστών.

Στην άλλη άκρη του κόσμου, στις αρχές του 20 αιώνα, οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής παίρνουν τη σκυτάλη της περαιτέρω εξέλιξης της ελεγκτικής πρακτικής κι επιστήμης. Την ίδια κατεύθυνση ακολούθησαν αρκετά χρόνια αργότερα και οι χώρες της Δυτικής Ευρώπης. Στις αρχές του εν λόγω αιώνα η μεγάλη τεχνολογική πρόοδος που μπήκε σιγά-σιγά σε εμπορική εφαρμογή (ατμομηχανή, σιδηρόδρομος, αυτοκίνητο, τηλέφωνο, ηλεκτρική ενέργεια) κατέστησαν δυνατή τη μαζική παραγωγή προϊόντων και έδωσαν ώθηση στη μεγέθυνση των επιχειρήσεων και την αυξημένη πολυπλοκότητα της οργάνωσής τους. Με αυτές τις εξελίξεις έγινε επιτακτική η διεύρυνση της μετοχικής τους βάσης και άρχισαν να αναπτύσσονται σύγχρονες κεφαλαιαγορές.

Οι αλλαγές αυτές είχαν μια σειρά από οργανωτικές, διοικητικές, λογιστικές και ελεγκτικές συνέπειες. Για παράδειγμα, με τον διαχωρισμό της ιδιοκτησίας από τη διοίκηση, νέες πληροφορίες έγιναν απαραίτητες και η έμφαση στράφηκε στην κερδοφορία των επιχειρήσεων. Αυτό με τη σειρά του επέβαλε την περαιτέρω ανάπτυξη της αρχής του δεδουλευμένου (accrual accounting), σύμφωνα με την οποία αναπτύχθηκαν κατάλληλες μέθοδοι απόσβεσης του κόστους κτήσης καθώς η αξία και η σημασία των παγίων στον ισολογισμό των επιχειρήσεων αύξανε.

Όλες αυτές οι εξελίξεις είχαν σημαντικές επιπτώσεις και για την Ελεγκτική καθώς άλλαξε ο προσανατολισμός του ελέγχου. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με ένα από τα πλέον παλαιά γνωστά βιβλία Ελεγκτικής (Montgomery, 1912), αναγνωρίστηκε ότι ο έλεγχος αποσκοπεί στην επιβεβαίωση της οικονομικής κατάστασης και των αποτελεσμάτων της εταιρείας, πέραν της αποτροπής λαθών και απατών. Το σύγχρονο, παγκοσμιοποιημένο, εξαιρετικά πολύπλοκο και δυναμικό οικονομικό περιβάλλον, η πρόοδος στην πληροφοριακή τεχνολογία και στα συστήματα διοίκησης

έχουν προσθέσει νέες προκλήσεις και προβληματισμούς για τη Λογιστική και την Ελεγκτική.

Στη σημερινή εποχή κυρίαρχο θέμα είναι η αντιμετώπιση των κινδύνων που απειλούν την επιχείρηση και που επηρεάζουν ή θα επηρεάσουν, τα λογιστικά μεγέθη των επιχειρήσεων, καθώς και η ζήτηση πληροφοριών προσανατολισμένων προς το μέλλον. Σε αυτό το πλαίσιο, οι ελεγκτές όλο και περισσότερο στηρίζουν την ελεγκτική τους μεθοδολογία στη συστηματική ανάλυση και αξιολόγηση των κινδύνων για ουσιαστικά σφάλματα στους λογαριασμούς των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, λαμβάνοντας βέβαια υπόψη τις τυχόν υπάρχουσες εσωτερικές δικλίδες (risk-based audit methodologies).

Στη συνέχεια γίνεται αναφορά στην εξέλιξη της ελεγκτικής μεθοδολογίας.

I. Πρώτο στάδιο: καθολικός έλεγχος (αρχαιότητα έως αρχές 20ού αιώνα).

Ο ελεγκτής λειτουργούσε αποκλειστικά για την προστασία των συμφερόντων του βασιλιά, γαιοκτήμονα ή επιχειρηματία. Βασικά χαρακτηριστικά του καθολικού ελέγχου:

- Έμφαση στην προστασία από λάθη, απάτες και καταδολιεύσεις.
- Σαφής τάση για έλεγχο του συνόλου των συναλλαγών και των περιουσιακών στοιχείων (καθολικός έλεγχος).

II. Δεύτερο στάδιο: έλεγχος συστημάτων – systems based auditing (αρχές 20ού αιώνα έως δεκαετία 1970).

Με την αύξηση του μεγέθους των οικονομικών μονάδων που υπόκειντο σε έλεγχο μετά τη βιομηχανική επανάσταση, ο καθολικός έλεγχος κατέστη ασύμφορος ή πρακτικά αδύνατος. Βασικά χαρακτηριστικά του ελέγχου συστημάτων ήταν:

- Πρώιμη εισαγωγή της έννοιας του ελεγκτικού κινδύνου στην ελεγκτική πρακτική.
- Έμφαση στον έλεγχο των διαφόρων συστημάτων λειτουργίας της επιχείρησης, όπως το σύστημα καταχώρησης, επεξεργασίας, ταξινόμησης και ελέγχου λογιστικών πληροφοριών ή τα συστήματα προμηθειών, παραγωγής, πωλήσεων, μισθοδοσίας κ.λπ.
- Υποβιβασμός της προστασίας από απάτες και έμφαση στην επιβεβαίωση της ακρίβειας των λογιστικών δεδομένων των οικονομικών καταστάσεων (true and correct).

III. Τρίτο στάδιο: έλεγχος σφαλμάτων – substantive approaches (δεκαετία 1970 έως δεκαετία 1980).

Η μετάβαση στον έλεγχο σφαλμάτων (λογιστικών γεγονότων) οφείλεται στις αδυναμίες του ελέγχου συστημάτων, όπως κακή ιεράρχηση προτεραιοτήτων, ελλιπής σύνδεση με καθαρά προδιαγεγραμμένους ελεγκτικούς σκοπούς και επανάληψη ελεγκτικών διαδικασιών. Ένας δεύτερος λόγος ήταν η σημαντική πίεση στις αμοιβές ελέγχου από αυξανόμενο ανταγωνισμό στην αγορά των ελεγκτικών υπηρεσιών και η ανάγκη μείωσης του κόστους ελέγχου. Βασικά χαρακτηριστικά του ελέγχου σφαλμάτων:

- Στροφή προς τη διενέργεια ελεγκτικών τεστ για σφάλματα σε επιμέρους λογαριασμούς των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και υποχώρηση του ελέγχου συστημάτων, ο οποίος πάντως δεν εγκαταλείφθηκε ολοκληρωτικά.
- Στην περίοδο αυτή έγινε αποδεκτός ως κύριος ελεγκτικός σκοπός η έκφραση γνώμης σχετικά με την εύλογη παρουσίαση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων των επιχειρήσεων (true and fair view), με υποχώρηση της αντίληψης περί ακρίβειας των χρηματοοικονομικών καταστάσεων (true and correct view).

IV. Τέταρτο στάδιο: το μοντέλο του ελεγκτικού κινδύνου – audit risk model (δεκαετία 1980 έως δεκαετία 1990).

Η μετάβαση στο μοντέλο του ελεγκτικού κινδύνου είχε ως βασικά αίτια την εντονότερη πίεση στις αμοιβές ελέγχου λόγω αυξανόμενου ανταγωνισμού στην αγορά των ελεγκτικών υπηρεσιών καθώς και την ανάγκη προστασίας των ελεγκτών από αστικές ευθύνες για ελεγκτικά σκάνδαλα (audit scandals). Βασικό χαρακτηριστικό του μοντέλου του ελεγκτικού κινδύνου:

- Συστηματική ανάλυση και αξιολόγηση των κινδύνων για σημαντικά σφάλματα στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις, κατά το σχεδιασμό των ελεγκτικών διαδικασιών.

V. Πέμπτο στάδιο: το μοντέλο του επιχειρηματικού κινδύνου – business risk approach (μέσα δεκαετίας 1990 έως σήμερα).

Βασικό χαρακτηριστικό του μοντέλου του επιχειρηματικού κινδύνου:

- Ποιοτική κυρίως μεταβολή σε σχέση με το μοντέλο του ελεγκτικού κινδύνου, με περισσότερη έμφαση στη μελέτη του ευρύτερου περιβάλλοντος στο οποίο

λειτουργεί η επιχείρηση και των στρατηγικών κινδύνων που επηρεάζουν την πορεία της

Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι οι πιο πρόσφατες σημαντικές ημερομηνίες για την εξέλιξη του θεσμού του Λογιστή και του Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή είναι το 1973, οπότε διαμορφώθηκε η Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων («ΕΔΛΠ») κατά την εναρκτήρια συνεδρίασή στο Λονδίνο. Η δημιουργία της Επιτροπής ήταν το αποτέλεσμα της συμφωνίας που έκαναν τα τότε όργανα λογιστικής στην Αυστραλία, τον Καναδά, τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ιαπωνία, το Μεξικό, την Ολλανδία, το Ηνωμένο Βασίλειο και της Ιρλανδίας και των Ηνωμένων Πολιτειών, καθώς οι χώρες αυτές αποτελούσαν το τότε Συμβούλιο της ΕΔΛ. Και το 1977, οπότε ιδρύθηκε η Διεθνής Ομοσπονδία Λογιστών (IFAC), η οποία καθιερώθηκε ως η παγκόσμια οργάνωση που είναι αρμόδια για το λογιστικό επάγγελμα.

1.3 Σύντομη Ιστορική Εξέλιξη του θεσμού του Ορκωτού Ελεγκτού Λογιστή (Ο.Ε.Λ) στην Ελλάδα.

Στην χώρα μας, η ιστορία του ελέγχου σε ό, τι αφορά στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας συνδέεται, όπως και σε όλες τις χώρες, με το θεσμό της ανώνυμης εταιρείας. Με την επέκταση του αριθμού των ανώνυμων εταιρειών η ανάγκη για ρυθμιστική παρέμβαση του κράτους ήταν όλο και πιο έντονη. Σε αυτό το ευρύτερο πλαίσιο άρχισε και η κρατική παρέμβαση στη Λογιστική και Ελεγκτική. Η πρώτη επέμβαση ήταν με το Νόμο 1348/1918. Καθώς επικρατούσαν συνθήκες πλήρους αναρχίας στη διαχείριση των Α.Ε. (μη διενέργεια αποσβέσεων και απογραφής, διανομή ανύπαρκτων κερδών, παραπλανητικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις κ.λπ.), ο νόμος αυτός είχε σαν βασικό στόχο την προστασία από την κερδοσκοπία και την απάτη. Έτσι, προσπάθησε να ρυθμίσει βασικά λογιστικά θέματα, όπως ο υπολογισμός των λογιστικών κερδών.

Επίσης, ο νόμος αυτός λειτούργησε ως προοίμιο ενός νέου, πληρέστερου νομοθετήματος περί ανωνύμων εταιρειών, του Νόμου 2190/1920. Ο νέος αυτός νόμος ρυθμίζει μέχρι και σήμερα τη λειτουργία της Α.Ε., πέραν του ότι εμπεριέχει τις βασικές λογιστικές ρυθμίσεις ευρύτερης εφαρμογής. Ακόμη, εισήγαγε διατάξεις για την κατάρτιση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, τη διανομή κερδών και, το

πλέον σημαντικό για την Ελεγκτική, ο νόμος 2190/1920 προέβλεπε για πρώτη φορά τον ορισμό εξωτερικών ελεγκτών για τις ανώνυμες εταιρείες.

Οι ελεγκτές κατά τον νόμο 2190/1920 ήταν εφοδιασμένοι με τις απαραίτητες εξουσίες για την εκτέλεση των καθηκόντων τους. Ωστόσο, ένα από τα προβλήματα ήταν ότι ο νόμος δεν καθόριζε τα προσόντα τους και συνεπώς ο καθένας μπορούσε να διοριστεί ελεγκτής. Ένα άλλο πρόβλημα ήταν ότι, δεδομένου του οικογενειακού χαρακτήρα των ελληνικών επιχειρήσεων της εποχής, η θέσπιση του ελέγχου ήταν νομικό κατά βάση κατασκευάσμα και όχι ανάγκη της αγοράς, με αποτέλεσμα να μη διενεργούνται τελικά στην πράξη ουσιαστικοί έλεγχοι. Η κατάσταση αυτή οδήγησε σε νέα κρατική παρέμβαση με το νόμο 5076/1931, πάλι επί Βενιζέλου πρωθυπουργού.

Ο νόμος αυτός, εκτός από αλλαγές στο σύστημα κρατικής εποπτείας των Α.Ε., προέβλεπε τη δημιουργία Σώματος Ορκωτών Λογιστών. Οι ελεγκτές του σώματος αυτού θα απολάμβαναν δημόσιο κύρος και η όλη λειτουργία του θεσμού θα τελούσε υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας. Το 1932 όμως, ο Βενιζέλος έχασε τις εκλογές και η νέα κυβέρνηση δε στήριξε το νέο θεσμό. Μετά την γερμανική κατοχή 1940 - 1944 και τον εμφύλιο πόλεμο 1945 - 1949 που έλαβαν χώρα και κατέστρεψαν σχεδόν ολοκληρωτικά τις κάθε είδους υποδομές του κράτους, η ελληνική κυβέρνηση συνέστησε επιτροπή το έτος 1949 με σκοπό την υποβολή προτάσεων για τη δημιουργία Σώματος Ορκωτών Λογιστών.

Ωστόσο, η τελική απόφαση ελήφθη στις 21 Απριλίου 1955 οπότε και ψηφίστηκε από τη Βουλή το Νομοθετικό Διάταγμα 3329/1955 με το οποίο γεννήθηκε το ελληνικό ελεγκτικό επάγγελμα. Σύντομα μετά την ίδρυση του ΣΟΛ, και συγκεκριμένα στα μέσα της δεκαετίας του 1960, ξεκίνησε μια όλο και εντονότερη διαμάχη για την αγορά των υποχρεωτικών ελέγχων. Στην διαμάχη αυτή έλαβαν μέρος και πολυεθνικές ελεγκτικές εταιρείες (Arthur Andersen, Coopers & Lybrand, Peat Marwick κ.λπ.) οι οποίες είχαν εγκατασταθεί στην Ελλάδα από τη δεκαετία του 1960.

Στις επόμενες δεκαετίες του 1970 και 1980 το ΣΟΛ κατάφερε, όχι μόνο να αντεπεξέλθει στις επιθέσεις των ανταγωνιστών του και να ξεπεράσει τη σκόπελο της ενσωμάτωσης της Όγδοης Ευρωπαϊκής Οδηγίας, αλλά και να αυξήσει τη δικαιοδοσία του. Όμως, στα τέλη της δεκαετίας του 1980 άρχισε να επηρεάζει την πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων η διεθνής κίνηση για την απελευθέρωση των αγορών που εμφανίστηκε ήδη από τις αρχές της δεκαετίας του 1980 στις ΗΠΑ και τη Μεγάλη

Βρετανία. Οι ιδέες αυτές για την απελευθέρωση των αγορών κατέστησαν κυρίαρχη αντίληψη τη δεκαετία του 1990, όπως και παραμένουν σε παγκόσμιο επίπεδο σήμερα.

Τότε λοιπόν, στη δεκαετία του 1990, βρέθηκε η κατάλληλη συγκυρία για την απελευθέρωση του ελληνικού ελεγκτικού επαγγέλματος και την ευθυγράμμιση της λειτουργίας του με τον τρόπο οργάνωσης του διεθνούς ελεγκτικού επαγγέλματος. Ύστερα από έντονη αντιπαράθεση στη Βουλή και στον Τύπο, τελικά το Σεπτέμβριο του 1991 ψηφίστηκε από τη Βουλή ο νόμος 1969/1991, το άρθρο 75 του οποίου προέβλεπε την κατάργηση του ΣΟΛ και την ίδρυση μιας νέας επαγγελματικής οργάνωσης, του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών (ΣΟΕΛ). Κατ' εξουσιοδότηση του νόμου αυτού εκδόθηκε, και πάλι ύστερα από έντονη αντιπαράθεση και δικαστικές και άλλες αμφισβητήσεις, το Π.Δ. 226/1992 που ρύθμιζε τις λεπτομέρειες του απελευθερωμένου επαγγέλματος και αποτελεί μέχρι και σήμερα το βασικό νομοθέτημα.

Τα βασικά χαρακτηριστικά των αλλαγών που επήλθαν στη δομή και την οργάνωση του ελληνικού ελεγκτικού επαγγέλματος ύστερα από τις παρεμβάσεις της δεκαετίας του 1990 μπορεί να συνοψισθούν ως εξής:

- ✓ Οι ξένες μεγάλες ελεγκτικές εταιρείες πέτυχαν επαγγελματική αναγνώριση, δηλαδή το δικαίωμα να διενεργούν τους υποχρεωτικούς εκ του νόμου τακτικούς ελέγχους των επιχειρήσεων.
- ✓ Όλοι οι αναγνωρισμένοι ελεγκτές είναι μέλη μιας επαγγελματικής ένωσης, του ΣΟΕΛ και μπορούν να παρέχουν ελεγκτικό έργο, είτε ατομικά, ως φυσικά πρόσωπα ή, όπως είναι ο κανόνας, οργανωμένοι σε ελεγκτικές εταιρείες ή κοινοπραξίες.
- ✓ Η αμοιβή του ελέγχου ουσιαστικά προσδιορίζεται με συμφωνία ελεγκτή και ελεγχόμενου, αν και ο νόμος προβλέπει την υποβολή προσφορών και τυπικά απαγορεύει τη διαπραγμάτευση.
- ✓ Οι ελεγχόμενες επιχειρήσεις έχουν πλήρη ελευθερία στην επιλογή του ορκωτού ελεγκτή.

1.4 Εισαγωγικές Έννοιες Ελεγκτικής

1.4.1 Η έννοια, ο σκοπός και το περιεχόμενο της Ελεγκτικής

Η ελεγκτική αποτελεί έναν από τους πλέον σημαντικότερους κλάδους της Λογιστικής και όπως ήδη έχει αναφερθεί θεωρείται πλέον ξεχωριστός επιστημονικός κλάδος. Όπως αναφέρει χαρακτηριστικά ο Γ. Γρηγοράκος³, η ελεγκτική *πραγματεύεται τις αρχές, τους κανόνες και τις προϋποθέσεις διενέργειας του ελέγχου σε οποιαδήποτε οικονομική διαχείριση ξένης περιουσίας*. Σκοπός του ελέγχου μιας επιχείρησης είναι να διαπιστωθεί εάν η παρουσίαση της οικονομικής της κατάστασης και των οικονομικών αποτελεσμάτων της όπως εμφανίζονται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της είναι ορθή και αληθής.

Στο βιβλίο του «Εισαγωγή στην Ελεγκτική» ο Χ. Καζαντζής παραθέτει μια πιο σύγχρονη και περιεκτική εννοιολογική οριοθέτηση της ελεγκτικής, η οποία αναφέρει ότι η ελεγκτική είναι ο Επιστημονικός Κλάδος *«της συστηματικής διαδικασίας συγκέντρωσης και αξιολόγησης ελεγκτικών τεκμηρίων, από ένα ανεξάρτητο και ικανό για την περίπτωση πρόσωπο, τα οποία αφορούν μετρήσιμες πληροφορίες συγκεκριμένης οικονομικής μονάδας, με σκοπό να εξακριβωθεί και να γνωστοποιηθεί στους χρήστες κατά πόσο οι πληροφορίες αυτές ανταποκρίνονται σε προκαθορισμένα κριτήρια»*⁴.

Επομένως, το αντικείμενο του ελέγχου είναι κατά κανόνα τα μετρήσιμα αποτελέσματα της οικονομικής μονάδας και γενικώς η οικονομική διαχείριση ξένης περιουσίας και για το λόγο αυτό θα πρέπει να απεικονίζεται λογιστικώς και σύμφωνα με τους κανόνες της λογιστικής. Η λογιστική καταγράφει και παρακολουθεί τις πράξεις της οικονομικής διαχείρισης, ενώ η ελεγκτική τις ελέγχει. Η έννοια και η αναγκαιότητα της ελεγκτικής ξεκινά με την αποφυγή των ανθρώπινων λαθών που οδηγούν στην κατάρτιση ανακριβών οικονομικών καταστάσεων και παραποιούν την αλήθεια για την κατάσταση μιας οικονομικής μονάδας.

Επομένως, με την διενέργεια εξωτερικού κι εσωτερικού ελέγχου σε μια οικονομική μονάδα, διασφαλίζεται ότι ο απολογισμός των υπευθύνων να δώσουν

³ Βλ. σελ 7 στο βιβλίο «Γενικές Αρχές Ελεγκτικής» του Θεόδωρου Γ. Γρηγοράκου.

⁴ Βλ. σελ 50-54 «Εισαγωγή στην Ελεγκτική» του Χ. Καζαντζή

λογαριασμό σε αυτούς που έχουν έννομο συμφέρον να μάθουν για την χρηματοοικονομική θέση μιας οικονομικής μονάδας βασίζεται σε πραγματικά κι όχι ανακριβή στοιχεία. Ακόμα, ο έλεγχος αποσκοπεί στην αποκάλυψη και την καταστολή ακούσιων ή εκούσιων σφαλμάτων που υπάρχουν ήδη στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις μιας επιχείρησης και δεν είναι μόνον προληπτικός.

Επιπρόσθετα, η σημασία της ελεγκτικής είναι σημαντική αναφορικά και με την σχέση μεταξύ ιδιοκτήτη και διαχειριστή⁵, καθώς η σχέση αυτή δημιουργεί μια σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ τους. Η σύγκρουση αυτή δημιουργείται λόγω της ασυμμετρίας των πληροφοριών που έχει ένας διαχειριστής της οικονομικής οντότητας και ο ιδιοκτήτης-μέτοχος αυτής. Οι διαχειριστές μια οικονομικής οντότητας έχουν σαφώς περισσότερες πληροφορίες για τα οικονομικά αποτελέσματά της και την χρηματοοικονομική της εξέλιξη συγκριτικά με τους μετόχους, αφού οι δεύτεροι βρίσκονται εκτός της διοικούμενης από τον διαχειριστή οικονομικής οντότητας. Επομένως, η ελεγκτική συμβάλλει στην διάδοση των σωστών πληροφοριών σε όλους και στην αποφυγή της επιδίωξης προσωπικών συμφερόντων από τη πλευρά των διαχειριστών. Τέλος, η διασφάλιση των σωστών χρηματοοικονομικών πληροφοριών καταλήγει στη λήψη ορθολογικών αποφάσεων από την οικονομική οντότητα, αλλά και κατ' επέκταση από κάθε οργανωμένη κοινωνία.

Εν συντομία, ως βασικοί σκοποί⁶ του ελέγχου μπορούν να αναφερθούν οι εξής:

- Εντοπισμός και πρόληψη ηθελημένων και αθέλητων λογιστικών λαθών, απατών κ.λ.π.
- Διεύρυνση, αποκάλυψη και καταστολή ακούσιων ή εκούσιων σφαλμάτων και απατών.
- Έγκριση, ανάλυση και σχολιασμός της ακρίβειας και της πιστότητας των διαφόρων οικονομικών καταστάσεων στο σύνολο τους.(π.χ. Ισολογισμός, αποτελέσματα Χρήσης)
- Αξιολόγηση της σύνταξης και παράθεσης διαφόρων επιμέρους σημείων των οικονομικών καταστάσεων που συνήθως αποτελούν ενδιαφέροντα και κατατοπιστικά στοιχεία για την πορεία και τις τάσεις που επικρατούν μέσα

⁵ Βλ. σελ 45-48 Εισαγωγή Στην Ελεγκτική, του Χ. Καζαντζή

⁶ Βλ. Εισαγωγή Στην Ελεγκτική, του Χ. Καζαντζή

στην επιχείρηση.(κύκλος εργασιών, κοστολόγια, πιστοληπτική ικανότητα, εσωτερική αξία μετοχών κ.λ.π.)

- Πιστοποίηση της επάρκειας ή ανεπάρκειας της διαχρονικής κατάρτισης των κάθε είδους αριθμοδεικτών για την εξαγωγή των ανάλογων χρήσιμων συμπερασμάτων.
- Υπογράμμιση των ατελειών και καθορισμός των αδυναμιών στο όλο κύκλωμα της επιχειρησιακής και διαχειριστικής απεικόνισης.
- Στάθμιση των πιθανοτήτων ικανοποίησης κάθε λογής απαιτήσεων της επιχείρησης, προκειμένου να υπολογιστούν οι πιθανές επισφάλειες και να γίνει έτσι δυνατός ο σχηματισμός σωστών προβλέψεων.

Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει συνοπτικά την εξέλιξη της Ελεγκτικής και των στόχων που είχε ο έλεγχος σε τέσσερις χρονικές περιόδους. Η πρώτη περίοδος, όπως φαίνεται και στον πίνακα ξεκινά μόλις από το 1500 και ως κύριος στόχος εκείνη την περίοδο ήταν η αποκάλυψη της απάτης, που αποτελεί και τον βασικότερο, όπως φαίνεται και από τις υπόλοιπες ιστορικές αναφορές.

Πίνακας 1.2.1: Η εξέλιξη της Ελεγκτικής και των στόχων που είχε ο έλεγχος διαχρονικά⁷.

Περίοδος	Αναφερόμενοι ως ελεγκτικοί στόχοι	Έκταση ελέγχου	Αναγνώριση της σημασίας εσωτερικής οργάνωσης/ελέγχου
-1500 1500-1850 1850-1905	Αποκάλυψη Απάτης << <<	Λεπτομερής << Κάποια τεστς, κυρίως λεπτομερή	Ανύπαρκτη << <<
1905-1933	Εκτίμηση της ορθότητας της παρουσίας των χρηματοοικονομικών μεγεθών Ανακάλυψη απάτης & λαθών	Λεπτομερής και τεστ	Μικρή Αναγνώριση
1933-1940	Εκτίμηση Ορθότητας της παρουσίας των χρηματοοικονομικών μεγεθών Ανακάλυψη απάτης και λαθών	Τεστ	Αυξανόμενη Αναγνώριση
1940-1960	Εκτίμηση Ορθότητας της παρουσίας των χρηματοοικονομικών μεγεθών	Τεστ	Σημαντική

Σε περίπτωση που μετά την διενέργεια του ελέγχου αποδειχθεί η ειλικρίνεια και ακρίβεια των στοιχείων τότε ο ελεγκτής θα πρέπει να προχωρήσει σε πιστοποίηση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης. Η πιστοποίηση, όπως και η

⁷ Πηγή: The Accounting Review, October 1962, pp. 696-703

αποκάλυψη λαθών είναι αρμοδιότητες του εξωτερικού ελεγκτή. Αντίθετα, η πρόληψη των σφαλμάτων αφορά τους εσωτερικούς ελεγκτές μιας οικονομικής μονάδας.

Από τα προηγούμενα συνάγεται ότι ο έλεγχος της επιχείρησης χωρίζεται σε δυο κατηγορίες με βάση το κριτήριο του ποιος τους ασκεί. Οι κατηγορίες αυτές είναι ο εξωτερικός έλεγχος, όπου οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις ελέγχονται βάσει των γενικώς παραδεκτών λογιστικών αρχών και ο εσωτερικός έλεγχος, όπου ελέγχεται η λειτουργία της οικονομικής μονάδας σύμφωνα με την προκαθορισμένη διοικητική πολιτική και στοχεύει στην πρόληψη ασαφειών. Ο ελεγκτής που ασκεί εσωτερικό έλεγχο στην οικονομική μονάδα βρίσκεται σε σχέση μισθώσεως εργασίας με αυτήν. Ανήκει, δηλαδή, στο ανθρώπινο δυναμικό της εταιρείας. Ενώ ο εξωτερικός ελεγκτής είναι ανεξάρτητος από την εταιρεία.

Επιπλέον, οι κατηγορίες ελέγχων ποικίλουν ανάλογα με το αντικείμενο τους και μπορούν να διακριθούν στις παρακάτω κατηγορίες⁸:

- 1) Έλεγχοι Οικονομικών Καταστάσεων
- 2) Έλεγχοι Συμμόρφωσης
- 3) Λειτουργικοί Έλεγχοι
- 4) Έλεγχοι Διοίκησης
- 5) Έλεγχοι Κοινωνικής Ευθύνης
- 6) Έλεγχοι Οικονομικού Εγκλήματος &
- 7) Ειδικοί Έλεγχοι.

Στη παρούσα εργασία θα αναφερθούμε στους εξωτερικούς ελέγχους και στους ανεξάρτητους ελεγκτές ή ορκωτούς ελεγκτές λογιστές, όπως ονομάζονται, οι ελεγκτές που αναλαμβάνουν την διεκπεραίωσή τους. Ο εξωτερικός έλεγχος επικεντρώνεται κατά βάση στην επαλήθευση της ειλικρίνειας και της ορθότητας των περιουσιακών στοιχείων των επιχειρήσεων όπως αυτά εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις που δημοσιεύουν. Στην επόμενη ενότητα αναλύεται περαιτέρω η έννοια του εξωτερικού ελέγχου.

⁸ Για περισσότερες πληροφορίες βλ. σελ 81-88 στο βιβλίο «Ελεγκτική & Εσωτερικό Έλεγχος» του Χ. Καζαντζή.

1.4.2 Ανάλυση Κατηγοριών Ελέγχου

Όπως αναφέρθηκε και στην προηγούμενη ενότητα, λόγω της ποικιλίας των αντικειμενικών σκοπών της ελεγκτικής είναι αναγκαίο να διαχωρίζουμε τον έλεγχο σε κατηγορίες. Στην παρούσα ενότητα θα αναφερθούμε αναλυτικά σε κάθε μια από τις παραπάνω κατηγορίες ελέγχου⁹, οι οποίες έχουν ως εξής:

- Έλεγχοι Οικονομικών Καταστάσεων: Οι έλεγχοι των οικονομικών καταστάσεων μιας επιχείρησης ή αλλιώς και εξωτερικοί έλεγχοι αποτελούν την συνηθέστερη κατηγορία ελέγχου που πραγματοποιούν οι ορκωτοί ελεγκτές λογιστές. Οι συγκεκριμένοι έλεγχοι έχουν ως απώτερο σκοπό την διαμόρφωση και έκφραση μιας γνώμης για το κατά πόσο οι οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τις παραδεκτές λογιστικές αρχές και αν αυτές απεικονίζουν ακριβοδίκαια την οικονομική θέση και τα αποτελέσματα της διαχείρισης της ελεγχόμενης οικονομικής μονάδας.
- Έλεγχοι Συμμόρφωσης: Οι έλεγχοι αυτοί πραγματοποιούνται από στελέχη της ίδιας της επιχείρησης, δηλαδή από τους εσωτερικούς ελεγκτές της επιχείρησης. Σκοπός των ελέγχων αυτών είναι η εξέταση συγκεκριμένων χρηματοοικονομικών και λειτουργικών δραστηριοτήτων μιας οικονομικής μονάδας, με στόχο τη διακρίβωση της συμμόρφωσης τους με συγκεκριμένους κανόνες ή διατάξεις που έχουν τεθεί από ιεραρχικά ή διοικητικά ανώτερο φορέα.
- Λειτουργικοί έλεγχοι: Οι λειτουργικοί έλεγχοι καταλαμβάνουν όλο και μεγαλύτερο μέρος του εσωτερικού ελέγχου. Κατά τον λειτουργικό έλεγχο γίνεται η επισκόπηση κάθε τμήματος της επιχείρησης, προκειμένου να αξιολογηθεί τόσο η αποδοτικότητα τους όσο και η αποτελεσματικότητά τους. Ο σκοπός του λειτουργικού ελέγχου είναι τριπλός καθώς ο έλεγχος πραγματοποιείται προκειμένου να προσδιοριστεί η απόδοση του κάθε τμήματος της επιχείρησης, να προσδιοριστούν οι ευκαιρίες για βελτίωση, αλλά και να γίνουν προτάσεις για περαιτέρω βελτίωση.
- Έλεγχοι Διοίκησης: Είναι γνωστοί και ως “έλεγχοι της αποδοτικότητας της διοίκησης” ή “έλεγχοι επιδόσεως” και έχουν ως αντικειμενικό τους σκοπό την

⁹ Χρήστος Καζαντζής (2006), «Ελεγκτική και εσωτερικός έλεγχος»,

αξιολόγηση των στόχων της διοίκησης και τον βαθμό επίτευξης των στόχων αυτών.

- Έλεγχοι κοινωνικής ευθύνης: Λέγεται και κοινωνικός έλεγχος και έχει σαν αντικειμενικό σκοπό την επαλήθευση, επικύρωση και επιβεβαίωση των πληροφοριών που συγκεντρώνει και παρουσιάζει η Κοινωνική Λογιστική. Η Κοινωνική Λογιστική αναπτύχθηκε τα τελευταία χρόνια για να συγκεντρώνει συστηματικά και να απεικονίζει όλες τις πληροφορίες που αναφέρονται στις σχέσεις της επιχείρησης με το κοινωνικό της περιβάλλον (εργασιακό δυναμικό, προμηθευτές, κοινωνία ως σύνολο).
- Έλεγχοι οικονομικού εγκλήματος: Η μεγάλη αύξηση του οικονομικού εγκλήματος, της απάτης, των καταχρήσεων και των δόλιων πράξεων στον δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα, δημιούργησαν την ανάγκη για την ανάπτυξη του νέου αυτού κλάδου της Ελεγκτικής. Ο έλεγχος απάτης δεν μπορεί να περιοριστεί σε μια απλή απαρίθμηση ελεγκτικών ενεργειών και διαδικασιών. Οι ελεγκτές απάτης θα πρέπει να διαθέτουν επαρκή γνώση για τις βασικές αρχές των ελέγχων απάτης, την έννοια και τις μορφές απάτης, τους πιθανούς δράστες και τα κίνητρα τους, καθώς επίσης και τις οργανωσιακές, κοινωνικές, οικονομικές και λογιστικές πτυχές της απάτης.
- Ειδικοί Έλεγχοι: Στην κατηγορία των ειδικών ελέγχων ανήκουν όσοι έλεγχοι δεν εμπίπτουν σε κάποια από τις προηγούμενες κατηγορίες ελέγχων. Στους ειδικούς ελέγχους, ανήκει και ο δικαστικός έλεγχος του άρθρου 634 του Κώδικα Πολιτικής Οικονομίας, τη διενέργεια το οποίου δικαιούνται να ζητήσουν διάφορες ομάδες από το αρμόδιο Πρωτοδικείο ή Εφετείο.

1.4.3 Ο εξωτερικός έλεγχος

Ο εξωτερικός έλεγχος είναι ανεξάρτητος και διενεργείται από επαγγελματίες και ειδικά εκπαιδευμένους για το σκοπό αυτό λογιστές – ελεγκτές, οι οποίοι αναφέρονται ως *ορκωτοί ελεγκτές στη χώρα μας και ορκωτοί λογιστές (Public Accountants ή Chartered Accountants) στις αγγλοσαξονικές χώρες*¹⁰. Οι ελεγκτές που ασκούν εξωτερικό έλεγχο δεν έχουν καμία υπαλληλική σχέση με την ελεγχόμενη

¹⁰ Βλ κεφ 1.1.3 με τίτλο «Διακρίσεις στην Ελεγκτική» στο βιβλίο «Ελεγκτική, Θεωρία και Πρακτική» του Κων. Κάντζου.

επιχείρηση ή οποιαδήποτε άλλη εξάρτηση από αυτή. Ασκούν λεπτομερή έλεγχο στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της οικονομικής μονάδας ώστε να πληροφορήσουν το πλήθος των ενδιαφερόμενων μερών (μετόχους, πιστωτές, κράτος κ.λπ.) ανάλογα με τα εξαγόμενα αποτελέσματα.

Για να εξαχθούν τα σχετικά συμπεράσματα ο εξωτερικός ελεγκτής ακολουθεί ορισμένες μεθόδους διενέργειας του ελέγχου. Σύμφωνα με τον Γ. Γρηγοράκο, η βασικότερη μέθοδος είναι τα τεστ, δηλαδή ο έλεγχος βάσει δειγματοληψίας. Η μέθοδος αυτή ξεκίνησε να εφαρμόζεται ευρέως από τον 19^ο αιώνα κι έπειτα, όταν η αλματώδης ανάπτυξη του θεσμού των ανωνύμων εταιρειών οδήγησε στην θέσπιση του θεσμού του εξωτερικού ελέγχου. Ο έλεγχος βάσει της δειγματοληψίας υιοθετήθηκε καθολικά από την Διεθνή πρακτική και την επιστήμη της ελεγκτικής.

Στα πλαίσια της δειγματοληψίας ακολουθούνται σήμερα ο οριζόντιος έλεγχος και ο κάθετος. Με τον οριζόντιο έλεγχο, ελέγχονται λεπτομερώς όλες οι οικονομικές πράξεις μιας περιόδου που έχουν καταχωρηθεί λογιστικά. Ο οριζόντιος έλεγχος είναι δυνατόν να αγνοηθεί εάν ο ελεγκτής θεωρήσει αξιόπιστο το σύστημα εσωτερικού ελέγχου της οικονομικής μονάδας, εφόσον έχει την κατάλληλη περί αυτό πληροφόρηση. Ακόμα, ονομάζεται και προοδευτικός διότι ξεκινάει από τα δικαιολογητικά και καταλήγει στα κονδύλια του ισολογισμού. Πρόκειται για τον λεπτομερή έλεγχο όλων των οικονομικών πράξεων μιας περιόδου, αφού με αυτόν:

- i Ελέγχονται λεπτομερειακά τα δικαιολογητικά της περιόδου που έχουν επιλεγεί από άποψη πληρότητας και νομιμότητας.
- ii Ελέγχεται η ορθή διατύπωση των εγγράφων στα αναλυτικά ημερολόγια.
- iii Ελέγχεται η ενημέρωση των αναλυτικών καθολικών και λοιπών βοηθητικών βιβλίων.
- iv Ελέγχονται οι συγκεντρωτικές εγγραφές στο συγκεντρωτικό ημερολόγιο και η ενημέρωση του Γενικού Καθολικού.
- v Επαληθεύονται με τα ισοζύγια, οι αριθμητικές συμφωνίες.

Ο κάθετος έλεγχος, από την άλλη πλευρά, αποτελεί την βάση για τον ουσιαστικό έλεγχο των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων και δεν δύναται να παραληφθεί. Λέγεται και αναδρομικός διότι από τα κονδύλια του ισολογισμού καταλήγει στα δικαιολογητικά. Ξεκινάει από τα κονδύλια του ισολογισμού και του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως και μέσω των ισοζυγίων μεταβαίνει στους λογαριασμούς των αναλυτικών καθολικών όπου με την επισκόπηση επιλέγονται τα

κονδύλια για τον έλεγχο των οποίων αναζητούνται τα σχετικά δικαιολογητικά. Οι ελεγκτικές διαδικασίες του κάθετου ελέγχου είναι:

- i Να γίνουν όλες οι αναγκαίες επαληθεύσεις και αριθμητικές συμφωνίες έτσι ώστε να διαπιστωθεί αν ο ισολογισμός και ο λογαριασμός αποτελεσμάτων χρήσεων περιλαμβάνουν όλα τα οριστικά υπόλοιπα του Γενικού Καθολικού κατά την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού.
- ii Επισκόπηση της κίνησης κάθε αναλυτικού λογαριασμού με σκοπό:
 - a. Τη διαπίστωση ότι δεν έχουν κατοχυρωθεί κονδύλια άσχετα με το περιεχόμενο.
 - b. Τη διαπίστωση ότι έχουν κατοχυρωθεί τα κονδύλια που αφορούν την χρήση.
 - c. Την επιλογή των κονδυλίων για τα οποία θα ελεγχθούν τα σχετικά δικαιολογητικά.
 - d. Λεπτομερή έλεγχο των δικαιολογητικών των κονδυλίων που έχουν επιλεγεί.
- iii Επαλήθευση των αθροίσεων του λογαριασμού και αντιπαραβολή των τέλειων αθροισμάτων με τα αντίστοιχα ποσά του σχετικού ισοζυγίου αναλυτικού καθολικού.

Διάφοροι ορισμοί έχουν δοθεί και για τον εξωτερικό έλεγχο, μερικοί από τους οποίους είναι οι εξής:

1. "Εξωτερικός Έλεγχος είναι η συστηματική εργασία που διενεργεί ένας ανεξάρτητος, ικανός και επαγγελματικά καταρτισμένος ελεγκτής, με την οποία προσπαθεί να συλλέξει και να αξιολογήσει αντικειμενικά, εκείνα τα αποδεικτικά στοιχεία που θα του επιτρέψουν να διαμορφώσει την κρίση του και να θεμελιώσει την επαγγελματική του γνώμη για την αξιοπιστία των λογιστικών καταστάσεων¹¹."
2. "Εξωτερικός έλεγχος είναι η ανεξάρτητη εξέταση και η έκφραση γνώμης πάνω στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις μιας οικονομικής οντότητας, ο σκοπός της οποίας μπορεί να είναι κερδοσκοπικός ή μη κερδοσκοπικός¹²."
3. "Εξωτερικός έλεγχος είναι εκείνος ο έλεγχος ο οποίος πραγματοποιείται από πρόσωπα τα οποία δεν σχετίζονται με τον ελεγχόμενο φορέα. Ειδικά καταρτισμένα άτομα, ανεξάρτητα από τον ελεγχόμενο φορέα και το

¹¹ Αντώνης Παππάς (1999), «Εισαγωγή στην ελεγκτική», σελ.30

¹² Grant Thornton, (1990), Audit Manual

προσωπικό που απασχολεί, καθοδηγούν τον έλεγχο σύμφωνα με τις απαιτήσεις που έχουν προσδιοριστεί από ή για λογαριασμό των προσώπων για τα οποία γίνεται ο έλεγχος¹³.

1.4.4 Βασικές ελεγκτικές διαδικασίες του εξωτερικού ελέγχου.

Σύμφωνα με τον Γ. Γρηγοράκο¹⁴, η τεχνική του ελέγχου απαρτίζεται από ορισμένες βασικές διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούν οι εξωτερικοί ελεγκτές τόσο πριν την διενέργειά, του όσο και κατά τη διάρκεια αυτού. Προτού ξεκινήσει ο έλεγχος κι εφόσον η επιχείρηση ελέγχεται για πρώτη φορά από εξωτερικό ελεγκτή, αυτός θα πρέπει να ενημερωθεί για την οργάνωση και τις συνθήκες λειτουργίας της υπό έλεγχο επιχειρήσεως.

Συγκεκριμένα, τα θέματα για τα οποία πρέπει να έχει γνώση ο ελεγκτής είναι:

- i Το καταστατικό της εταιρείας και η ειδική νομοθεσία που την διέπει.
- ii Η διοικητική και τεχνική διάρθρωση της οικονομικής μονάδας (δηλαδή η διάρθρωση του Διοικητικού Συμβουλίου, της Γενικής διεύθυνσης και των λοιπών Διευθύνσεων, των λοιπών καταστημάτων της εταιρείας, των τμημάτων της κ.α)
- iii Το αντικείμενο των εργασιών της και
- iv Τη λογιστική της οργάνωση.

Επιπλέον, θα πρέπει να έχει ενημερωθεί πλήρως για τον εσωτερικό έλεγχο της εταιρείας και των αποτελεσμάτων του. Ως τελικό στάδιο της ενάρξεως του ελέγχου, θεωρείται η κατάρτιση ενός προγράμματος ελέγχου, που περιλαμβάνει λεπτομερώς τις ελεγκτικές διαδικασίες για κάθε λογαριασμό ξεχωριστά. Στο ίδιο αυτό στάδιο ο ελεγκτής προχωρά και στην τήρηση φύλλων ελέγχου ή φύλλων εργασίας ελέγχου. Τα φύλλα αυτά είναι τα έγγραφα που κατά τον έλεγχο της χρήσεως συντάσσει ο ελεγκτής και χρησιμεύουν ως αποδεικτικά στοιχεία του ελέγχου που διενήργησε και των αποτελεσμάτων που διεξήγαγε.

Σύμφωνα με τους κανόνες της Ελεγκτικής, τα επόμενα στάδια του ελέγχου είναι ο ενδιάμεσος έλεγχος και ο τελικός. Ο ενδιάμεσος έλεγχος διενεργείται κατά τη διάρκεια της χρήσεως και στο τέλος αυτής η ελεγκτική διαδικασία ολοκληρώνεται με

¹³ Brenda Porter, Jon Simon, David Hatherly(2003), "Principles of external auditing"

¹⁴ Βλ. σελ 33-34 στο βιβλίο «Γενικές Αρχές Ελεγκτικής» του Θεόδωρου Γ. Γρηγοράκου

τον τελικό έλεγχο. Στον τελικό αυτόν έλεγχο συντάσσεται και χορηγείται και το πιστοποιητικό του ελέγχου, όπου αποτυπώνονται τα αποτελέσματα του ελέγχου και εκφράζεται η γνώμη του ελεγκτή για την αξιοπιστία και ακρίβεια αυτών αλλά και για την συνολική εικόνα της ελεγχόμενης επιχειρήσεως.

1.4.5 Οι ενδιαφερόμενοι για τη διενέργεια του ελέγχου

Ο εξωτερικός έλεγχος διενεργείται στην οικονομική μονάδα για να ενημερώσει τα ενδιαφερόμενα μέρη για την πραγματική οικονομική κατάστασή της και να προστατεύσει τα συμφέροντα τους, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 36-37 του Ν. 2190/1920. Τα ενδιαφερόμενα αυτά μέρη αποτελούν μέρη του Κοινωνικού Συνόλου, καθώς τα κεφάλαια της ανώνυμης εταιρείας αντλούνται έμμεσα ή άμεσα από το Κοινωνικό Σύνολο. Οι ομάδες αυτές είναι:

1. Οι διοικούντες και οι διευθυντές σε μια οικονομική μονάδα.
2. Το προσωπικό της οικονομικής μονάδας
3. Οι μέτοχοι και γενικά οι ομολογιούχοι της εταιρείας.
4. Οι επενδυτές της, όπως οι χρηματοδότης τράπεζες και γενικά όσοι τη χρηματοδοτούν.
5. Οι προμηθευτές και γενικά οι πιστωτές της και όσοι έχουν συναλλαγές με την εταιρεία.
6. Οι μελλοντικοί επενδυτές .
7. Το κράτος.

Οι παραπάνω ενδιαφερόμενοι θεωρούνται επίσης και ωφελούμενοι εκ του ελέγχου καθώς τους δίνεται το δικαίωμα προστασίας των οικονομικών τους συμφερόντων. Ο νόμος υποχρεώνει τους ελεγκτές να υποβάλλουν έκθεση με το πόρισμα του ελέγχου στη Γενική Συνέλευση των μετόχων, στην οποία και λογοδοτεί το Διοικητικό Συμβούλιο για τη διαχείριση των εταιρικών υποθέσεων κάθε εταιρικής χρήσεως. Οι υπόλοιποι ενδιαφερόμενοι ενημερώνονται με τη δημοσιότητα των οικονομικών καταστάσεων της ελεγχόμενης εταιρείας και του πιστοποιητικού του ελέγχου, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 7β και 43β του Ν.2190/1920.

1.4.6 Σε ποιες εταιρίες διενεργείται υποχρεωτικός έλεγχος;

Οι εταιρείες που υποχρεούνται από τη νομοθεσία να υποβάλλονται σε εξωτερικό έλεγχο από ανεξάρτητους ελεγκτές είναι αυτές που πληρούν δυο από τα τρία παρακάτω κριτήρια και για τα δυο τελευταία χρόνια από το έτος στο οποίο βρισκόμαστε. Τα κριτήρια αυτά είναι:

- 1) Το ύψος του ενεργητικού της εταιρείας, δηλαδή των περιουσιακών κεφαλαίων της να είναι από 2.500.000 ευρώ και πάνω.
- 2) Ο κύκλος εργασιών της να είναι από 5.000.000 ευρώ και πάνω και
- 3) Το προσωπικό της εταιρείας να απαρτίζεται από 50 άτομα και πάνω.

Σε κάθε περίπτωση Ανώνυμης Εταιρίας που έχει κεφάλαιο πάνω από 3.000.000 ευρώ, διενεργείται επίσης υποχρεωτικός έλεγχος. Τέλος, πέραν, από αυτά τα κριτήρια η νομοθεσία ορίζει γενικότερα ότι η σύσταση και λειτουργία του Σ.Ο.Ε.Λ αποβλέπει στην άσκηση του ελέγχου της οικονομικής διαχείρισεως των πάσης φύσεως δημοσίων και ιδιωτικών οργανισμών και επιχειρήσεων ή εκμεταλλεύσεων, ανεξαρτήτως της νομικής τους μορφής (ιδρύματος, εταιρείας ή άλλου νομικού προσώπου δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου), από πρόσωπα με αυξημένα επαγγελματικά προσόντα, που ασκούν το έργο τους με διαφάνεια και υπευθυνότητα, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η εγκυρότητα και αξιοπιστία των πορισμάτων των διενεργουμένων ελέγχων, σύμφωνα με τα διεθνώς ανεγνωρισμένα Ελεγκτικά πρότυπα και τους όρους που τίθενται από την εσωτερική και την κοινοτική νομοθεσία, σύμφωνα με το άρθρο 2 του Π.Δ 226/92¹⁵.

1.4.7 Το υποκείμενο του ελέγχου

Το υποκείμενο του ελέγχου είναι ο Ελεγκτής, ο οποίος είναι και το πρόσωπο που καταστρώνει, προγραμματίζει και τελικά εφαρμόζει την Ελεγκτική Διαδικασία. Διαχωρίζεται σε δυο κατηγορίες: τον εσωτερικό ελεγκτή και τον εξωτερικό ελεγκτή, που αναφέρεται και ως Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής.

Οι Εσωτερικοί Ελεγκτές είναι τα στελέχη μιας επιχείρησης ή ενός οργανισμού που είναι επιφορτισμένα με τη διενέργεια ελέγχων μέσα στην ίδια την επιχείρηση. Οι

¹⁵ Φ.Ε.Κ. 120/Α/14.7.1992

αρμοδιότητες των εσωτερικών ελεγκτών ποικίλουν από επιχείρηση σε επιχείρηση και είναι δυνατόν να περιορίζονται σε ελέγχους των εσωτερικών οδηγιών και κανονισμών ή ακόμα όμως και να επεκτείνονται σε λειτουργικούς και διαχειριστικούς ελέγχους των διαφόρων τμημάτων της επιχείρησης ώστε να ενημερώνουν εγκαίρως την διοίκηση, για λάθη ακούσια ή εκούσια και για αντιδεοντολογικές λογιστικές ενέργειες.

Ουσιαστικά, οι εσωτερικοί ελεγκτές παρέχουν στην διοίκηση της επιχείρησης αξιολογες πληροφορίες για τη λήψη αποφάσεων που διασφαλίζουν την αποτελεσματική λειτουργία της. Για να είναι αποτελεσματική η εργασία των εσωτερικών ελεγκτών πρέπει να είναι ανεξάρτητοι από επιρροές των ελεγχόμενων. Γι' αυτό οργανωτικά το τμήμα του εσωτερικού ελέγχου υπάγεται απευθείας στη διοίκηση της επιχείρησης ή στην επιτροπή ελέγχου.

Τα στελέχη τα οποία απαρτίζουν το σώμα των εσωτερικών ελέγχων, συνήθως είναι προϊστάμενοι διαφόρων υπηρεσιών της επιχείρησης. Οι προϊστάμενοι πρέπει να διαθέτουν αξιολογική και μακροχρόνια πείρα, υψηλό επίπεδο εξειδικευμένων γνώσεων, διαπιστωμένη ικανότητα πραγματοποίησης ενδεδειγμένων ευέλικτων ενεργειών. Συμπληρωματικά πρέπει να διαθέτουν το γενικά παραδεκτό ήθος των ατόμων που ασκούν τον εσωτερικό έλεγχο.

Συχνά όμως αμφισβητείται το αποτέλεσμα του εσωτερικού ελέγχου, ειδικά σε σύγκριση με τους εξωτερικούς ελεγκτές, διότι θεωρείται ότι οι εσωτερικοί ελεγκτές δεν λειτουργούν ανεξάρτητα από την ελεγχόμενη επιχείρηση, επειδή αυτό δεν είναι εφικτό μιας και εργάζονται για την επιχείρηση. Ναι μεν είναι ανεξάρτητοι από τους υπεύθυνους των ελεγχόμενων τμημάτων αλλά δεν είναι και ανεξάρτητοι από την ελεγχόμενη επιχείρηση. Θέματα εμπιστοσύνης επίσης προκύπτουν και από τα εξής:

- i. Όσο περισσότερο οι επαγγελματικές σχέσεις εξελίσσονται σε φιλικές τόσο περισσότερο θα αμβλύνονται η αμεροληψία και η αντικειμενικότητα του ελέγχου. Η συναδελφική αλληλεγγύη μπορεί να αποτελέσει εμπόδιο στην αποτελεσματική διενέργεια του εσωτερικού ελέγχου.
- ii. Η μονότονη ενασχόληση του ελεγκτή με τα ίδια πάντοτε θέματα, η έλλειψη άλλου ενδιαφέροντος και ποικιλίας μπορεί να οδηγήσουν στην αδρανοποίηση της οξύτητας και της παρατηρητικότητας του ελεγκτή. Κοινώς μπορεί να παραβλέψει άθελα του κάποια παρατυπία ή κάποιο σφάλμα.

Ο ρόλος του Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή είναι σαφώς διαφορετικός από αυτόν του απλού λογιστή και δεν μπορεί να παραλληλιστεί με τα ελεύθερα επαγγέλματα.

Αντιθέτως μπορεί να συσχετιστεί με το επάγγελμα του Δικαστή, καθώς σύμφωνα με την 8^η Κοινοτική Οδηγία, ο Ορκωτός Λογιστής δεν είναι συνήγορος της επιχειρήσεως και πρέπει να ενεργεί όπως ακριβώς ο Δικαστής.

Ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής ή αλλιώς ο εξωτερικός ελεγκτής της επιχείρησης δεν έχει υπαλληλική ή οποιαδήποτε άλλη εξάρτηση και σχέση μισθώσεως με την οικονομική μονάδα την οποία ελέγχει. Ο εξωτερικός ελεγκτής επιβάλλεται από το νόμο να είναι ανεξάρτητος και αδέσμευτος έναντι της ελεγχόμενης οικονομικής μονάδας και δεν επηρεάζεται από την διοίκησή της κι έτσι καλύπτει τις ατασθαλίες και παρατυπίες που τυχόν να συνεχίζουν να ισχύουν μετά των εσωτερικό έλεγχο που διενεργεί ένας ελεγκτής- υπάλληλος της οικονομικής μονάδας. Συνεπώς, δεν δύναται να ορισθεί Ορκωτός Ελεγκτών οποιοσδήποτε έχει εξαρτημένη σχέση με την οικονομική μονάδα που ελέγχεται ή είναι υπάλληλός της. Από το επάγγελμα του Ορκωτού Ελεγκτή αποκλείονται ακόμα οι δημόσιοι υπάλληλοι, υπάλληλοι νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, τραπεζών και κοινωφελών εταιρειών.

Ο Ελεγκτής είναι, ένα από τα τρία θεσμικά όργανα (Γενική Συνέλευση, Διοικητικό Συμβούλιο, Ελεγκτής) της λειτουργίας του θεσμού της Ανώνυμης Εταιρίας, σχεδόν σε όλες τις χώρες του Κόσμου. Τα αυξημένα προσόντα για την άσκηση του συγκεκριμένου επαγγέλματος έχουν καθοριστεί από τις διατάξεις της 8^{ης} Οδηγίας (84/253) της Ευρωπαϊκής ένωσης και δεδομένου ότι το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών είναι μέλος της International Federation of Accountants (IFAC), παρακολουθεί και εφαρμόζει όπου είναι δυνατό στο πλαίσιο της ισχύουσας νομοθεσίας τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα (ΔΕΠ). Επομένως, το επάγγελμα του Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή ασκείται μέσα στο πλαίσιο διεθνών αρχών και κανόνων.

Ο θεσμός του Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή έγινε στη χώρα μας το 1955 με το Ν. Δ 3329/1955 «περί Συστάσεως Σώματος Ορκωτών Λογιστών», η λειτουργία του οποίου ξεκίνησε το Νοέμβριο του 1956. Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίσθηκε ότι θα υπάρχει πιστοποίηση της ακρίβειας των οικονομικών καταστάσεων οποιασδήποτε οικονομικής μονάδας, πιστοποίηση περί της πιστοληπτικής της ικανότητας και μελέτη εκτιμήσεως της συνολικής τρέχουσας αξίας της επιχείρησης ή τρέχουσας αξίας της μετοχής ορισμένης ανώνυμης εταιρείας.

Τα απαραίτητα προσόντα που θα πρέπει να έχει ένας εξωτερικός ελεγκτής αφορούν την προσωπικότητά του και την επαγγελματική του συγκρότηση. Πιο συγκεκριμένα, ένας ελεγκτής θα πρέπει να διακρίνεται για το ανεπίληπτο ήθος του

και την ακεραιότητα του χαρακτήρα του, διότι το επάγγελμα του ελεγκτή είναι επάγγελμα ήθους και τα στοιχεία αυτά αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο του συγκεκριμένου λειτουργήματος. Επιπρόσθετα, η επιστημονική κατάρτιση, η εξειδικευμένη πείρα, η ικανότητα ταχείας αντιλήψεως και ασφαλούς κρίσεως, η επινοητικότητα, η αυτοπεποίθηση, η αναγκαία λεπτότητα, η επιμέλεια, η εργατικότητα και η ικανότητα ευχερούς και ορθής εκφράσεως στον προφορικό και γραπτό λόγο, είναι τα περαιτέρω προσόντα με τα οποία θα πρέπει να διακρίνεται όποιος ασχολείται με το ελεγκτικό επάγγελμα.

Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής θεωρείται συνεπώς αυτός που κατέχει την οικονομική επιστήμη των λογαριασμών, είναι ειδικός επαγγελματίας και είναι αναγνωρισμένος από την 8^η Κοινοτική Οδηγία¹⁶. Επίσης, έχει τη δυνατότητα να πιστοποιεί οικονομικές καταστάσεις άλλων εταιρειών κι επιβάλλεται να διενεργεί υπεύθυνα, αντικειμενικά και ανεπηρέαστα τους λογιστικούς ελέγχους και τις πραγματογνωμοσύνες και να δρα αυστηρά ασυμβίβαστα προς τις υπόλοιπες εταιρίες. Ακόμα, ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής δίδει όρκο κι έχει τόσο αστική όσο και ποινική ευθύνη.

Πέραν των όσων αναφέρθηκαν παραπάνω, ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής θεωρείται και σύμβουλος της επιχειρήσεως την οποία ελέγχει. Οι υπηρεσίες του προσφέρονται στην επιχείρηση απλόχερα και σε συνεργασία με τους αρμόδιους της επιχείρησης επιλύονται ιδιόμορφα προβλήματα, ενώ παράλληλα επιτυγχάνεται η σωστή κατάρτιση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων. Η ενημέρωση της Διοίκησης τη επιχειρήσεως γίνεται με την υποβαλλόμενη έκθεση εκ μέρους του Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή στο Διοικητικό Συμβούλιο της επιχείρησης, όπου και αποφασίζονται οι ενδεχόμενες αλλαγές και διορθώσεις των ατασθαλιών ή παραλείψεων.

Επίσης, σε ένα άλλο σημείο που βοηθά ο εξωτερικός ελεγκτής στη λειτουργία μιας οικονομικής μονάδας, είναι ότι η ύπαρξη και μόνον ενός τέτοιου προσώπου που χαρακτηρίζεται από τα προσόντα που αναφέρθηκαν προηγουμένως, καθιστά τους εργαζόμενους πιο προσεκτικούς κατά την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων και καθηκόντων τους. Η συμβολή του Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή ως συμβούλου στην ελεγχόμενη εταιρεία δεν αναιρεί την επαγγελματική του ανεξαρτησία και την εξασφάλιση της αντικειμενικής και αμερόληπτης κρίσεώς του, όπως αναφέρεται στο

¹⁶ www.soel.gr

Ν.Δ 3329/1955 και 4107/1960, που έχουν οργανώσει το θεσμό του Ορκωτή ελεγκτή Λογιστή κατ' ανάλογο τρόπο.

Τέλος, στις περισσότερες χώρες το επάγγελμα του Ορκωτού Ελεγκτή ανάγεται σε λειτούργημα όπως ενδεικτικά αναφέρει ο Τσακλάγκανος, “Το ανεπίληπτο και αψεγάδιαστο ήθος, μαζί με την ακεραιότητα του χαρακτήρα αποτελούν τα πρωταρχικά προσόντα για όλους τους εξωτερικούς ελεγκτές, αφού η ιδιαιτερότητα και η λεπτότητα του λειτουργήματος τους μπορεί να παραλληλισθεί με αυτό του δικαστή¹⁷”.

Η τρίτη κατηγορία ελεγκτών αναφέρεται στους Κυβερνητικούς Ελεγκτές¹⁸. Σε αυτή την κατηγορία διακρίνουμε τις εξής κατηγορίες ελεγκτών:

1. Φορολογικοί Ελεγκτές
2. Ελεγκτές του Ελεγκτικού Συνεδρίου
3. Ελεγκτές του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους
4. Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης
5. Συμβούλιο Επιθεώρησης- Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης.

1.4.8 Οι αρμοδιότητες των Ορκωτών Ελεγκτών

Οι Ορκωτοί Ελεγκτές είναι αποκλειστικώς αρμόδιοι¹⁹ για την άσκηση τακτικού ελέγχου της οικονομικής διαχείρισης και των οικονομικών αποτελεσμάτων που δημοσιεύονται στις οικονομικές καταστάσεις:

- i Των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, πλην των δήμων και κοινοτήτων.
- ii Των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου που εξυπηρετούν δημόσιο ή κοινωφελή σκοπό κι επιχορηγούνται από το κράτος ή απολαύουν ιδιαίτερων προνομίων, βάσει ειδικής διατάξεως νόμου ή κατ' εξουσιοδότηση τούτου.
- iii Των τραπεζών, των ασφαλιστικών εταιρειών, των εταιρειών επενδύσεων χαρτοφυλακίου και των εταιρειών διαχείρισεως αμοιβαίων κεφαλαίων, των εταιρειών χρηματοδοτικών μισθώσεων και των ενώσεων συνεταιριστικών οργανώσεων.

¹⁷ Άγγελος Τσακλάγκανος (2005), «Ελεγκτική», σελ. 17

¹⁸ Χρήστος Καζαντζής (2006), «Ελεγκτική και εσωτερικός έλεγχος», σελ.98

¹⁹ Σύμφωνα με το Π.Δ 226/1992

- iv Των ανωνύμων εταιρειών, εταιρειών περιορισμένης ευθύνης, των ετερόρρυθμων κατά μετοχές εταιρειών, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 42^α του Ν. 2190/1920, και των κοινοπραξιών αυτών.
- v Των ενοποιημένων λογαριασμών (οικονομικών καταστάσεων) του άρθρου 100 παρ. 1 του Ν. 2190/1920 των συνδεδεμένων επιχειρήσεων.
- vi Των ανώνυμων εταιρειών, των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο καθώς και των ανωνύμων εταιρειών, των οποίων το μετοχικό κεφάλαιο εν όλο ή εν μέρει έχει αναληφθεί με δημόσια εγγραφή.
- vii Των εταιρειών ή οργανισμών ή και δραστηριοτήτων γενικά που με βάση διατάξεις νόμου υπάγονται στον υποχρεωτικό έλεγχο ορκωτών ελεγκτών.
- viii Των εταιρειών ή οργανισμών ή και δραστηριοτήτων γενικά που με βάση διατάξεις νόμου υπάγονται στον υποχρεωτικό έλεγχο ορκωτών ελεγκτών.

Ως επί το πλείστον, οι Ορκωτοί Ελεγκτές είναι αποκλειστικός αρμόδιοι για την διενέργεια πραγματογνωμοσύνης, πάνω σε θέματα οικονομικής διαχείρισεως ή καταστάσεως οιασδήποτε φυσικού ή νομικού προσώπου, δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου, κοινοπραξίας, ειδικού λογαριασμού ή ομάδας περιουσίας, που απαιτεί λογιστικές γνώσεις. Η πραγματογνωμοσύνη αυτή διατάσσεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας περί πραγματογνωμοσύνης, είτε με δικαστική πράξη κατά τη διάρκεια δίκης, κατόπιν αιτήσεως διαδίκου που έχει έννομο συμφέρον, είτε με δικαστική απόφαση, σύμφωνα με τις διατάξεις περί εκούσιας δικαιοδοσίας, μετά από αίτηση οποιασδήποτε διοικητικής αρχής ή υπηρεσίας του κράτους που έχει αρμοδιότητα προς τούτο και εφόσον επικαλείται και αποδεικνύει ότι συντρέχει προς τούτο λόγος δημοσίου συμφέροντος. Τέλος, από τον Αύγουστο του 2007, οι Ορκωτοί Ελεγκτές είναι επίσης αρμόδιοι και για την εκτίμηση των εισφορών σε είδος στην ανώνυμη εταιρεία.

1.4.9 Οι υποχρεώσεις των Ορκωτών Ελεγκτών

Η βασική υποχρέωση του Ορκωτού Ελεγκτή είναι να υποβάλλει στη γενική συνέλευση των μετόχων το «πιστοποιητικό ελέγχου», το οποίο είναι το αποτέλεσμα της ελεγκτικής διαδικασίας και η γνώμη του Ορκωτού Ελεγκτή και το οποίο επέχει τη θέση εκθέσεως από το άρθρο 37 του Ν. 2190/1920. Όπως ορίζει το άρθρο 16, «Ελεγκτικό Έργο» του Π.Δ.226/92, ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής τεκμηριώνει

τις παρατηρήσεις και το πόρισμά του με τα φύλλα εργασίας, τα οποία υποχρεούται να διαφυλάσσει για μία πενταετία από την ημερομηνία εκδόσεως του πιστοποιητικού ελέγχου, ενώ η γνώμη του Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή, ο οποίος και εκτέλεσε τον έλεγχο, διατυπώνεται στο συντασσόμενο από αυτόν "πιστοποιητικό" ή "έκθεση" ελέγχου²⁰.

Οι διαπιστώσεις του Ορκωτού Ελεγκτή δεν θα πρέπει να επηρεάζουν την οικονομική κατάσταση και τα αποτελέσματα χρήσεως, όπως αυτά προκύπτουν από τις αντίστοιχες δημοσιευμένες λογιστικές καταστάσεις και οι παρατηρήσεις του για τη βελτίωση του συστήματος οργανώσεως ή λειτουργία της εταιρίας πρέπει να γνωστοποιούνται στη διοίκηση της ελεγχόμενης μονάδας με τις σχετικές υποδείξεις. Το εκδιδόμενο πιστοποιητικό ή έκθεση ελέγχου κοινοποιείται στο διοικητικό συμβούλιο ή τον διαχειριστή της ελεγχόμενης μονάδας και η δημοσίευση του πιστοποιητικού ελέγχου είναι υποχρεωτική μαζί με τις λογιστικές καταστάσεις, τις οποίες δημοσιεύουν οι επιχειρήσεις στο τέλος της κάθε χρήσης. Επιπλέον, αντίγραφο της έκθεσης υποβάλλεται και στο Εποπτικό Συμβούλιο του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών.

Το πιστοποιητικό ελέγχου αποτελείται από δύο μέρη. Στο πρώτο μέρος αναφέρεται η έκταση και η φύση της ελεγκτικής εργασίας, ενώ στο δεύτερο μέρος αναγράφεται η γνώμη του ελεγκτή. Σύμφωνα με το άρθρο 37 του κωδ. Νόμου 2190/1920 η έκθεση των ελεγκτών πρέπει να περιλαμβάνει οπωσδήποτε, εισαγωγή κατά την οποία θα αναφέρονται οι ετήσιοι λογαριασμοί οι οποίοι ελέγχονται καθώς και το πλαίσιο χρηματοοικονομικής πληροφόρησης που χρησιμοποιείται. Επίσης πρέπει να γίνεται περιγραφή του εύρους του νόμιμου ελέγχου, στην οποία αναφέρονται και τα ελεγκτικά πρότυπα που χρησιμοποιούνται κατά την διενέργεια του ελέγχου.

Ακόμη η έκθεση πρέπει να περιλαμβάνει, την γνώμη των ελεγκτών σχετικά με την αξιοπιστία και την ακρίβεια των οικονομικών καταστάσεων που συντάσσει και δημοσιεύει η ελεγχόμενη μονάδα, παραπομπές σε θέματα για τα οποία οι ελεγκτές απλώς θέλουν να επιστήσουν την προσοχή και τέλος αναγράφεται η ελεγκτική γνώμη σχετικά με το κατά πόσο η ετήσια έκθεση του διαχειριστικού συμβουλίου αντιστοιχεί με τους λογαριασμούς του ίδιου έτους.

²⁰ Ανάκτηση από www.soel.gr

Σύμφωνα με τα πρότυπα της σύνταξης εκθέσεων ελέγχου, ο ελεγκτής πρέπει να αναγράφει στην έκθεση του εάν οι ελεγχθείσες λογιστικές καταστάσεις καταρτίστηκαν βάσει των γενικών παραδεκτών λογιστικών αρχών και εάν αυτές οι λογιστικές αρχές τηρήθηκαν με συνέπεια. Επίσης πρέπει να αναγράφει εάν οι υποσημειώσεις στις λογιστικές καταστάσεις θεωρούνται επαρκείς, και τέλος οφείλει να αναγράφει στην έκθεση ελέγχου του, τη γνώμη του για την αξιοπιστία των λογιστικών καταστάσεων ή να εκθέτει τους λόγους για τους οποίους αρνείται να εκφράσει την άποψη του.

Το άρθρο 43β του κωδ. Νόμου 2190²¹ και συγκεκριμένα οι παράγραφοι 4 και 5 επιτάσσουν την δημοσίευση των λογιστικών καταστάσεων της χρήσης και του πιστοποιητικού ελέγχου που τις συνοδεύει είκοσι τουλάχιστον ημέρες πριν από τη σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης. Επίσης το άρθρο 43α, ορίζει ότι η έκθεση διαχειρίσεως του Διοικητικού Συμβουλίου πρέπει να τίθεται υπόψη του ελεγκτή τριάντα μέρες πριν από τη Γενική Συνέλευση. Συμπεραίνουμε λοιπόν ότι ο ελεγκτής πρέπει να παραδώσει το πιστοποιητικό ελέγχου μεταξύ είκοσι και τριάντα ημερών.

Όπως αναφέρει και ο Παππός στο βιβλίο του “Εισαγωγή στην Ελεγκτική”²², οι ημερομηνίες της υποβολής του πιστοποιητικού έχουν ιδιαίτερη σημασία για τον ελεγκτή, ο οποίος ευθύνεται για τον εντοπισμό των γεγονότων που παρουσιάζονται μετά το τέλος της χρήσης και των οποίων οι επιπτώσεις στην αξιοπιστία των ελεγμένων λογιστικών καταστάσεων είναι σοβαρές. Όμως, τα γεγονότα αυτά είναι δυνατόν να εμφανιστούν στο διάστημα που μεσολαβεί από το τέλος της χρήσης μέχρι την υποβολή του πιστοποιητικού ελέγχου ή και μετά.

1.2.10 Πιστοποιητικό Ελέγχου ή Έκθεση Ελέγχου

Όπως αναφέρθηκε και στην προηγούμενη ενότητα, το τελευταίο στάδιο στην ελεγκτική διαδικασία είναι η σύνταξη και η υπογραφή του πιστοποιητικού ελέγχου ή της έκθεσης ελέγχου από τον εξωτερικό ελεγκτή που διενέργησε τον έλεγχο. Η έκθεση αυτή είναι το βασικό προϊόν του ελέγχου και προσδίδει αξία στις οικονομικές καταστάσεις, καθώς απεικονίζει τη γνώμη του ελεγκτή για το ακριβοδίκαιο αυτών των καταστάσεων.

²¹ Ανάκτηση από www.taxheaven.gr

²² Αντώνης Παππός (1999), «Εισαγωγή στην ελεγκτική»

Αφού ολοκληρώσει ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής, τους ελέγχους των συναλλαγών και των υπολοίπων των λογαριασμών, συγκεντρώνει το αποδεικτικό υλικό που έχει συλλέξει κατά την διενέργεια των επιμέρους ελέγχων, το ταξινομεί στα φύλλα εργασίας και το μελετά. Εφόσον ο ελεγκτής κρίνει ότι το αποδεικτικό υλικό είναι επαρκές τότε αποφαινεται για την αντικειμενικότητα των λογιστικών καταστάσεων. Εκφράζει δηλαδή την γνώμη του για την αξιοπιστία και την ακρίβεια των οικονομικών καταστάσεων, χωρίς να εγγυάται ότι οι οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από λάθη και παραλείψεις.

Στο τέλος ενός τακτικού ελέγχου, ο ελεγκτής εκφράζει πάντοτε την γνώμη του για την αξιοπιστία των λογιστικών καταστάσεων, τόσο της τρέχουσας όσο και της προηγούμενης χρήσης. Υπάρχουν τέσσερις διαφορετικές περιπτώσεις²³ για να εκφράσει ο Ορκωτός Ελεγκτής γνώμη για τις οικονομικές καταστάσεις της ελεγχόμενης μονάδας και είναι:

1. Ανεπιφύλακτη Γνώμη:

Η ανεπιφύλακτη γνώμη του ελεγκτή είναι και η πλέον επιθυμητή από την Διοίκηση μιας επιχείρησης κι αυτό γιατί αυξάνεται η αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων που παρουσιάζονται αλλά ταυτόχρονα βελτιώνεται και η εικόνα της επιχείρησης σε μετόχους και επενδυτές. Ο ελεγκτής εκφράζει ανεπιφύλακτη γνώμη μόνο όταν:

- ✓ Το ελεγκτικό του έργο ασκήθηκε βασιζόμενο πλήρως στα ελεγκτικά πρότυπα.
- ✓ Οι παραλείψεις και οι νοθεύσεις που παρατήρησε κατά την αξιολόγηση του εσωτερικού ελέγχου δεν ήταν ουσιώδεις.
- ✓ Η επιχείρηση εφαρμόζει πιστά τις αρχές και τους κανόνες του Λογιστικού Σχεδίου, και τέλος όταν,
- ✓ Οι λογιστικές καταστάσεις απεικονίζουν ακριβοδίκαια την οικονομική θέση της επιχείρησης και τα αποτελέσματα των εργασιών της.

2. Γνώμη με Επιφύλαξη.

Σε αυτή την περίπτωση γνώμης, προσφέρονται τα ίδια οφέλη όπως και στην προηγούμενη περίπτωση αλλά σε αρκετά μικρότερο βαθμό κι αυτό γιατί ο ελεγκτής δεν αμφισβητεί την αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων αλλά δεν είναι βέβαιος για την καθολικότητα τους. Ο ελεγκτής εκφράζει γνώμη με επιφύλαξη μόνο όταν:

²³ Αντώνης Παππάς (1999), «Εισαγωγή στην ελεγκτική»

- ✓ Αδυνατεί ή παρεμποδίζεται από την Διοίκηση να ασκήσει την ελεγκτική του εργασία με βάση τα ελεγκτικά πρότυπα.
 - ✓ Εξακριβώνει ότι η επιχείρηση δεν εφαρμόζει πιστά όλες τις διατάξεις του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου.
 - ✓ Διαπιστώνει ότι ορισμένα μεγέθη των λογιστικών καταστάσεων δεν αποδίδουν ακριβοδίκαια τα αντίστοιχα στοιχεία, δεν είναι δηλαδή αξιόπιστα.
3. Αντίθετη Γνώμη.

Οι περιπτώσεις κατά τις οποίες ο ελεγκτής θα εκφράσει αρνητική γνώμη είναι σπάνιες, μιας και αυτό συνεπάγεται αυτόματα δυσμενέστερες συνέπειες για την Διοίκηση και για την εικόνα της επιχείρησης. Ο ελεγκτής εκφράζει αντίθετη γνώμη όταν διαπιστώσει μη αξιόπιστες λογιστικές καταστάσεις ή όταν σημαντικά λογιστικά μεγέθη δεν αποδίδουν πιστά την πραγματικότητα. Ο ελεγκτής εκφράζει αρνητική γνώμη μόνο όταν:

- ✓ Η κατάρτιση των λογιστικών καταστάσεων δεν είναι σύμφωνη με όσα προβλέπει το Γενικό Λογιστικό Σχέδιο.
 - ✓ Το σύστημα του εσωτερικού ελέγχου παρουσιάζει ουσιώδεις ελλείψεις, είναι χαλαρό ή ανεπαρκές.
 - ✓ Το λογιστικό σύστημα λειτουργεί αναποτελεσματικά.
4. Άρνηση Έκφρασης Γνώμης²⁴.

Συχνά οι ελεγκτές προκειμένου να εκφράσουν μια αρνητική γνώμη χρειάζονται περισσότερα στοιχεία από το να στηρίξουν μια ανεπιφύλακτα θετική, τόσο για τις σοβαρές συνέπειες που θα υποστεί η ελεγχόμενη όσο και η ίδια η ελεγκτική εταιρία η οποία θα υποστεί πιθανότατα απώλεια του πελάτη της. Γι' αυτό και οι ελεγκτές προσπαθούν να εξαντλήσουν κάθε πιθανότητα να έχουν κάνει λάθος εις βάρος της επιχείρησης. Δεν είναι λοιπόν σπάνιο φαινόμενο να αρνούνται οι ελεγκτές να εκφέρουν γνώμη, από το να εκφράσουν αρνητική γνώμη.

Οι λόγοι για τους οποίους ένας ελεγκτής θα εκφράσει άρνηση γνώμης είναι οι παρακάτω:

- ✓ Ο έλεγχος μπορεί να μην είναι επαρκής για να στηρίξει την οποιαδήποτε γνώμη. (π.χ. μη συνεργασία εκ μέρους του πελάτη)
- ✓ Σημαντικά μεγέθη μπορεί να μην κατέστη δυνατό να ελεγχθούν. (π.χ. αδυναμία ελέγχων σε μακρινά υποκαταστήματα)

²⁴ Κωνσταντίνος Κάντζος (1995), «Ελεγκτική: Θεωρία και Πρακτική»

- ✓ Σοβαρή παράκαμψη ή παραβίαση των ελεγκτικών προτύπων και ειδικότερα αυτών περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας του ελεγκτή.(π.χ. οικονομικές σχέσεις ή συμφέροντα με τον ελεγχόμενο)
- ✓ Όταν στη σύνταξη οικονομικών καταστάσεων έχει συσχετιστεί ο ίδιος ο ελεγκτής (π.χ. απλή βοήθεια κατά την σύνταξη).

Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι σε ορισμένες περιπτώσεις, οι εκθέσεις ελέγχου²⁵ είναι δυνατόν να διαφέρουν από τα πιστοποιητικά ελέγχου καθώς συμπεριλαμβάνουν συμπληρωματικές πληροφορίες και παρατηρήσεις για την βελτίωση της οργάνωσης της επιχείρησης και της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου.

1.5 Οι θεμελιώδεις αρχές του ελεγκτικού επαγγέλματος

Οι θεμελιώδεις αρχές του ελεγκτικού επαγγέλματος, όπως προσδιορίζονται στις διακηρύξεις και τα Ελεγκτικά Πρότυπα της IFAC και αναγράφονται στην ιστοσελίδα του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών²⁶ έχουν ως εξής:

- I. «Οι Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές πρέπει να είναι πρόσωπα με αυξημένα επαγγελματικά προσόντα. Τα αυξημένα επαγγελματικά προσόντα ορίζονται από την Οδηγία 8η 84/253 της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προς την οποία προσαρμόστηκε πλήρως η Ελληνική νομοθεσία, με την έγκριση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την αποδοχή του Συμβουλίου της Επικράτειας.
- II. Οι Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές πρέπει να απολαμβάνουν πλήρους προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας [Οδηγία 84/253, Π.Δ. 226/1992].
- III. Οι Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές πρέπει να ασκούν το έργο τους με διαφάνεια και υπευθυνότητα, ώστε να εξασφαλίζεται η εγκυρότητα και αξιοπιστία των πορισμάτων του ελέγχου [Οδηγία 84/253, Π.Δ. 226/1992].
- IV. Το ελεγκτικό έργο των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών ασκείται σύμφωνα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα και την ισχύουσα νομοθεσία εσωτερική και Κοινοτική νομοθεσία [Π.Δ. 226/1992]».

²⁵ Βλ. Υπόδειγμα Έκθεσης Ελέγχου στο παράρτημα Α

²⁶ http://www.soel.gr/epaggelma_perigrafia.htm

1.6 Το νομικό πλαίσιο της Ελεγκτικής

Η Ελεγκτική, όπως και άλλοι επιστημονικοί κλάδοι, διέπεται από συγκεκριμένους νόμους και αρχές, που έχουν ως στόχο τη διασφάλιση της ποιότητας του κοινωνικού αγαθού των οικονομικών πληροφοριών, οι οποίες δημοσιεύονται από μονάδες που διαχειρίζονται σημαντικό μεγέθος οικονομικούς πόρους. Μέχρι στιγμής έχουν ήδη αναφερθεί οι νόμοι, οδηγίες και διατάγματα που καθορίζουν τον επιστημονικό αυτό κλάδο, αξίζει όμως να παρατεθεί λίγο συγκεντρωτικά το νομικό πλαίσιο που τον διέπει.

Ο νόμος που θεωρείται ως ιδρυτικός νόμος του "Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών" είναι ο Ν. 1969/91²⁷. Το άρθρο 75 του νόμου αυτού ορίζει ότι:

- i Ο υποχρεωτικός έλεγχος τη οικονομικής διαχειρίσεως των ανωνύμων εταιρειών και άλλων επιχειρήσεων, ιδρυμάτων και οργανισμών, που απαιτεί αυξημένα προσόντα, θα ασκείται από Ορκωτούς Ελεγκτές εγγραφόμενους σε ειδικό μητρώο (αντί των Ορκωτών Λογιστών μελών του Σ.Ο.Λ. που λειτουργούσε τότε).
- ii Η οργάνωση του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών θα γίνονταν με Προεδρικό Διάταγμα²⁸.

Σύμφωνα, με το συγκεκριμένο Προεδρικό Διάταγμα 226/1992²⁹ περί συστάσεως, οργανώσεως και λειτουργίας του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών στην Ελλάδα, η Ελεγκτική αφορά τα τηρούμενα βιβλία, τα νόμιμα δικαιολογητικά και παραστατικά των οικονομικών μονάδων από εξωτερικούς ελεγκτές και αποβλέπει στην διακρίβωση, ή μη, της ειλικρινούς, ακριβοδίκαιης και αξιόπιστης παρουσίας των οικονομικών αποτελεσμάτων των οικονομικών μονάδων κατά την ελεγχόμενη περίοδο, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 16 του συγκεκριμένου νόμου. Επιπλέον, το άρθρο 3 του Π.Δ. 226/92 εστιάζει στην υποχρεωτική χρησιμοποίηση εξωτερικών ελεγκτών, των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών.

Συνεπώς, η οργάνωση της Ελεγκτικής ως θεσμός κι επάγγελμα καθορίζεται στο Π.Δ. 226/1992 και Π.Δ. 233/1992. Ωστόσο, το βασικό νομικό πλαίσιο της Ελεγκτικής περιγράφεται στα άρθρα 36 και 37 του Νόμου 2190/1920, ο οποίος τροποποιήθηκε για να συμπεριλάβει και τις προβλέψεις της 8^{ης} Κοινοτικής Οδηγίας

²⁷ <http://www.soel.gr>

²⁸ Πρόκειται για το Π.Δ 226/92.

²⁹ Φ.Ε.Κ. 120/Α/14.7.1992

της Ευρωπαϊκής Ένωσης περί τον έλεγχο των χρηματοοικονομικών καταστάσεων των οικονομικών μονάδων στις χώρες- μέλη, σε συνδυασμό με το Π.Δ 226/1992.

Επίσης, με το Νόμο 3693/2008³⁰, που είναι και ο πιο πρόσφατος, γίνεται η εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας με την Οδηγία 2006/43/EK περί υποχρεωτικών ελέγχων των ετήσιων και των ενοποιημένων λογαριασμών, για την τροποποίηση των Οδηγιών 78/660/ΕΟΚ και 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου και για την κατάργηση της Οδηγίας 84/253/ΕΟΚ του Συμβουλίου και άλλες διατάξεις.

Τέλος, αξίζει να σταθούμε και να αναλύσουμε το άρθρο 6 του συγκεκριμένου νόμου, διότι σε αυτό παρατίθενται οι νέες προϋποθέσεις που χρειάζεται κάποιος ώστε να αποκτήσει την επαγγελματική άδεια Ορκωτού Ελεγκτή. Συγκεκριμένα, αναφέρεται ότι: «Για να χορηγηθεί σε φυσικό πρόσωπο επαγγελματική άδεια νόμιμου ελεγκτή θα πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά στο πρόσωπο του υποψηφίου οι παρακάτω προϋποθέσεις:

1. Επιτυχής ολοκλήρωση του θεσπισμένου βαθμού εκπαίδευσης (δευτεροβάθμια εκπαίδευση) για την εισαγωγή του σε εκπαιδευτικό ίδρυμα ανώτατης εκπαίδευσης.
2. Απόκτηση των αναγκαίων θεωρητικών γνώσεων στα γνωστικά αντικείμενα του άρθρου 8 του παρόντος νόμου, η οποία αποδεικνύεται με την επιτυχία του υποψηφίου στις επαγγελματικές εξετάσεις, επιπέδου τέλους πανεπιστημιακών σπουδών ή ισοδυνάμου επιπέδου, που αναφέρονται στο άρθρο 7 του παρόντος νόμου.
3. Ολοκλήρωση της πρακτικής άσκησης που προβλέπεται από το άρθρο 10 του παρόντος νόμου.

Αν θέλαμε να εξάγουμε ένα συνοπτικό συμπέρασμα από τα παραπάνω, τότε, αυτό θα ήταν ότι με τις διατάξεις του συγκεκριμένου νόμου μειώνεται σημαντικά με την πάροδο του χρόνου η αξιοπιστία του ελεγκτικού επαγγέλματος. Με τις συνεχείς αναθεωρήσεις της νομοθεσίας φαίνεται ότι χάνεται μεγάλος μέρος της επαγγελματικής και λειτουργικής αυτοτέλειας των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών, δημιουργώντας σημαντικά κενά στην εύρυθμη λειτουργία μιας οικονομικής μονάδας. Για τους λόγους αυτούς γίνεται επιτακτική η ανάγκη για κάποιες σημαντικές αλλαγές στο ελεγκτικό επάγγελμα και στις αρχές που το διέπουν, οι οποίες θα υιοθετηθούν καθολικά από τις ελεγκτικές εταιρίες και σε διεθνές επίπεδο.

³⁰ ΦΕΚ 174 Α/25-8-2008

1.7 Αναγκαιότητα Εξωτερικού Ελέγχου.

Ο έλεγχος των οικονομικών καταστάσεων προσφέρει μια λογική διασφάλιση ότι οι οικονομικές καταστάσεις απεικονίζουν εύλογα και χωρίς ουσιώδη σφάλματα ή παραλείψεις την οικονομική κατάσταση, την περιουσία και το αποτέλεσμα των συναλλαγών της ελεγχόμενης μονάδας. Από τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων δεν προκύπτει νέα λογιστική πληροφόρηση, αλλά αυξάνεται η αξιοπιστία του έργου του λογιστικού συστήματος της επιχείρησης. Με την πάροδο των ετών αυξάνει η αναγκαιότητα της ελεγκτικής των οικονομικών καταστάσεων των σύγχρονων οικονομικών κι επιχειρηματικών μονάδων.

Στο άρθρο με τίτλο “Principles of external auditing” των συγγραφέων Brenda Porter, Jon Simon, David Hatherly προσδιορίζονται τρία βασικά ερωτήματα σχετικά με το γιατί είναι αναγκαίος ο έλεγχος των χρηματοοικονομικών καταστάσεων των επιχειρήσεων από Ορκωτούς Ελεγκτές Λογιστές. Τα ερωτήματα αυτά αφορούν πρώτον την αξιοπιστία των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, δεύτερον την σημαντικότητα που έχει η αξιοπιστία αυτή για τους αποδέκτες των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και τρίτον το υποκείμενο του ελέγχου και γιατί δε γίνεται να προέρχεται από το εργατικό δυναμικό της επιχείρησης ή να σχετίζεται με οποιοδήποτε τρόπο με αυτή.

Οι απαντήσεις σε αυτά τα ερωτήματα προσανατολίζονται σε τέσσερις κύριους παράγοντες και αυτοί είναι:

- Σύγκρουση Συμφερόντων.

Αφενός έχουμε τις Διοικήσεις των εταιριών οι οποίες και αναλαμβάνουν την κατάρτιση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και ίσως και να προσπαθήσουν να παρουσιάσουν μία πιο ωραιοποιημένη εικόνα της επιχείρησης από την πραγματική. Αφετέρου έχουμε τους μετόχους, τις τράπεζες και λοιπούς δανειστές οι οποίοι ενδιαφέρονται να γνωρίζουν την πραγματική κατάσταση της εταιρίας μιας και διακυβεύουν τα συμφέροντα και τα περιουσιακά στοιχεία τους. Γίνεται λοιπόν ορατή η ύπαρξη της σύγκρουσης των συμφερόντων των δύο αυτών μερών.

- Συνέπειες Σφαλμάτων.

Οι χρήστες των χρηματοοικονομικών καταστάσεων βασίζονται στις επενδυτικές αποφάσεις τους στα στοιχεία που παρουσιάζονται από τις καταστάσεις αυτές. Γίνεται

λοιπόν αντιληπτό πως δεν είναι δυνατόν να ρισκάρουν να λαμβάνουν τέτοιου είδους αποφάσεις σε ψευδή ή λανθασμένα οικονομικά στοιχεία.

- Απόσταση.

Οι χρήστες των χρηματοοικονομικών καταστάσεων δεν έχουν την δυνατότητα να βρίσκονται μέσα στην επιχείρηση ανά πάσα στιγμή προκειμένου να μπορούν να εξακριβώνουν οι ίδιοι την αξιοπιστία των πληροφοριών που παρέχουν οι καταστάσεις αυτές.

- Πολυπλοκότητα.

Καθώς το μέγεθος των επιχειρήσεων μεγαλώνει τόσο μεγαλώνει και ο όγκος των συναλλαγών τους. Ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια τόσο οι συναλλαγές όσο και τα λογιστικά συστήματα που τις διαχειρίζονται έχουν γίνει ιδιαίτερα πολύπλοκα, με αποτέλεσμα αφενός να υπάρχει μεγαλύτερη πιθανότητα να διαπραχθούν σφάλματα και αφετέρου οι χρήστες των χρηματοοικονομικών καταστάσεων να μην έχουν τις γνώσεις για να αξιολογήσουν την αξιοπιστία και την εγκυρότητα των πληροφοριών που τους παρέχονται.

Συμπεραίνουμε λοιπόν, πως παρά το υψηλό κόστος με το οποίο επιβαρύνεται μια επιχείρηση για τον εξωτερικό έλεγχο της, επωφελείται πολλαπλώς από αυτόν, όπως αναφέρει και ο Παππάς³¹ με τους εξής τρόπους:

- Εξασφαλίζεται η συνεχής βελτίωση του λογιστικού της συστήματος.
- Βελτιώνεται η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου της.
- Αποκτούν νομιμότητα οι λογιστικές καταστάσεις της.
- Αυξάνεται η εγκυρότητα και η πληρότητα των δημοσιευμένων λογιστικών καταστάσεων όταν συνοδεύονται από το πιστοποιητικό ελέγχου.
- Διευκολύνεται η εκ μέρους της άντληση κεφαλαίων αφού ο σωστά πληροφορημένος επενδυτής αντιμετωπίζει μικρότερο κίνδυνο.
- Διευκολύνεται η διενέργεια του φορολογικού ελέγχου των βιβλίων της επειδή ο εφοριακός ελεγκτής περιορίζει την έκταση και τον χρόνο του ελέγχου του.
- Ενισχύεται ή αποδυναμώνεται η θέση των οικονομικών στελεχών της έναντι των μετόχων ανάλογα με τα πορίσματα του ελέγχου.

Συνοψίζοντας τα παραπάνω, μπορούμε να υποστηρίξουμε πως ο εξωτερικός έλεγχος συντελεί στην καλή λειτουργία της επιχείρησης και στην εξασφάλιση μιας καλής εικόνας απέναντι στους μετόχους και στο επενδυτικό κοινό. Επιπροσθέτως θα

³¹ Αντώνης Παππάς (1999), «Εισαγωγή στην ελεγκτική»

μπορούσαμε να αναφέρουμε όπως υποστηρίζουν και οι Porter, Simon και Hatherly, και εναλλακτικές ωφέλειες που προκύπτουν από τον εξωτερικό έλεγχο. Πιο συγκεκριμένα, ο εξωτερικός ελεγκτής είναι ένας πλήρης γνώστης της οικονομικής κατάστασης μιας επιχείρησης και επίσης είναι ανεξάρτητος και αντικειμενικός από και προς την Διοίκηση. Συνεπώς μπορεί να κρίνει και να συμβουλευτεί την εκάστοτε Διοίκηση σχετικά με ζητήματα βελτίωσης του εσωτερικού ελέγχου, ανάπτυξης των λογιστικών πληροφοριακών συστημάτων και γενικά να δώσει φορολογικές, επενδυτικές και χρηματοοικονομικές συμβουλές.

Εάν κοιτάξουμε την έννοια του εξωτερικού ελέγχου, πιο σφαιρικά θα μπορούσαμε να πούμε πως ο εξωτερικός έλεγχος ωφελεί ακόμα και την ίδια την κοινωνία, σαν σύνολο, μιας και εξασφαλίζει την ομαλή λειτουργία των αγορών (Turner 2001, Chief Accountant of the Securities and Exchange Commission in the United States of America.) και παράλληλα διασφαλίζει την ακεραιότητα των Διοικήσεων των εταιριών.

1.8 Οι ελεγκτικές εταιρείες τη τελευταία δεκαετία

Τα τελευταία χρόνια το επιχειρηματικό περιβάλλον θεωρείται πολυτάραχο και οι επερχόμενες αλλαγές καθιστούν επιτακτική την ανάγκη για σωστό, ενδεδειγμένο, ανεξάρτητο και ακέραιο έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων των ελεγχόμενων εταιριών, ώστε τα ενδιαφερόμενα μέρη να έχουν σωστή ενημέρωση περί της χρηματοοικονομικής κατάστασής τους. Ένα πρόσφατο σχετικό παράδειγμα είναι η περίπτωση της Enron. Μετά από την αποκάλυψη των λογιστικών απατών εκ μέρους της ισχυρότερης ενεργειακής επιχείρησης του κόσμου, τίποτα πια δεν είναι ίδιο όχι μόνο στις ΗΠΑ, αλλά και στις διεθνείς αγορές³².

Τα πρόσφατα εταιρικά σκάνδαλα στις ΗΠΑ στην Ευρώπη, έδειξαν ότι στην αλλοίωση των λογιστικών καταστάσεων δεν εμπλέκονται μόνο τα στελέχη διαφορετικού επιπέδου ιεραρχίας μέσα στην επιχείρηση και οι συνεργαζόμενοι χρηματοπιστωτικοί οίκοι, αλλά και οι ίδιες οι εταιρείες Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών. Οι τελευταίες με τα λάθη και τις παραλήψεις που κάνουν, δεν αξιολογούν πολλές φορές αποτελεσματικά την καθαρότητα των λογιστικών καταστάσεων³³.

³² <http://www.in.gr/innews>

³³ <http://www.in.gr/innews>

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το τελευταίο μεγάλο εταιρικό σκάνδαλό του ιταλικού ομίλου τροφίμων «Parmalat» που παρουσιάζοντας ψευδή στοιχεία σε συμφωνία με αξιωματούχο της Bank of America Corporation ανέβασε σε επτά μήνες την τιμή της μετοχής περισσότερο από τα 2/3 της συνολικής χρηματιστηριακής αξίας της (σε 1,35 δισ. δολάρια)³⁴. Το ίδιο συνέβη και στην υπόθεση της Enron όπου η διεθνής ελεγκτική Arthur Andersen βρέθηκε αδύναμη να εντοπίσει τις παραποιήσεις κατά τη διάρκεια του ελέγχου. Είναι επομένως γεγονός ότι η ελεγκτική διαδικασία θα πρέπει να έχει μια νέα διαφορετική αντιμετώπιση σε διεθνές επίπεδο και οι αλλαγές πρέπει να αφορούν τον κανονισμό και τη νομοθεσία που διέπει τις ελεγκτικές εταιρείες.

Στο άρθρο με τίτλο «A reflective analysis of the “new audit” and the public interest. The revolutionary innovation that never came.» των Timothy J. Fogarty και John T. Rigsby, αναφέρεται ότι η ανάγκη για μια νέα προσέγγιση στον έλεγχο (κυρίως μετά το 1990) συνέπεσε με την μετατροπή των λογιστικών κι ελεγκτικών εταιρειών σε εταιρείες παροχής διαφοροποιημένων επαγγελματικών υπηρεσιών (λογιστικών, ελεγκτικών και συμβουλευτικών), όταν απέκτησαν διεθνή χαρακτήρα. Η διαφοροποίηση στην παροχή υπηρεσιών των ελεγκτικών εταιρειών έγκειται, αφενός, στο ότι με πρόφαση τον έλεγχο συμβούλευαν τις ελεγχόμενες για την οικονομική τους κατάσταση. Και αφετέρου στην εμπορευματοποίηση του ελέγχου που στόχο είχε να δώσει μεγαλύτερη αξία στους πελάτες της εταιρείας και όχι να εξάγει ακέραια και ακριβή συμπεράσματα για τη χρηματοοικονομική τους κατάσταση.

Συνεπώς, η αρχική αυτή επιτυχία των εταιριών να εξελιχθούν σε εταιρείες παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών και να δραστηριοποιηθούν παγκοσμίως αποτέλεσε τροχοπέδη για την πορεία τους. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να δημιουργηθούν μόνο λίγες μεγάλες εταιρείες με διεθνή δράση, οι οποίες αναλάμβαναν την παροχή των ελεγκτικών υπηρεσιών και έτσι δημιουργήθηκε ένα διεθνές ολιγοπώλιο ορκωτών λογιστών. Πρόκειται για τις γνωστές ως «οι μεγάλες τέσσερις εταιρείες» (the Big Four): Deloitte & Touche, Pricewaterhouse Coopers, Ernst & Young και KPMG³⁵. Στη χώρα μας, δραστηριοποιείται και η ΣΟΛ Α.Ε, η οποία είναι η μεγαλύτερη, αμιγώς ελληνική, εταιρεία Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών και μια από τις μεγαλύτερες εθνικές εταιρείες Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών της Ευρώπης.

³⁴<http://simatoros.wordpress.com>

³⁵ www.kathimerini.gr

Αν και η κατάληξη αυτή για τη σημασία της ελεγκτικής διαδικασίας εξασθένησε περισσότερο την εικόνα του επαγγέλματος ως ανεξάρτητου και ανιδιοτελή, ωστόσο, έδωσε ώθηση για την ανανέωση της διαδικασίας του έλεγχου. Με τον νόμο Sarbanes-Oxley Act του 2002, καθώς και άλλων νόμων και κανονισμών σε όλο τον κόσμο που θεσπίστηκαν για την αντιμετώπιση των αποτυχιών και των πτωχεύσεων μεγάλων εταιρειών, πάγωσαν οι αλλαγές στις βασικές επαγγελματικές αξίες και το βαθμό της εμπορευματοποίησης του επαγγέλματος του ελεγκτή.

Συγκεκριμένα, για την εξάλειψη των λογιστικών απατών και των εκούσιων λαθών που παρατηρούνται στις οικονομικές καταστάσεις των εταιρειών παρουσιάστηκε ως μονόδρομος η υιοθέτηση των Γενικά Παραδεκτών Λογιστικών Αρχών και των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΔΛΠ), τα οποία ξεκίνησαν να χρησιμοποιούνται υποχρεωτικά από 120 χώρες από το 2001 κι έπειτα³⁶. Μια σημαντική εξέλιξη για τα ΔΛΠ ήρθε το 2002 όταν η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) θέσπισε την νομοθεσία που απαιτεί οι εισηγμένες εταιρείες στην Ευρώπη να εφαρμόζουν τα ΔΛΠ στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις τους, ενώ η εφαρμογή τους ξεκίνησε από το 2005³⁷. Στη χώρα μας η υιοθέτηση των διεθνώς λογιστικών πρακτικών και αρχών από τις ελληνικές εταιρείες χρονολογείται μόλις από το 2006.

Το μερίδιο των ελεγκτικών εταιρειών στα εταιρικά σκάνδαλα που έχουν απασχολήσει την παγκόσμια οικονομία την τελευταία δεκαετία δεν είναι μικρότερο από των ελεγχόμενων εταιρειών που δημοσιεύουν ψευδή οικονομικά στοιχεία. Σύμφωνα με το άρθρο που έχει τίτλο «A reflective analysis of the “new audit” and the public interest, the revolutionary innovation that never came», οι νέες τεχνολογίες ελέγχου και μεθοδολογίες θα πρέπει να αναπτυχθούν ώστε να μπορούν να εκπληρώσουν τις απαιτήσεις τόσο της διαδικασίας του ελέγχου όσο και των υποκειμένων της, δηλαδή των ορκωτών λογιστών και των υπολοίπων ενδιαφερόμενων μερών.

Την αχίλλειο πτέρνα των σοβαρών εταιρικών σφαλμάτων αποτελεί η δικαστική διεκπεραίωσή τους. Συνεπώς, η νομοθεσία είναι ένα ακόμα θέμα που θα έπρεπε να απασχολήσει όλα τα κράτη και οι αλλαγές θα πρέπει να επέλθουν μέσω

³⁶ <http://www.ifrs.org>

³⁷ Βλ. κεφ.1 στο βιβλίο των Abbas Ali Mirza, Graham J. Holt & Magnus Orrell, με τίτλο «Wiley IFRS Workbook and Guide».

των συνεχών αναθεωρήσεων στους νόμους και τις διατάξεις για την διασφάλιση της ιδανικότητας του ελέγχου και των αποτελεσμάτων του.

Τέλος είναι σωστό να αναφερθεί ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή³⁸ σκοπεύει να επιβάλλει στις ελεγκτικές εταιρείες να σταματήσουν κάθε συμβουλευτική υπηρεσία. Οι μη ελεγκτικές δραστηριότητες εκτιμάται ότι δημιουργούν σύγκρουση συμφερόντων και το προσχέδιο αναφέρει: «οι μεγάλες ελεγκτικές εταιρίες δεν θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να αναλαμβάνουν άλλες υπηρεσίες πέραν της θεσμικής τους λειτουργίας, όπως συμβουλευτικές υπηρεσίες». Επίσης, οι εταιρίες με τζίρο που ξεπερνά το 1 δισ. ευρώ θα πρέπει να έχουν αναγκαστικά δύο συμβουλευτικές εταιρείες, μία εκ των οποίων θα πρέπει να μην ανήκει στην περιβόητη ομάδα των Big Four (KPMG, Deloitte, PwC, Ernst&Young).

³⁸ <http://www.dealnews.gr>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΣΥΝΟΨΗ

Η «ΑΚ&Ε Ελεγκτική και Συμβουλευτική ΑΕ» είναι μια ανώνυμη εταιρεία Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών, η οποία δραστηριοποιείται στον τομέα των υπηρεσιών και παρέχει ελεγκτικές, συμβουλευτικές και φορολογικές υπηρεσίες. Έχει έδρα την Αθήνα και ξεκίνησε την επιχειρηματική της δραστηριότητα το 1996.

2.1 Οράματα και Αποστολή

Η ελεγκτική εταιρεία «ΑΚ&Ε ΑΕ» φιλοδοξεί να εδραιώσει την θέση της στον κλάδο ελεγκτικών εταιρειών και να αυξήσει το μερίδιό της στην αγορά, μέσω της διαρκούς εκπαίδευσης του προσωπικού της εταιρείας και μέσω της συνεχούς ενημέρωσης των οικονομικών, επιχειρηματικών, πολιτικών και λοιπών εξελίξεων στην παγκόσμια αγορά, έτσι ώστε να καλύψει πλήρως τις ανάγκες των οικονομικών μονάδων που δραστηριοποιούνται στην χώρα, παρέχοντας ταυτόχρονα άριστη εξυπηρέτηση των πελατών.

Αποστολή της εταιρείας αποτελεί η παράδοση προστιθέμενης αξίας στους πελάτες της μέσω της παροχής αξιόπιστων υπηρεσιών, που θα συμβάλλουν στην ορθολογική λήψη αποφάσεων και στην σωστή εξελικτική τους πορεία. Η ΑΚ&Ε ΑΕ στηρίζεται στις τρεις θεμελιώδεις αρχές που διέπουν την λειτουργία της και είναι η συνέπεια, η ποιότητα και η ακεραιότητα, για την επίτευξη των στόχων της και την εκπλήρωση της αποστολής της.

2.2 Περιγραφή της επιχειρήσεως

2.2.1 Ιστορικό

Η ΑΚ&Ε Ελεγκτική και Συμβουλευτική ΑΕ ιδρύθηκε από μέλη του Σώματος Ορκωτών Λογιστών σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 17 του Π.Δ. 226/1992 και το Κ.Ν 2190/1920. Η έναρξη της λειτουργίας της ως επιχείρηση έγινε στις 25 Φεβρουαρίου 1996. Τα μέλη που αποφάσισαν για την ίδρυσή της αποτελούν και

μέτοχοι της εταιρείας και κατέχουν ισόποσες ονομαστικές μετοχές. Το ελεγκτικό προσωπικό της εταιρείας προέρχεται από Τμήματα Ανώτατων Πανεπιστημίων, είναι εξειδικευμένο και έχει πάνω από δέκα έτη προϋπηρεσίας στον ελεγκτικό κλάδο.

2.2.2 Στόχοι

Η εταιρεία «AK&E AE» προκειμένου να υλοποιήσει την αποστολή της θα πρέπει να εκπληρώσει τους ακόλουθους στόχους:

- i Αύξηση μεριδίου αγοράς κατά 5% μέχρι το 2014 (από 17% που είναι το 2010).
- ii Επέκταση δικτύου διανομής των υπηρεσιών της σε δύο ακόμα πόλεις εντός Ελλάδας και σε μια εκ των Βαλκανικών χωρών.
- iii Αύξηση του αριθμού των εργαζόμενων γυναικών σε υψηλές θέσεις στην εταιρεία, καθώς και την προεδρεία της εταιρείας έχει αναλάβει γυναίκα.
- iv Περισσότερες επενδύσεις ώστε να έχει άρτια εκπαιδευμένο ανθρώπινο δυναμικό και να χρησιμοποιεί συστήματα τελευταίας τεχνολογίας.

Ενώ, μακροπρόθεσμος στόχος της εταιρείας (μετά την πάροδο των τεσσάρων ετών για τα οποία γίνεται η πρόβλεψη της πορείας της) είναι να διευρύνει της δραστηριότητές της και να δραστηριοποιηθεί σε περισσότερες Ευρωπαϊκές χώρες.

2.2.3 Διευθυντική Ομάδα & Εξωτερικοί Σύμβουλοι

Η διευθυντική ομάδα της εταιρείας αποτελείται από την Πρόεδρο κα. Λαμπρινή Γ. Αϊβαλιώτου, τους δύο Αντιπρόεδρους της εταιρείας κ. Βασίλειο Ευαγγελίδη και κ. Νικόλαο Πίσχνα, τον Διευθύνων Σύμβουλο κ. Ιωάννη Κορτιάνο και 2 μέλη που έχουν αρμοδιότητες ειδικών συμβούλων- συντονιστών, την κα. Οριάνα Ντίγκα και τον κ. Σουλμιώτη Γεώργιο. Η εταιρεία έχει επίσης δύο επιπλέον διευθύνσεις, το Τεχνικό Γραφείο και την Νομική Υπηρεσία, που συμβάλλουν θετικά στην διευκόλυνση της λειτουργίας της. Οι εξωτερικοί σύμβουλοι της εταιρείας είναι συντονιστές του Τεχνικού Γραφείου και της Νομικής Υπηρεσίας.

2.3 Ανάλυση του κλάδου και της αγοράς

2.3.1 Τάσεις του κλάδου

Ο κλάδος των υπηρεσιών των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών είναι υποκλάδος του τομέα των υπηρεσιών ο οποίος εμφανίζει τρομερή ανάπτυξη τις τελευταίες δεκαετίες. Ανάπτυξη εμφανίζεται και στον κλάδο των ελεγκτικών υπηρεσιών, καθώς κυρίως μετά τα οικονομικά σκάνδαλα που ξέσπασαν, η συμβολή και η σημαντικότητα της Ελεγκτικής στην πορεία μιας οικονομικής μονάδας έγινε ευρέως αποδεκτή.

Σύμφωνα με έρευνα που διεξήχθη το 2009 από την Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία, ο κύκλος εργασιών των 19 μεγαλύτερων ελεγκτικών εταιρειών αναπτύσσεται στην χώρα μας με ρυθμό της τάξεως του 12-14% ετησίως. Παρ' όλα αυτά, δεν προβλέπεται η είσοδος νέων επιχειρήσεων στον κλάδο. Από τα ευρήματα της έρευνας συνοπτικά αναφέρουμε ότι πρώτη εταιρεία στον κλάδο από πλευράς κύκλου εργασιών είναι η ΣΟΛ ΑΕ, με έσοδα € 48,6 εκ. και πάνω από 3.000 δημοσιευμένους ελέγχους. Η ΣΟΛ ΑΕ είναι αμιγώς ελληνική εταιρεία και αποτελεί τον κύριο ανταγωνιστή της ΑΚ&Ε ΑΕ.

Επιπλέον, πρέπει να αναφερθεί ότι σημαντική εταιρεία στον κλάδο από άποψη κερδοφορίας και κύκλου εργασιών αποτελεί και η BDO Ορκωτοί Ελεγκτές ΑΕ. Ενώ, τους καλύτερους δείκτες κύκλου εργασιών έχουν οι μεγαλύτερες τέσσερις εταιρείες με διεθνή δραστηριότητα (Deloitte, KPMG, Ernst&Young & PriceWaterhouse Coopers). Τέλος, οι μελλοντικές προβλέψεις για τον κλάδο των ελεγκτικών υπηρεσιών κρίνονται θετικές και ο κύκλος εργασιών των ελεγκτικών εταιρειών δε φαίνεται να πλήττεται σε μεγάλο βαθμό, παρά την μικρή πτώση (κατά 3,7%) που σημείωσε το έτος 2009.

2.3.2 Υπηρεσίες

Οι υπηρεσίες που παρέχει η ΑΚ&Ε ΑΕ είναι ελεγκτικές, φορολογικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες. Κύρια δραστηριότητα, ωστόσο, της εταιρείας αποτελεί η παροχή ελεγκτικών υπηρεσιών. Οι ελεγκτικές υπηρεσίες είναι δύσκολο να αναλυθούν

επαρκώς λόγω της φύσεως και της πολυπλοκότητας τους, δεδομένου ότι προσαρμόζονται σύμφωνα με τον πελάτη-ελεγχόμενη οικονομική μονάδα που τις λαμβάνει και δεν είναι τυποποιημένες διαδικασίες. Στη συνέχεια, ωστόσο, της εργασίας γίνεται μια εκτενής ανάλυση στις κατηγορίες υπηρεσιών που παρέχει η εταιρεία, καθώς και στα χαρακτηριστικά τους (σε ποιους απευθύνονται, πως τιμολογούνται, πως τις αντιλαμβάνεται ο παραλήπτης κ.λπ.)

2.3.3 Ανάλυση της αγοράς

Η εταιρεία στοχεύει στην παροχή ελεγκτικών υπηρεσιών κυρίως σε Ελληνικές Επιχειρήσεις. Απευθύνεται σε επιχειρήσεις ιδιωτικού ή δημόσιου χαρακτήρα, δημοτικές επιχειρήσεις, αγροτικούς συνεταιρισμούς, τράπεζες, ασφαλιστικές εταιρείες, εταιρείες μεταφορών τηλεπικοινωνιών κ.λπ. Επίσης, για να επεκτείνει τις δραστηριότητες της κι εκτός συνόρων, η εταιρεία ξεκίνησε την επιχειρηματική της δραστηριότητα το 2001 και στην Ρουμανία, με στόχο να προσελκύσει ελληνικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην Ρουμανία, χωρίς να αποκλείει και λοιπές εταιρείες που ζητούν ελεγκτικές υπηρεσίες.

2.3.4 Έρευνα Αγοράς

Η έρευνα αγοράς που στηρίζει την ανάλυση περιλαμβάνει στοιχεία που προέρχονται από ξένη αρθρογραφία με θέμα τις υπηρεσίες ΟΕΛ, από καταγραφή δεδομένων από συνεντεύξεις εργαζομένων σε εταιρείες ΟΕΛ και σε εργαζομένους του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών και από τις ιστοσελίδες των υπαρχουσών ελεγκτικών εταιρειών. Τα ποσοτικά δεδομένα που αναφέρονται στην μελέτη προέρχονται από το προσχέδιο της μελέτης για την ανάλυση της αγοράς των υπηρεσιών ΟΕΛ που εκπόνησε η Hellastat το 2010, αλλά και από προγενέστερα έτη (2005, 2006 και 2008).

2.3.5 Ανάλυση Ανταγωνισμού

Η εταιρεία έχει να αντιμετωπίσει τόσο άμεσους ανταγωνιστές όσο και έμμεσους. Η αγορά αναφέρεται σε πολλά άρθρα ως «λυσσαλέα» ανταγωνιστική και οι άμεσα ανταγωνιστές της AK&E AE είναι μεγάλες επιχειρήσεις καλά εδραιωμένες στην αγορά (ΣΟΛ ΑΕ, KPMG, BDO, PWC, Ernst&Young κ.λπ), με μεγάλο κύκλο εργασιών και υψηλή κερδοφορία, που δύσκολα χάνουν τους πελάτες τους.

Όσον αφορά τους έμμεσους ανταγωνιστές, αυτοί αποτελούν τις επιχειρήσεις εκείνες που κύρια δραστηριότητα τους είναι η παροχή συμβουλευτικών ή/και φορολογικών υπηρεσιών. Ωστόσο, αν και έντονος και ο έμμεσος ανταγωνισμός για την εταιρεία, η AK&E AE στράφηκε και στην παροχή αυτών των υπηρεσιών, ακολουθώντας τις τάσεις της αγοράς.

2.4 Στρατηγική Μάρκετινγκ

Το σχέδιο μάρκετινγκ της εταιρείας στοχεύει στην ανάπτυξη του μεριδίου κατά 5% μέσα στην επόμενη τετραετία. Η εταιρεία σε συνδυασμό με τους στόχους που έχει θέσει, επιθυμεί να φθάσει σε τέτοιο επίπεδο στην αγορά, ώστε να μπορεί να προσελκύει πελάτες από τις υπόλοιπες εταιρείες του κλάδου. Για το λόγο, αυτό η στρατηγική πωλήσεων της εταιρείας AK&E AE βασίζεται στην ανάπτυξη μακροπρόθεσμων σχέσεων με τους πελάτες. Η ανάπτυξη πελατειακών σχέσεων έχει ως αποτέλεσμα την επανάληψη των πωλήσεων των υπηρεσιών της εταιρείας σε ετήσια βάση. Ο επόμενος πίνακας αποτυπώνει το πλάνο της εταιρείας για τις πωλήσεις της σε όλες τις κατηγορίες υπηρεσιών στις οποίες δραστηριοποιείται για την ερχόμενη τετραετία.

Πίνακας 2.4: Προβλέψεις πωλήσεων για τα έτη 2011 έως 2014

Προβλεπόμενες πωλήσεις				
	2011	2012	2013	2014
Πωλήσεις	22.658.000	27.179.000	32.008.000	37.145.000

2.4.1 Τιμολογιακή Στρατηγική

Η τιμολογιακή πολιτική των ελεγκτικών εταιρειών διαμορφώνεται σύμφωνα με το άρθρο 18 παρ. 2 περ. α του Π.Δ. 226/1992. Στο εν λόγω άρθρο τονίζεται ότι οι ελεγκτικές εταιρείες εναρμονίζουν τις αμοιβές των τακτικών ελέγχων με την προϋπόθεση να μην υπερβαίνουν το ένα δέκατο των εσόδων της ελεγχόμενης εταιρείας. Εκτός, όμως, από την εν λόγω παράγραφο του άρθρου 18, που θέτει αυτό τον περιορισμό στην τιμολόγηση των ελεγκτικών υπηρεσιών στην εταιρεία, υπάρχουν κι άλλοι παράγοντες που διαμορφώνουν την τιμολογιακή της πολιτική. Εν συντομία, οι παράγοντες αυτοί είναι: το μέγεθος της ελεγχόμενης μονάδας, οι ανάγκες της, οι ώρες του ελεγκτικού έργου που θα δαπανηθούν, οι ΟΕΛ που θα αναλάβουν το έργο (μεγαλύτερη βαθμίδα λόγω εμπειρίας ή εξειδίκευσης οδηγεί σε μεγαλύτερο κόστος) και παράγοντες του περιβάλλοντος που αναλόγως διαμορφώνουν την πορεία της ελεγκτικής διαδικασίας.

2.4.2 Στρατηγική Προωθήσεως

Η AK&E AE έχει επενδύσει ένα σημαντικό κομμάτι του προϋπολογισμού της για τις προωθητικές ενέργειες που έχει αναλάβει για την σωστή προώθηση των υπηρεσιών της. Συγκεκριμένα, η εταιρεία AK&E AE είναι χορηγός σε πολιτιστικές εκδηλώσεις, προσφέρει δωρεάν τις υπηρεσίες της σε φιλανθρωπικές οργανώσεις και ιδρύματα, αλλά βρίσκεται και κοντά στους νέους (φοιτητές και νέα στελέχη) χρηματοδοτώντας εκπαιδευτικά προγράμματα ή διαγωνισμούς.

Επιπλέον, δίνει ένα σημαντικό κομμάτι του budget σε μέσα διαφήμισης όπως είναι η τηλεόραση, τα περιοδικά και οι εφημερίδες, χωρίς να παραβιάζει το άρθρο 7 για την Διαφήμιση και τον Αθέμιτο Ανταγωνισμό του Κανονισμού Επαγγελματικής Δεοντολογίας των μελών του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών. Τέλος, ενημερώνει τους πελάτες με newsletter μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας, ενώ επιλέγει σε κάποιες περιπτώσεις να διοργανώσει εκδηλώσεις.

2.5 Σχέδιο Λειτουργίας

2.5.1 Κανονισμοί Λειτουργίας

Η εταιρεία διέπεται από τρεις κανονισμούς λειτουργίας, οι οποίοι είναι:

- ✓ Ο Κανονισμός Διαχείρισης και Διοίκησης,
- ✓ Ο Κανονισμός αμοιβών &
- ✓ Το Σύστημα Ποιοτικού Ελέγχου του Ελεγκτικού Έργου, αποτελεί το σύστημα εσωτερικού ελέγχου της εταιρείας, στο οποίο βασίζεται για την διασφάλιση των διαδικασιών της.

Επίσης, την λειτουργία της εταιρείας διευκολύνουν και οι αυτόνομες υπηρεσίες και οι επιτροπές που έχει δημιουργήσει. Οι επιτροπές αυτές είναι τρεις και είναι: η Επιτροπή Ποιοτικού Ελέγχου, η Επιτροπή Διαχείρισεως κρίσεων και η Επιτροπή Διαχειρίσεως Κινδύνου.

Τέλος, σημαντικό ρόλο για τη λειτουργία της εταιρείας έχει το Τεχνικό Γραφείο. Το γραφείο αυτό στελεχώνεται με έξι άτομα ιδιαίτερης γνώσης και εμπειρίας στα ΔΛΠ, ΔΕΠ, Φορολογικά κ.λ.π., για να ανταποκρίνεται σε όλα τα επαγγελματικά ερωτήματα και τεχνικά προβλήματα των συναδέλφων. Επίσης, εξετάζει όλες τις εκθέσεις ελέγχου επιχειρήσεων δημοσίου ενδιαφέροντος, πριν αυτές χορηγηθούν.

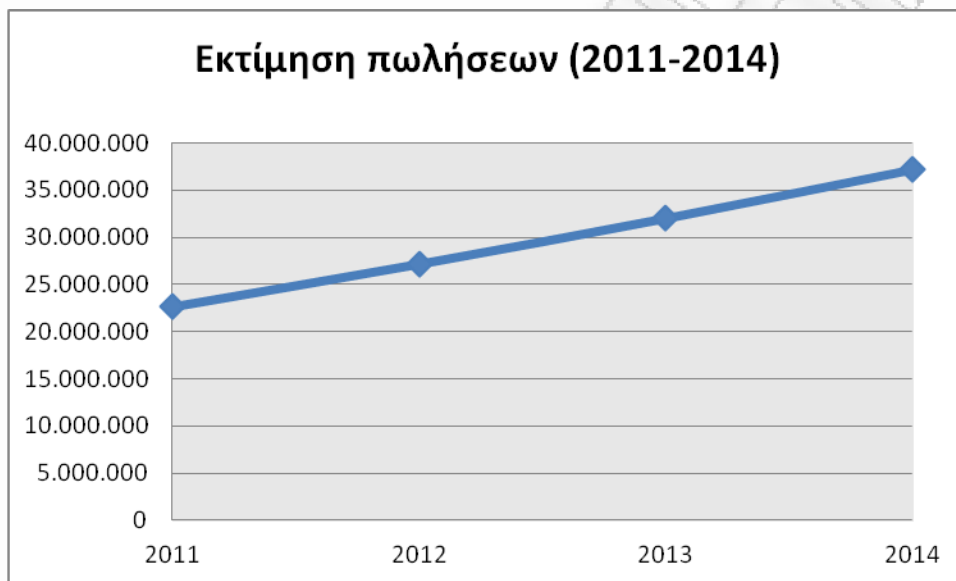
2.5.2 Ανθρώπινο Δυναμικό

Το διαθέσιμο ανθρώπινο δυναμικό της εταιρείας απαριθμείται από 300 άτομα, τα οποία χωρίζονται σε Ορκωτούς Ελεγκτές Λογιστές, σε Διοικητικό Προσωπικό και σε Εξωτερικούς Συνεργάτες. Για την επιλογή και πρόσληψη του ανθρώπινου δυναμικού η εταιρεία ακολουθεί συγκριμένες διαδικασίες, όπως και για την αξιολόγηση κι επίβλεψη του. Αξίζει ωστόσο να αναφερθεί ότι μόνον ένα πολύ μικρό ποσοστό της εταιρείας έχει απολυτήριο λυκείου. Οι περισσότεροι εργαζόμενοι στην εταιρεία είναι πτυχιούχοι Ανώτατων Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων, ενώ ένα αρκετά σημαντικό ποσοστό κατέχει Μεταπτυχιακό Δίπλωμα.

2.6 Χρηματοοικονομική Ανάλυση

Η χρηματοοικονομική ανάλυση που ακολουθεί αφορά τα έτη 2011 έως 2014, εφόσον υποθέτουμε ότι η οικονομική χρήση κατά την οποία συντάσσεται η παρούσα μελέτη είναι το 2010. Η AK&E ΑΕ προβλέπεται ότι θα έχει αύξηση στις πωλήσεις της για τα επόμενα 4 έτη. Στο επόμενο διάγραμμα φαίνεται η εκτιμώμενη πορεία του κύκλου εργασιών της εταιρείας.

Γράφημα 2.6: Εκτίμηση Πωλήσεων για τα έτη 2011-2014

Το χρηματοοικονομικό σχέδιο αναλύεται λεπτομερώς στο τελευταίο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας. Τα συνοπτικά συμπεράσματα της χρηματοοικονομικής ανάλυσης είναι ότι η εταιρεία εμφανίζει αυξημένες πωλήσεις για την επόμενη τετραετία με τα καθαρά κέρδη της να αυξάνονται. Επίσης, στηρίζεται στα ίδια κεφάλαιά της και έχει πολύ καλή συνολική κυκλοφοριακή ταχύτητα. Τέλος, η ρευστότητα της AK&E ΑΕ είναι πολύ υψηλή, πράγμα που ελλοχεύει κινδύνους για αδρανοποίηση των κεφαλαίων της και μη αποδοτική χρήση.

2.7 Χρηματοδότηση

Η εταιρεία διαθέτει επαρκή δικά της κεφάλαια για την χρηματοδότηση των παρόντων σχεδίων προώθησης πωλήσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο : ΟΙ ΥΨΗΛΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

3.1 Η παρούσα κατάσταση

3.1.1 Η παρούσα εικόνα της επιχείρησης

Η εταιρία AK&E Ελεγκτική και Συμβουλευτική ΑΕ ξεκίνησε την επιχειρηματική της δραστηριότητα το 1996, οπότε και ιδρύθηκε από ένα μεγάλο ποσοστό ΟΕΛ που ήταν μέλη του Σώματος Ορκωτών Λογιστών «ΣΟΛ». Το Σώμα Ορκωτών Λογιστών ήταν αποκλειστικός φορέας του αναγνωρισμένου ελεγκτικό-λογιστικού επαγγέλματος από το 1956 και σταμάτησε η λειτουργία του την 30η Απριλίου 1993 σύμφωνα με το νόμο 3329/55.

Η AK&E ΑΕ δραστηριοποιείται στον κλάδο των υπηρεσιών προς επιχειρήσεις και συγκεκριμένα, των λογιστικών- ελεγκτικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών και απαρτίζεται από Ορκωτούς Ελεγκτές Λογιστές, η πλειονότητα των οποίων αποτελούσαν νωρίτερα μέλη του Σώματος Ορκωτών Λογιστών. Σκοπός της εταιρίας είναι η συνέχιση κι εξέλιξη της δραστηριότητας που ξεκίνησε το Σώμα των Ορκωτών Λογιστών.

Η ανάπτυξη της εταιρίας βασίστηκε σε σαφείς προσανατολισμούς, επιλογές κι αρχές. Βασικότερος προσανατολισμός της εταιρίας είναι η επέκταση της σε όλη την Ελλάδα και τα Βαλκάνια, αξιοποιώντας το τοπικό δυναμικό των οικονομικών επιστημόνων. Η κύρια δραστηριότητα των μελών της AK&E ΑΕ είναι η παροχή ελεγκτικών, φορολογικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών. Όσον αφορά τις χώρες των Βαλκανίων, η εταιρεία παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες και διενεργεί ελέγχους σε οικονομικές μονάδες ελληνικών συμφερόντων, ώστε να διασφαλίζεται η σωστή και νόμιμη λειτουργία τους. Αρχή της εταιρείας αποτελεί η εστίαση στην ικανοποίηση των αναγκών που έχουν οι πελάτες της επιχείρησης και στην όσο το δυνατόν καλύτερη εξυπηρέτησή τους.

Σήμερα, η AK&E Ελεγκτική και Συμβουλευτική ΑΕ δραστηριοποιείται ανάμεσα σε περίπου 25 ελληνικές πολυεθνικές εταιρείες που λειτουργούν στο νέο θεσμικό πλαίσιο του Π.Δ 226/92. Στελεχώνεται από 180 ορκωτούς ελεγκτές λογιστές και παρέχει τις υπηρεσίες της σε περισσότερες από 1700 επιχειρήσεις του ιδιωτικού αλλά και του ευρύτερου Δημόσιου τομέα. Η AK&E ΑΕ είναι από τις μεγαλύτερες

αμιγώς ελληνικές εταιρείες Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών της Ελλάδας και βρίσκεται ανάμεσα στις τριάντα μεγαλύτερες εθνικές εταιρείες ορκωτών ελεγκτών λογιστών της Ευρώπης.

Επιλογή της εταιρίας είναι η προσωπική παρουσία και συμμετοχή στον έλεγχο των οικονομικών μονάδων με σκοπό την παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών. Για το λόγο αυτό, διαθέτει ένα μεγάλο δίκτυο καταστημάτων, γραφείων και συνεργασιών στην Ελλάδα και αξιοποιεί το επιστημονικό δυναμικό των τοπικών κοινωνιών.

Οι Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές που την απαρτίζουν κατέχουν ονομαστικές μετοχές ίσης αξίας. Η εταιρεία είναι πολυμετοχική και οι 180 Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές έχουν το ίδιο μερίδιο συμμετοχής κι ευθύνης. Επιπροσθέτως, το μεγαλύτερο μέρος του συνόλου των ελεγκτών κατέχουν πτυχίο Ανώτατης Εκπαίδευσης και έχουν προϋπηρεσία από δεκαεπτά έως τριάντα οκτώ έτη. Τέλος το σύστημα Διαχείρισης και Διοίκησης της AK&E AE είναι πιστοποιημένο κατά ISO 9001/2000.

3.1.2 Το μάνατζμεντ της επιχείρησης

Η διοίκηση της επιχείρησης αποτελείται από έξι άτομα που απαρτίζουν το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας, το οποίο εκλέγεται από την Γενική Συνέλευση των μετόχων. Η εταιρεία διοικείται από αυτή τη Γενική Συνέλευση των μετόχων και το Διοικητικό Συμβούλιο το οποίο είναι διευρυμένο ώστε να μετέχουν όλοι οι μέτοχοι. Η Γενική Συνέλευση συνεδριάζει τουλάχιστον δύο φορές το έτος κι εκτός από την σύσταση του Διοικητικού Συμβουλίου, αποφασίζει μεταξύ άλλων για την έγκριση των οικονομικών καταστάσεων και την διάθεση των κερδών.

Τα μέλη που απαρτίζουν την διοίκηση είναι ο Πρόεδρος, ο Διευθύνων Σύμβουλος, οι δύο αντιπρόεδροι της εταιρείας και τα δύο μέλη που έχουν θέση Ειδικών Συμβούλων και Συντονιστών. Επίσης στην ομάδα της εταιρείας συγκαταλέγονται σύμβουλοι για νομικά και λογιστικά θέματα, καθώς και οι τρεις υπεύθυνοι του Τεχνικού Γραφείου, της Διοίκησης Ανθρωπίνων Πόρων και της Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών.

Στα μακροπρόθεσμα σχέδια της εταιρείας εντάσσεται και η δημιουργία μιας νέας υπηρεσίας για την εταιρεία και η πρόσληψη ενός ακόμη συμβούλου- μάνατζερ που θα αναλάβει την λειτουργία της. Η υπηρεσία αυτή θα είναι αρμόδια για τα

θέματα προβολής της επιχείρησης, για την διαφήμιση της και την προώθηση των υπηρεσιών της AK&E AE.

3.1.3 Υπηρεσίες

Η «AK&E AE» παρέχει ελεγκτικές, φοροτεχνικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες σε οργανισμούς κι επιχειρήσεις. Οι συμβουλευτικές και φορολογικές υπηρεσίες αποτελούν έναν νέο τρόπο προσέλκυσης πελατών για την επιχείρηση, καθώς μέχρι πριν λίγα χρόνια η εταιρεία παρείχε μόνον ελεγκτικές υπηρεσίες. Κύριος στόχος της εταιρίας είναι να κινητοποιεί τους οργανισμούς που λαμβάνουν της υπηρεσίες της, ώστε να αντιμετωπίζουν τα προβλήματα που εμφανίζονται και να μπορούν να ανταποκριθούν στις συνεχείς προκλήσεις που συναντούν λόγω του μεταβαλλόμενου εξωτερικού περιβάλλοντος στο οποίο δραστηριοποιούνται.

Οι υπηρεσίες της εταιρίας χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες. Ο έλεγχος αφορά την πρώτη κατηγορία. Η εταιρία παρέχει ανεξάρτητες ελεγκτικές υπηρεσίες που αποσκοπούν στην ενίσχυση της αξιοπιστίας των πληροφοριών που πηγάζουν από τις οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων που απευθύνονται στην AK&E AE. Οι οικονομικές καταστάσεις καταρτίζονται από τις επιχειρήσεις για χρήση των ενδιαφερόμενων μερών, όπως είναι οι επενδυτές τους, οι πιστωτές και άλλοι ενδιαφερόμενοι φορείς. Με τη διενέργεια εξωτερικού ελέγχου εκ μέρους της AK&E AE διασφαλίζεται η αμεροληψία κι εγκυρότητα των οικονομικών καταστάσεων που καταρτίζονται και δημοσιεύονται από τις εκάστοτε επιχειρήσεις.

Στις ελεγκτικές υπηρεσίες περιλαμβάνονται και οι υπηρεσίες προς επιχειρήσεις που αφορούν τον εσωτερικό έλεγχο και την οργάνωση των λογιστηρίων τους, αλλά και άλλες εργασίες που οδηγούν στην καλύτερη κατάρτιση των οικονομικών αποτελεσμάτων και συμβάλλουν στην διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας τους. Επίσης, μέσω κανονιστικών ελέγχων η εταιρεία βοηθά τους πελάτες της στη διεκπεραίωση μιας σειράς κανονιστικών υποχρεώσεων, διενεργώντας ανεξάρτητους ελέγχους και επισκοπήσεις χρηματοοικονομικής

πληροφόρησης όπως και άλλων στοιχείων, για παράδειγμα σε θέματα θεματοφυλακής, νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες κλπ.

Η δεύτερη κατηγορία αφορά τις φορολογικές υπηρεσίες. Η φορολογική νομοθεσία αλλάζει συνεχώς τόσο σε εθνικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο, με αποτέλεσμα οι επιχειρήσεις να είναι όλο και περισσότερο εκτεθειμένες στις νέες φορολογικές τάσεις. Με διορατική σκέψη οι επιχειρήσεις που θέλουν να έχουν μακροχρόνια βιωσιμότητα και τόνωση της ανταγωνιστικότητάς τους στρέφονται στην AK&E Ελεγκτική και Συμβουλευτική ΑΕ για λύσεις που θα τις προσαρμόσουν στα νέα φορολογικά δεδομένα.

Τέλος, η τρίτη κατηγορία υπηρεσιών που παρέχει η εταιρεία περιλαμβάνει τις συμβουλευτικές υπηρεσίες. Οι υπηρεσίες αυτές έχουν ζήτηση από επιχειρήσεις-πελάτες για την αντιμετώπιση των προκλήσεων στις συναλλαγές και την αναδιάρθρωση, τις επιδόσεις και την τεχνολογία και τον κίνδυνο και τη συμμόρφωση. Οι συμβουλευτικές πρακτικές που υιοθετεί η εταιρεία συνδυάζουν ειδικές δεξιότητες και ικανότητες που διαθέτουν οι οικονομικοί επιστήμονες που απασχολούνται στην εταιρεία ώστε να παρέχουν αντικειμενικές συμβουλές και να καταλήγουν σε ορθές ενέργειες που βοηθούν στη διατήρηση και στη βελτίωση της αξίας των πελατών της εταιρείας.

Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζονται οι υπηρεσίες που παρέχει η εταιρεία μία προς μία και ανά κατηγορία.

Πίνακας 3.1.3: Υπηρεσίες που παρέχει η εταιρεία ανά κατηγορία.

Ελεγκτικές Υπηρεσίες	
	Έλεγχοι
	Ανωνύμων εταιρειών και ΕΠΕ
	Τραπεζών
	Ασφαλιστικών Επιχειρήσεων
	Εταιρειών επενδύσεων χαρτοφυλακίου
	Αμοιβαίων κεφαλαίων
	Εταιρειών Leasing
	Χρηματοπιστηριακών εταιρειών (Α.Χ.Ε., Ε.Π.Ε.Ι., Ε.Λ.Δ.Ε.)
	Ν.Π.Δ.Δ. και Δημοσίων Επιχ/σεων
	Δήμων και Δημοτικών Επιχ/σεων
	Νοσοκομείων και Νοσηλευτικών Μονάδων
	Ασφαλιστικών Ταμείων
	Αγροτικών και λοιπών Συνεταιριστικών Ενώσεων
	Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων
	Διαφόρων Λογιστικών – Οικονομικών Καταστάσεων
	Ειδικών Λογαριασμών Ερευνών Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι.

	Έλεγχοι βραχυχρόνιων οικονομικών καταστάσεων.
	Οικονομικοί Έλεγχοι για εισαγωγή εταιρειών στο Χ.Α.
	Έλεγχοι Οικονομικών Καταστάσεων που έχουν συνταχθεί με βάση τα Δ.Λ.Π. και τα US GAAP.
	Αξιοπιστίας συστημάτων εσωτερικού ελέγχου κ.λ.π.
	Οργανώσεις
	Λογιστηρίων και πληροφοριακών – μηχανογραφικών συστημάτων
	Συστημάτων εσωτερικού ελέγχου
	Κοστολόγησης αποθηκών και λοιπών τομέων και υπηρεσιών
	Εφαρμογές Γενικού και Κλαδικών Λογιστικών Σχεδίων
	Φορολογικές Υπηρεσίες
	Φορολογικές συμβουλές
	Φ.Π.Α., χαρτόσημο και τελωνειακοί δασμοί
	Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων και φορολογία ακίνητης περιουσίας
	Μεταβίβαση μετοχών, κεφαλαιακά κέρδη και φορολόγηση παραγώγων
	Φορολογία πλοίων και ναυτιλιακών εταιριών
	Συμβάσεις αποφυγής διπλής φορολογίας
	Φορολογικός σχεδιασμός
	Φορολογικός σχεδιασμός για επενδύσεις σε πάγια
	Φορολογική μεταχείριση συμβάσεων τραπεζών και κεφαλαιαγοράς
	Φορολογικός σχεδιασμός για μερίσματα, τόκους και δικαιώματα
	Θέματα χρεώσεων μεταξύ συνδεδεμένων επιχειρήσεων
	Φόροι μεταβίβασης και κατοχής ακίνητης περιουσίας.
	Φορολογία κληρονομιών και δωρεών.
	Φορολογία αλλοδαπών στελεχών πολυεθνικών επιχειρήσεων.
	Φορολογικός Έλεγχος
	Έλεγχος βιβλίων και στοιχείων & παροχή συμβουλών για την ορθή τήρησή τους
	Σύνταξη ή έλεγχος φορολογικών δηλώσεων
	Παροχή συμβουλών σε περίπτωση φορολογικών ελέγχων
	Συμβουλευτικές Υπηρεσίες
	Χρηματοοικονομικές
	Εκτιμήσεις αξίας επιχειρήσεων
	Συγχωνεύσεις – μετατροπές – εκκαθαρίσεις επιχ/σεων
	Αυξήσεις-μειώσεις κεφαλαίου
	Λογιστικές Πραγματογνωμοσύνες
	Δανειακές Χρηματοδοτήσεις
	Χρηματοδότηση μεγάλων έργων
	Αναδιάρθρωση Επιχειρήσεων
	Γνωματεύσεις σε ελεγκτικά – φορολογικά και λογιστικά θέματα
	Ανθρώπινο Δυναμικό
	Επιλογή στελεχών,
	Συστήματα διαχείρισης προσωπικού,
	Έρευνες απόψεων εργαζομένων,
	Αξιολόγηση απόδοσης,
	Συστήματα & έρευνες αποδοχών και παροχών,
	Επιλογή στελεχών,
	Συστήματα διαχείρισης προσωπικού,
	Επιμόρφωση στελεχών επιχειρήσεων

Λογιστικής τυποποίησης
Διεθνών Λογιστικών Προτύπων
Λειτουργίας συστημάτων εσωτερικού ελέγχου
Αρχών και κανόνων άσκησης εξωτερικού ελέγχου
Θέματα Εταιρικής Διακυβέρνησης
Συναλλακτικές υπηρεσίες
Οικονομική αξιολόγηση συναλλαγών
Αξιολόγηση πριν την συμφωνία
Δόμηση συναλλαγής
Εξασφάλιση σταθερής χρηματοδότησης
Πώληση ενός περιουσιακού στοιχείου της εταιρίας
Επενδύσεων
Εκπόνηση και παρακολούθηση Στρατηγικών και Επιχειρησιακών Σχεδίων.
Υποστήριξη στη διαχείριση και παρακολούθηση συγχρηματοδοτούμενων έργων
Εκπόνηση μελετών βιωσιμότητας / σκοπιμότητας / κόστους – οφέλους.
Εκπόνηση και παρακολούθηση της υλοποίησης επενδυτικών σχεδίων στα πλαίσια του αναπτυξιακού νόμου.
Χρηματοοικονομική ανάλυση έργων.
Ανάπτυξη χρηματοοικονομικών μοντέλων (Financial model development).
Αξιοποίηση ακίνητης περιουσίας του δημοσίου
Έλεγχος και αξιολόγηση χρηματοοικονομικών μοντέλων (Model audit).
Εκπόνηση κλαδικών μελετών.
Υπηρεσίες προς τους φορείς α' και β' βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης με ιδιαίτερη έμφαση στην προώθηση έργων αστικής ανάπλασης και ανάπτυξης
Εκπόνηση μελετών τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης.
Λογιστικές Υπηρεσίες
Υπηρεσίες τήρησης βιβλίων
Υπηρεσίες επίβλεψης λειτουργίας λογιστηρίων
Προετοιμασία οικονομικών αναφορών προς τη διοίκηση επιχειρήσεων
Προετοιμασία περιοδικών και ετήσιων φορολογικών δηλώσεων
Προετοιμασία και έκδοση μισθοδοσίας
Προετοιμασία και υποβολή κάθε είδους δήλωση προς ασφαλιστικούς οργανισμούς και γραφεία εργασίας
Βοήθεια κατά την ίδρυση ή τη λύση μιας επιχείρησης
Υπηρεσίες τήρησης βιβλίων

3.1.4 Περιγραφή του περιβάλλοντος της αγοράς

Η αγορά των ορκωτών ελεγκτών λογιστών είναι «λυσσαλέα ανταγωνιστική», όπως ξεκάθαρα αναφέρει μια από τις μεγαλύτερες εταιρείες Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών παγκοσμίως³⁹. Οι συνεχώς μεταβαλλόμενες συνθήκες και η παγκόσμια οικονομική κρίση που όλο και επεκτείνεται, έχει εντείνει την ανάγκη για την παροχή σωστών ελεγκτικών υπηρεσιών και έχει τονώσει τον ανταγωνισμό μεταξύ των υπάρχουσών ελεγκτικών εταιριών τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο.

Το γεγονός αυτό αποδεικνύει περίτρανα το οικονομικό σκάνδαλο που συνέβη το 2001 με κύριους πρωταγωνιστές την ενεργειακή εταιρία Enron και την ελεγκτική Arthur Andersen. Έπειτα από μια σειρά αποκαλύψεων που αφορούσαν αμφιλεγόμενες λογιστικές πρακτικές που διενεργήθηκαν κατά τη δεκαετία του 1990, η Enron κήρυξε πτώχευση στις 2 Δεκεμβρίου του 2001. Η βουτιά της Enron σημειώθηκε μετά από την αποκάλυψη ότι πολλά από τα κέρδη και τα έσοδα ήταν αποτέλεσμα συμφωνιών με οντότητες ειδικού σκοπού, εταιρίες περιορισμένης ευθύνης που ήλεγχε. Απόρροια των ανωτέρω ήταν πολλά από τα χρέη και οι απώλειες της εταιρίας να μην εμφανιστούν στις οικονομικές της καταστάσεις. Το σκάνδαλο προκάλεσε τη διάλυση της Arthur Andersen, η οποία αποτελούσε μέχρι εκείνη την περίοδο μία εκ των πέντε κορυφαίων ελεγκτικών εταιριών. Ιδιαίτερα ζημιωμένα βγήκαν τα μέλη ποικίλων ομάδων ενδιαφερομένων, όπως μέτοχοι, κράτος, πιστωτές, εργαζόμενοι κ.α.

Κατόπιν των παραπάνω γεγονότων, τίποτα δεν είναι το ίδιο όχι μόνο στις ΗΠΑ, αλλά και στις διεθνείς αγορές. Η «αποκαθήλωση της Enron» έφερε στην επιφάνεια το ζήτημα της διαπλοκής των επιχειρηματιών με το πολιτικό σύστημα, τις συνέπειες της πλήρους απελευθέρωσης των αγορών και της ιδιωτικοποίησης του ασφαλιστικού συστήματος αλλά και τον ρόλο των λογιστικών-ελεγκτικών εταιρειών.

Ένας ακόμη λόγος που λειτούργησε μοχλός ανάπτυξης για τον κλάδο Παροχής Ελεγκτικών Υπηρεσιών στη χώρα μας, ήταν η πρώτη εφαρμογή των

³⁹ www.kathimerini.gr

Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (ΔΠΧΠ) για τη χρήση 2005 από τις εισηγμένες στο Χ.Α. επιχειρήσεις και τις θυγατρικές τους.

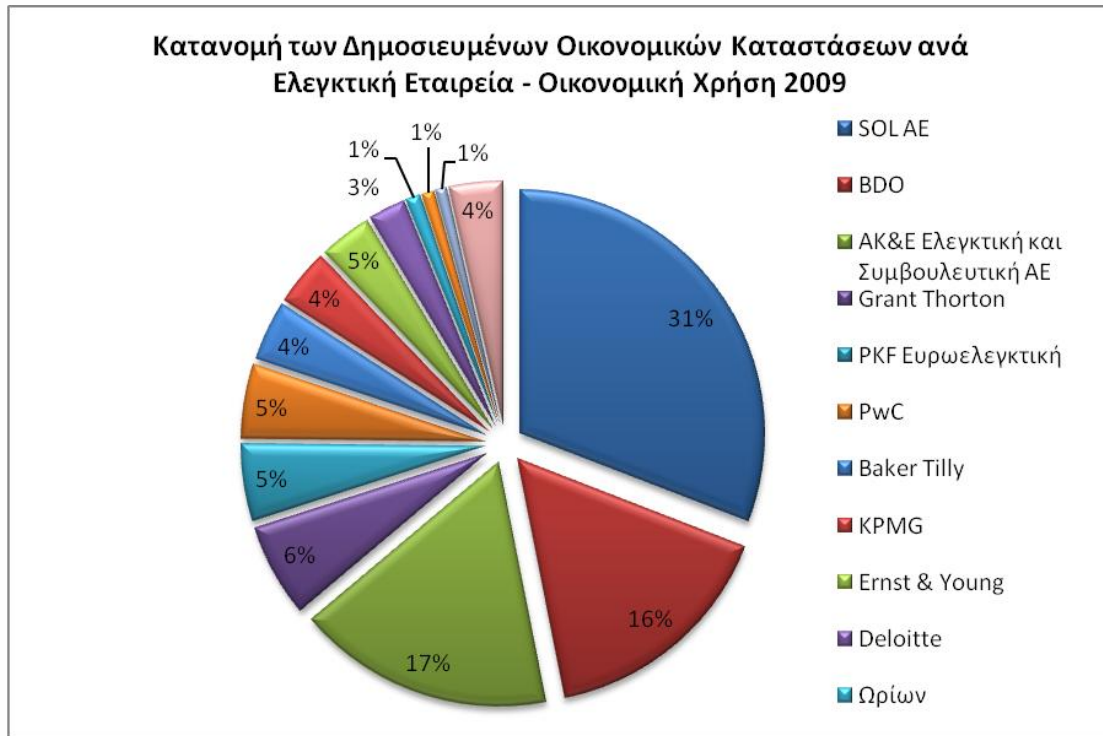
Σύμφωνα με μελέτη την οποία εκπόνησε η Hellastat A.E., η αξία της εγχώριας αγοράς άγγιξε τα 137 εκατ. ευρώ το 2005, αυξημένη κατά 12% σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά, ενώ τα κέρδη προ φόρων ανήλθαν σε 12,5 εκατ. ευρώ (+67,6%). Από τις 17 επιχειρήσεις με δημόσια διαθέσιμα οικονομικά στοιχεία οι 16 είναι κερδοφόρες, από τις οποίες οι 11 με ενίσχυση αυτών, και οι 14 εμφανίζουν αυξημένο κύκλο εργασιών σε σχέση με το 2004. Το μέσο καθαρό περιθώριο κέρδους διπλασιάστηκε το 2005, στο 10,1% έναντι 4,8% το 2004.

Η αγορά των υπηρεσιών του Ορκωτού Ελεγκτή εμφανίζει δυναμική ανάπτυξη και κατά το 2007 διατηρώντας 2ψήφιο αριθμό ανάπτυξης. Ειδικότερα, ο κύκλος εργασιών των 18 επιχειρήσεων του κλάδου με δημόσια διαθέσιμα οικονομικά στοιχεία είχε αύξηση 12,2% έναντι του 2006. Τα κέρδη προ φόρων εμφάνισαν 54% άνοδο και χαρακτηριστικό της καλής πορείας των επιχειρήσεων του κλάδου είναι ότι οι 16 με δημόσια διαθέσιμα οικονομικά στοιχεία είναι κερδοφόρες, εμφανίζουν αυξημένο κύκλο εργασιών σε σχέση με το 2006 και το μέσο καθαρό περιθώριο κέρδους τους βελτιώθηκε περαιτέρω το 2007.

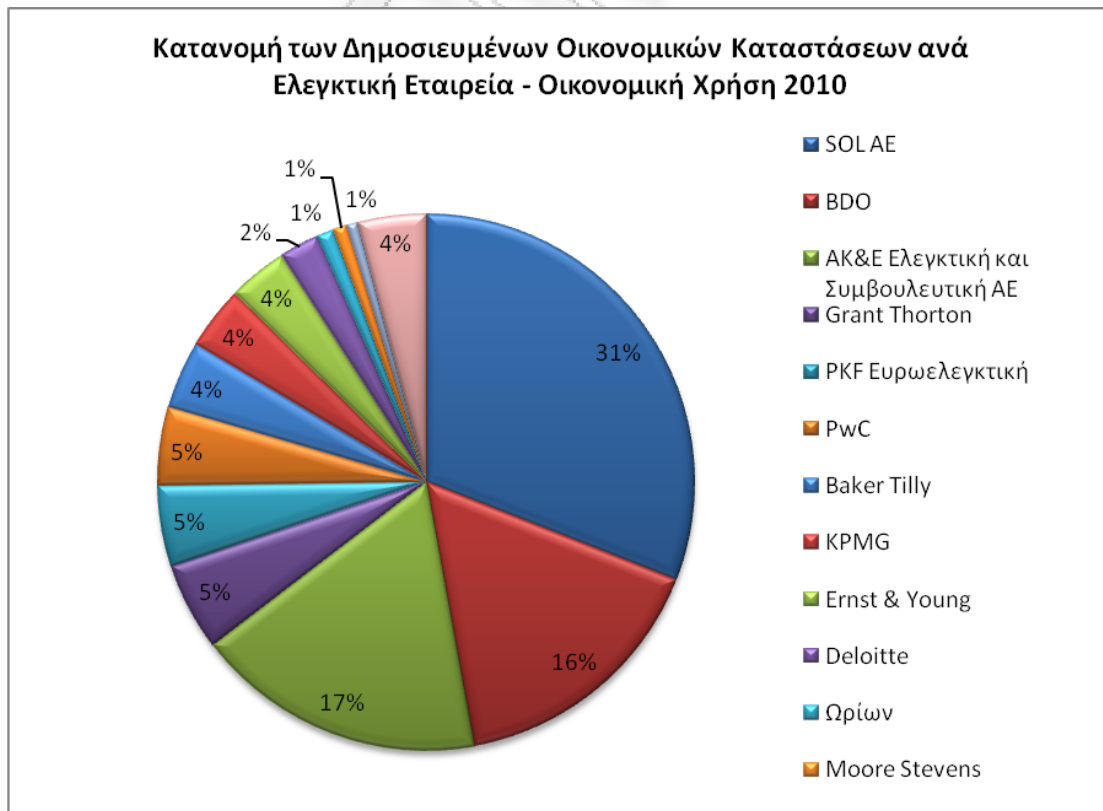
Η αγορά εμφάνισε μικρή υποχώρηση κατά 3.7% το 2009. Η χρονιά αυτή είναι η πρώτη όπου παρουσιάζεται πτώση από το 2001 κι έπειτα. Στη μελέτη της Hellastat⁴⁰ αναλύονται οι οικονομικές καταστάσεις 19 ελεγκτικών εταιρειών για την περίοδο 2006-2009. Τα αποτελέσματα που διεξήχθησαν είναι ότι η καθαρή κερδοφορία διατηρήθηκε ικανοποιητική, με συνολική αύξηση κατά 3%, το καθαρό περιθώριο κέρδους διατηρήθηκε σχεδόν σταθερό και όλες οι επιχειρήσεις του κλάδου είναι κερδοφόρες και κατά το έτος 2009. Στον παρακάτω πίνακα εμφανίζεται το μερίδιο που έχει κάθε ελεγκτική εταιρεία κατά την οικονομική χρήση 2009, καθώς μέχρι το 2009 υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για το σύνολο του κλάδου. Ο πίνακας που ακολουθεί αποτελεί μια πρόβλεψη για την πορεία του κλάδου, χωρίς να αποτελεί εγγύηση για την εξελικτική πορεία του.

⁴⁰ Βλ. Ανάλυση Αγοράς 2008, Υπηρεσίες Ορκωτού Ελεγκτή, www.hellastat.eu.

Γράφημα 3.1.4α: Μερίδιο Αγοράς των Ελεγκτικών Εταιρειών κατά την Οικονομική Χρήση 2009.

Γράφημα 3.1.4β: Προβλεπόμενο Μερίδιο Αγοράς των Ελεγκτικών Εταιρειών κατά την Οικονομική Χρήση που διανύουμε, 2010.

3.1.5 Τιμολογιακή Πολιτική και Κερδοφορία

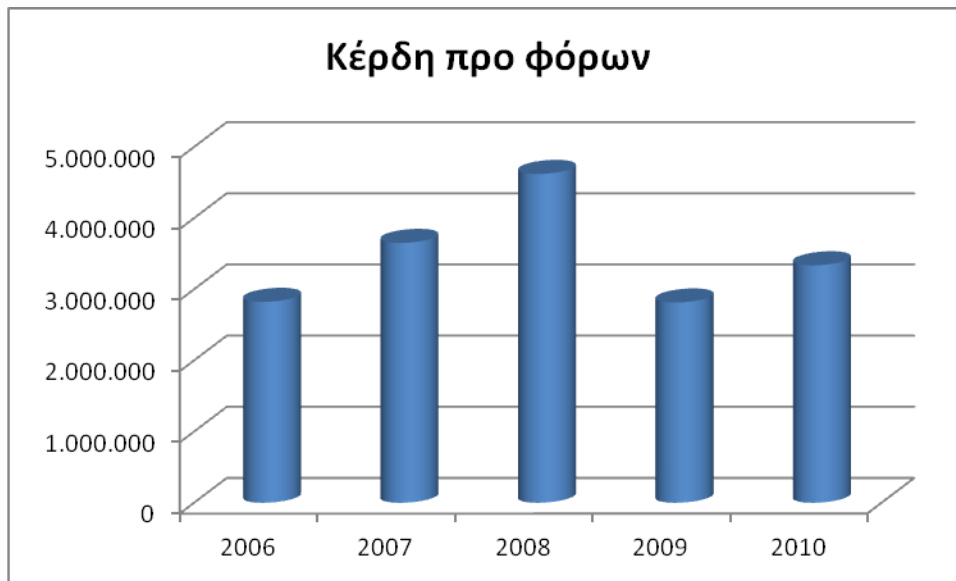
Η τιμολογιακή πολιτική που ακολουθεί η εταιρεία δεν είναι η ίδια για όλες τις επιχειρήσεις-πελάτες που αναλαμβάνει. Υπάρχουν πολλοί παράγοντες που διαμορφώνουν τις τιμές σε διαφορετικά επίπεδα για κάθε επιχείρηση⁴¹. Για παράδειγμα, για να καθοριστεί το κόστος ενός ελέγχου που θα πραγματοποιήσει η εταιρεία AK&E ΑΕ σε μια άλλη επιχείρηση θα πρέπει να ληφθεί υπόψη το μέγεθος της επιχείρησης, πόσοι Ορκωτοί Ελεγκτές θα αναλάβουν την διεξαγωγή του ελέγχου, τα έξοδα θα γίνουν εκ μέρους της εταιρείας (μεταφορικά έξοδα για ταξίδια που ίσως απαιτούνται, διαμονή κ.λπ.), πόσες μέρες θα κρατήσει ο έλεγχος και άλλοι παράμετροι που οδηγούν σε διαφορετική τιμολόγηση για κάθε πελάτη της εταιρείας. Έτσι, είναι ιδιαίτερα δύσκολο να καθοριστεί μια μέση τιμή για τις υπηρεσίες που παρέχει η εταιρεία.

Αξίζει ωστόσο να αναφερθεί ότι η τιμολογιακή δηλαδή πολιτική της εταιρείας τα τελευταία χρόνια ακολουθεί τις γενικότερες τάσεις στον κλάδο, οι οποίες σίγουρα επηρεάζονται από την συνολική εξέλιξη της ελληνικής οικονομίας αυτήν την περίοδο. Επίσης, οι τιμές δε διαφέρουν πολύ από τις τιμές των ανταγωνιστικών εταιρειών, καθώς στόχος της εταιρείας αποτελεί η ανάπτυξη του πελατολογίου της και η απόκτηση όλο και περισσότερων ευχαριστημένων πελατών, τόσο από την τιμή, όσο και από την ποιότητα των υπηρεσιών που λαμβάνουν.

Τέλος, τα κέρδη της εταιρείας παρουσιάζονται ανοδικά από το 2005 κι έπειτα κυρίως λόγω της αυξημένης ζήτησης για ελεγκτικές, φοροτεχνικές, αλλά και συμβουλευτικές υπηρεσίες που επικρατεί στην αγορά και σημειώνουν μια κατακόρυφη αύξηση το έτος 2008. Το έτος 2009 ωστόσο όπως φαίνεται και στο γράφημα τα καθαρά κέρδη (προ φόρων) της εταιρείας μειώθηκαν κατά 39%. Ενώ το 2010 αυξήθηκαν κατά 15,6%.

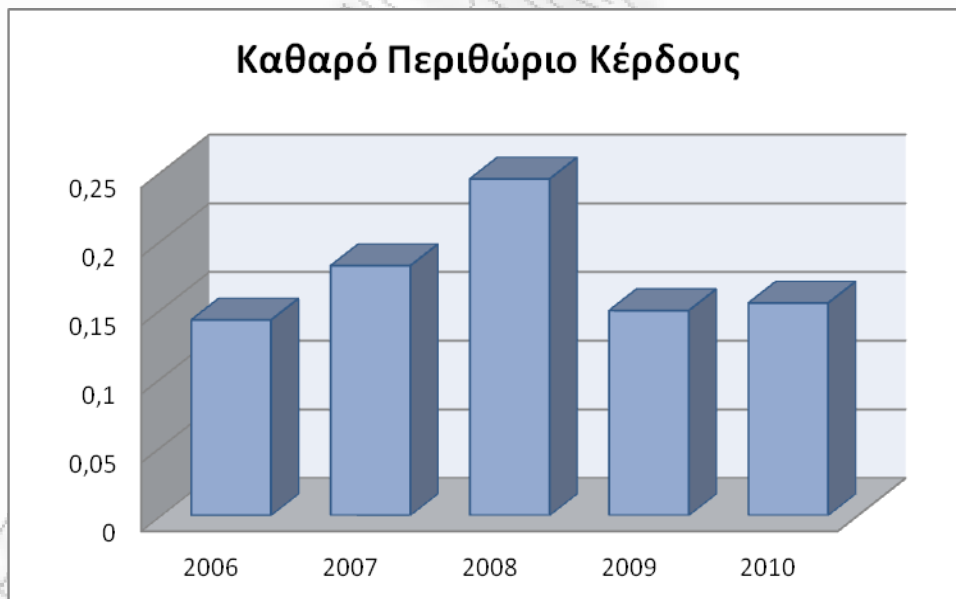
⁴¹ <http://www.sas70.us.com>

Γράφημα 3.1.5α: Καθαρά κέρδη προ φόρων σε €

Το καθαρό περιθώριο κέρδους για την ίδια περίοδο κυμάνθηκε μεταξύ 0,15% (2010) και 0,14% (2005), ενώ το 2008 έφτασε στο 24,4%. Η διακύμανση του καθαρού περιθωρίου κέρδους φαίνεται στο επόμενο διάγραμμα.

Γράφημα 3.1.5β: Καθαρό περιθώριο κέρδους

3.1.6 Πελάτες

Η ΑΚ&Ε ΑΕ έχει πελάτες από όλους τους κλάδους της οικονομίας. Οι πελάτες μας περιλαμβάνουν επιχειρήσεις, φορείς του δημοσίου τομέα καθώς και μη-κερδοσκοπικούς οργανισμούς. Απευθύνονται στην εταιρεία αναζητώντας ένα σταθερό πρότυπο υπηρεσιών, το οποίο βασίζεται σε υψηλού επιπέδου επαγγελματικές ικανότητες, διορατικότητα και γνώση της τοπικής αγοράς.

Η ΑΚ&Ε ΑΕ ελέγχει ή παρέχει υπηρεσίες συμβούλου σε περισσότερες από 2500 επιχειρήσεις και κατέχει το μεγαλύτερο ποσοστό του συνολικού κύκλου εργασιών του κλάδου της στον υποχρεωτικό οικονομικό έλεγχο των επιχειρήσεων. Ανάμεσα στις περίπου 20 ελληνικές και πολυεθνικές εταιρείες, που λειτουργούν στο νέο νέο θεσμικό πλαίσιο του Π.Δ. 226/92 "περί συστάσεως, λειτουργίας και οργανώσεως του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών", η εταιρεία διαθέτει το μεγαλύτερο πελατολόγιο. Στον παρακάτω πίνακα εμφανίζονται οι κατηγορίες πελατών στους οποίους απευθύνεται η εταιρεία ΑΚ&Ε ΑΕ.

Πίνακας 3.1.6: Ενδεικτικός πίνακας των πελατών

ΠΕΛΑΤΕΣ	
Δημόσιος Τομέας - Οργανισμοί	Ευρύτερος Δημόσιος Τομέας- Επιχ/σεις
Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας	ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ
Οργανισμός Διεξαγωγής Ιπποδρομιών Ελλάδος (ΟΔΙΕ)	ΝΕΑ ΔΙΩΡΥΓΑ ΚΟΡΙΝΘΟΥ Α.Ε.
Οργανισμός Ανασυγκρότησης Επιχειρήσεων (ΟΑΕ)	Ελληνικές Αλυκές
Οργαν. Ανασυγκρότησης Νέου Μουσείου Ακρόπολης	Εθνικό Αστεροσκοπείο
Δημοτικές Επιχειρήσεις	Ασφαλιστικά Ταμεία
Πάτρας	ΤΥΔΚΥ
Ηρακλείου	ΤΑΞΥ
Ιωαννίνων	Ταμείο Ολυμπιακής Αεροπορίας
	Οίκος Ναύτου
Ποδοσφαιρικές Ανώνυμες Εταιρείες ΠΑΕ	Τράπεζες, Ασφαλ/κές, Χρηματ/κές, Leasing
Ηρακλής	Ιονική Τράπεζα
Αιγάλεω	Τράπεζα Κρήτης
Skoda Ξάνθης	Εμπορική Τράπεζα
Λάρισα	
Αγροτικοί Συνεταιρισμοί και Ενώσεις	Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις
ΕΑΣ Πεζών – Ηρακλείου Κρήτης	ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗ
ΕΑΣ Ιωαννίνων	ΣΕΒΑΘ (Κονσερβοποιία)

ΕΑΣ Πατρών	ΣΕΚΑΠ (Καπνά)
Χρηματοπιστηριακές ΑΧΕ (εκτός των Τραπεζικών)	Ενέργειας - Καυσίμων κ.λ.π.
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΣΙΑΚ-ΟΙΑ
EUROTRUST	ΕΛΙΝΟΙΛ
INTERINVEST	ΚΑΒΑΛΑ ΟΙΑ
ΔΙΕΘΝΗΣ	
Τηλεπ/νίες - Συγκοινωνίες - Μεταφορές	Ασφαλιστικές (εκτός των Τραπεζικών)
TELEPASSPORT	ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ
ΚΤΕΛ	ΥΔΡΟΓΕΙΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ
FORTHNET	
Τεχνικές - Κατασκευαστικές	Μεταλλουργικές
ΓΕΝΕΡ	ΒΙΟΣΩΛ
ΓΕΚΑΤ	ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΙΚΗ ΜΕΤΑΛ. ΚΡΗΤΗΣ
ΓΝΩΜΩΝ ΑΕ	ΕΞ. ΕΛ. ΜΑΚ. ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΕΙΑ
Ειδών διατροφής	Εμπορικές
CHIPITA	ΡΑΔΙΟ ΑΘΗΝΑΙ
ΜΕΒΓΑΛ	Κατ/τα Αφορολογήτων Ειδών (ΚΑΕ)
Ελληνική Βιομηχανία Ζάχαρης	ΑΤΛΑΝΤΙΚ
Ξενοδοχειακές	Εκδοτικές
ΔΗΜ. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΑΜΠΡΑΚΗ	ΤΕΓΟΠΟΥΛΟΣ Χ.Κ.
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΦΥΤΡΑΚΗ	ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ
ΚΥΚΛΑΔΙΚΗ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ	GRAND CHALET
ΞΕΝΙΑ (ΕΟΤ)	CAPSIS HOTELS
Διάφορες	
ΟΜΙΛΟΣ ΒΑΡΑΓΚΗ	
ΝΗΡΕΑΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	
Fourlis Συμμετοχών	

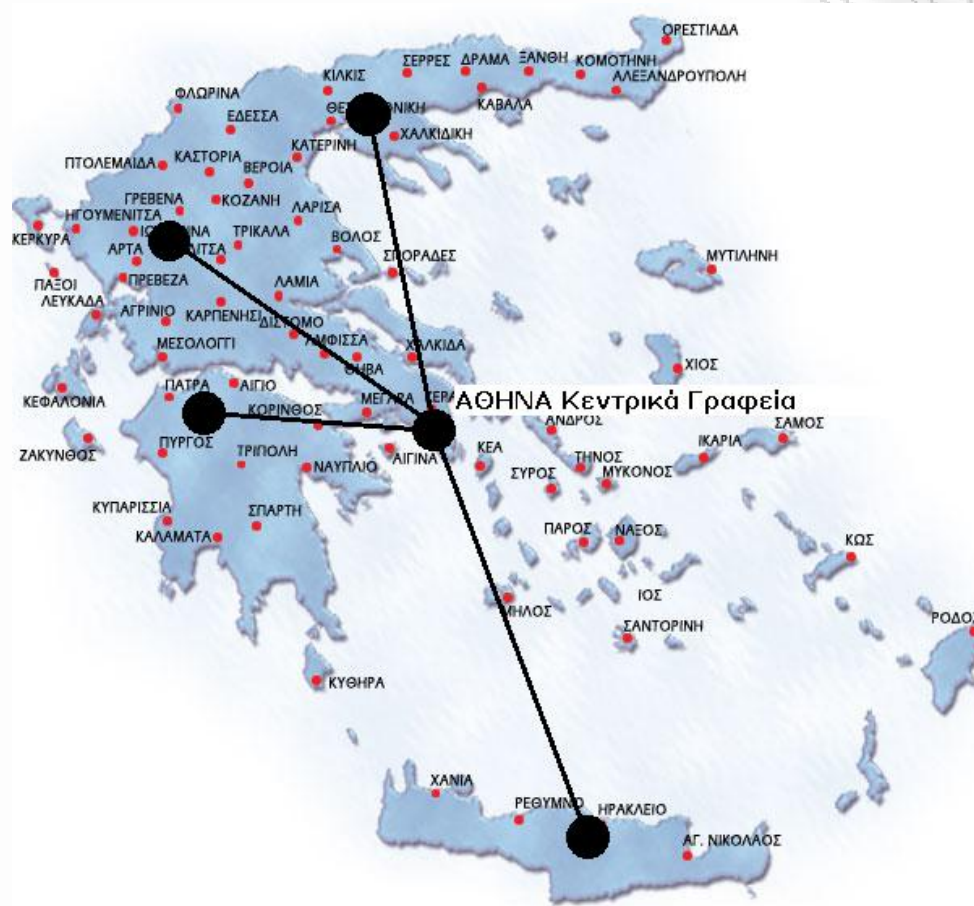
3.1.7 Διανομή

Η εταιρεία έχει γραφεία στις μεγαλύτερες πόλεις στην Ελλάδα, όπως φαίνεται στον παρακάτω χάρτη της χώρας μας. Ένας από τους κύριους στόχους της εταιρείας είναι να έχει αντιπροσώπους σε όσο περισσότερες πόλεις της χώρας είναι δυνατόν. Προς το παρόν η εταιρεία έχει πέντε γραφεία στην Ελλάδα, με έδρα το γραφείο που βρίσκεται στην Αθήνα. Επίσης, εν όψει της δραστηριοποίησης της εταιρείας στις Βαλκανικές χώρες, η εταιρεία έχει παρουσία στην Ρουμανία.

Η εταιρεία ΑΚ&Ε ΑΕ χρησιμοποιεί επιστημονικό προσωπικό που προέρχεται από τις πόλεις όπου έχει τα γραφεία της, ώστε να γίνεται καλύτερη και αμεσότερη εξυπηρέτηση των πελατών. Με την παρουσία της εταιρείας σε πέντε πόλεις της χώρας καλύπτεται ένα μεγάλο εύρος επιχειρήσεων που απευθύνονται στην εταιρεία

κι έτσι υπάρχει η δυνατότητα της γρήγορης, αλλά και αξιόπιστης παροχής ελεγκτικών, φορολογικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών.

Εικόνα 3.1.7: Διανομή Υπηρεσιών

3.1.8 Χρηματοοικονομική Κατάσταση Επιχειρήσεως

Ο κύκλος εργασιών της εταιρείας φαίνεται στο επόμενο διάγραμμα. Από το έτος 2005 οι πωλήσεις της εταιρείας είχαν αυξητική πορεία. Το έτος 2006 η εταιρεία AK&E AE εμφάνισε κύκλο εργασιών 19.852.300€ και τα καθαρά κέρδη της ανήλθαν σε 2.823.654€. Το έτος 2008 η εταιρεία είχε τον μεγαλύτερο κύκλο εργασιών σε διάστημα 5 ετών, αφού οι πωλήσεις της ανήλθαν στα 23.622.000€ και τα καθαρά κέρδη στα 4.622.000€. Το 2009 οι πωλήσεις της εταιρείας σημείωσαν αρκετά μεγάλη πτώση, η οποία αντισταθμίστηκε το επόμενο έτος, αφού οι πωλήσεις της αυξήθηκαν στα 21.586.922€ για το 2010.

Γράφημα 3.1.8: Κύκλος εργασιών (πωλήσεις σε Ευρώ)

Σύμφωνα με μελέτη την οποία εκπόνησε η Hellastat A.E., η εταιρεία είναι η τρίτη εταιρεία στον κλάδο από πλευράς κύκλου εργασιών, αριθμό ελεγμένων ισολογισμών αλλά και ορκωτών ελεγκτών, με 1.700 ελέγχους (δημοσιευμένους). Μεταξύ των συμπερασμάτων της ανάλυσης της Hellastat, ξεχωρίζει το γεγονός ότι 1 στις 2 επιχειρήσεις που ελέχθησαν για πρώτη φορά το 2005 φέρουν την υπογραφή της ΣΟΛ ΑΕ, που αποτελεί την μεγαλύτερη εταιρεία του κλάδου. Το 2009 ωστόσο ήταν η χρονιά που ο κύκλος εργασιών της ΣΟΛ ΑΕ μειώθηκε κατά 3,9%. Και το ίδιο έτος η αγορά ελεγκτικών υπηρεσιών εμφάνισε για πρώτη φορά μετά το 2001 μικρή υποχώρηση κατά 3.7% στο σύνολο της.

Τη στιγμή που γράφεται το συγκεκριμένο επιχειρηματικό σχέδιο τα διαθέσιμα μετρητά της εταιρείας είναι 989.900€. Ο δείκτης τρέχουσας ρευστότητας ισούται με 4,58, γεγονός που δείχνει ότι η ρευστότητα της εταιρείας κινείται σε πολύ καλά επίπεδα. Και τέλος, ο δείκτης Ξένα προς Ιδία Κεφάλαια ισούται με 20%, που σημαίνει ότι η εταιρεία στηρίζεται περισσότερο στα δικά της κεφάλαια και πολύ λιγότερο στους πιστωτές της.

3.2 Οράματα και Αποστολή Επιχειρήσεως

3.2.1 Περιγραφή Οραμάτων

Η εταιρεία AK&E AE φιλοδοξεί να αποκτήσει ηγετική θέση στον ελληνικό ελεγκτικό χώρο μέσω της διαρκούς εκπαίδευσης του προσωπικού της και μέσω της συνεχούς ενημέρωσης των ελεγκτικών εξελίξεων στην παγκόσμια αγορά. Για το λόγο αυτό, έχει επικεντρώσει το ενδιαφέρον της στο δίκτυο διανομής των υπηρεσιών της καθώς και στο εργατικό δυναμικό που απασχολεί. Συγκεκριμένα, προσπαθεί να επεκτείνει το δίκτυο των γραφείων της και να απασχολεί οικονομικούς επιστήμονες των τοπικών κοινωνιών που γνωρίζουν λεπτομερώς το περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιείται η εκάστοτε επιχείρηση- πελάτης, ώστε τα αποτελέσματα που εξάγει από τους ελέγχους να είναι αδιαμφισβήτητα και φερέγγυα. Επίσης, φροντίζει στην συνεχή εκπαίδευση και πληροφόρηση των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών που απασχολεί, καθώς η νομοθεσία για τις ελεγκτικές υπηρεσίες αλλάζει συνεχώς.

Επιπροσθέτως, η εταιρεία επιθυμεί η εμπιστοσύνη που δείχνουν οι πελάτες και οι συνεργάτες προς αυτήν να πηγάζει από την επαγγελματική της επάρκεια και ακεραιότητα και προσπαθεί να είναι πρώτη εταιρεία στον κλάδο όπου ανήκει και στις αγορές που εξυπηρετεί και να έχει την καλύτερη φήμη συγκριτικά με όλες τις υπόλοιπες εταιρείες του κλάδου. Τέλος, παρέχει υπηρεσίες μόνον σε πελάτες-επιχειρήσεις που τηρούν τα πρότυπα νομιμότητας και αξιοπιστίας και βοηθούν την εταιρεία να διατηρήσει την φήμη της.

3.2.2 Περιγραφή Αποστολής

Η αποστολή της εταιρείας είναι η μετατροπή της γνώσης των ελεγκτικών εξελίξεων σε αξία προς όφελος των πελατών της, των κεφαλαιακών αγορών και των ανθρώπων γενικότερα. Η AK&E AE απασχολεί εξαιρετικούς επαγγελματίες που εργάζονται μαζί για να προσφέρουν αξία. Οι ελεγκτικές, φορολογικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες που παρέχουν, επιτρέπουν στην εταιρεία να ανταποκριθεί επαρκώς στις ανάγκες των πελατών της και να φέρει σε πέρας την αποστολή της.

Η εταιρεία προσαρμόζει τις υπηρεσίες που παρέχει στις ανάγκες που έχει η εκάστοτε επιχείρηση- πελάτης και προσπαθεί να δημιουργήσει γνώση και αξία γι'

αυτή με την κατάλληλη έρευνα για τα απαραίτητα στοιχεία που θα οδηγήσουν σε κατάλληλα και αξιόπιστα αποτελέσματα. Παράλληλα, επιδιώκει την δημιουργία μιας αίσθησης οικογενειακού δεσμού τόσο μεταξύ των εργαζομένων όσο και μεταξύ της διοίκησης και των πελατών. Στην περίπτωση των εργαζομένων η αίσθηση αυτή θα δώσει κίνητρα για μία συνεχή προσπάθεια βελτίωσης της επιχείρησης, ενώ οι πελάτες θα αναπτύξουν δεσμούς εμπιστοσύνης με την εταιρεία.

Η προσέγγιση, λοιπόν, της εταιρίας είναι πελατοκεντρική είτε αφορά εσωτερικούς της πελάτες, είτε εξωτερικούς. Είναι απόλυτα προσανατολισμένη προς τους ανθρώπους που απασχολεί ώστε να τους προσφέρει ένα ευχάριστο και ασφαλές εργασιακό περιβάλλον. Επίσης, η εταιρεία βασίζει τη λειτουργία της σε τρεις αλληλένδετες θεμελιώδεις αρχές: ΣΥΝΕΠΕΙΑ, ΠΟΙΟΤΗΤΑ και ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ.

Η συνέπεια αφορά στην δέσμευσή της να επιτυγχάνει διαρκώς τους στόχους που θέτει επιδιώκοντας πραγματικές λύσεις εντός των χρονικών ορίων και άλλων προσδιοριστικών παραγόντων που επηρεάζουν τις εργασίες που έχει αναλάβει να φέρει εις πέρας. Η ποιότητα δεν αφορά απλά την παροχή υπηρεσιών υψηλού επιπέδου, αλλά τον ενσυνείδητο προσανατολισμό της εταιρείας σε συνεργάτες, διαδικασίες και οργανισμούς που διακρίνονται για την αριστεία τους κι επιτρέπουν να αξιοποιούμε στο έπακρο τις δυνατότητες της εταιρείας.

Ωστόσο, η εταιρεία γνωρίζει ότι ούτε η συνεπής ούτε η ποιοτική επίτευξη των στόχων επαρκούν αν δεν συνοδεύονται από ακεραιότητα τόσο σε όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων μας όσο και στις εταιρείες με τις οποίες έχουμε άμεση συνεργασία. Έτσι, προσπαθεί για την ακεραιότητα των εργαζομένων της και την παροχή άρτιων και σωστών υπηρεσιών στις εταιρείες-πελάτες της.

3.2.3 Οι στόχοι της επιχείρησης

Η ΑΚ&Ε ΑΕ έχει στόχο την παροχή ελεγκτικών και συναφών υπηρεσιών υψηλού επιπέδου που να ανταποκρίνονται στις σύγχρονες ανάγκες των επιχειρήσεων και στις απαιτήσεις για αξιόπιστη χρηματοοικονομική πληροφόρηση. Όσον αφορά την θέση της εταιρείας στην αγορά βασική επιδίωξη της είναι να ενδυναμώσει την θέση της και να επεκτείνει ακόμα περισσότερο το πελατολόγιό της. Ήδη κατέχει το 17% περίπου της συνολικής αγοράς ελεγκτικών υπηρεσιών στην Ελλάδα, αλλά θέλει

να ενδυναμώσει την φήμη της, αυξάνοντας το μερίδιό της κατά 5% μέσα στην επόμενη πενταετία (τελικός στόχος: μερίδιο αγοράς 22% το 2014).

Μακροπρόθεσμος στόχος της εταιρείας είναι να διευρύνει της δραστηριότητές της και να δραστηριοποιηθεί σε περισσότερες Ευρωπαϊκές χώρες. Το μεγάλο κυβερνητικό χρέος της χώρας ωθεί την διοίκηση της εταιρείας στην αναζήτηση νέων αγορών, περισσότερο πρόσφορων για επενδύσεις, ώστε να μην υπάρξει αναστολή στην ανάπτυξη της εταιρείας.

Ωστόσο, προκειμένου να πετύχει την αποστολή της και να υλοποιήσει τους μακροπρόθεσμους στόχους της, η εταιρεία στοχεύει πρώτα στην υλοποίηση των παρακάτω στόχων σε βραχυπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα:

- Δίκτυο Διανομής: Η εταιρεία στοχεύει στην επέκταση του δικτύου διανομής των υπηρεσιών της σε δυο ακόμα πόλεις εντός Ελλάδος (στον Πύργο και την Λαμία) και σε ακόμα μια χώρα των Βαλκανίων, την Βουλγαρία.
- Ανθρώπινο Δυναμικό: Ένας ακόμη στόχος για την εταιρεία αποτελεί η προσπάθεια που κάνει η Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού ώστε να αυξήσει τον αριθμό των εργαζόμενων γυναικών σε υψηλές θέσεις στην εταιρεία ώστε να σπάσει τα στεγανά στην πρόσληψη μόνον ανδρών για υψηλόβαθμες θέσεις στον εταιρικό κόσμο.
- Επενδύσεις: Η εταιρεία στοχεύει να κάνει ακόμη περισσότερες επενδύσεις για την καινοτομία των υπηρεσιών που παρέχει, ώστε μοναδικό τους επίκεντρο να είναι οι ανάγκες των πελατών που θα εξυπηρετεί σε οποιοδήποτε επίπεδο της αγοράς κι αν βρίσκονται.
- Εξυπηρέτηση πελατών: Η εταιρεία στοχεύει στην καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση των πελατών της, μέσω του άρτια εκπαιδευμένου προσωπικού της και μέσω της χρήσης τεχνολογιών αιχμής.
- Δημιουργικότητα και καινοτομία: Η επιχείρηση θέλει να αναβαθμίζει διαρκώς τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί κι επιβραβεύει την καινοτομία, με σκοπό οι υπηρεσίες της να ανταποκρίνονται συνεχώς στις νέες αναγνωστικές τάσεις αλλά και να συμβαδίζουν με τους νέους τρόπους παροχής ελεγκτικών υπηρεσιών από διεθνείς ελεγκτικούς οίκους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο : ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

4.1 Η Επωνυμία της Επιχείρησης

Η νομική επωνυμία της εταιρείας, όπως αναγράφεται στο καταστατικό της, είναι «ΑΚ&Ε ΑΕ Ελεγκτική και Συμβουλευτική ΑΕ» και προέκυψε από το εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό που απασχολείται στην εταιρεία. Οι εξειδικευμένοι Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές που είναι και εταίροι της έχουν πάνω από δέκα χρόνια επαγγελματική εμπειρία στην διεξαγωγή των ελέγχων και είναι πτυχιούχοι Ανώτατων Οικονομικών Σχολών. Η ΑΚ&Ε ΑΕ μαζί με την μεγαλύτερη εταιρεία του κλάδου στην χώρα μας, την ΣΟΛ ΑΕ, αποτελεί την συνέχιση της δραστηριότητας του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών.

4.2 Νομική Μορφή της Επιχείρησης - Μέτοχοι

Η εταιρεία ΑΚ&Ε Ελεγκτική και Συμβουλευτική ΑΕ ιδρύθηκε την 25^η Φεβρουαρίου 1996 από μέλη του Σώματος Ορκωτών Λογιστών σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 17 του Π.Δ. 226/1992 και το Κ.Ν 2190/1920. Η ΑΚ&Ε Α.Ε είναι Ανώνυμη Εταιρεία και δραστηριοποιείται σε όλη την Ελλάδα και στην πλειονότητα των Βαλκανικών Χωρών. Σήμερα, αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες εταιρείες στον χώρο και κατά τη διάρκεια της παρουσίας στον χώρο των ελεγκτικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών έχει συμβάλει σημαντικά στην ανόρθωση του επαγγέλματος των ελεγκτών οικονομικών καταστάσεων και γενικότερα της οικονομίας της χώρας όπως και στην τροφοδότηση της Ελληνικής Αγοράς με δεκάδες στελέχη.

Στην ΑΚ&Ε Α.Ε εργάζονται σήμερα 300 άτομα εκ των οποίων 75 εταίροι ορκωτοί ελεγκτές, 45 Επίκουροι Ορκωτοί Ελεγκτές, 35 δόκιμοι ελεγκτές και 25 ασκούμενοι ορκωτοί ελεγκτές. Το διοικητικό προσωπικό απαριθμείται από 55 άτομα, ενώ απασχολεί και 65 εξωτερικούς συνεργάτες. Όλες οι μετοχές της εταιρείας, είναι κοινές ονομαστικές. Όλοι οι μέτοχοι της εταιρείας είναι ισότιμοι και κατέχουν τον ίδιο αριθμό μετοχών.

4.3 Τοποθεσία Επιχειρήσεως

Η έδρα της εταιρείας είναι στο κέντρο της πρωτεύουσας, στην Αθήνα, με διεύθυνση Σόλωνος και Μασσαλίας 2 και ταχυδρομικό κώδικα 106 80. Τα στοιχεία επικοινωνίας με την εταιρεία είναι τα εξής:

Τηλέφωνο: (210) 3615 108-9, E-mail: info@ake.gr
 Τέλεφαξ: (210) 3615 110, Website: www.ake.gr

Στην έδρα της εταιρείας βρίσκονται τα γραφεία της Κεντρικής Διοίκησης της εταιρείας. Η εταιρεία διαθέτει υποκαταστήματα σε τέσσερις μεγάλες πόλεις της Ελλάδας και σε μια Βαλκανική χώρα, την Ρουμανία. Στα υποκαταστήματά της βρίσκονται τα γραφεία του επιστημονικού προσωπικού που απασχολεί η εταιρεία σε κάθε πόλη αντίστοιχα. Ο παρακάτω πίνακας περιλαμβάνει όλα τα υποκαταστήματα της εταιρείας και τις διευθύνσεις στις οποίες βρίσκονται.

Πίνακας 4.3: Οι διευθύνσεις των υποκαταστημάτων της εταιρείας

Γραφεία	Διεύθυνση	Τηλέφωνο/ Φάξ
Θεσσαλονίκης	Γιαννιτσών 40, 54627 Θεσσαλονίκη	2310.543.220 2310.543.221
Πάτρας	Λεωφ. Μαραθώνος 2, 26441 Πάτρα	2610.422.816
Ηρακλείου	40 Εκκλησιών 47, 71306 Ηράκλειο	2810.280.104
Ιωαννίνων	Αναλήψεως 30, 45332 Ιωάννινα	26510.70112 26510.70113
Ρουμανίας	Victoriei 20, 710336 Botosani Romania	00407262746482

4.4 Ομάδα Διευθυντών (μάνατζμεντ)

Η ομάδα των διευθυντών της εταιρείας αποτελείται από τον Πρόεδρο και τους δύο Αντιπρόεδρους της εταιρείας, τον Διευθύνων Σύμβουλο και 2 μέλη που έχουν αρμοδιότητες ειδικών συμβούλων- συντονιστών καθώς και δύο διευθυντές που έχουν αναλάβει την Διεύθυνση Ανθρωπίνων Πόρων της Εταιρείας και την Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών. Τα πρώτα έξι μέλη που την απαρτίζουν, δηλαδή εκτός των δύο διευθυντών, αποτελούν και το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας. Επιπλέον, η εταιρεία απασχολεί και δύο επιπλέον συμβούλους, οι οποίοι έχουν αναλάβει τη Νομική Υπηρεσία και το Τεχνικό Γραφείο της εταιρείας.

4.5 Δομή Εταιρικής Διακυβέρνησης

Το Διοικητικό Συμβούλιο εκλέγεται από την Έκτατη Εκλογική Γενική Συνέλευση των μετόχων-εταίρων ορκωτών λογιστών και έχει θητεία επτά έτη. Η Γενική Συνέλευση είναι το ανώτατο όργανο της εταιρείας και συνέρχεται τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο, ενώ εκλέγει τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου κάθε τρία χρόνια, το μήνα Δεκέμβριο. Το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας όπως διαμορφώθηκε μετά τις εκλογές του Δεκεμβρίου του 2010, είναι το εξής:

Πίνακας 4.5: Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρείας

Λαμπρινή Γ. Αίβαλιώτου	Πρόεδρος
Γιάννης Σ. Κορτιάνος	Διευθύνων Σύμβουλος
Βασίλης Σ. Ευαγγελίδης	Α΄ Αντιπρόεδρος
Νικόλαος Α. Πίσχινας	Β΄ Αντιπρόεδρος
Γεώργιος Σουλιμιώτης	Μέλος
Οριάννα Ντίγκα	Μέλος

Το διοικητικό συμβούλιο συνεδριάζει μια με δυο φορές το μήνα και τηρούνται πρακτικά όπως και στη Γενική Συνέλευση. Ο Πρόεδρος, ο Διευθύνων Σύμβουλος και οι δυο Αντιπρόεδροι αποτελούν το Προεδρείο της εταιρείας και την Επιτροπή Διαχείρισης, η οποία αναλαμβάνει λειτουργικά ζητήματα της εταιρείας. Τέλος, συμπληρωματικά με τις διατάξεις του καταστατικού, τη λειτουργία της εταιρείας διέπουν επιπλέον και τρεις κανονισμοί, οι οποίοι είναι:

- ✓ Ο Κανονισμός Διαχείρισης και Διοίκησης,
- ✓ Ο Κανονισμός Αμοιβών και
- ✓ Το Σύστημα Ποιοτικού Ελέγχου της εταιρείας.

Στην ΑΚ&Ε Α.Ε λειτουργούν επίσης δυο μεγάλες Διευθύνσεις με τριάντα περίπου άτομα Διοικητικού Προσωπικού. Αυτές είναι η Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών και Ανθρωπίνων Πόρων και η Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών. Επίσης, η εταιρία απασχολεί δύο συμβούλους για τα νομικά και τεχνικά θέματα που την απασχολούν και δραστηριοποιούνται στην Νομική Υπηρεσία και στο Τεχνικό Τμήμα Τεχνικής Υποστήριξης αντίστοιχα, όπου η εταιρεία απασχολεί άλλα οκτώ άτομα ως βοηθητικό προσωπικό.

Τέλος, η εταιρεία διαθέτει δυο ακόμα γραμματείες, μια για το Διοικητικό Συμβούλιο και μια της Γενικής Διεύθυνσης, καθώς και δυο υπηρεσίες, την Υπηρεσία

Επιθεώρησης του Εσωτερικού Ελέγχου της εταιρείας και την Υπηρεσία Προγραμματισμού, Προβολής και Ανάπτυξης της, όπου το πλήθος των εργαζομένων της ανέρχεται σε δέκα άτομα.

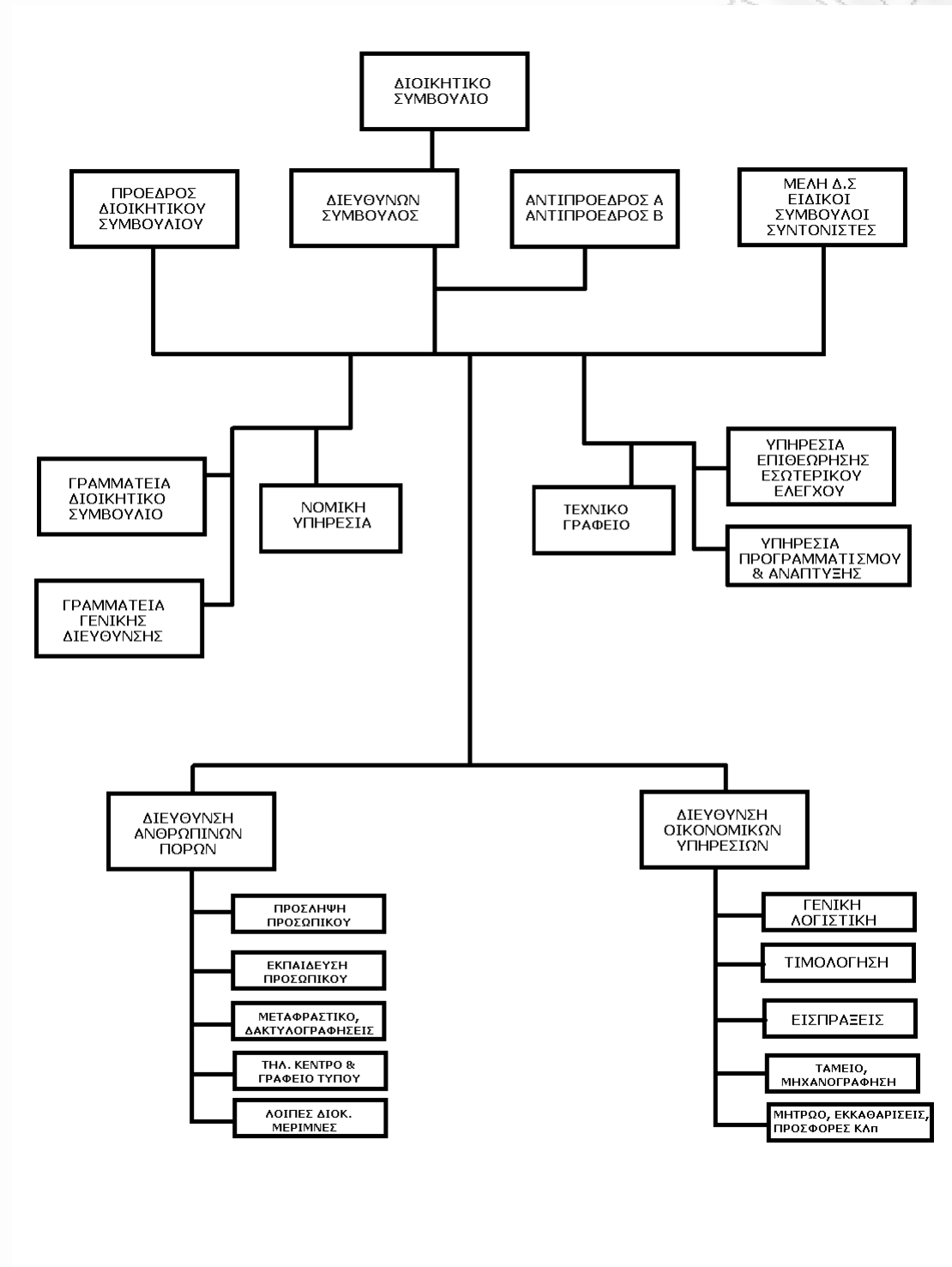
Η Πρόεδρος της εταιρείας έχει σημαντική εργασιακή εμπειρία στο χώρο των ελεγκτικών εταιρειών καθώς είχε εργαστεί ως Οικονομικός Διευθυντής στην εταιρεία «BDO Ελεγκτική ΑΕ» για επτά χρόνια, αλλά και ως Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής στο Σώμα Ορκωτών Λογιστών για δέκα χρόνια. Επίσης είναι απόφοιτη του Οικονομικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Πειραιώς και κάτοχος του μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης στην Λογιστική και Ελεγκτική του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Η Νομική Υπηρεσία στελεχώνεται από τρεις νομικούς επιστήμονες εξειδικευμένους στην εμπορική νομοθεσία, με πλήρη απασχόληση στην QAF Α.Ε. Ο προϊστάμενος της νομικής υπηρεσίας είναι δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω, εμπορικόλογος. Τα υπόλοιπα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου έχουν επίσης πολυετή εμπειρία στο χώρο των συμβουλευτικών και ελεγκτικών εταιρειών και είναι όλοι απόφοιτοι Ανώτατων Σχολών.

Τέλος, μέρος της φιλοσοφίας της εταιρείας είναι να βοηθήσει νέους ανθρώπους, οι οποίοι έχουν να επιδείξουν μεγάλη δημιουργικότητα και θέληση για δουλειά, γι αυτό το λόγο το επιτελείο της επιχείρησης αποτελείται από νέους ανθρώπους. Στην επόμενη ενότητα παρουσιάζεται το οργανόγραμμα της εταιρείας.

4.6 Οργανόγραμμα

Διάγραμμα 4.6: Οργανόγραμμα της Επιχείρησης⁴²

⁴² Πηγή : <http://www.solae.gr>

4.7 Σύμβουλοι Επιχειρήσεως (Νομικοί, Λογιστές, Τεχνικοί)

Η AK&E A.E, όπως έχει ήδη αναφερθεί, απασχολεί ειδικούς συμβούλους-συντονιστές όπως εμφανίζεται και στο οργανόγραμμα της εταιρείας και συμβούλους που έχουν αναλάβει την Νομική Υπηρεσία και το Τεχνικό της γραφείο. Οι ειδικοί τεχνικοί σύμβουλοι που εμφανίζονται στον τομέα του τεχνικού γραφείου της εταιρείας είναι πρώην μέλη του Σώματος Ορκωτών Λογιστών με τεράστιες γνώσεις και μεγάλη επαγγελματική εμπειρία, και αρμοδιότητά τους αποτελεί η επίλυση των επαγγελματικών προβλημάτων των συναδέλφων τους.

Επίσης, η εταιρεία έχει διαρκή συνεργασία με ειδικούς εξωτερικούς συμβούλους οι οποίοι είναι φοροτέχνες νομικοί και καθηγητές Εμπορικού, Διοικητικού και Συνταγματικού Δικαίου. Τέλος, η AK&E AE έχει οργανώσει μια επιπλέον υπηρεσία για τις εξωτερικές υπηρεσίες προστασίας και πρόληψης, όπου λειτουργεί ο ιατρός εργασίας, αλλά και ο υπεύθυνος τεχνικός κτιρίων όπως προβλέπεται από ειδική νομοθεσία.

4.8 Στρατηγικές Συμμαχίες

Η εταιρεία αποτελεί πλήρες μέλος του δικτύου της επιχειρησιακής συμμαχίας AK&E International, η οποία συστήθηκε με τους νόμους της Συνομοσπονδίας της Ελβετίας και εδρεύει στη Νιου Τζέρσι των ΗΠΑ. Η AK&E International αποτελεί ένα δίκτυο αυτόνομων και ανεξάρτητων λογιστικών και συμβουλευτικών εταιρειών οι οποίες δραστηριοποιούνται σε δύο τομείς:

- i Ελεγκτική και Λογιστική &
- ii Συμβουλευτικές Υπηρεσίες (διαχείριση κινδύνων, προβλέψεις, εκτιμήσεις, οργάνωση, διεθνής φορολογία κ.λ.π.)

Οι εταιρείες μέλη της AK&E International έχουν ένα κοινό πυρήνα βασικών αξιών, ωστόσο κάθε εταιρεία είναι καθιερωμένη στην εθνική της επιχειρηματική κοινότητα και στελεχώνεται από επιστημονικό προσωπικό της ίδια χώρας. Επίσης, οι εταιρείες μέλη είναι γνωστές για τις υπηρεσίες τους προς ιδιωτικές- δημόσιες και εισηγμένες επιχειρήσεις και έχουν αποκτήσει διεθνή φήμη στο χώρο του ελέγχου και των συμβουλευτικών και φορολογικών υπηρεσιών.

Η AK&E International δεν παρέχει υπηρεσίες σε επιχειρήσεις. Τον ρόλο αυτό έχουν αναλάβει οι εταιρείες μέλη της. Ωστόσο, διευκολύνει τις εταιρείες μέλη, παρέχοντας εξειδικευμένες τεχνογνωσίες, διαθέτοντάς τους το ερευνητικό και εκπαιδευτικό υλικό που διαθέτει αλλά και με την διοργάνωση εκπαιδευτικών, επιμορφωτικών και επιχειρηματικών διεθνών συναντήσεων και συνεδρίων. Τα μέλη από την άλλη πλευρά καταβάλλουν δικαιώματα στην AK&E International, που αντιπροσωπεύουν ποσοστό επί του κύκλου εργασιών τους.

Τέλος, η AK&E International φροντίζει για την διασφάλιση της ακεραιότητας των μελών συνεργατών τους και επιδιώκει τον αμοιβαίο σεβασμό και την ύπαρξη εμπιστοσύνης μεταξύ τους ώστε να δημιουργούνται αξιόλογες επαγγελματικές και προσωπικές σχέσεις, ομαδικό πνεύμα και αμοιβαία αναζήτηση νέων ευκαιριών και ταυτόχρονη ανάπτυξη για όλα τα μέλη. Έτσι, το δίκτυο επενδύει σε συνεχή εκμάθηση, σε καινοτόμες ειδικότητες και στην δέσμευση όλων των μελών για παροχή υψηλής ποιότητας υπηρεσιών.

Η AK&E A.E όπως και κάθε επιχειρησιακός συνεργάτης οφείλει να εξασφαλίζει ότι υπάρχει επαρκής ποιοτικός έλεγχος σε όλες τις παρεχόμενες υπηρεσίες, οι οποίες πρέπει να εκτελούνται σύμφωνα με τους διέποντας το επάγγελμα νόμους, κανονισμούς και κώδικες συμπεριφοράς, όπως αυτά προδιαγράφονται από την AK&E International κι ελέγχονται από το πρόγραμμα Διεθνούς Επισκόπησης της AK&E International.

Επιπροσθέτως η εταιρεία AK&E A.E έχει αναπτύξει μερικές πολύ σπουδαίες σχέσεις με εταιρείες στον κλάδο των Υπηρεσιών προς Επιχειρήσεις και συγκεκριμένα στον τομέα των συμβουλευτικών υπηρεσιών και της τεχνικής υποστήριξης. Οι σχέσεις αυτές είναι :

- ✓ HBD Consulting S.A. Η επιχείρηση αυτή δραστηριοποιείται στο Βέλγιο και αποτελεί μεσάζοντα μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της εταιρείας AK&E A.E. Συγκεκριμένα, η HBD συνεργάζεται με την εταιρεία στην διεξαγωγή ελέγχων αλλά και στην παροχή γενικότερων συμβουλευτικών υπηρεσιών σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στις Ευρωπαϊκές χώρες.
- ✓ Reliability O.E. Η επιχείρηση αυτή είναι ελληνική ομόρρυθμη εταιρεία και δραστηριοποιείται κυρίως στην Αθήνα. Η Reliability O.E παρέχει μόνον συμβουλευτικές υπηρεσίες σε επιχειρήσεις και σε περίπτωση μεγάλου όγκου εργασιών απευθύνεται στην AK&E A.E για αναπλήρωση κενών. Επίσης, της αναθέτει την διεξαγωγή εξωτερικών ή εσωτερικών ελέγχων ανάλογα με τις

υπηρεσίες που ζητούν οι πελάτες της. Η επιχείρηση αυτή βασίζεται περισσότερο σε πελατειακές σχέσεις και δεν είναι ευρέως γνωστή στον Ελληνικό χώρο. Η συνεργασία της με την AK&E A.E έχει συμβάλει θετικά στην ανάπτυξη της και κυρίως στην διατήρησή της.

4.9 Ασφάλιση της Εταιρίας

Την ασφάλιση της εταιρείας έχει αναλάβει η ασφαλιστική εταιρεία AXA Insurance company (AXA Ασφαλιστική ΑΕ). Με την εν λόγω ασφάλιση καλύπτονται όλοι οι χώροι της εταιρείας τόσο στην έδρα της που βρίσκεται εντός Αθηνών όσο και στα υπόλοιπα γραφεία της επιχείρησης εκτός Αθηνών, δηλαδή εντός Ελλάδος, αλλά και εκτός της χώρας. Η ασφάλεια καλύπτει την εταιρεία σε περιπτώσεις πυρκαγιάς, κλοπής, σεισμού και φυσικών φαινομένων, αλλά και τρομοκρατικών επιθέσεων. Το κόστος ασφάλισης για την εταιρεία ανέρχεται στα 15.000€ το έτος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο : ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

5.1 Τάσεις του κλάδου

Οι υπηρεσίες που παρέχουν οι Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές εντάσσονται στον κλάδο των υπηρεσιών προς Επιχειρήσεις και στην κατηγορία των οικονομικών υπηρεσιών. Οι υπηρεσίες προς επιχειρήσεις αποτελούν έναν πολύ σημαντικό τομέα της παγκόσμιας οικονομίας καθώς μόνον στην Ευρωπαϊκή Ένωση απασχολούσαν περίπου 55 εκατ. εργαζόμενους το 2001, δηλαδή το 55% σχεδόν της συνολικής απασχόλησης στην οικονομία της αγοράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁴³. Οι οικονομικές υπηρεσίες προσφέρονται από φοροτέχνες, λογιστές και ορκωτούς ελεγκτές-λογιστές. Στην Ελλάδα δραστηριοποιούνται εταιρείες που προσφέρουν οικονομικές υπηρεσίες και είναι είτε αμιγώς ελληνικές, είτε αλλοδαπές ή μεικτές.

Οι ελεγκτικές εταιρείες απευθύνονται σε ιδιώτες αλλά και σε επιχειρήσεις με δημόσιο ή ιδιωτικό χαρακτήρα, σε μη κερδοσκοπικές επιχειρήσεις, σε δημόσιους φορείς, σε φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, σε δημοτικές επιχειρήσεις, σε συνεταιρισμούς, σε τράπεζες, σε ασφαλιστικά ταμεία, ακόμα και σε ποδοσφαιρικές ανώνυμες εταιρείες. Επομένως ζήτηση για ελεγκτικές υπηρεσίες υπάρχει σε όλους τους τομείς της οικονομίας, πράγμα που εντείνει τον ανταγωνισμό στην αγορά.

Η αύξηση της ζήτησης για ελεγκτικές υπηρεσίες που παρουσιάζεται τα τελευταία χρόνια είναι φυσική συνέπεια της αναγνώρισης και της ουσιαστικής συμβολής της Ελεγκτικής στην μεγιστοποίηση της αξίας των επιχειρήσεων. Η Ελεγκτική δεν καλύπτει σήμερα μόνο τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων αλλά καλύπτει και τους τομείς της Εταιρικής Διακυβέρνησης με τον Εσωτερικό Έλεγχο, την αξιολόγηση των επιδόσεων των διοικούντων και την τήρηση των θεσμοθετημένων κανόνων με τους ελέγχους συμμόρφωσης.

Ο κύκλος εργασιών των 19 μεγαλύτερων επιχειρήσεων του κλάδου με δημόσια διαθέσιμα οικονομικά στοιχεία, σύμφωνα με την έρευνα της Hellstat που διεξήχθη το 2009, αναπτύσσεται την τελευταία τετραετία με ρυθμό της τάξεως του 12-14% ετησίως. Ωστόσο, οι ανάγκες των επιχειρήσεων στην χώρα μας για φοροτέχνες λογιστές και για ορκωτούς ελεγκτές λογιστές καλύπτονται σε μεγάλο

⁴³ <http://europa.eu/>

βαθμό από τους ήδη υπάρχοντες και δεν προβλέπεται στο προσεχές μέλλον να μεταβληθούν αισθητά οι συνθήκες της αγοράς, όπως ο αριθμός των επιχειρήσεων καθώς και το όριο του κύκλου εργασιών που καθιστά υποχρεωτικό τον έλεγχο από Ορκωτούς Λογιστές-Ελεγκτές.

Επιπλέον, το ενδεχόμενο να μετακινηθούν Ορκωτοί Λογιστές ή Ελεγκτές από άλλο κράτος-μέλος των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων προς τη χώρα μας φαίνεται ελάχιστα πιθανό, εκτιμάται μάλιστα ότι το αντίθετο μπορεί να συμβεί. Η μόνη περίπτωση εισαγωγής άλλων υπηκόων αφορά στους Κυπρίους, οι οποίοι έχουν και το πλεονέκτημα ότι γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα. Γενικά, οι μελλοντικές επιπτώσεις στην απασχόληση των σχετικών επαγγελματιών αναμένονται περιορισμένες⁴⁴.

5.1.1 Ιστορική Εξέλιξη του κλάδου και της υπηρεσίας.

Στο εισαγωγικό κεφάλαιο της παρούσας εργασίας έγινε μια εκτενής αναφορά στην ιστορική εξέλιξη του κλάδου των ελεγκτικών υπηρεσιών τόσο σε παγκόσμιο όσο και σε εθνικό επίπεδο. Στην παρούσα ενότητα θα αναφερθούμε συνοπτικά στην ιστορική εξέλιξη του κλάδου και της υπηρεσίας μόνον στην χώρα μας για να γίνει κατανοητή η πορεία και η εξέλιξη του κλάδου στη συνέχεια.

Ο θεσμός του Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή ήλθε στη χώρα μας μόλις το 1955. Οι προσπάθειες για τη θεσμοθέτηση του ελεγκτικού επαγγέλματος είχαν ξεκινήσει από το 1931, χωρίς όμως να ξεκινήσει και η λειτουργία του επαγγέλματος από τότε. Οι αναγνωρισμένοι ειδικοί ελεγκτές, οι οποίοι διενεργούν ελέγχους και πραγματογνωμοσύνες, όπως οι Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές άρχισαν να υπάρχουν στην Ελλάδα μετά το 1955. Υπήρχαν βέβαια μεμονωμένες περιπτώσεις ιδιωτικών ελέγχων όπως π.χ. πραγματογνωμοσύνες, εκκαθαρίσεις, αλλά και οι τακτικοί έλεγχοι των ισολογισμών των ανωνύμων εταιρειών οι οποίοι ήταν υποχρεωτικοί βάσει της υπάρχουσας νομοθεσίας, δεν είχαν όμως, ούτε έχουν και σήμερα, την πληρότητα και την αντικειμενικότητα των ελέγχων των διενεργούμενων από τους Ορκωτούς Ελεγκτές Λογιστές.

Το 1955, λοιπόν, ο Έλληνας Νομοθέτης σύστησε με το Ν.Δ. 3329/1955 το Σώμα Ορκωτών Λογιστών. Μέχρι τη σύσταση του σώματος, ο έλεγχος των

⁴⁴ Βλ. Οικονομικές και Κοινωνικές Επιπτώσεις για την Ελλάδα της υπό συζήτηση οδηγίας για την απελευθέρωση του τομέα των Υπηρεσιών στην Ενιαία Ευρωπαϊκή Αγορά, ΚΕΠΕ, Αθήνα, Μάιος 2005.

ανωνύμων εταιρειών ήταν τυπικός και συχνά αμφισβητείτο για την αξιοπιστία και την ειλικρίνεια των αποτελεσμάτων του. Σκοπός της ιδρύσεως του Σώματος Ορκωτών Λογιστών «δεν ήταν μόνον η άμεμπτος και συστηματική διενέργεια του τακτικού ελέγχου του ισολογισμού των ανωνύμων εταιρειών αλλά και η άσκηση του διαχειριστικού ελέγχου της πάσης φύσεως οικονομικών οργανισμών της χώρας και επίσης η μελέτη της λογιστικής οργάνωσης αυτών⁴⁵».

Αναλυτικότερα, η χρησιμοποίηση των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών ήταν υποχρεωτική για τον τακτικό έλεγχο των ανωνύμων εταιριών, των οποίων οι μετοχές ήταν εισηγμένες στο Χρηματιστήριο κι εκείνων των οποίων το Μετοχικό Κεφάλαιο καλύφθηκε με δημόσια εγγραφή. Επίσης, υποχρεωτική ήταν η χρησιμοποίηση τους ακόμα και για τον τακτικό έλεγχο του Ισολογισμού των ανωνύμων ασφαλιστικών εταιριών για τον οποίο ο ένας από τους δύο ελεγκτές είχε επιλεγεί από τα μέλη του ΣΟΛ⁴⁶.

Από την ίδρυση του Σώματος και μετά υπάρχουν τρεις ξεχωριστοί περίοδοι που αναφέρονται στην εξέλιξη του θεσμού των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών στη χώρα μας. Σύμφωνα με στοιχεία από την ιστοσελίδα του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών (Σ.Ο.Ε.Λ.), η πρώτη περίοδος χρονολογείται από το 1955 μέχρι το 1957. Κατά τη διάρκεια της πρώτης περιόδου ο έλεγχος στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις των ανώνυμων εταιρειών ήταν εντελώς τυπικός, λόγω της ανυπαρξίας ενός οργανωμένου ελεγκτικού επαγγέλματος. Οι ελεγκτικές υπηρεσίες αφορούσαν κυρίως την προστασία των συμφερόντων του βασιλιά, γαιοκτήμονα ή επιχειρηματία με την εύρεση λαθών και καταδολιεύσεων και την προστασία των περιουσιακών τους στοιχείων.

Στη δεύτερη περίοδο εντάσσεται η λειτουργία του Σώματος Ορκωτών Λογιστών, η οποία και τελειώνει το 1992. Είναι η περίοδος κατά την οποία οργανώθηκε και λειτούργησε το ελεγκτικό επάγγελμα στην Ελλάδα, με την μορφή υποχρεωτικής ενώσεως προσώπων (επαγγελματιών Ελεγκτών) σε ένα Νομικό Πρόσωπο, που τα μέλη του ασκούν δημόσιο λειτούργημα και έχουν κατοχυρωμένη την ελευθερία εκφράσεως της επαγγελματικής τους γνώμης. Κατά την περίοδο αυτή ο έλεγχος έχει πάρει άλλες διαστάσεις αφού οι επιχειρήσεις είναι πλέον μεγαλύτερου μεγέθους και οι ελεγκτικές υπηρεσίες επικεντρώνονται στην εύρυθμη λειτουργία των συστημάτων κάθε επιχείρησης και στον εντοπισμό και τη μείωση των σφαλμάτων.

⁴⁵ Άρθρο 1, Ν.Δ. 3329/1955 και άρθρο 2, Ν.Δ. 4107/1960

⁴⁶ Βλ. σελ 39-42 στο βιβλίο «Ελεγκτική & Εσωτερικός Έλεγχος» του Χ. Καζαντζή

Η τρίτη και τελευταία περίοδος ξεκίνησε το 1993 και διαρκεί μέχρι και σήμερα. Στην αρχή της τρίτης περιόδου καταργήθηκε η μορφή οργανώσεως του Σώματος Ορκωτών Λογιστών και ξεκίνησε η δημιουργία ελεγκτικών εταιρειών. Με λίγα λόγια, ξεκίνησε ο εκσυγχρονισμός του ελεγκτικού επαγγέλματος. Από την 1η Μαΐου 1993, το Σώμα Ορκωτών Λογιστών δεν είναι υπό την εποπτεία του κράτους και τη διοίκησή του την ανέλαβαν οι Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές. Το Σώμα Ορκωτών Λογιστών μετονομάστηκε αρχικά σε Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών και αργότερα σε Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών και οι Ορκωτοί Λογιστές σε Ορκωτούς Ελεγκτές Λογιστές.

Από αυτή την περίοδο κι έπειτα οι ελεγκτικές εταιρείες και οι υπηρεσίες που παρείχαν απέκτησαν και συμβουλευτικό χαρακτήρα. Έτσι, όχι μόνο έγινε η μετάβαση στο μοντέλο του ελεγκτικού κινδύνου, αλλά δόθηκε περισσότερη έμφαση στο μοντέλο του επιχειρηματικού κινδύνου, ώστε να μελετηθεί περισσότερο το ευρύτερο περιβάλλον όπου λειτουργεί η επιχείρηση και οι στρατηγικοί κίνδυνοι που αντιμετωπίζει.

5.1.2 Η παρούσα κατάσταση του κλάδου και της υπηρεσίας

Ο κλάδος των υπηρεσιών Ορκωτού Ελεγκτή φαίνεται να είναι σε αναπτυξιακή τροχιά από το έτος 2001. Σύμφωνα με την Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία, η πρώτη χρονιά μετά το 2001 όπου σημειώθηκε μία μικρή πτώση, κατά 3,7%, ήταν το 2009. Στην ίδια μελέτη της Hellastat αναλύονται οι οικονομικές καταστάσεις 19 ελεγκτικών εταιρειών για την περίοδο 2006-2009 και αναφέρεται ότι η καθαρή κερδοφορία διατηρήθηκε ικανοποιητική, με συνολική αύξηση κατά 3%, ενώ το καθαρό περιθώριο κέρδους διατηρήθηκε σχεδόν σταθερό.

Το 2008 η αγορά των υπηρεσιών Ορκωτού Ελεγκτή εμφανίζει δυναμική ανάπτυξη με αρκετά υψηλό ρυθμό, της τάξεως του 8%. Η χρήση του ίδιου έτους είναι αρκετά ικανοποιητική σε επίπεδο τζίρου. Εμφανίζει, ωστόσο, αρνητικά αποτελέσματα συγκριτικά με το έτος 2007, καθώς μόνον οι επτά από τις δεκαεννέα επιχειρήσεις του κλάδου ενίσχυσαν το 2008 τα αποτελέσματά τους και το μέσο καθαρό περιθώριο κέρδους υποχώρησε σημαντικά, στο 8% από 12% που ήταν το 2007.

Οι κυριότεροι παράγοντες που χαρακτηρίζουν τον κλάδο σύμφωνα με την

μελέτη που διεξήχθη κατά το έτος 2008 που εξετάζουμε είναι:

- ✓ Η ήπια μέση αύξηση του κύκλου εργασιών των ελεγχόμενων εταιρειών κατά 3,8% αλλά και η έντονη πτώση της μέσης κερδοφορίας κατά -26,8%.
- ✓ Η περαιτέρω μείωση του αριθμού των εισηγμένων επιχειρήσεων λόγω συγχωνεύσεων, εξαγορών του 100% του μετοχικού κεφαλαίου, αλλά και επιχειρηματικών αποτυχιών.
- ✓ Οι αυξημένες ανάγκες οικονομικής πληροφόρησης λόγω υψηλών ρυθμιστικών απαιτήσεων (Basel II, Solvency II)
- ✓ Και η ίδρυση δύο νέων εταιρειών την τελευταία τριετία.

Στον παρακάτω πίνακα εμφανίζεται ο κύκλος εργασιών των 21 μεγαλύτερων εταιρειών που δραστηριοποιούνται στον κλάδο των ελεγκτικών υπηρεσιών στην Ελλάδα σύμφωνα με την μελέτη της Hellstat, αλλά και ο αριθμός των δημοσιευμένων ελέγχων που έχουν εκπονήσει. Τα στοιχεία αυτά αφορούν ετήσιες εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις που δημοσιεύθηκαν στον τύπο μέχρι και τις 30/10/2009⁴⁷.

Πίνακας 4.1.2: Οικονομικά Μεγέθη Ελεγκτικών Οίκων το έτος 2008

ΒΑΣΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΕΛΕΓΚΤΙΚΩΝ ΟΙΚΩΝ ΤΟ 2008				
ΕΤΑΙΡΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (εκ. ευρώ)	ΚΑΘΑΡΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΚΕΡΔΟΥΣ
ΣΟΛ Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές ΑΕ	3.947	35%	48,57	3,8%
Pricewaterhouse Coopers	411	4,00%	30,42	13,7%
Deloitte Χατζηπαύλου, Σοφιανός & Καμπάνης ΑΕ	228	2,20%	22,16	7,3%
Ernst & Young ΟΕΛ ΑΕ	266	3,10%	20,10	4,5%
KPMG Κυριάκου Ορκωτοί Ελεγκτές ΑΕ	312	3,60%	18,68	44,2%
BDO Ελληνική Ελεγκτική ΑΕ	1579	16%	17,83	8%
ΑΚ&Ε ΑΕ Ελεγκτική και Συμβουλευτική ΑΕ	1700	17,90%	23,68	24,4%
Grant Thornton Ορκωτοί Ελεγκτές ΑΕ	573	4,60%	15,14	-1,1%
PKF Ευρωελεγκτική ΑΕ	452	4,20%	5,09	26,4%
Baker Tilly Hellas ΑΕ	315	3,40%	5,08	31,6%
Moore Stevens Ορκωτοί Ελεγκτές ΑΕ	84	1%	3,96	4,3%

⁴⁷ Πηγή www.hellstat.e38u

FRS Global Ελεγκτές ΑΕ	38	0,40%	2,07	3%
DRM Στυλιανού ΑΕ	40	0,50%	1,32	7,5%
Ωρίων Ορκωτοί Λογιστές ΑΕ	100	1,10%	1,31	13,2%
Eurostatus ΑΕ	76	0,90%	1,27	7,1%
ΑΞΩΝ Ορκωτοί Ελεγκτές ΕΠΕ	79	0,90%	1,17	27,2%
Κ.Σιγαλάς Ελεγκτική-Συμβουλευτική ΑΕ	22	0,30%	0,96	15,4%
ABACUS Ελεγκτική ΑΕ	33	0,40%	0,45	33,8%
ΜονDay Παπακυριακού Ορκωτοί Λογιστές ΑΕ	20	0,20%	0,42	0,3%
Κύπρης & Συνεργάτες ΑΕ	7	0,10%	0,30	18,1%

Από τα δεδομένα του πίνακα συνάγεται ότι πρώτη εταιρεία στον κλάδο από πλευράς κύκλου εργασιών είναι η ΣΟΛ ΑΕ, με έσοδα € 48,6 εκ. και 3.958 δημοσιευμένους ελέγχους. Παρότι η εταιρεία διαθέτει τον μεγαλύτερο κύκλο εργασιών, δεν είναι πρώτη και στα κέρδη. Παρατηρούμε ότι η KPMG, αν και βρίσκεται στην 5^η θέση βάσει του κύκλου εργασιών με 312 δημοσιευμένους ελέγχους, είναι η πλέον κερδοφόρα εταιρεία με € 8,26 εκ. και με καθαρό περιθώριο κέρδους στο 44,2%. Η AK&E ΑΕ έχει μερίδιο αγοράς 17,9%, που την ταξινομεί σε μια πολύ καλή θέση στην αγορά.

Τέλος, τα βασικότερα ευρήματα από το έτος 2008 και την αγορά ελεγκτικών εταιρειών στην χώρα μας σύμφωνα με την μελέτη της Hellastat είναι τα εξής:

- 4 στις 10 επιχειρήσεις που ελέχθησαν για πρώτη φορά το 2008 φέρουν την υπογραφή της εταιρείας ΣΟΛ ΑΕ. Το ποσοστό αυτό πριν τρία έτη, δηλαδή το 2005, ήταν 1 στις 2 επιχειρήσεις.
- 1 στις 8 επιχειρήσεις που ελέχθησαν για πρώτη φορά το 2008 – όπως και το 2007- φέρουν την υπογραφή της BDO.
- 1 στις 5 επιχειρήσεις φέρουν την υπογραφή της AK&E ΑΕ.
- Σε σύνολο 8.711 ελεγμένων ισολογισμών, οι 2.359 έχουν συνταχθεί με βάση τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης.
- Ανάμεσα στις 10 πρώτες βάσει ελεγμένων ισολογισμών επιχειρήσεις, οι Big Four εμφανίζουν τους καλύτερους δείκτες κύκλου εργασιών ανά ελεγμένους ισολογισμούς.
 - Deloitte € 97.2 εκ
 - Ernst & Young € 75.55 εκ
 - PriceWaterhouse Coopers € 74 εκ

- KPMG € 59.9 εκ
- Υψηλό Δείκτη εμφανίζει και η Moore Stevens με €47,1 εκ. Ενώ, στις χαμηλότερες θέσεις βρίσκονται οι BDO και η Ευρωελεγκτική με € 11,3 χιλ, αλλά και η ΣΟΛ ΑΕ με μόλις € 12,3 χιλ.
- Τέλος, ανάμεσα στις δέκα πρώτες βάσει ελεγμένων ισολογισμών επιχειρήσεις, οι big four εμφανίζουν επίσης τους καλύτερους δείκτες κύκλου εργασιών /ορκωτών ελεγκτών.
 - PriceWaterhouse Coopers € 3,38 εκ
 - KPMG € 2,1 εκ
 - Ernst & Young € 1,26 εκ
 - Deloitte € 0,9 εκ.

5.1.3 Μελλοντικές Προβλέψεις

Σύμφωνα με την Πράσινη Βίβλο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η αγορά ελεγκτικών υπηρεσιών κυριαρχείται από τις τέσσερις μεγαλύτερες εταιρείες του κλάδου παγκοσμίως, τις λεγόμενες Big Four, που είναι οι εξής: Deloitte, KPMG, Ernst & Young και η PriceWaterhouse Coopers. Στην Ελλάδα, εκτός από τις προαναφερθείσες εταιρείες, μεγάλο μερίδιο στην αγορά ελεγκτικών υπηρεσιών κατέχει και η ΣΟΛ ΑΕ. Οι μικρότερες επιχειρήσεις δυσκολεύονται όλο και περισσότερο να εισέλθουν στον κλάδο, παρότι τους δίνεται πλέον η δυνατότητα να εργαστούν στην διεθνή αγορά ελεγκτικών υπηρεσιών.

Οι μελλοντικές προβλέψεις για τον κλάδο των ελεγκτικών υπηρεσιών κρίνονται θετικές και ο κύκλος εργασιών των ελεγκτικών εταιρειών δε φαίνεται να πλήττεται σε μεγάλο βαθμό, παρά την μικρή πτώση (κατά 3,7%) που σημείωσε το έτος 2009. Ωστόσο, θα πρέπει να αποφευχθεί η συσσώρευση του μεγαλύτερου κύκλου εργασιών του κλάδου σε τέσσερις ή πέντε μόνον ελεγκτικές επιχειρήσεις. Η Επιτροπή⁴⁸ έκρινε ότι η συγκέντρωση των περισσότερων πωλήσεων σε ένα τόσο μικρό αριθμό επιχειρήσεων μπορεί να επιφέρει συσσώρευση συστημικού κινδύνου και να προκαλέσει σοβαρά προβλήματα στις κεφαλαιαγορές, κυρίως ένα μια από τις

⁴⁸ Βλ. Το άρθρο με τίτλο «The Great Debate - the Future of Audit», που έχει δημοσιευθεί στο www.kennedys.com.hk, τον Απρίλιο του 2011.

παραπάνω εταιρείες αποτύχει. Έτσι έχει προτείνει μια σειρά πιθανών λύσεων ώστε να ξεπεραστεί το πρόβλημα.

Η πρώτη πρόταση της Επιτροπής είναι ο έλεγχος των εισηγμένων εταιρειών να γίνεται από κοινού δύο εταιρειών, δηλαδή οι εισηγμένες επιχειρήσεις να επιλέγουν δυο διαφορετικές ελεγκτικές εταιρείες για τον έλεγχο των οικονομικών τους καταστάσεων. Η υποχρεωτική εναλλαγή στους ελεγκτικούς οίκους εκ μέρους των ελεγχόμενων μονάδων μετά το πέρας ενός ορισμένου χρονικού διαστήματος έχει επίσης προταθεί με σκοπό όχι μόνο το μοίρασμα της ελεγκτικής εργασίας σε παραπάνω από μια εταιρεία, αλλά και την ενίσχυση της ανεξαρτησίας των Ορκωτών Ελεγκτών.

Επιπρόσθετα, η Επιτροπή επιθυμεί να διερευνήσει την δημιουργία μιας διαδικασίας για ευρωπαϊκή πιστοποίηση της ποιότητας του ελέγχου για όλες τις ελεγκτικές εταιρείες, ώστε να αναγνωρίζεται η ικανότητα τους να διενεργούν ελέγχους σε μεγάλες εισηγμένες εταιρείες. Ακόμα, ένα σχέδιο έκτακτης ανάγκης θα ήταν καλό να εκπονηθεί ώστε να επιτρέπει την ταχεία επίλυση των συγκρούσεων στην περίπτωση της κατάρρευσης ενός ελεγκτικού οίκου, αποφεύγοντας έτσι αναστάτωση στην παροχή ελεγκτικών υπηρεσιών αλλά την πρόληψη για περαιτέρω διαρθρωτική συσσώρευση του κινδύνου στην αγορά.

Το Συμβούλιο Χρηματοοικονομικής Πληροφόρηση (Financial Reporting Council, FRC) συμφώνησε με την Πράσινη Βίβλο ότι για να αποφευχθεί ο συστημικός κίνδυνος στην αγορά η μόνη λύση για την μείωση της συγκέντρωσης του κύκλου εργασιών σε λίγες επιχειρήσεις είναι να υπάρχει επιλογή στην παροχή ελεγκτικών υπηρεσιών. Ωστόσο, διαφώνησε στις προτάσεις της Επιτροπής για την επίλυση αυτού του ζητήματος, και ισχυρίζεται ότι ίσως είναι αναγκαίο να ζητήσουν την υποστήριξη των αρχών ανταγωνισμού τόσο στην ΕΕ όσο και διεθνώς για την επίλυση τους παραπάνω ζητήματος.

5.1.4 Η κατάσταση του κλάδου

Το έτος 2009 η αγορά εμφάνισε μικρή υποχώρηση κατά 3.7%. Ωστόσο, όλες οι επιχειρήσεις του κλάδου είναι κερδοφόρες. Η καθαρή κερδοφορία διατηρήθηκε ικανοποιητική, με συνολική αύξηση κατά 3% και το καθαρό περιθώριο κέρδους διατηρήθηκε σχεδόν σταθερό.

5.1.5 Ύπαρξη κοινωνικών τάσεων ή προτιμήσεων που μπορούν να επηρεάσουν τον κλάδο

Οι παράγοντες που ασκούν την μεγαλύτερη επιρροή στον ελεγκτικό κλάδο προέρχονται από το θεσμικό και οικονομικό περιβάλλον. Ωστόσο, είναι γνωστό από την θεωρία του καταναλωτή⁴⁹ ότι οι προτιμήσεις των καταναλωτών και οι κοινωνικές τάσεις μπορούν να επηρεάσουν την ζήτηση αγαθών και υπηρεσιών και κατ' επέκταση ασκούν επιρροή και στην εξέλιξη του κλάδου όπου συμπεριλαμβάνεται το εν λόγω αγαθό ή η υπηρεσία. Στην περίπτωση του κλάδου των Ορκωτών Λογιστών οι κοινωνικές τάσεις και οι προτιμήσεις των αγοραστών των ελεγκτικών υπηρεσιών παρουσιάζονται σε αυτή την ενότητα.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, ένα χαρακτηριστικό των εταιρειών που δραστηριοποιούνται στον κλάδο και διαμορφώνει τις προτιμήσεις των πελατών είναι το μέγεθός τους. Οι καταναλωτές δείχνουν μεγαλύτερη προτίμηση στις μεγάλες εταιρείες (Big Four & SOL AE) που δραστηριοποιούνται στον κλάδο⁵⁰, καθώς θεωρούν ότι η ποιότητα των υπηρεσιών που παρέχουν είναι εγγυημένη και οι έλεγχοι που διενεργούν περισσότερο αποτελεσματικοί. Το αποτέλεσμα της συγκέντρωσης των πελατών στις μεγαλύτερες εταιρείες του κλάδου έχει αντίκτυπο στις μικρομεσαίες ελεγκτικές εταιρείες, οι οποίες αντιμετωπίζουν δυσκολίες κατά την είσοδο τους στον κλάδο, αλλά και κατά την προσπάθειά τους να παραμείνουν σε αυτόν.

Ένας άλλος παράγοντας που, όπως τονίζεται στο άρθρο «The Great Debate - the Future of Audit», επηρεάζει τον κλάδο είναι οι προτιμήσεις που δείχνουν οι πελάτες σε συγκεκριμένες εταιρείες λόγω των διαπροσωπικών σχέσεων μεταξύ ελεγκτών και ελεγχόμενων μονάδων, που οδηγεί σε μακροχρόνιες συμβάσεις μεταξύ των δυο μέρων και στον αποκλεισμό των άλλων ελεγκτικών εταιρειών από την προσφορά εργασίας.

Λύση στα παραπάνω ζητήματα αποτελεί η εναλλαγή ελεγκτικών εταιρειών από τις ελεγχόμενες μονάδες, ώστε μοιράζονται οι πωλήσεις στις εταιρείες του κλάδου, αλλά και για να διασφαλίζεται ο ρόλος του ελεγκτή και η ανεξαρτησία του ελέγχου. Σύμφωνα με το άρθρο «Mandatory Audit Firm Rotation and Audit Quality:

⁴⁹ David Begg, s. Ficher- R.Dornbush, «Εισαγωγή στην Οικονομική», τόμος Α, Εκδόσεις Κριτική, 1998

⁵⁰ Βλ. «The Great Debate - the Future of Audit»

Evidence from the Korean Audit Market», η εναλλαγή ελεγκτικών εταιρειών έχει χρησιμοποιηθεί ως μέσο βελτίωσης της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας του ελέγχου. Ωστόσο στο άρθρο τονίζεται ότι η λύση αυτή οδηγεί σε ακούσιο κόστος και δεν βελτιώνει ουσιαστικά την ποιότητα του ελέγχου.

Τέλος, ένας ακόμα παράγοντας που επηρεάζει τον ελεγκτικό κλάδο στην χώρα μας είναι η βιομηχανική παγκοσμιοποίηση. Η ενίσχυση δηλαδή των πολυεθνικών εταιρειών και η επέκτασή τους σε όλες τις χώρες του κόσμου είχε ως αποτέλεσμα οι αγοραστές του κλάδου να στραφούν σε ελεγκτικές εταιρείες διεθνούς βεληνεκούς και οι αμιγώς ελληνικές εταιρείες να χάσουν σημαντικό μερίδιο αγοράς.

Το εισόδημα των πολιτών μιας χώρας, το επίπεδο εκπαίδευσης και η νοοτροπία, είναι επίσης παράγοντες που ασκούν επίδραση στον κλάδο. Μάλιστα η τελευταία έχει την τάση να αναπαράγεται και να αποτελεί ισχυρό οχυρό αντίστασης σε οποιαδήποτε αλλαγή που δεν την βολεύει. Όταν το επίπεδο του εισοδήματος μιας χώρας είναι χαμηλό, ο ρόλος του ορκωτού λογιστή δεν έχει τόση σημασία όσο θα είχε σε μια χώρα με μεγάλα ποσοστά εισοδήματος. Αυτός είναι και ο λόγος που ο ρόλος των ορκωτών λογιστών στις ανεπτυγμένες οικονομικά χώρες είναι διαφορετικός από αυτόν στις αναπτυσσόμενες.

Το έτος 2009 η παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση συνέβαλε σημαντικά στην διαμόρφωση των προτιμήσεων των αγοραστών, με αποτέλεσμα όλοι οι κλάδοι στην οικονομία να επηρεαστούν. Όσον αφορά τον ελεγκτικό κλάδο, αυτό που μπορεί να αναφερθεί με σιγουριά είναι ότι η ελεγκτική διαδικασία έγινε δυσκολότερη καθώς οι οικονομικές καταστάσεις και γενικότερα η χρηματοοικονομική πληροφόρηση των οικονομικών μονάδων παρουσίαζε ελλείψεις, λάθη και παρατυπίες⁵¹.

Αυτό συνέβη καθώς, το σημερινό επιχειρηματικό περιβάλλον και οι συνθήκες της αγοράς μπορεί να οδηγήσει σε γρήγορη επιδείνωση των λειτουργικών αποτελεσμάτων και σε προκλήσεις ρευστότητας για ορισμένες επιχειρήσεις, ιδιαίτερα για αυτές με μειωμένη πρόσβαση σε κεφάλαια. Μια εταιρεία ιδιαίτερα ευαίσθητη στις αρνητικές μεταβολές των οικονομικών συνθηκών μπορεί να έρθει σύντομα αντιμέτωπη με κρίση ρευστότητας και τελικά να αποτύχει. Παρόμοιες καταστάσεις, λαμβάνοντας τες υπόψη στο σύνολό τους, μπορεί να οδηγήσουν τη Διοίκηση μιας εταιρείας ή τους ελεγκτές της να αμφισβητήσουν την ικανότητα της οντότητας να συνεχίσει ως δρώσα οικονομική μονάδα. Στο σημείο αυτό, οι ανεξάρτητοι ελεγκτές

⁵¹Βλ. το άρθρο με τίτλο «Impact of the Current Economic and Business Environment on Financial Reporting» που δημοσιεύθηκε στην ιστοσελίδα www.aicpa.org.

έρχονται αντιμέτωποι με ορισμένες προκλήσεις, οι οποίες θα πρέπει να αποφευχθούν ώστε να το αποτέλεσμα του ελέγχου σε μια οικονομική μονάδα να είναι αξιόπιστο και αδιαμφισβήτητο.

Συνοψίζοντας, οι κοινωνικές τάσεις και προτιμήσεις που διαμορφώνουν οι αγοραστές ενός κλάδου διαδραματίζουν καταλυτικό ρόλο στην πορεία του κλάδου. Δεν υπάρχει όμως σχετική έρευνα που να αξιολογεί τις πιθανές επιπτώσεις που έχει ο ελεγκτικός κλάδος λόγω κοινωνικών τάσεων και αλλαγών στις προτιμήσεις των αγοραστών. Για το λόγο αυτό, δεν είναι δυνατόν να αναλυθεί περαιτέρω το ζήτημα αυτό στο παρόν πόνημα.

5.1.6 Ανάλυση PEST

5.1.6.1 Πολιτικό – Νομικό Περιβάλλον

Στην Ελλάδα το πολιτικό περιβάλλον μέχρι πριν λίγα χρόνια θεωρείτο σταθερό, καθώς η δημοκρατία έχει καθιερωθεί πριν πολλά χρόνια και δεν υπήρχαν ακραία πολιτικά φαινόμενα και αναταράξεις. Εξάλλου, η πολιτική σταθερότητα είναι το πρώτο απ' όλα τα υπό εξέταση στοιχεία για την εύνοια δημιουργίας και επιβίωσης κάθε είδους οικονομικής δραστηριότητας. Από το έτος 2009 κι έπειτα όμως το πολιτικό σκηνικό φαίνεται να διαφοροποιείται. Το πολίτευμα της χώρας συνεχίζει να είναι η Προεδρευόμενη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία, ωστόσο το πολιτικό σύστημα είναι ασταθές, η κυβέρνηση της χώρας είναι κυβέρνηση εθνικής συνεργασίας και το μέλλον της χώρας κρίνεται αβέβαιο.

Σε ένα τέτοιο πολιτικό περιβάλλον είναι λογικό οι εταιρείες παροχής υπηρεσιών και δη οι εταιρείες Ορκωτών Λογιστών να επηρεάζονται. Επιπροσθέτως οι αλλαγές στην φορολογική πολιτική των πολιτών, οι μειώσεις των μισθών και των συντάξεων και γενικότερα τα μέτρα που λαμβάνει η κυβέρνηση για να μειώσει το κυβερνητικό χρέος και να προφυλάξει την χώρα από την έξοδο της από την ευρωζώνη δυσχεραίνουν όλο και περισσότερο τη θέση των επιχειρήσεων και των πολιτών. Τα αποτελέσματα από τις σοβαρές πολιτικές αλλαγές δεν δύνανται να αναλυθούν στο παρόν πόνημα, καθώς ακόμα είναι υπό εξέλιξη.

Στο νομικό περιβάλλον από την άλλη, τη βάση του ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων στη χώρα μας αποτελούν τα άρθρα 36 και 37 του Ν. 2190/1920. Το αρχικό νομικό πλαίσιο της Ελεγκτικής των ανωνύμων εταιριών τροποποιήθηκε για να συμπεριλάβει και τις διατάξεις της 8^{ης} Οδηγίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης τις σχετιζόμενες με τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων των επιχειρήσεων των χωρών μελών, καθώς και άλλες προβλέψεις που αφορούν στις εν λόγω καταστάσεις.

Το νομικό αυτό πλαίσιο συμπληρώνεται με το άρθρο 3 του Π.Δ. 226/92. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με το Ν. 2190, άρθρο 36, παρ.6, "προκειμένου να ληφθεί έγκυρη απόφαση από τη Γενική Συνέλευση σχετικά με τους ετήσιους λογαριασμούς (ετήσιες οικονομικές καταστάσεις), αυτές θα πρέπει να έχουν ελεγχθεί προηγουμένως από δύο τουλάχιστον ελεγκτές".

Το ελεγκτικό έργο, σύμφωνα με το Π.Δ. 226/92 περί συστάσεως, οργανώσεως και λειτουργίας του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών στην Ελλάδα, συνίσταται στην εξέταση από Ορκωτό Ελεγκτή των τηρούμενων βιβλίων και νόμιμων δικαιολογητικών και παραστατικών, και αποβλέπει στη διακρίβωση του κατά πόσον οι ελεγχθείσες οικονομικές καταστάσεις εμφανίζουν "ακριβοδίκαια" την οικονομική θέση και τα αποτελέσματα των εργασιών της κατά την ελεγχόμενη περίοδο (άρθρο 16, παρ.1).

Τα παραπάνω διατάγματα και οι νόμοι, διαμορφώνουν το επάγγελμα του Ορκωτού Ελεγκτή και θέτουν όρια και κανόνες για την λειτουργία των ελεγκτικών εταιριών⁵².

5.1.6.2 Οικονομικό περιβάλλον

Γενικά το οικονομικό περιβάλλον επηρεάζει σημαντικά τον κλάδο. Όταν το περιβάλλον είναι ευνοϊκό, όταν για παράδειγμα το ΑΕΠ, το εθνικό εισόδημα και οι ρυθμοί ανάπτυξης βρίσκονται σε ανοδική πορεία, τότε και η αγορά ελεγκτικών υπηρεσιών θα επηρεάζεται θετικά και η ζήτηση θα αυξάνεται, όπως γίνεται με όλες τις υπηρεσίες παροχής υπηρεσιών, και τις λοιπές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην οικονομία. Συμπεραίνουμε, λοιπόν, ότι υπάρχει ισχυρή εξάρτηση από τις εκάστοτε οικονομικές συνθήκες.

⁵² Για περισσότερες πληροφορίες βλ. το εισαγωγικό κεφάλαιο της παρούσας εργασίας.

Το σημερινό οικονομικό περιβάλλον σίγουρα δεν είναι ευνοϊκό και σύμφωνα με τις προβλέψεις η οικονομική κατάσταση της χώρας θα επιδεινωθεί ακόμα περισσότερο, ενώ οικονομική βελτίωση θα αργήσει να εμφανισθεί. Μπορεί να εξαχθεί λοιπόν το συμπέρασμα ότι η ζήτηση των ελεγκτικών υπηρεσιών θα δεχθεί σημαντικές πιέσεις την επόμενη πενταετία. Ωστόσο, δεν μπορούμε να προβλέψουμε με σιγουριά την πορεία των εταιρειών που ανήκουν στον ελεγκτικό κλάδο, διότι η ζήτηση των υπηρεσιών αυτών φαίνεται να αυξάνει, ανεξαρτήτως των δυσμενών οικονομικών εξελίξεων, πράγμα που δικαιολογείται από την ιδιαιτερότητα τους και το αντικείμενο τους.

5.1.6.3 Κοινωνικό περιβάλλον

Μία παράμετρος του κοινωνικού περιβάλλοντος που επηρεάζει σημαντικά τον κλάδο είναι η προτίμηση που δείχνουν οι ελεγχόμενες εταιρείες σε ελεγκτικές εταιρείες μεγάλου μεγέθους και κύρους. Όπως αναλύθηκε και στο προηγούμενο κεφάλαιο, σύμφωνα με την θετική σχέση του μεγέθους μια ελεγκτικής εταιρείας και του βαθμού ανεξαρτησίας των ελεγκτών της, οι περισσότερες οικονομικές μονάδες ζητούν υπηρεσίες από τις μεγαλύτερες ελεγκτικές εταιρείες του κλάδου.

Επιπλέον, η ισχύς των διαπροσωπικών σχέσεων, όπως έχει εξελιχθεί στις μέρες μας, ωθεί τους πελάτες να στρέφονται στην ίδια επιχείρηση κάθε χρόνο για την παροχή ελεγκτικών υπηρεσιών. Τέλος, η τάση των επιχειρήσεων να δραστηριοποιούνται στην πρωτεύουσα της χώρας επηρεάζει τον κλάδο με την μεγάλη συσσώρευση των ελεγκτικών εταιρειών σε μια πόλη.

5.1.6.4 Τεχνολογικό περιβάλλον

Υπάρχουν σημαντικές τεχνολογικές εξελίξεις οι οποίες επιδρούν σημαντικά στον κλάδο των ελεγκτικών υπηρεσιών. Η δυνατότητα πρόσβασης σε μια παγκόσμια αγορά ελεγκτικών υπηρεσιών επηρεάζει αρνητικά τις Ελληνικές Ελεγκτικές Εταιρείες, καθώς οι ελεγχόμενες μονάδες έχουν τη δυνατότητα να στραφούν σε εταιρείες κολοσσούς όπως οι τέσσερις μεγαλύτερες εταιρείες του κλάδου (Deloitte, Kpmg, Ernst & Young, PriceWaterhouse Coopers).

Από την άλλη μεριά, η δυνατότητα παροχής των οικονομικών καταστάσεων σε ηλεκτρονική μορφή φαίνεται να κάνει πιο εύκολη τη ζωή των ελεγκτών, αν και τα αποτελέσματα για τους λογιστές δεν είναι τα ίδια. Σύμφωνα με το άρθρο «Challenges facing the accountancy profession⁵³» οι λογιστές πρέπει να αλλάξουν προοπτική και να αναζητήσουν καινοτόμες προσεγγίσεις που θα δώσουν λύση στις ανάγκες τις δικές τους, αλλά και της επιχείρησης. Ένα υποστηρικτικό παράδειγμα είναι το γεγονός ότι οι έντυπες οικονομικές καταστάσεις και χρηματοοικονομικές φόρμες δεν ενημερώνονται τόσο συχνά όσο οι ηλεκτρονικές, με αποτέλεσμα να θεωρούνται αναξιόπιστες κι εκτός χρόνου.

5.1.7 Αναγνώριση Ευκαιριών στον κλάδο προερχόμενων από δημογραφικούς, κοινωνικούς, οικονομικούς και πολιτικούς παράγοντες.

Στις τελευταίες δεκαετίες το λογιστικό-ελεγκτικό επάγγελμα εξελίχθηκε και γνώρισε σημαντικές αλλαγές και διαφοροποιήσεις. Οι αλλαγές σήμερα συνεχίζονται και είναι δύσκολα προβλέψιμες. Οι οικονομικές και πολιτικές ανατροπές, σε συνδυασμό με την τεχνολογία, κάνουν τα οικονομικά σύνορα όλο και πιο δυσδιάκριτα, με αποτέλεσμα οι σύγχρονες ελεγκτικές εταιρείες να έρχονται αντιμέτωπες με τελείως διαφορετικές προκλήσεις από αυτές μόλις μερικές δεκαετίες πριν. Μέσα από αυτές τις αλλαγές αναδύονται ευκαιρίες τόσο για τις εταιρείες παροχής υπηρεσιών γενικώς, όσο και για τις ελεγκτικές εταιρείες.

Μια σημαντική ευκαιρία για τον ελεγκτικό κλάδο στην χώρα μας αποτέλεσε η ελευθερία εισόδου των ελεγκτικών επιχειρήσεων στην ΕΕ. Η ΕΕ αποφάσισε να ενισχύσει τις διασυνοριακές συναλλαγές μεταξύ των κρατών - μελών, αλλά και να διευκολύνει τις δραστηριότητες των ελεγκτικών επιχειρήσεων τόσο στην κοινοτική επικράτεια όσο και σε τρίτες χώρες. Οι δυσκολίες ήταν εμφανείς από την αρχή, όπως υποστηρίζει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, λόγω της αδυναμίας της Ε.Ε. να εφαρμόσει κοινούς κανόνες δράσης των ορκωτών ελεγκτών. Ωστόσο, οι ελεγκτικές εταιρείες απευθύνονταν πλέον σε μια μεγαλύτερη αγορά, με καλύτερες προοπτικές για την οικονομική τους ανάπτυξη.

⁵³ Henri Olivier, «Challenges facing the accountancy profession», The European Accounting Review 2000, 9:4, 603–624

Η εισαγωγή των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Παρουσίασης, που στην χώρα μας έγιναν γνωστά ως Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (ΔΛΠ) κι εφαρμόζονται από 1/1/2003 υποχρεωτικά σε όλες τις ανώνυμες εταιρείες και προαιρετικά στις υπόλοιπες⁵⁴ είναι μια ακόμα ευκαιρία που εμφανίστηκε στον ελεγκτικό κλάδο. Η υιοθέτηση των ΔΛΠ θεωρείται ότι έχει προσδώσει κύρος στην επιχείρηση και έχει βελτιώσει την πιστοληπτική ικανότητα τόσο στο εσωτερικό όσο στο εξωτερικό. Οι Ορκωτοί Ελεγκτές ισχυρίζονται ότι η εφαρμογή των ΔΛΠ διευκολύνει την διεθνοποίηση των ελληνικών επιχειρήσεων, δεν έχει μεγάλο κόστος για τις επιχειρήσεις και συμβάλει στην καλύτερη χρηματοοικονομική πληροφόρηση των ελεγχόμενων οικονομικών μονάδων⁵⁵.

Η έναρξη της εφαρμογής των ΔΠΧΠ από τις εισηγμένες στο Χ.Α. επιχειρήσεις και η σταδιακή υλοποίησή τους στο σύνολο των εταιριών αυξάνει σημαντικά τον όγκο εργασίας των ελεγκτικών εταιρειών και δημιουργεί σημαντικές πρόσθετες ανάγκες για παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικού και εκπαιδευτικού χαρακτήρα. Σύμφωνα με την μελέτη της Hellastat που πραγματοποιήθηκε το 2004 η εισαγωγή των ΔΛΠ εκτιμάται από παράγοντες της αγοράς ότι θα φέρει σημαντικούς ρυθμούς ανάπτυξης τα επόμενα χρόνια στην αγορά των επαγγελματικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων και των συμβούλων επιχειρήσεων, τους πιστοποιημένους εκτιμητές και τους οίκους πληροφορικής και επενδυτικής τραπεζικής.

Δύο εξωτερικές παράμετροι που ασκούν επίδραση στον λογιστικό κι ελεγκτικό κλάδο τα τελευταία χρόνια είναι η τεχνολογία της πληροφορίας (information technology) και της επικοινωνίας (communication) από τη μια πλευρά και το κανονιστικό πλαίσιο (regulatory framework), από την άλλη⁵⁶. Η Τεχνολογία πληροφοριών και επικοινωνιών είναι σαφώς ο πιο σημαντικός παράγοντας. Δεν είναι μόνο οι τεχνικές που συνεχώς βελτιώνονται με την εξέλιξη της τεχνολογίας, αλλά και διότι ο χρόνος και οι αποστάσεις μειώνονται. Το κανονιστικό πλαίσιο είναι ο δεύτερος βασικός παράγοντας. Στις περισσότερες ανεπτυγμένες χώρες, η αγορά για τα παραδοσιακά προϊόντα των λογιστών, η υποβολή εκθέσεων για την χρηματοοικονομική πληροφόρηση και ο έλεγχος των περασμένων χρηματοοικονομικών πληροφοριών, μειώνεται. Την ίδια στιγμή, η ζήτηση για

⁵⁴ <http://research.altec.gr>

⁵⁵ Βλ. Κωνσταντίνος Καραμάνης, Βασίλης Παπαδάκης, «Έκθεση Αποτελεσμάτων Εμπειρικής Έρευνας: «Η εφαρμογή των ΔΛΠ στην Ελλάδα, Επιπτώσεις για Ελεγκτές, Λογιστές, Επιχειρήσεις κι Εποπτικές Αρχές», Αθήνα, Σεπτέμβριος 2008, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

⁵⁶ Henri Olivier, «Challenges facing the accountancy profession», European Accounting Review, 2000.

ελεγκτικές υπηρεσίες και για την διασφάλιση του ελέγχου αυξάνεται και σε άλλους τομείς της ζωής των επιχειρήσεων, που συχνά υποστηρίζεται από την ανάπτυξη ενός συνεχώς αυξανόμενου αριθμού προτύπων, νόμων και κανονισμών.

Το βασικό συμπέρασμα που συνάγεται στο άρθρο με τίτλο «Challenges facing the accountancy profession» είναι ότι παρά την πίεση που ασκεί η ταχύτητα των αλλαγών στην τεχνολογία και στο κανονιστικό πλαίσιο, αλλά και το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης, στις λογιστικές εταιρείες, δεν επηρεάζει σε σημαντικό βαθμό τις ελεγκτικές εταιρείες. Το πλεονέκτημα που αναδύεται για τις ελεγκτικές εταιρείες είναι ότι οι η χρηματοοικονομική πληροφόρηση που χρειάζονται για την διενέργεια του ελέγχου παραδίδεται πλέον με ηλεκτρονική μορφή. Αν και οι ευθύνες των ελεγκτών δεν έχουν αλλάξει, όταν δέχονται την πληροφόρηση σε αρχείο Pdf, οι ελεγχόμενες χρηματοοικονομικές καταστάσεις μπορούν να εντοπιστούν εύκολα. Ωστόσο, στο άρθρο τονίζεται ότι η ηλεκτρονική παράδοση της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης ελλοχεύει πολλούς κινδύνους για την εργασία των ελεγκτών που δεν θα αναλυθούν στην παρούσα εργασία.

Σε ένα άλλο άρθρο των Keith A Houghton, Christine Jubb, Michael Kend and Juliana Ng με τίτλο «The Future of Auditing, “Keeping Capital Markets Efficient:Towards a National Strategy on the Future of Auditing”», δίνεται η απάντηση στο ερώτημα που γίνεται για τις θετικές η αρνητικές επιδράσεις που έχουν οι κανονιστικές αλλαγές στον έλεγχο που διενεργούν οι ορκωτοί ελεγκτές και κατ' επέκταση στον ελεγκτικό κλάδο. Οι συγγραφείς υποστηρίζουν ότι οι ρυθμιστικές αλλαγές δημιουργούν κόστος που είναι εμφανές σε πολλά επίπεδα. Κάποιοι έχουν υποστηρίξει ένθερμα ότι αυτές οι αλλαγές αποσπών την προσοχή από τον πρωταρχικό στόχο του ελέγχου και απαιτούν περισσότερο χρόνο και προσπάθεια σε θέματα τεκμηρίωσης αντί να δίνεται βάση στα ουσιαστικά ζητήματα του ελέγχου.

Ακόμα, πολλοί πιστεύουν ότι οι αλλαγές έχουν οδηγήσει σε δυνητικά απρόβλεπτες συνέπειες. Οι αποδοχές και τα οφέλη για τους ορκωτούς ελεγκτές λογιστές έχουν μειωθεί σε σχετικούς όρους, ενώ οι κίνδυνοι και το επίπεδο των υπο εξέταση και των δυνητικών κυρώσεων έχουν αυξηθεί. Εάν αυτό είναι αληθές τότε σύμφωνα με το άρθρο η εξέλιξη αυτή έχει επιπτώσεις για τη πρόσληψη ελεγκτών για μεγάλο χρονικό διάστημα και για τη διατήρηση του προσωπικού στις ελεγκτικές εταιρείες.

Στην ίδια κατεύθυνση οδηγεί και η φύση της ελεγκτικής εργασίας καθώς οι αλλαγές έχουν αυξήσει τις μηχανικές διαδικασίες και η εργασία είναι περισσότερο

τακτική ρουτίνα. Συγκεκριμένα, αυτό σημαίνει ότι ενδέχεται να υπάρχουν λιγότερες ευκαιρίες για το προσωπικό των ελεγκτικών εταιρειών να αναπτύξει επιχειρηματικό δαιμόνιο και να βρει νέους τρόπους για την ευρεία κατανόηση των απαιτήσεων και αναγκών που έχουν οι πελάτες τους.

Το εν λόγω άρθρο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι με τις κανονιστικές αλλαγές, δεν διαπιστώθηκαν σοβαρές αλλαγές στις ελεγκτικές διαδικασίες. Ωστόσο, τονίζεται ότι οι αλλαγές αυτές έφεραν κόστος στις ελεγκτικές εταιρείες, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, ενώ η λύση που δόθηκε για το μέλλον του ελέγχου και το ελεγκτικό επάγγελμα είναι να διασφαλίζεται από τους ελεγκτές ότι η αξία παραδίδεται στους πελάτες μέσω των αξιόπιστων και αδιαμφισβήτητων εκθέσεων ελέγχου, όπου αποτυπώνεται η ανεξάρτητη γνώμη του ελεγκτή.

5.2 Η Υπηρεσία

Η αγορά αξιολογεί ένα προϊόν ή μια υπηρεσία μόνον όταν τα χαρακτηριστικά και η χρησιμότητα του προϊόντος ή της υπηρεσίας είναι γνωστά στην αγορά. Οι αγορές ενεργούν αποτελεσματικά και τιμολογούν τα αγαθά και τις υπηρεσίες ανάλογα με την αξία που αντιλαμβάνονται οι αγοραστές των αγαθών. Η τιμή του προϊόντος ή της υπηρεσίας θα είναι η τιμή εκείνη που διατίθενται να πληρώσουν οι αγοραστές και ισούται με την τιμή που ζητούν να λάβουν οι προμηθευτές.

Σύμφωνα με το άρθρο «The Future of Auditing “Keeping Capital Markets Efficient: Towards a National Strategy on the Future of Auditing”», οι ελεγκτικές υπηρεσίες είναι δύσκολο να τιμολογηθούν από τους αγοραστές του κλάδου. Αυτό συμβαίνει διότι τα εγγενή χαρακτηριστικά του ελέγχου δεν είναι αντιληπτά από όλους στην αγορά, γεγονός που σε ορισμένες περιπτώσεις, οδηγεί σε μια αναντιστοιχία μεταξύ της αξίας που παραδίδεται και στην προσδοκώμενη τιμή. Η αναντιστοιχία αυτή αποκαλείται «χάσμα προσδοκιών» (expectations gap) και προκύπτει από την ιδιομορφία του ελέγχου ως υπηρεσία. Ένας έλεγχος θεωρείται αφού διενεργηθεί. Δεν είναι δηλαδή δυνατό να εκτιμηθούν οι παρεχόμενες ελεγκτικές υπηρεσίες από την εταιρεία, μέχρι να παρασχεθούν και δοκιμασθούν από την εταιρεία-αγοραστή ώστε να γίνουν τελείως κατανοητά τα χαρακτηριστικά των εν λόγω υπηρεσιών.

Υπάρχουν κι άλλες υπηρεσίες με τις οποίες ανακύπτει παρόμοιο πρόβλημα, όπως οι νομικές και οι ιατρικές υπηρεσίες. Το ουσιαδές χαρακτηριστικό τους είναι

ότι πρέπει να τις δοκιμάσουμε και να αποκτήσουμε εμπειρία πάνω σε αυτές για να κατανοήσουμε τις ιδιότητές τους. Σε αντίθεση δηλαδή με τα φυσικά αγαθά, οι υπηρεσίες αυτές πρέπει πρώτα να γίνουν βίωμα από τους αγοραστές, ώστε να κατανοήσουν πλήρως την φύση της υπηρεσίας και να εκτιμηθεί η αξία της. Στην παρούσα υποενότητα του κεφαλαίου θα γίνει ανάλυση και περιγραφή των υπηρεσιών που παρέχουν οι εταιρείες του κλάδου και θα γίνει αναφορά στην αγορά-στόχο, δηλαδή σε ποιο κομμάτι της συνολικής αγοράς στοχεύουν οι εν λόγω εταιρείες.

5.2.1 Περιγραφή της Υπηρεσίας

Ο έλεγχος είναι μια ανεξάρτητη υπηρεσία που ενισχύει την αξιοπιστία των πληροφοριών που χρησιμοποιούνται από τους επενδυτές και άλλους ενδιαφερόμενους. Ο ανεξάρτητος έλεγχος είναι μια θεμελιώδης διαδικασία για την διαμόρφωση εμπιστοσύνης στις κεφαλαιαγορές. Η εταιρία AK&E ΑΕ εστιάζει τις προσπάθειες της στο να παρέχει διαρκώς τους πόρους και τα τεχνολογικά εργαλεία που είναι απαραίτητα για την υποστήριξη των Ορκωτών Ελεγκτών της, προκειμένου να διεξάγονται ανεξάρτητοι και αντικειμενικοί έλεγχοι με προστιθέμενη αξία, πέραν αυτής των τυπικών ελεγκτικών υποχρεώσεων της.

Οι ελεγκτικές υπηρεσίες που παρέχει χωρίζονται στις παρακάτω κατηγορίες:

- Έλεγχοι Οικονομικών Καταστάσεων: Η AK&E ΑΕ παρέχει ανεξάρτητες ελεγκτικές υπηρεσίες, που ενισχύουν την αξιοπιστία των χρηματοοικονομικών αναφορών που συντάσσονται από τους πελάτες της.
- Εσωτερικός Έλεγχος:

Σύμφωνα με το Ινστιτούτο των Εσωτερικών Ελεγκτών ο εσωτερικός έλεγχος είναι μια ανεξάρτητη, αντικειμενική, εγγυητική και συμβουλευτική δραστηριότητα, ειδικά σχεδιασμένη ώστε να προσθέτει αξία και να βελτιώνει τις λειτουργίες της ελεγχόμενης επιχείρησης. Επίσης, συμβάλλει στη επίτευξη των αντικειμενικών στόχων της επιχείρησης επιβάλλοντας μια συστηματική και πειθαρχική μέθοδο αποτίμησης και βελτίωσης της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών της διοίκησης, του ελέγχου και της εταιρικής διακυβέρνησης.⁵⁷

⁵⁷(Colbert J. 2002, σελ. 149; Rittenberg L. 1999, σελ31)

- Κανονιστικοί Έλεγχοι: Η εταιρία βοηθά τους πελάτες της στη διεκπεραίωση μιας σειράς κανονιστικών υποχρεώσεων, διενεργώντας ανεξάρτητους ελέγχους και επισκοπήσεις χρηματοοικονομικής πληροφόρησης όπως και άλλων στοιχείων, για παράδειγμα σε θέματα θεματοφυλακής, νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες κλπ.
- Συναφείς Ελεγκτικές Υπηρεσίες: Η ΑΚ&Ε ΑΕ διενεργεί επισκοπήσεις οικονομικών καταστάσεων με σκοπό την έκφραση γνώμης περιορισμένης διασφάλισης επί χρηματοοικονομικών πληροφοριών καθώς και προσυμφωνημένες διαδικασίες, οι οποίες αφορούν σε διαδικασίες που έχουν συμφωνηθεί μεταξύ μιας οντότητας και ενός τρίτου με σκοπό την παράθεση διαπιστώσεων σχετικά με χρηματοοικονομικές πληροφορίες ή λειτουργικές διαδικασίες
- Καθοδήγηση και Βοήθεια στη Σύνταξη Οικονομικών Καταστάσεων: Η εταιρεία βοηθά σε σύνθετα θέματα χρηματοοικονομικής πληροφόρησης και λογιστικών εφαρμογών καθώς και στην παροχή συμβουλών σχετικά με την εφαρμογή και την ερμηνεία των νέων και υφιστάμενων λογιστικών προτύπων
- Αποσπάσεις Εξειδικευμένου Προσωπικού: Η εταιρεία διαθέτει με την μορφή απόσπασης, επαγγελματίες με κατάλληλη θεωρητική κατάρτιση και εμπειρία στη λογιστική και τα χρηματοοικονομικά, προκειμένου να απασχοληθούν σε πελάτες της.

Το σημερινό περιβάλλον για τις επιχειρήσεις, αλλά και γενικότερα, εξελίσσεται συνεχώς. Οι συνθήκες και οι παράμετροι που το επηρεάζουν αλλάζουν συνεχώς και γρήγορα, το κανονιστικό πλαίσιο γίνεται αυστηρότερο, οι καινοτομίες στην ανάπτυξη της καινοτομίας επιδρούν σε όλα τα στάδια της επιχειρηματικής δραστηριότητας και η διαχείριση και ανάπτυξη των στελεχών είναι κρίσιμος παράγοντας για την επιτυχή εξέλιξη και ανάπτυξη. Κατανοώντας πλήρως τις προκλήσεις αυτές και με στόχο την εδραίωση της εταιρείας στην αγορά, η ΑΚ&Ε ΑΕ στράφηκε και στην παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε επιχειρήσεις. Οι συμβουλευτικές υπηρεσίες που παρέχονται από την εταιρεία είναι οι εξής:

- Στρατηγική & Χρηματοοικονομική Διοίκηση: Επιχειρησιακή στρατηγική, Επιχειρηματικά σχέδια, Λογιστικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες, Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικών Αναφορών.

- Επιχειρησιακή Βελτίωση: Βελτίωση επιχειρησιακών λειτουργιών, Μέτρηση απόδοσης και δείκτες, Διαχείριση κόστους, Διαχείριση αλλαγών, Διοίκηση εφοδιαστικής αλυσίδας.
- Διαχείριση Κινδύνων: Εσωτερικός έλεγχος, Συμμόρφωση σε κανονιστικές απαιτήσεις, Διαχείριση οικονομικού κινδύνου, Διασφάλιση συστημάτων πληροφορικής, Διαχείριση έργων και διασφάλιση ποιότητας, Διαχείριση θεμάτων κλιματικής αλλαγής και βιώσιμης ανάπτυξης.
- Εφαρμογές Τεχνολογίας: Στρατηγική πληροφορικής, Συστήματα υποστήριξης επιχειρησιακής δραστηριότητας (ERP), Συστήματα επιχειρηματικής ευφυΐας και διαχείρισης γνώσης, Ηλεκτρονικό επιχειρείν, Διαχείριση Κινδύνου (Risk Management).
- Ανθρώπινο Δυναμικό: Συμβολή στην επιλογή στελεχών, κατασκευή συστημάτων διαχείρισης προσωπικού, διενέργεια ερευνών για τις απόψεις των εργαζομένων, αξιολόγηση απόδοσης, επιμόρφωση προσωπικού και παροχή υπηρεσιών outplacement, κ.ά.
- Χρηματοοικονομικές Συμβουλευτικές Υπηρεσίες: Αποτιμήσεις & Εκτιμήσεις, Συγχωνεύσεις & Εξαγορές, Χρηματοδότηση μεγάλων έργων, Δανειακές χρηματοδοτήσεις, Αναδιάρθρωση επιχειρήσεων, Συναλλακτικές υπηρεσίες, Ειδικές Επισκοπήσεις (Due Diligence).
- Αναδιάρθρωση Επιχειρήσεων: Αναδιάρθρωση λειτουργιών, Ταμειακή στρατηγική, Σχεδιασμός δράσεων εξυγίανσης, Χρηματοοικονομική αναδιάρθρωση, Αλλαγή πολιτικής/εξυγίανση, Υποστήριξη στους δανειστές, Διαχείριση ταμειακής κρίσης.
- Συναλλακτικές Υπηρεσίες: Οικονομική αξιολόγηση συναλλαγών, Αξιολόγηση πριν την συμφωνία, Οικονομική & αξιολόγηση συναλλαγής εκ μέρους του πωλητή, Δόμηση συναλλαγής.

Ένας ακόμη τομέας που παρουσιάζει πολλές αλλαγές για τις επιχειρήσεις είναι ο φορολογικός. Οι οργανισμοί ανακαλύπτουν ότι οι αποφάσεις τους σχετικά με φορολογικά θέματα ελέγχονται διαρκώς. Οι φορολογικές αρχές μοιράζονται μεταξύ τους ιδέες και πληροφορίες με εντελώς νέους τρόπους και οι επιχειρήσεις έχουν ανάγκη από φορολογικές υπηρεσίες που οδηγούν σε βελτίωση του τρόπου λειτουργίας των φορολογικών συστημάτων τους και ικανοποιούν τις δικές τους ανάγκες αλλά και αυτών που σχεδιάζουν την φορολογική πολιτική. Οι φορολογικές υπηρεσίες που παρέχει η εταιρεία AK&E AE είναι οι εξής:

- Έρευνα και γνωμοδότηση αναφορικά με το φορολογικό χειρισμό συγκεκριμένων συναλλαγών.
- Μελέτες ελαχιστοποίησης της φορολογικής επιβάρυνσης σε περιπτώσεις νέων συναλλαγών, συγχωνεύσεων, μετατροπών ή άλλων αναδιοργανώσεων
- Φορολογικές επιπτώσεις διασυνοριακών συναλλαγών και επενδύσεων στο εξωτερικό.
- Θέματα υπερτιμολογήσεων και αποφυγής διπλής φορολογίας.
- Συμβουλευτικές υπηρεσίες σχετικά με κρίσιμα φορολογικά θέματα που προκύπτουν κατά την διασυνοριακή καταβολή ή είσπραξη αμοιβών, δικαιωμάτων, τόκων και μερισμάτων υπό το πρίσμα των διμερών συμβάσεων και του Ευρωπαϊκού Φορολογικού Δικαίου.
- Εντοπισμός φορολογικών διατάξεων που δεν είναι συμβατές με το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή τις διμερείς συμβάσεις με σκοπό την μείωση της φορολογικής υποχρέωσης της επιχείρησης.
- Μελέτη συστημάτων αμοιβών στελεχών καθώς επίσης και θέματα φορολογίας φυσικών προσώπων.
- Προληπτική επισκόπηση ή προετοιμασία φορολογικών δηλώσεων φυσικών προσώπων και εταιρειών.
- Διαγνωστικοί έλεγχοι φορολογικής συμμόρφωσης της επιχείρησης.
- Συνολική εξέταση της φορολογικής υποχρέωσης που θα προκύψει από την εγκατάσταση σε μια χώρα εκτός Ελλάδας.
- Σχεδιασμός σχετικά με την πίστωση φόρων που καταβάλλονται στο εξωτερικό προκειμένου να αξιοποιηθεί στο μέγιστο δυνατό βαθμό το ποσό των φόρων αυτών για σκοπούς φορολογίας εισοδήματος στην Ελλάδα.
- Υποστήριξη κατά τη διάρκεια φορολογικών ελέγχων.
- Έλεγχος συμβάσεων από φορολογικής πλευράς.
- Υποστήριξη σε φορολογικές αντιδικίες

Τέλος, η εταιρεία παρέχει και λογιστικές υπηρεσίες σε πελάτες που δεν ελέγχει. Οι παρεχόμενες λογιστικές υπηρεσίες περιλαμβάνουν ένα μεγάλο εύρος υπηρεσιών προσαρμοσμένες στις απαιτήσεις των μεγάλων, μικρών και μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεων. Ειδικότερα περιλαμβάνουν:

- Υπηρεσίες τήρησης βιβλίων,
- Υπηρεσίες επίβλεψης λειτουργίας λογιστηρίων,
- Προετοιμασία οικονομικών αναφορών προς τη διοίκηση επιχειρήσεων,

- Προετοιμασία περιοδικών και ετήσιων φορολογικών δηλώσεων,
- Προετοιμασία και έκδοση μισθοδοσίας,
- Προετοιμασία και υποβολή κάθε είδους δήλωση προς ασφαλιστικούς οργανισμούς και γραφεία εργασίας,
- Παροχή συμβουλών επί λογιστικών θεμάτων,
- Εκπαίδευση σε υπαλλήλους λογιστηρίου,
- Παροχή βοήθειας σε ανθρώπινο δυναμικό όλων των επιπέδων για την κάλυψη προσωρινών αναγκών λογιστηρίου και
- Βοήθεια κατά την ίδρυση ή τη λύση μιας επιχείρησης.

5.2.2 Η αγορά- στόχος

Η εταιρεία στοχεύει στην παροχή ελεγκτικών υπηρεσιών κυρίως σε Ελληνικές Επιχειρήσεις. Ωστόσο, με την δραστηριοποίηση της σε δύο επιπλέον χώρες των Βαλκανίων οι προοπτικές της επιχείρησης για την επέκτασή της έχουν διαφοροποιηθεί. Πέραν του γεωγραφικού χώρου, και του νομικού πλαισίου που διέπει τις ελεγκτικές εταιρείες⁵⁸, δεν υπάρχει άλλος περιορισμός στην παροχή των ελεγκτικών, συμβουλευτικών και φορολογικών υπηρεσιών εκ μέρους της εταιρείας AK&E AE. Το σύνολο των πελατών της εταιρείας αποτελείται από:

- ✓ Ιδιωτικές Επιχειρήσεις
 - Μικρού Μεγέθους (είναι οι επιχειρήσεις που έχουν από 1 έως 44 εργαζομένους)
 - Μεσαίου Μεγέθους (από 45 έως 499 εργαζομένους)
 - Μεγάλου Μεγέθους (από 500 και περισσότερους)
- ✓ Δημόσιες επιχειρήσεις,
- ✓ Φορείς του δημοσίου τομέα,
- ✓ Μη-κερδοσκοπικούς οργανισμούς,
- ✓ Τράπεζες,
- ✓ Ασφαλιστικές εταιρείες,
- ✓ Ερευνητικά κέντρα,
- ✓ Αγροτικούς συνεταιρισμούς
- ✓ Δημοτικές επιχειρήσεις

⁵⁸ Βλ. Εισαγωγικό κεφάλαιο

✓ Ιδιώτες και επενδυτές

Στο ακόλουθο γράφημα απεικονίζεται το ποσοστό πελατών που έχει η ΑΚ&Ε ΑΕ από κάθε μια από τις παραπάνω κατηγορίες επιχειρήσεων που υπάρχουν στην Ελληνική αγορά.

Γράφημα 5.2.2: Τμηματοποίηση των πελατών της εταιρείας ΑΚ&Ε ΑΕ ανά κατηγορία επιχειρήσεων.

5.2.3 Η έρευνα αγοράς που στηρίζει την ανάλυση

Οι παραπάνω πληροφορίες έχουν εξαχθεί ως συμπέρασμα από συζητήσεις με τους ιδιοκτήτες ή στελέχη εταιρειών παροχής ελεγκτικών υπηρεσιών που βρίσκονται εντός Αθηνών, αλλά και από εργαζομένους στο Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών. Επιπλέον, τα ποσοτικά δεδομένα που αναφέρονται στην αρχή του κεφαλαίου πηγάζουν από το προσχέδιο της μελέτης για την αγορά ελεγκτικών υπηρεσιών του έτους 2010 που εκπόνησε η Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία. Τέλος, σημαντικό επίσης κομμάτι του παρόντος κεφαλαίου και της ανάλυσης της αγοράς ελεγκτικών υπηρεσιών έχει βασιστεί σε ξένη αρθρογραφία, η οποία παρατίθεται αναλυτικά στο τέλος της εργασίας.

5.2.4 Ανάλυση Ανταγωνισμού

Ο ανταγωνισμός των εταιρειών στην αγορά παροχής ελεγκτικών υπηρεσιών έγινε το επίκεντρο της προσοχής μετά από μια σειρά σημαντικών γεγονότων που επηρέασαν την αγορά ελεγκτικό-λογιστικών υπηρεσιών σε παγκόσμιο επίπεδο⁵⁹. Συγκεκριμένα, μετά το οικονομικό σκάνδαλο που αναδείχθηκε το 2001 και αφορούσε την ενεργειακή εταιρία Enron και την ελεγκτική Arthur Andersen καθώς και την συγχώνευση που έγινε μεταξύ δύο μεγάλων ελεγκτικών εταιρειών, της Price Waterhouse και της Coopers & Lybrand, ο ανταγωνισμός μεταξύ των ελεγκτικών εταιρειών κορυφώθηκε. Τα γεγονότα αυτά έδωσαν το έναυσμα για την διενέργεια ερευνών ώστε να εξετασθεί το ζήτημα του ανταγωνισμού στην αγορά ελεγκτικών.

Σύμφωνα με το άρθρο «Competitiveness of the audit services market» που έγραψαν δυο καθηγητές του Πανεπιστημίου του Εδιμβούργου, οι έρευνες έδειξαν ότι το μερίδιο αγοράς μεταξύ των ελεγκτικών εταιρειών φαίνεται να μοιράστηκε ακόμα περισσότερο μετά τα παραπάνω γεγονότα. Η δύναμη που είχαν οι τέσσερις μεγαλύτερες εταιρείες (PwC, Deloitte, KPMG & Ernst and Young) εξασθένησε και οι μικρότερες ελεγκτικές εταιρείες ήρθαν στο προσκήνιο. Οι τέσσερις μεγάλες εταιρείες παραιτήθηκαν από αρκετές συνεργασίες που είχαν συνάψει με άλλες εταιρείες του κλάδου λόγω υψηλής επικινδυνότητας. Ωστόσο, αν και ο ανταγωνισμός πήρε μεγαλύτερες διαστάσεις δεν φαίνεται να επηρέασε την τιμολόγηση των ελεγκτικών υπηρεσιών.

Οι τιμές που θέτουν οι ελεγκτικές εταιρείες φαίνεται να διαμορφώνονται σύμφωνα με το μέγεθος, την γεωγραφική περιοχή που βρίσκονται και την δημοτικότητα των εταιρειών που τις παρέχει, με την ποιότητα τους και τέλος ανάλογα με την φύση των εταιρειών που τις λαμβάνει. Έτσι, οι τέσσερις μεγαλύτερες εταιρείες στον κόσμο ή αλλιώς οι «Big Four» συνέχισαν να τιμολογούν σε πολύ υψηλότερα επίπεδα της υπηρεσίες τους από ότι οι άλλες μικρομεσαίες επιχειρήσεις του κλάδου. Όπως ήδη έχει αναφερθεί οι αγοραστές ελεγκτικών υπηρεσιών δεν δύνανται να αξιολογήσουν και να τιμολογήσουν την υπηρεσία που λαμβάνουν, με αποτέλεσμα να μην καθορίζεται από τις ελεγκτικές εταιρείες μια σαφής τιμολογιακή πολιτική. Αυτό

⁵⁹Βλ. Το άρθρο με τίτλο «Competitiveness of the audit services market» που δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα «Managerial Auditing Journal», Volume 22, Issue 2.

που μπορεί να αναφερθεί με σιγουριά είναι ότι οι έρευνες που έγιναν για την σχέση ανταγωνισμού και τιμών στον κλάδο των ελεγκτικών εταιρειών απέβησαν άκαρπες.

Στην Ελλάδα, όπως ήδη έχουμε αναφέρει, ο ανταγωνισμός είναι μεγάλος. Το μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς κατέχει η ΣΟΛ ΑΕ, που είναι ο κύριος ανταγωνιστής της ΑΚ&Ε ΑΕ, ωστόσο για την εκτίναξη του ανταγωνισμού σε τέτοια επίπεδα, υπεύθυνες είναι οι μεγάλες εταιρείες που έχουν διεθνή δραστηριότητα, οι λεγόμενες Big Four. Οι υπόλοιπες εταιρείες του κλάδου που εντάσσονται και αυτές στον τομέα των ελεγκτικών, αλλά και των συμβουλευτικών υπηρεσιών καταλαμβάνουν μικρότερο μερίδιο αγοράς, αλλά εμφανίζουν ανοδική εξελεγκτική πορεία και ασκούν κι αυτές επιρροή στον κλάδο.

Η εταιρεία έχει να αντιμετωπίσει και έμμεσους ανταγωνιστές καθώς στην Ελληνική αγορά δραστηριοποιούνται πλήθος επιχειρήσεων που αναλαμβάνουν την παροχή συμβουλευτικών κυρίως υπηρεσιών σε επιχειρήσεις-πελάτες. Για τις συμβουλευτικές και φορολογικές υπηρεσίες η Εταιρεία συνεργάζεται με εξωτερικούς συνεργάτες και δεν έχει ενσωματώσει προς το παρόν την παροχή των εν λόγω υπηρεσιών στην λειτουργία της. Έτσι, κύρια δραστηριότητα της εταιρείας θεωρείται η παροχή ελεγκτικών υπηρεσιών.

Ένας ακόμα παράγοντας που διαμορφώνει τον ανταγωνισμό στον ελεγκτικό κλάδο είναι οι χρόνοι εξυπηρέτησης και η διαθεσιμότητα των υπηρεσιών στους πελάτες. Η ΑΚ&Ε ΑΕ για να μπορέσει να ανταγωνιστεί τις επιχειρήσεις του κλάδου έχει επεκτείνει το δίκτυο διανομής των υπηρεσιών της με την εγκαθίδρυση παραρτημάτων της εταιρείας σε γεωγραφικές περιοχές που να καλύπτουν και να εξυπηρετούν τον πελάτη. Ως επί το πλείστον, οι περισσότερες εταιρείες του κλάδου, έτσι και η ΑΚ&Ε ΑΕ, έχουν επενδύσει σε ιδιαίτερα εκπαιδευμένο κι εξειδικευμένο προσωπικό που επιτυγχάνει την παράδοση των υπηρεσιών εντός των καθορισμένων χρονικών ορίων.

5.2.4.1 Παράγοντες που επηρεάζουν την τιμολογιακή πολιτική ανταγωνισμού.

Όπως ήδη αναφέραμε στην προηγούμενη ενότητα δεν υπάρχουν πληροφορίες που να φανερώνουν την τιμολογιακή πολιτική ανταγωνισμού που διαμορφώνουν οι εταιρείες του κλάδου στην χώρα μας. Ωστόσο, μπορούμε να αναφέρουμε κάποια στοιχεία για την τιμολόγηση των ελεγκτικών υπηρεσιών, από διάφορες μελέτες που

έγιναν στην αγορά ελεγκτικών υπηρεσιών των ΗΠΑ, του Καναδά, του Ηνωμένου Βασιλείου, της Νέας Ζηλανδίας και του Χονγκ Κονγκ. όπως παρατίθενται στο άρθρο με τίτλο «**Specialization and Diversification in Audit Firms: A test of firm's strategies in the Spanish audit market**»⁶⁰. Οι έρευνες που αναφέρονται στο εν λόγω άρθρο σχετικά με την τιμολόγηση των ελεγκτικών υπηρεσιών σε διάφορες χώρες είναι:

I. **Simunic (1980)**⁶¹. Σε μια πρωτοποριακή μελέτη για την εποχή, ο Simunic δημιούργησε πρότυπες τιμές ελέγχου με στόχο να αποδοκιμαστεί η υπόθεση ότι η τιμολογιακή πολιτική ανταγωνισμού υπάρχει και στην αγορά ελεγκτικών υπηρεσιών. Μεταξύ των σημαντικότερων παραγόντων που επηρεάζουν τις τιμές των ελεγκτικών υπηρεσιών, ο Simunic αναγνώρισε μεταβλητές που σχετίζονται με το ρίσκο του ελέγχου, όπως η πολυπλοκότητα και το μέγεθος των ελεγχόμενων μονάδων, αλλά και μεταβλητές που έχουν σχέση με την συνάρτηση παραγωγής του ελέγχου, όπως είναι για παράδειγμα η χρονική διάρκεια της σχέσης ελεγκτή κι ελεγχόμενου. Χρησιμοποιώντας ένα δείγμα 397 εισηγμένων στο Χρηματιστήριο εταιρειών, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η τιμολογιακή πολιτική ανταγωνισμού επικρατεί σε όλη την αγορά ελεγκτικών υπηρεσιών στις ΗΠΑ.

II. **Palmrose (1986a)**⁶². Η Palmrose ερευνά εάν υπάρχουν ενδείξεις για μια συστηματική σχέση μεταξύ των τιμών του ελέγχου που χρεώνονται στους πελάτες και το μέγεθος του ελέγχου για 331 πελάτες στην αγορά ελεγκτικών υπηρεσιών των ΗΠΑ. Εξετάζει τρεις υποθέσεις: Εάν οι μεγάλες ελεγκτικές εταιρείες (i) χρεώνουν υψηλότερες αμοιβές ελέγχου λόγω της ισχύος τους στην αγορά (ii) χρεώνουν υψηλότερες αμοιβές ελέγχου λόγω της υψηλότερης ποιότητας στις υπηρεσίες τους και (iii) χρεώνουν χαμηλότερες τιμές λόγω των οικονομιών κλίμακας. Επίσης, η Palmrose βρίσκει μια θετική σχέση μεταξύ του μεγέθους των ελεγκτικών εταιρειών και των τιμών που χρεώνουν. Με λίγα λόγια, υπάρχει μια πριμοδότηση στην τιμή (price premium) για τις μεγάλες επιχειρήσεις που χρεώνουν υψηλότερες τιμές σε σχέση με άλλες ελεγκτικές εταιρείες. Από την άλλη μεριά, δεν επιβεβαιώνει την τρίτη υπόθεση της μείωσης των τελών ελέγχου, λόγω των οικονομιών κλίμακας. Ενώ

⁶⁰ M. Nieves Carrera, Isabel Gutiérrez & Salvador Carmona (2003), "Specialization and Diversification in Audit Firms: A test of firm's strategies in the Spanish audit market", Minister of Science and Technology, First draft, Spain.

⁶¹ Simunic, D.A. (1980). "The Pricing of Audit Services: Theory and Evidence", *Journal of Accounting Research*, Vol. 18 (1): 161-190.

⁶² Palmrose, Z.V. (1986a). "Audit Fees and Auditor Size: Further Evidence", *Journal of Accounting Research*, Vol. 24 (1): 97-110.

υποστηρίζει ότι το μέγεθος είναι η πιο σημαντική μεταβλητή για την εξήγηση των τελών ελέγχου. Τέλος, σύμφωνα με την Palmrose (1986a), η πριμοδότηση στην τιμή που θέτουν για τις ελεγκτικές υπηρεσίες οι μεγάλες υπηρεσίες είναι εύλογα ανάλογες με την αξιοπιστία και την υψηλή ποιότητα των υπηρεσιών που προσφέρονται στους πελάτες τους.

III. **Francis και Stokes (1986)**⁶³: Διάφορες μελέτες έχουν επίσης παράσχει αποδείξεις για την τιμή στις ελεγκτικές υπηρεσίες στην αγορά της Αυστραλίας. Για παράδειγμα, οι Francis και Stokes (1986) διερεύνησαν εάν υπάρχει μια πριμοδότηση στη τιμή για τις μεγάλες ελεγκτικές εταιρείες χρησιμοποιώντας ένα δείγμα 192 εισηγμένων εταιρειών. Τα ευρήματά τους δείχνουν ότι οι μεγάλες ελεγκτικές εταιρείες χρεώνουν υψηλότερες τιμές σε μικρά τμήματα πελατών. Από την άλλη αναφέρει ότι οι μικρές επιχειρήσεις εμφανίζουν στοιχεία δυσοικονομιών κλίμακας όταν ελέγχουν μεγάλους πελάτες.

IV. **Craswell et al. (1995)**⁶⁴: Στη συνέχεια ο Craswell χρησιμοποιεί ένα μεγαλύτερο δείγμα εταιρειών (1484 ελεγχόμενες εταιρείες) ώστε να αναλύσει κατά πόσον το εμπορικό σήμα, η φήμη και η εξειδίκευση σε πελάτες-βιομηχανίες επιτρέπουν στις ελεγκτικές εταιρείες να χρεώνουν υψηλότερες τιμές. Τα αποτελέσματά του δείχνουν ότι οι μεγάλες ελεγκτικές εταιρείες χρεώνουν υψηλότερες τιμές, είτε λόγω της φήμης τους στην αγορά του ή / και εξαιτίας της εξειδίκευσής τους σε πελάτες-βιομηχανίες.

V. **Anderson και Zéghal (1994)**⁶⁵: Οι Anderson και Zéghal παρέχουν στοιχεία από την Καναδική αγορά ελέγχου χρησιμοποιώντας ένα δείγμα από 172 ελεγχόμενες εταιρείες. Τα ευρήματά τους δείχνουν ότι υπάρχουν ενδείξεις για την διαφοροποίηση της ποιότητας ανάλογα με το μέγεθος των εταιρειών ορκωτών ελεγκτών. Επιπλέον, υποστηρίζουν την υπόθεση της πριμοδότησης της τιμής για τις μεγάλες ελεγκτικές εταιρείες στην κατηγορία των μικρών πελατών.

VI. **Brinn et al. (1994)**⁶⁶: Ο Brinn εφαρμόζει ένα μοντέλο τιμολόγησης των

⁶³ Francis, J. and Stokes, D. (1986). "Audit Prices, Product Differentiation, and Scale Economies: Further Evidence from the Australian Market", *Journal of Accounting Research*, Vol. 24 (Autumn): 383-393.

⁶⁴ Craswell, A., Francis, J. and Taylor, S. (1995). "Auditor Brand Name Reputation and Industry Specializations", *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 20 (December): 297-322.

⁶⁵ Anderson, T. and Zéghal, D. (1994). "The Pricing of Audit Services: Further Evidence from the Canadian Market", *Accounting and Business Research*, Vol. 24: 195-207.

⁶⁶ Brinn, T., Peel, M. and Roberts, R. (1994). "Audit Fee Determinants of Independent and Subsidiary Unquoted Companies in UK. An Exploratory Study", *British Accounting Review*, Vol. 26 (2): 101-121.

ελεγκτικών υπηρεσιών σε ένα δείγμα 154 επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου. Μεταξύ άλλων ευρημάτων, αναδεικνύεται ότι το μέγεθος και η πολυπλοκότητα των ελεγχόμενων εταιρειών μαζί με τη γεωγραφική θέση τους είναι οι πιο σημαντικοί παράγοντες που εξηγούν τις τιμές του ελέγχου. Τέλος, σε αντίθεση με άλλες μελέτες, αυτές δείχνουν ότι πολλές μεταβλητές που σχετίζονται με τον κίνδυνο των ελεγχόμενων μονάδων δεν επηρεάζουν τις τιμές που τους θέτουν οι ελεγκτικές εταιρείες.

VII. **Johnson et al. (1995)**⁶⁷: Ο Johnson χρησιμοποιώντας ένα δείγμα 250 επιχειρήσεων από τη Νέα Ζηλανδία, έδειξε ότι οι μεγάλες ελεγκτικές εταιρείες εξασφαλίζουν μια πριμοδότηση στην τιμή. Αυτό συμβαίνει διότι οι μεγαλύτεροι πελάτες καταβάλλουν υψηλότερες τιμές και οι μικρότεροι πελάτες είναι διατεθειμένοι να πληρώσουν υψηλότερη τιμή, ανάλογα με την εμπορική ονομασία (Φήμη) της ελεγκτικής εταιρείας.

VIII. **DeFond, et al. (2000)**⁶⁸: Στην εν λόγω έρευνα χρησιμοποιήθηκε ένα δείγμα από 348 επιχειρήσεις που είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο του Χονγκ Κονγκ, με σκοπό τη διερεύνηση των τιμών των ελεγκτικών υπηρεσιών που χρεώνονται από μεγάλες ελεγκτικές εταιρείες σε σχέση με τις υπόλοιπες ελεγκτικές εταιρείες. Όπως και στην περίπτωση της έρευνας του Craswell et al. (1995), τα ευρήματα δείχνουν ότι οι τιμές των μεγάλων ελεγκτικών εταιρειών είναι αυξημένες, λόγω της φήμης τους και εξαιτίας της εξειδίκευσής τους σε βιομηχανίες πελάτες.

5.2.4.2 Το προφίλ των ανταγωνιστών

Οι ελεγκτικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον κλάδο στη χώρα μας είναι 19. Οι μεγαλύτερες εταιρείες, οι λεγόμενες Big Four, είναι οι KPMG, PriceWaterhouse Coopers, Deloitte και Ernst & Young, ενώ το μεγαλύτερο μερίδιο στην αγορά κατέχει η ΣΟΛ ΑΕ, που είναι και ο κύριος ανταγωνιστής της ΑΚ&Ε ΑΕ. Αν και η ΑΚ&Ε ΑΕ κατέχει τη 2^η θέση στον καταμερισμό του μεριδίου της αγοράς συγκριτικά με την ΣΟΛ ΑΕ, εμφανίζει ωστόσο μεγαλύτερη κερδοφορία από την ΣΟΛ ΑΕ. Οι υπόλοιπες επιχειρήσεις καταλαμβάνουν μικρότερο μερίδιο αγοράς, ωστόσο

⁶⁷ Johnson, E.N.; Walker, K.B. and Westergaard, E. (1995). "Supplier Concentration and Pricing of Audit Services in New Zealand", *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, Vol. 14: 74-89.

⁶⁸ DeFond, M.L., Francis, J.R. and Wong, T.J. (2000). "Auditor Industry Specialization and Market Segmentation: Evidence from Hong Kong", *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, Vol. 19 (1): 49-66.

έχουν ένα αξιολογικό κομμάτι των πελατών. Οι εταιρείες παρουσιάζονται αναλυτικά στον επόμενο πίνακα.

Πίνακας 5.2.4.2 : Το προφίλ των ανταγωνιστών

	ΕΤΑΙΡΙΑ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ
1	Συνεταιρισμός Ορκωτών Λογιστών ΑΕ	<p>Η Σ.Ο.Λ. α.ε.ο.ε. ιδρύθηκε την 29 Απριλίου 1993 από τη συντριπτική πλειοψηφία των μελών του Σώματος Ορκωτών Λογιστών "ΣΟΛ", με σκοπό τη συνέχιση και την επέκταση της δραστηριότητας που άσκησε από το 1956 το Σώμα Ορκωτών Λογιστών, ως ο αποκλειστικός φορέας του αναγνωρισμένου ελεγκτικό-λογιστικού επαγγέλματος, σύμφωνα με το ν. 3329/55, η ισχύς του οποίου έληξε την 30/4/93. Η ΣΟΛ Α.Ε. απασχολεί το μεγαλύτερο αριθμό από τους ελεγκτές όλων των βαθμίδων που είναι εγγεγραμμένοι στα μητρώα του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών (Σ.Ο.Ε.Λ.) και το συνολικό ελεγκτικό της δυναμικό, αριθμεί περί τα 700 μέλη (ποσοστό 40% των μελών όλων των βαθμίδων του Σ.Ο.Ε.Λ.). Είναι η μεγαλύτερη, αμιγώς ελληνική, εταιρεία ορκωτών ελεγκτών λογιστών της χώρας και από τις μεγαλύτερες εθνικές εταιρείες ορκωτών ελεγκτών λογιστών της Ευρώπης.</p>
2	Pricewaterhouse Coopers	<p>Αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες εταιρίες παροχής υπηρεσιών λογιστικής, τήρησης βιβλίων και ελέγχου & παροχής φορολογικών συμβουλών. Συγκροτήθηκε το 1998, έπειτα από τη συγχώνευση της PriceWaterhouse και Coopers & Lybrand οι οποίες είχαν την έδρα τους στο Λονδίνο. Έχει γραφεία σε 757 πόλεις σε 154 και απασχολεί πάνω από 175.000 εργαζομένους. Μέσα στη χρήση του 2011, είχε συνολικά έσοδα 29,2 δις δολάρια, εκ των οποίων τα 14.140 εκατ. Δολάρια εισπράχθηκαν από την παροχή ελεγκτικών υπηρεσιών, 7.630 εκατ. Δολάρια από φορολογικές υπηρεσίες και 7.460 εκατ. Δολάρια από συμβουλευτικές υπηρεσίες⁶⁹.</p>
3	Deloitte Χατζηπαύλου, Σοφιανός & Καμπάνης ΑΕ	<p>Η Deloitte αποτελεί έναν παγκόσμιο οργανισμό (DTTL ή Deloitte Touche Tohmatsu Limited) παροχής επαγγελματικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών, όπως: Ελεγκτικών υπηρεσιών (Audit & Assurance)</p>

⁶⁹ <http://www.pwc.com/gr>

		<p>Φορολογικών υπηρεσιών (Tax) Συμβουλευτικών υπηρεσιών (Consulting) Χρηματοοικονομικών υπηρεσιών (Financial Advisory)</p> <p>Με παρουσία σε 140 χώρες, 169.000 στελέχη σε παγκόσμια κλίμακα και με κύκλο εργασιών \$26 δισ. (2009), οι εταιρίες μέλη του δικτύου μας παρέχουν υψηλής επαγγελματικής ποιότητας υπηρεσίες.</p> <p>Στην Ελλάδα, η Deloitte είναι μέλος της Deloitte Touche Tohmatsu Limited και λειτουργεί με δύο εταιρείες:</p> <p>Τη Deloitte Χατζηπαύλου Σοφιανός & Καμπάνης Α.Ε. για ελεγκτικές υπηρεσίες (Audit & Assurance).</p> <p>Τη Deloitte Business Solutions Α.Ε. για φορολογικές (tax), συμβουλευτικές (consulting) και χρηματοοικονομικές υπηρεσίες (financial advisory), καθώς και για υπηρεσίες εξεύρεσης & επιλογής στελεχών (executive search & selection).</p> <p>Έχοντας ακολουθήσει μια 35ετή πορεία επιτυχημένης λειτουργίας και δυναμικής παρουσίας, η Deloitte έχει σημειώσει την περίοδο 2005-2009 τη μεγαλύτερη ανάπτυξη μεταξύ των άλλων διεθνών εταιριών στην Ελλάδα⁷⁰.</p>
4	Ernst & Young OEA AE	<p>Η Ernst & Young κατέχει ηγετική θέση διεθνώς στην παροχή ελεγκτικών, φορολογικών, χρηματοοικονομικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών. Παγκοσμίως, οι 141.000 άνθρωποι μας είναι ενωμένοι με τις κοινές αξίες μας και με σταθερή δέσμευση στην ποιότητα. Ξεχωρίζουμε βοηθώντας τους ανθρώπους μας, τους πελάτες μας και την ευρύτερη κοινωνία στην επίτευξη των στόχων τους.</p> <p>Από την 1η Ιουλίου 2008, η Ernst & Young, ενοποίησε τα γραφεία της σε 88 χώρες της Ευρώπης, της Μέσης Ανατολής, της Ινδίας και της Αφρικής σε μια νέα ενιαία περιφέρεια, που ονομάζεται EMEIA, η οποία αριθμεί περισσότερα</p>

⁷⁰ <http://www.deloitte.gr>

		<p>από 65.000 στελέχη και 3.400 εταίρους. Η Ernst & Young Ελλάδος λειτουργεί από το 1926 με επαγγελματίες που υπερβαίνουν τους 530 σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη⁷¹.</p>
5	KPMG Κυριάκου Ορκωτοί Ελεγκτές ΑΕ	<p>Η KPMG είναι ένα από τα μεγαλύτερα διεθνή δίκτυα εταιρειών παροχής ελεγκτικών, φορολογικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών, με έμφαση στην κλαδική εξειδίκευση. Με έσοδα της τάξης των 20 δισ. δολαρίων παγκοσμίως και με προσωπικό περίπου 138 000 ατόμων, η KPMG διατηρεί γραφεία σε 150 χώρες ανά τον κόσμο. Στην χώρα μας δραστηριοποιείται από το 1967 και παρέχει, μέσω 3 εταιρειών, ολοκληρωμένες ελεγκτικές, συμβουλευτικές, λογιστικές και φορολογικές υπηρεσίες σε ελληνικές και διεθνείς εταιρείες στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Η KPMG απασχολεί συνολικά περίπου 400 άτομα στα γραφεία της στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη, η πλειοψηφία των οποίων διαθέτουν μεταπτυχιακούς τίτλους και σημαντική εξειδικευμένη εμπειρία⁷².</p>
6	BDO Ορκωτοί Ελεγκτές Α.Ε	<p>Η BDO Ορκωτοί Ελεγκτές Α.Ε. είναι επαγγελματικός οργανισμός αποκλειστικό αντικείμενο του οποίου είναι η παροχή επαγγελματικών υπηρεσιών ορκωτών ελεγκτών λογιστών. Στη δύναμη της BDO Ορκωτοί Ελεγκτές Α.Ε. είναι ενταγμένοι 39 ορκωτοί ελεγκτές λογιστές-μέτοχοι και 160 επίκουροι, δόκιμοι και ασκούμενοι ορκωτοί ελεγκτές λογιστές. Κατά τη χρήση του έτους 2007, οι επαγγελματικές αμοιβές της ανήλθαν σε €15,8 εκατομμύρια⁷³.</p>
7	Grant Thornton Ορκωτοί Ελεγκτές ΑΕ	<p>Η Grant Thornton στην Ελλάδα, μέλος της Grant Thornton International, δραστηριοποιείται στην παροχή ολοκληρωμένων συμβουλευτικών υπηρεσιών, όλων των χρηματοοικονομικών και επιχειρησιακών ειδικοτήτων. Η Grant Thornton Α.Ε. απασχολεί σήμερα πάνω από 260 άτομα εξειδικευμένο προσωπικό στην Ελλάδα. Η έδρα της είναι στην Αθήνα ενώ διαθέτει γραφεία στη Θεσσαλονίκη, την Πάτρα, τα Ιωάννινα, την Καβάλα και την Κρήτη. Η Grant Thornton</p>

⁷¹ <http://www.ey.com/GR>

⁷² <http://www.kpmg.com/gr>

⁷³ <http://www.bdo.com.gr>

		International αριθμεί περισσότερους από 21.800 εργαζομένους, σε περίπου 652 γραφεία σε όλο τον κόσμο και με μικό κύκλο εργασιών πάνω από 1,8 δις δολάρια. ⁷⁴
8	PKF Ευρωελεγκτική ΑΕ	<p>Η PKF ΕΥΡΩΕΛΕΓΚΤΙΚΗ Α.Ε. είναι εταιρεία Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών και Συμβούλων Επιχειρήσεων. Προήλθε από τη συγχώνευση των ελεγκτικών εταιρειών «ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ Α.Ε.» και «ΕΥΡΩΕΛΕΓΚΤΙΚΗ Α.Ε.». Μέλη της PKF ΕΥΡΩΕΛΕΓΚΤΙΚΗ Α.Ε. είναι Ορκωτοί Λογιστές με πολύχρονη επαγγελματική εμπειρία όλοι μέλη του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών Ελλάδος.</p> <p>Η PKF ΕΥΡΩΕΛΕΓΚΤΙΚΗ Α.Ε. είναι πλήρες μέλος του Διεθνούς Ελεγκτικού Οίκου «PKF International» (PANNELL KERRFORSTER).</p> <p>Η «PKF International» είναι μία από τις μεγαλύτερες διεθνείς εταιρείες Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών με υπερεκατονταετή παρουσία στον τομέα της παροχής ελεγκτικών, λογιστικών, οργανωτικών και άλλων παρεμφερών υπηρεσιών, με δίκτυο 380 γραφείων σε 110 χώρες σε όλο τον κόσμο, με πάνω από 1.800 συνεταίρους και με πάνω από 8.000 υπαλλήλους και συνεργάτες.⁷⁵</p>
9	Baker Tilly Hellas ΑΕ	<p>Η Baker Tilly Hellas ΑΕ είναι μία από τις μεγαλύτερες εταιρίες παροχής ελεγκτικών, φορολογικών, χρηματοοικονομικών, λογιστικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών στον ελληνικό χώρο.</p> <p>Με ιδιότητα γραφεία στην Αθήνα και γραφεία στη Θεσσαλονίκη, κατέχει σήμερα μία από τις πρώτες θέσεις σε εθνικό επίπεδο παρέχοντας υψηλής ποιότητας υπηρεσίες σε περισσότερες από 450 εταιρίες του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα, σε όλους τους κλάδους της Ελληνικής Οικονομίας. Η εταιρία κατέχει ικανοποιητική θέση στην ελληνική αγορά, αριθμεί πάνω από 60 άτομα προσωπικό, εκ των οποίων 15 είναι Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές.⁷⁶</p>
10	Moore Stevens Ορκωτοί	Η Moore Stephens International είναι ένα από τα

⁷⁴ <http://www.grant-thornton.gr/>

⁷⁵ <http://www.pkf.gr>

⁷⁶ <http://www.bakertillyhellas.gr>

	Ελεγκτές ΑΕ	μεγαλύτερα δίκτυα παροχής οικονομολογιστικών υπηρεσιών στον κόσμο αποτελούμενο από ανεξάρτητα μέλη με 621 γραφεία σε 95 χώρες. Ιδρύθηκε στην Ελλάδα το 1963 από τον κύριο Δαμιανό Κωνσταντίνου και συνεχίζει κάτω από την ίδια διοίκηση για 40 χρόνια και πλέον. Είναι από τα πρώτα διεθνή λογιστικά γραφεία που ήρθαν στην Ελλάδα και κατέκτησε την πρώτη θέση στην εξυπηρέτηση ναυτιλιακών εταιριών και παραμένει η πρωτοπόρος εταιρία παροχής λογιστικών υπηρεσιών στη ναυτιλία μέχρι σήμερα ⁷⁷ .
11	FRS Global Ελεγκτές ΑΕ	-
12	RSM Στυλιανού ΑΕ	Η RSM Stylianou ιδρύθηκε το 1991, αρχικά με την επωνυμία DRM Στυλιανού. Στο τέλος του 2009, μετά από δύο δεκαετίες συνεργασίας, η RSM Stylianou αναβαθμίστηκε σε πλήρες μέλος του δικτύου της RSM International. Ως πλήρες μέλος της RSM International, η Εταιρία εισέρχεται σε νέα εποχή δραστηριοτήτων, με σύγχρονες υπηρεσίες και λύσεις που απαντούν άμεσα στις συνεχείς αλλαγές του επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Η RSM Stylianou έχει την έδρα της στην Αθήνα και παράλληλα διαθέτει γραφεία στη Θεσσαλονίκη, τη Λευκωσία και τα Τίρανα ⁷⁸ .
13	Ωρίων Ορκωτοί Λογιστές ΑΕ	Η εταιρεία " Ωρίων Ορκωτοί Λογιστές Ανώνυμη Εταιρεία Ελεγκτών " με διακριτικό τίτλο: " ΩΡΙΩΝ Α.Ε.Ο.Ε.Λ " ιδρύθηκε τον Απρίλιο του 2003, και δραστηριοποιείται στην παροχή ελεγκτικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών σε επιχειρήσεις. Η έδρα της εταιρείας βρίσκεται στην Αθήνα, σημειώνεται ωστόσο ότι, η εταιρεία δε διατηρεί υποκαταστήματα στην Ελλάδα ή το εξωτερικό. Κατά την εταιρική χρήση που έληξε την 31/12/2010, ο κύκλος εργασιών της εταιρείας ήταν € 1.255.658,43. ⁷⁹
14	Eurostatus ΑΕ	Η NEXIA EUROSTATUS ΟΡΚΩΤΟΙ ΕΛΕΓΚΤΕΣ Α.Ε., ιδρύθηκε το 1999 από μια ομάδα καταρτισμένων και έμπειρων επαγγελματιών, μέλη

⁷⁷ <http://www.moorestephens.gr>

⁷⁸ http://rsmi.gr/home_gr

⁷⁹ <http://www.orion-audit.gr>

		του Ελληνικού Σώματος Ορκωτών Λογιστών (ΣΟΕΛ) ή του ACCA, με επικεφαλής τον κ. Στυλιανό Ξυδιά, ο οποίος είχε ήδη 25 χρόνια προϋπηρεσίας σε μία από τις κορυφαίες πολυεθνικές, ελεγκτικές εταιρίες στην Ελλάδα. Είναι μέλος του ομίλου NEXIA INTERNATIONAL ενός παγκόσμιου δικτύου ανεξάρτητων ελεγκτών, συμβούλων επιχειρήσεων και στελεχών, καταλαμβάνοντας τη 10 ^η θέση παγκοσμίως με 590 γραφεία σε πάνω από 100 χώρες ⁸⁰ .
15	ΑΞΩΝ Ορκωτοί Ελεγκτές ΕΠΕ	Η εταιρεία ΑΞΩΝ ΟΡΚΩΤΟΙ ΕΛΕΓΚΤΕΣ Ε.Π.Ε. ιδρύθηκε το Δεκέμβριο του 1996 και λειτουργεί με βάση το Π. Δ. 226/1992, το οποίο καθιέρωσε από 1/5/1993 νέο νομικό πλαίσιο για το Ελεγκτικό Επάγγελμα στον Ελλαδικό χώρο. Είναι μέλος του Διεθνούς Ελεγκτικού Γραφείου Ορκωτών Ελεγκτών και Συμβούλων Επιχειρήσεων URBACH HACKER YOUNG INTERNATIONAL (UHY), που δραστηριοποιείται και παρέχει υπηρεσίες σε παγκόσμιο επίπεδο, απασχολεί πάνω από 7.600 επαγγελματίες Ορκωτούς Ελεγκτές και Συμβούλους Επιχειρήσεων και αντιπροσωπεύεται σε περισσότερες από 242 πόλεις σε 76 χώρες παγκοσμίως ⁸¹ .
16	Κ. Σιγάλας Ελεγκτική-Συμβουλευτική ΑΕ	Η «Κωνσταντίνος Σιγάλας και Σια Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές Ανώνυμη Εταιρεία» («Η Εταιρεία») με διακριτικό τίτλο «Σιγάλας Ελεγκτική Συμβουλευτική Α.Ε.» ιδρύθηκε το έτος 2000 από τους κ. Κωνσταντίνο Σιγάλα και Κυριάκο Καρακίτσο με σκοπό την παροχή ελεγκτικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών. Δεν ανήκει σε κάποιο δίκτυο του εσωτερικού ή εξωτερικού. Ο κύκλος εργασιών της Εταιρείας την χρήση που έληξε στις 30 Ιουνίου 2008 ανήλθε σε χιλ. € 965.
17	ABACUS Ελεγκτική ΑΕ	Η ABACUS ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΑΕ είναι ο διακριτικός τίτλος της υπό μορφής ανώνυμης εταιρείας λειτουργούσας ABACUS ΟΡΚΩΤΟΙ ΕΛΕΓΚΤΕΣ ΛΟΓΙΣΤΕΣ ΑΕ που έχει συσταθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 17 του Π.Δ 226/1992 και του Ν 2190/1920 περί Ανωνύμων Εταιριών. Η

⁸⁰ <http://www.eurostatus-nexia.gr/>

⁸¹ <http://www.axonaudit.gr/>

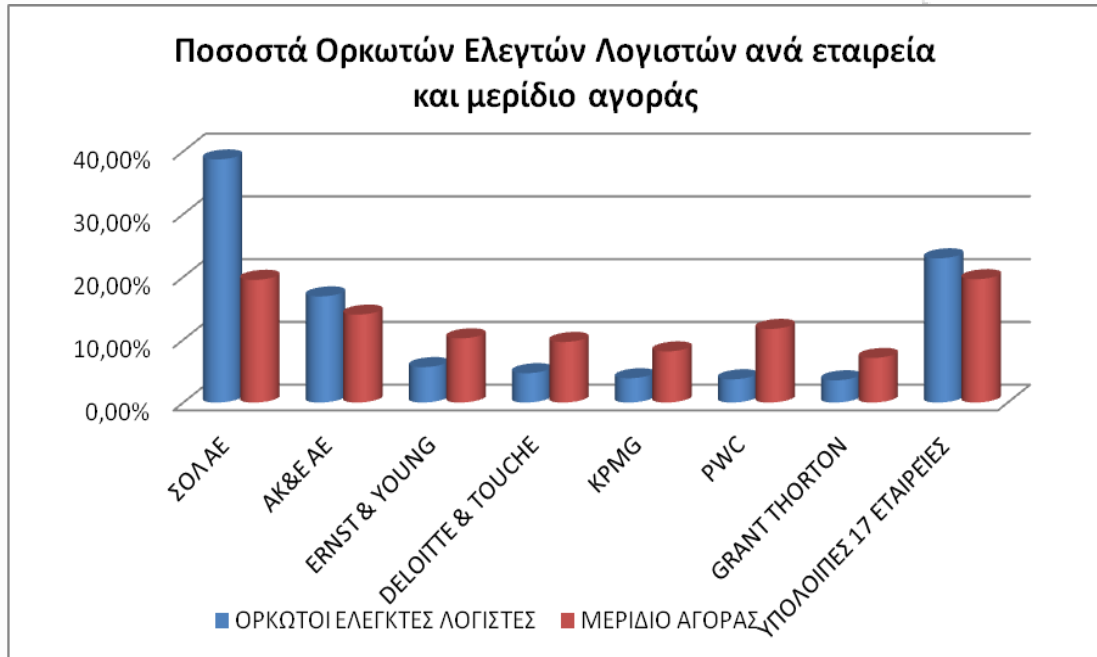
		ABACUS ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΑΕ ανήκει κατ' αποκλειστικότητα στα μέλη της. Για τη χρήση που έληξε 30 Ιουνίου 2008 ο κύκλος εργασιών της ανήλθε στα €293.449. ⁸²
18	Monday Παπακυριακού Ορκωτοί Λογιστές ΑΕ	-
19	Κύπρης & Συνεργάτες ΑΕ	Η ΚΥΠΡΗΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Α.Ε. είναι Εταιρία Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών και Συμβούλων Επιχειρήσεων, με έτος ίδρυσης το 1978. Η Εταιρία έχει μια μακρόχρονη σύνδεση με διεθνή γραφεία Ορκωτών Ελεγκτών και είναι ένα από τα πρώτα ελληνικά γραφεία ανεξάρτητων Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών τα οποία εγκαταστάθηκαν στην Ελλάδα. Η Κυπρής & Συνεργάτες ΑΕ είναι ανεξάρτητο μέλος της διεθνούς ένωσης ανεξάρτητων εταιριών Ορκωτών Ελεγκτών και Συμβούλων Επιχειρήσεων, IGAF Polaris και του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών Ελλάδας. Τα συνολικά έσοδα της εταιρείας για τη χρήση 1 Ιουλίου 2009 έως 30 Ιουνίου 2010 ήταν € 408.000. ⁸³

Στα ακόλουθα γραφήματα φαίνεται το μερίδιο αγοράς που κατέχουν οι κύριοι ανταγωνιστές του κλάδου και οι ορκωτοί ελεγκτές που αντιστοιχούν σε κάθε ελεγκτική εταιρεία που δραστηριοποιείται στη χώρα μας. Με τα εν λόγω γραφήματα μας δίνεται η δυνατότητα να κατανοήσουμε το ρόλο που έχει κάθε ελεγκτική εταιρεία στη διαμόρφωση του ανταγωνισμού στην Ελλάδα.

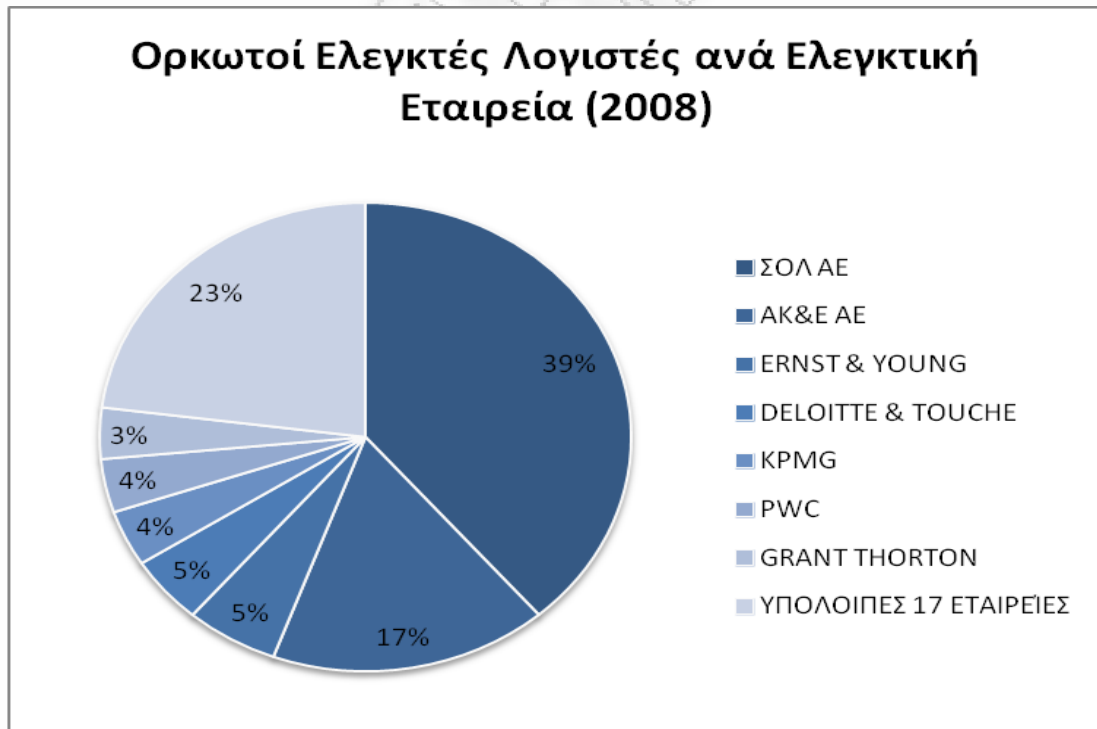
⁸² <http://www.abacusaudit.gr>

⁸³ <http://www.kyprisaudit.gr>

Γράφημα 5.2.4.2α: Ποσοστά Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών ανά εταιρεία και μερίδιο αγοράς.

Γράφημα 5.2.4.2β: Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές ανά Ελεγκτική Εταιρεία (2008)

5.2.4.3 Μελλοντικές προβλέψεις για τον ανταγωνισμό στον ελεγκτικό κλάδο

Σύμφωνα με άρθρο των «Financial Times»⁸⁴, έτοιμοι να αλλάξουν άρδην τον τρόπο λειτουργίας των τεσσάρων μεγαλύτερων ελεγκτικών εταιριών της υφηλίου – Deloitte, PwC, Ernst & Young και KPMG– είναι ο Ευρωπαϊός επίτροπος αρμόδιος για θέματα Εσωτερικών Υποθέσεων Μισέλ Μπαρνιέ αλλά και σύσσωμη η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Στο εν λόγω άρθρο τονίζεται ότι η Επιτροπή προωθεί ένα σχέδιο νέων κανόνων βάσει των οποίων θα λειτουργούν οι τέσσερις εταιρίες, το οποίο θα τις εξαναγκάσει να εγκαταλείψουν αρκετό «μερίδιο» των δραστηριοτήτων τους και παράλληλα να «ανοίξουν» την αγορά τους και σε μικρότερους ανταγωνιστές, οι οποίοι ουσιαστικά είναι αυτή τη στιγμή αποκλεισμένοι.

Βάσει των προτάσεων κάθε εταιρία η οποία έχει ισολογισμό που ξεπερνά το ένα δισ. ευρώ θα οφείλει να «προσλαμβάνει δύο και όχι μόνο μία ελεγκτική εταιρία» προκειμένου να εξετάσει τα λογιστικά της βιβλία. Με αυτό τον τρόπο οι ευρωπαϊκές εταιρίες θα είναι αναγκασμένες να προσλαμβάνουν έναν μόνο εκ των «τεσσάρων μεγάλων» ελεγκτικών ομίλων και επίσης μία ακόμη μικρότερη εταιρία.

Παράλληλα οι «Big Four» δεν θα μπορούν να εργάζονται ως βασικός ελεγκτικός εταίρος μιας εταιρίας (ανεξαρτήτως μεγέθους) για διάστημα μεγαλύτερο των εννέα ετών, καθώς η Κομισιόν θεωρεί ότι πέραν αυτού του χρονικού ορίζοντα αρχίζουν να δημιουργούνται ημι-πελατειακές σχέσεις και να υπάρχει «σύγκρουση συμφερόντων». Ταυτόχρονα οι ελεγκτικές εταιρίες δεν θα μπορούν να δραστηριοποιούνται και ως εταιρίες παροχής συμβουλών σε κάποιον όμιλο, με την Κομισιόν να τονίζει χαρακτηριστικά στο προσχέδιο των προτάσεών της ότι «οι μεγάλες ελεγκτικές εταιρίες δεν θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να αναλαμβάνουν άλλες υπηρεσίες πέραν της θεσμικής τους λειτουργίας, όπως συμβουλευτικές υπηρεσίες».

Σε περίπτωση που εγκριθεί η συγκεκριμένη πρόταση του κ. Μπαρνιέ, δεν θα αλλάξει μόνο ριζικά ο τρόπος που λειτουργούν οι ελεγκτικές εταιρίες αλλά θα δεχθούν και σαφές πλήγμα σε επίπεδο εσόδων. Σημειώνεται ότι τα 2/3 των εσόδων των «τεσσάρων μεγάλων» ελεγκτικών εταιριών προέρχονται όχι από την «κλασική δραστηριότητά τους», αλλά από την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών προς κορυφαίους ομίλους.

⁸⁴ <http://www.express.gr>

Όπως είναι φυσικό, κορυφαία στελέχη των τεσσάρων εταιριών αντέδρασαν έντονα αρνητικά στις προθέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με τον εκπρόσωπο Τύπου της Deloitte να υποστηρίζει ότι εάν εφαρμοστούν οι εν λόγω κανόνες ο πρώτος που θα πληγεί είναι «η ποιότητα των ελέγχων». Προς το παρόν, δεν έχουν ανακοινωθεί επισήμως οι προτάσεις της Επιτροπής και οι εν λόγω μελλοντικές τροποποιήσεις δεν έχουν υλοποιηθεί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ

Εισαγωγή

Το μάρκετινγκ ασχολείται με τον εντοπισμό και την ικανοποίηση των ανθρώπινων και των κοινωνικών αναγκών. Ένας από τους συντομότερους ορισμούς του μάρκετινγκ είναι: «η ικανοποίηση αναγκών με επικερδή τρόπο»⁸⁵. Το μάρκετινγκ μπορούμε να το ορίσουμε επίσης ανάλογα με την διάκριση του σε κοινωνικό και διοικητικό μάρκετινγκ. Σύμφωνα με τον Philip Kotler, που είναι ευρέως γνωστός ως ο «Πατέρας του Μάρκετινγκ», ο κοινωνικός ορισμός δείχνει το ρόλο που το μάρκετινγκ παίζει στην κοινωνία. Ένας κοινωνικός ορισμός που εξυπηρετεί το σκοπό μας είναι ο εξής: *Το μάρκετινγκ είναι μια κοινωνική διαδικασία, με την οποία τα άτομα και οι ομάδες εξασφαλίζουν αυτά που χρειάζονται και θέλουν, μέσω της δημιουργίας, της προσφοράς, και της ελεύθερης ανταλλαγής με άλλους προϊόντων και υπηρεσιών αξίας.*

Όσον αφορά το διοικητικό ορισμό, το μάρκετινγκ περιγράφεται συνήθως ως «η τέχνη της πώλησης προϊόντων», αλλά ο κόσμος εκπλήσσεται όταν μαθαίνει ότι το πιο σημαντικό μέρος του μάρκετινγκ δεν είναι η πώληση. Η πώληση είναι απλώς η κορυφή του παγόβουνου του μάρκετινγκ. Ο Peter Drucker, ένας κορυφαίος θεωρητικός του μάνατζμεντ, το θέτει ως εξής: Μπορούμε να υποθέσουμε ότι θα υπάρχει πάντα ανάγκη για κάποια πώληση. Αλλά ο σκοπός του μάρκετινγκ είναι να κάνει την πώληση περιττή. Σκοπός του μάρκετινγκ είναι να μάθουμε και να καταλάβουμε τον πελάτη τόσο καλά, ώστε το προϊόν ή η υπηρεσία να του ταιριάζει και να πουλιέται από μόνη της. Στην ιδανική περίπτωση, το μάρκετινγκ πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα έναν πελάτη που να είναι έτοιμος να αγοράσει. Το μόνο που θα χρειάζεται τότε θα είναι η διαθεσιμότητα του προϊόντος ή της υπηρεσίας.

Σε μια ημερίδα⁸⁶ με τίτλο «Winning Marketing Strategies: How to Compete and Win in the Global MarketPlace» που διεξήχθη το Σεπτέμβριο του 2008 στην Αθήνα, ο Dr Philip Kotler απέδειξε ότι το σύγχρονο Μάρκετινγκ πρέπει να επικεντρώνεται στη δημιουργία υψηλής προστιθέμενης αξίας στον πελάτη και στη δόμηση επικερδούς σχέσης μαζί του. Είναι η φιλοσοφία που πρέπει να διαπνέει όλο

⁸⁵ Αναφορά στο: Kotler, Philip- Keller, Kevin, 2006: Μάρκετινγκ-Μάνατζμεντ

⁸⁶ <http://www.epistimonikomarketing.gr>

τον οργανισμό. Το τμήμα Μάρκετινγκ δεν μπορεί να δρα ως απομονωμένη επιχειρηματική μονάδα. Η συνολική επιχειρηματική στρατηγική πρέπει να ενστερνίζεται τις ευρύτερες αποφάσεις σχετικά με το είδος των πελατών που θέλει ο οργανισμός και με το πώς πρέπει να ικανοποιηθούν οι ανάγκες τους, ποια θα είναι η προς τα έξω επικοινωνία και πώς θα αναπτύξει η επιχείρηση τις πλέον αποτελεσματικές στρατηγικές συμμαχίες. Ακόμα, έδωσε τα εργαλεία και τις κατευθυντήριες γραμμές για το πώς πρέπει να αξιολογούνται και να βελτιώνονται οι τρέχουσες στρατηγικές στο Μάρκετινγκ.

Το σύγχρονο Μάρκετινγκ των επιχειρήσεων υπόκειται σε σημαντικές αλλαγές, που αυξάνουν την επίδρασή του και τον ολιστικό του προσανατολισμό, ανέφερε χαρακτηριστικά. Οι οργανισμοί πρέπει να μάθουν να αντλούν ιδέες από τους πελάτες τους και να αναπτύσσουν μαζί τους προϊόντα και υπηρεσίες. Πρέπει να χρησιμοποιούν το «Πλάγιο Μάρκετινγκ» (Lateral Marketing) για να «βγουν από το κουτί» και να αποφύγουν την πεπατημένη.

Οι επιχειρήσεις πρέπει να συμπληρώσουν τις παραδοσιακές τους επικοινωνιακές προσεγγίσεις με τα νέα μέσα επικοινωνίας, όπως είναι το Μάρκετινγκ με χρήση κινητών τηλεφώνων, το Internet και τα Μέσα Επικοινωνίας των Πολιτών (Internet forums, weblogs, podcasts, webcasts), καθώς και το Μάρκετινγκ από στόμα σε στόμα (Buzz Marketing), εάν επιθυμούν να παρακάμψουν την αυξανόμενη αντίσταση των καταναλωτών προς τη διαφήμιση.

Σε αυτό το κεφάλαιο, θα προσπαθήσουμε να κάνουμε μια περιγραφή στην τιμολογιακή στρατηγική που ακολουθεί η AK&E AE, και στα μέσα διαφήμισης και προώθησης των υπηρεσιών της. Επίσης, θα γίνει αναφορά στις σύγχρονες τάσεις των ελεγκτικών εταιρειών όσον αφορά την τιμολόγηση και την διαφήμιση των υπηρεσιών τους, τόσο στην χώρα μας όσο και σε χώρες του εξωτερικού.

6.1 Στρατηγική Μάρκετινγκ

Η στρατηγική του μάρκετινγκ της εταιρείας είναι να αυξήσει, να προωθήσει και να στηρίξει τη φήμη ότι οι υπηρεσίες της είναι μεγάλης ακρίβειας, υψηλής ποιότητας, και χωρίς εξαρτήσεις (για παράδειγμα στη σχέση μεταξύ των ελεγκτών της και των ελεγχόμενων μονάδων) κάτι που φαίνεται και από την εδραιωμένη θέση της AK&E AE στην αγορά. Σκοπός της εταιρείας είναι να φθάσει σε εκείνο το

επίπεδο τιμών που θα είναι αποδεκτό από κάθε είδους επιχείρηση ανεξαρτήτου μεγέθους.

Το σχέδιο μάρκετινγκ της εταιρείας στοχεύει στην ανάπτυξη του μεριδίου κατά 5% μέσα στην επόμενη τετραετία, προσδοκώντας να αποσπάσει πελάτες από τις μεγαλύτερες εταιρείες του κλάδου, αλλά και να εκμεταλλευτεί τις τάσεις συγκέντρωσης που έχει αρχίσει να παρουσιάζει ο κλάδος. Για το σκοπό αυτό η εταιρεία θα επενδύσει στην αξιοποίηση νέων τεχνολογιών, θα συνεχίσει να επενδύει στο ανθρώπινο δυναμικό που απασχολεί και θα προσπαθεί να βρίσκει νέους τρόπους διανομής των υπηρεσιών της.

6.2 Στρατηγική πωλήσεων

Η αγορά-στόχος της εταιρείας παραμένει το σύνολο των εταιρειών που δραστηριοποιούνται στην ελληνική αγορά, αλλά και στις εταιρείες που βρίσκονται στις βαλκανικές χώρες. Η στρατηγική πωλήσεων της εταιρείας AK&E ΑΕ βασίζεται στην ανάπτυξη μακροπρόθεσμων σχέσεων με τους πελάτες. Η ανάπτυξη πελατειακών σχέσεων έχει ως αποτέλεσμα την επανάληψη των πωλήσεων των υπηρεσιών της εταιρείας σε ετήσια βάση. Επίσης, λόγω της ιδιαιτερότητας του κλάδου και των υπηρεσιών του, η προσπάθεια για βελτίωση της ποιότητας και μεγιστοποίηση της ικανοποίησης των πελατών της είναι ουσιαστικά μονόδρομος για την εταιρεία, όπως και για όλους τους ανταγωνιστές της.

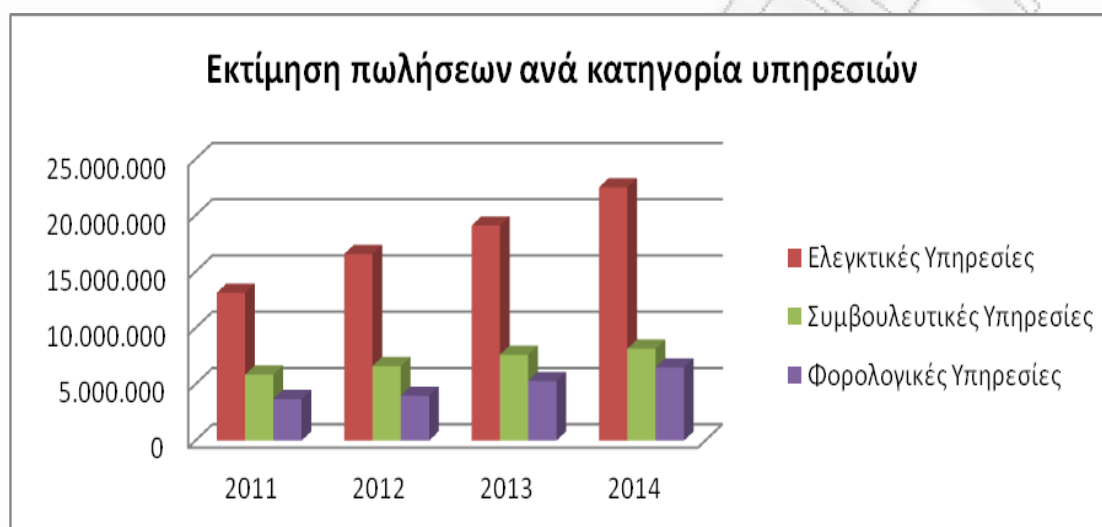
Η εταιρεία θα προσπαθήσει να εκμεταλλευτεί την πολύ καλή φήμη που έχει δημιουργήσει και να συνεχίσει την ανοδική πορεία που διαγράφει τα τελευταία χρόνια. Το πλάνο της εταιρείας προβλέπει αύξηση των πωλήσεων σε όλες τις κατηγορίες υπηρεσιών στις οποίες δραστηριοποιείται μέσα στην ερχόμενη τετραετία, με μία μεγαλύτερη αύξηση στις συμβουλευτικές υπηρεσίες και στην ζήτηση εσωτερικού ελέγχου εκ μέρους των πελατών. Ο πίνακας και το γράφημα που ακολουθούν απεικονίζουν την πρόβλεψη πωλήσεων για τα επόμενα τέσσερα χρόνια.

Πίνακας 6.2: Τετραετής Πρόβλεψη Πωλήσεων (σε €)

Εκτίμηση πωλήσεων και κόστους πωληθέντων				
Πωλήσεις	Έτος			
	2011	2012	2013	2014
Ελεγκτικές Υπηρεσίες	13.128.000	16.579.000	19.100.000	22.500.000
Συμβουλευτικές Υπηρεσίες	5.850.000	6.620.000	7.620.350	8.150.000

Φορολογικές Υπηρεσίες	3.680.000	3.980.000	5.287.650	6.495.000
Σύνολο	22.658.000	27.179.000	32.008.000	37.145.000
Άμεσο Κόστος Πωλήσεων	Έτος			
	2011	2012	2013	2014
Ελεγκτικές Υπηρεσίες	5.981.140	6.852.000	8.104.500	9.219.650
Συμβουλευτικές Υπηρεσίες	3.950.100	4.952.000	4.900.150	6.125.300
Φορολογικές Υπηρεσίες	2.050.400	2.548.030	3.799.830	3.984.800
Σύνολο	11.981.640	14.352.030	16.804.480	19.329.750

Γράφημα 6.2 : Τετραετής πρόβλεψη των πωλήσεων ανά κατηγορία υπηρεσιών

6.3 Τιμολογιακή Στρατηγική

Η τιμολογιακή πολιτική των ελεγκτικών εταιρειών διαμορφώνεται σύμφωνα με το άρθρο 18 παρ. 2 περ. α του Π.Δ. 226/1992. Στο εν λόγω άρθρο τονίζεται ότι οι ελεγκτικές εταιρείες εναρμονίζουν τις αμοιβές των τακτικών ελέγχων με την προϋπόθεση να μην υπερβαίνουν το ένα δέκατο των εσόδων της ελεγχόμενης εταιρείας.

Συγκεκριμένα στην περίοδο α της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 18 αναφέρεται ότι: «Η ανάληψη οποιουδήποτε τακτικού ελέγχου γίνεται με την προϋπόθεση ότι η αμοιβή του συγκεκριμένου ελέγχου δεν υπερβαίνει το ένα δέκατο του συνόλου των εσόδων που πραγματοποίησε η εκλεγόμενη εταιρία ή κοινοπραξία κατά τη διάρκεια της προηγούμενης δωδεκάμηνης διαχειριστικής χρήσης. Κατά την πρώτη εφαρμογή της διάταξης αυτής από κάθε εταιρία ή κοινοπραξία εγγραφόμενη στο Μητρώο του Σ.Ο.Ε.Λ, ως σύνολο εσόδων της προηγούμενης δωδεκάμηνης

διαχειριστικής χρήσης της λαμβάνεται το γινόμενο του συνόλου της ανώτατης επιτρεπόμενης ετήσιας απασχόλησης των Ορκωτών Ελεγκτών και του βοηθητικού ελεγκτικού προσωπικού της, επί το εκάστοτε ισχύον ενιαίο ωρομίσθιο της ίδια εταιρίας ή κοινοπραξίας ελεγκτών.»

Η αμοιβή των Ορκωτών Ελεγκτών καθορίζεται μετά το τέλος του ελέγχου από το Υπουργείο Εμπορίου, μετά από σύμφωνη γνώμη της επιτροπής ΑΕ, καταβάλλεται δε υποχρεωτικά από την εταιρία, στην οποία έγινε ο έλεγχος. Είναι, επομένως, σαφές ότι οι ελεγκτικές εταιρείες δεν υιοθετούν μια στρατηγική μεσαίων, υψηλών ή χαμηλών τιμών, διότι θα πρέπει να εναρμονίζουν την τιμολογιακή πολιτική τους σύμφωνα με την εκάστοτε νομοθεσία και να ακολουθούν τα ελάχιστα όρια αμοιβών που έχουν τεθεί για όλες τις εταιρείες.

Ειδικότερα, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 18 ν. 2231/1994 τονίζεται ότι: « Με ειδικές ή γενικές αποφάσεις του Εποπτικού Συμβουλίου καθορίζονται οι ελάχιστες ώρες πραγματοποίησης του κάθε υποχρεωτικού ελέγχου, το ελάχιστο ενιαίο ωρομίσθιο και το ανώτατο όριο ετησίας απασχόλησης των ορκωτών ελεγκτών και του βοηθητικού προσωπικού τους στους ελέγχους αυτούς, καθώς και τα υποβαλλόμενα στο Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών στοιχεία της χρήσεως, στην οποία αφορά ο κάθε συγκεκριμένος έλεγχος. Σε κάθε περίπτωση, η τελική αμοιβή για τη χρησιμοποίηση των υπηρεσιών ορκωτού ελεγκτή και του βοηθητικού προσωπικού του καταβάλλεται στην εταιρία ή κοινοπραξία που του ανέθεσε το συγκεκριμένο έργο, η οποία εκδίδει και το από το νόμο προβλεπόμενο παραστατικό στοιχείο.»

Αξίζει να αναφερθεί ότι οι εταιρείες που δεν είναι εγγεγραμμένες στο Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών δεν υποχρεούνται από τον νόμο να ακολουθούν τις παραπάνω νομοθετικές διατάξεις. Αυτό σημαίνει ότι οι πολυεθνικές ελεγκτικές εταιρείες διαμορφώνουν διαφορετική τιμολογιακή στρατηγική, με αποτέλεσμα να τονώνεται ο ανταγωνισμός και οι λοιπές εταιρείες του κλάδου που υπάγονται στο ΣΟΕΛ να είναι σε μειονεκτική θέση σχετικά με τις μεγαλύτερες εταιρείες του κλάδου.

Η εταιρεία AK&E ΑΕ ωστόσο, εκτός από την ισχύουσα νομοθεσία διαμορφώνει την τιμολογιακή πολιτική της λαμβάνοντας υπόψη το μέγεθος της εκάστοτε ελεγχόμενης μονάδας, καθώς και τις ανάγκες που έχει. Όσο μεγαλύτερο είναι το μέγεθος για παράδειγμα της ελεγχόμενης μονάδας, τόσο περισσότερες ώρες έλεγχου απαιτούνται και τόσο μεγαλύτερη είναι η αμοιβή για τους ελεγκτές. Επιπρόσθετα, ανάλογα με την χρήση του εμπειρογνώμονα κατά την διάρκεια του

ελέγχου αυξάνεται το κόστος του και όσο πιο εξειδικευμένο είναι το ελεγκτικό προσωπικό επίσης έχουμε αύξηση κόστους.

Η AK&E AE εκτός από ελεγκτικές υπηρεσίες παρέχει επίσης συμβουλευτικές και φορολογικές υπηρεσίες. Για τις δύο αυτές κατηγορίες υπηρεσιών θα πρέπει να αναφέρουμε ότι η εταιρεία έχει υιοθετήσει στρατηγική μεσαίων τιμών. Στόχος της εταιρείας είναι διατηρεί τις τιμές συνεχώς σε ανταγωνιστικά επίπεδα, αλλά χωρίς να προσπαθεί να χτυπήσει τον ανταγωνισμό με χαμηλότερες τιμές ή ειδικές προσφορές.

6.3.1 Αποδοχή από την αγορά τιμών

Κατά κανόνα, οι επιχειρήσεις που αποτελούν πελάτες της AK&E AE δεν ενδιαφέρονται τόσο για την τιμή, όσο για το αποτέλεσμα. Πολλές εταιρείες εναποθέτουν τις ελπίδες τους στον Ορκωτό Ελεγκτή με τον οποίο συνεργάζονται και στηρίζονται στην ελεγκτική εργασία του και στην έκθεση ελέγχου που θα συντάξει για να προσδιορίσουν το μέλλον της εταιρείας τους. Ωστόσο, από το 2009 κι έπειτα, οι περισσότερες εταιρείες-πελάτες πιέζουν για χαμηλότερες τιμές στις ελεγκτικές υπηρεσίες που λαμβάνουν. Η χρηματοοικονομική κρίση είναι ανασταλτικός παράγοντας για την πορεία πολλών επιχειρήσεων σε παγκόσμιο κι εγχώριο επίπεδο, με αποτέλεσμα να γίνονται διαπραγματεύσεις για το ύψος των τιμών ελέγχου.

6.3.2 Τρόπος καθορισμού της αμοιβής στους ελεγκτές

Η AK&E AE ακολουθεί δύο τρόπους για τον καθορισμό των αμοιβών στους μετόχους ελεγκτές της, αλλά και στους ελεγκτές που βρίσκονται στις υπόλοιπες βαθμίδες και είναι οι παρακάτω.

- 1) Πάγια Αντιμισθία ή μισθός: Είναι οι αμοιβές που καταβάλλονται κάθε μήνα στα μέλη, σύμφωνα με το μισθολόγιο της εταιρείας και υπολογίζονται με βάση τη βαθμίδα, το χρόνο προϋπηρεσίας στην εταιρεία και σύμφωνα με τους τίτλους σπουδών, αλλά και με την οικογενειακή κατάσταση.
- 2) Αμοιβές Αποδοτικότητας: Καταβάλλονται βάσει ειδικού κανονισμού, ο οποίος εγκρίνεται από την Γενική Συνέλευση Μετόχων. Υπολογίζονται με βάση τον κύκλο εργασιών της ομάδας, τις κατηγορίες των εργασιών-εσόδων,

τις βαθμίδες που συμμετείχαν και κυρίως με γνώμονα την απόδοση του κάθε μετόχου ή εργαζομένου, όπως αυτή αποτυπώνεται στην ετήσια αξιολόγησή του.

6.3.3 Καθορισμός Αμοιβής για μη Ορκωτούς Ελεγκτές

Στις περιπτώσεις που δεν χρειάζεται να χρησιμοποιηθούν Ορκωτοί Ελεγκτές για τον τακτικό έλεγχο Ανωνύμων Εταιρειών, τότε δύναται να χρησιμοποιηθούν δύο ελεγκτές, πτυχιούχοι ανωτάτων σχολών που είναι μέλη του Οικονομικού Επιμελητηρίου Ελλάδας και έχουν άδεια άσκησης οικονομολογικού επαγγέλματος απ' αυτό ή από ένα ορκωτό ελεγκτή. Οι ελεγκτές αυτοί μπορούν να επαναδιορίζονται στην ίδια εταιρία, όχι όμως για περισσότερες από πέντε εταιρικές χρήσεις. Μεταγενέστεροι επαναπροσδιορισμοί δεν επιτρέπονται αν δεν έχουν παρέλθει δύο χρήσεις. Ο έλεγχος των οικονομικών καταστάσεων από τους κατά νόμο ελεγκτές ορκωτούς ή μη αποτελεί προϋποθέσεις του κύρους έγκρισης των οικονομικών καταστάσεων από την Γενική Συνέλευση.

Οι ελάχιστες αμοιβές των μη ορκωτών ελεγκτών προσδιορίστηκαν με την υπ' αρ. 4661/ΔΕΚΟ/193/12.2.2002 Αποφ. Υπουργείου Οικονομικών, με την οποία μετατράπηκαν τα όρια αμοιβών των Ελεγκτών ΑΕ σε ευρώ, ως εξής:

- Ποσοστό 0,40%ο για κύκλο εργασιών μέχρι ποσού 586.940 ευρώ.
- Ποσοστό 0,30%ο για κύκλο εργασιών από 586.941 μέχρι 880.410 ευρώ.
- Ποσοστό 0,25%ο για κύκλο εργασιών από 880.411 μέχρι 1.760.821 ευρώ.
- Ποσοστό 0,20%ο για κύκλο εργασιών 1.760.822 ευρώ και άνω.

Η αμοιβή για καθέναν από τους Ελεγκτές δεν μπορεί να είναι κατώτερη των 147 ευρώ.

6.3.4 Η επιρροή του ανταγωνισμού στον καθορισμό των αμοιβών

Στο άρθρο «The case of audit pricing in Greece»⁸⁷, οι συγγραφείς παραθέτουν τα αποτελέσματα της έρευνας που έγινε με σκοπό να προσδιορισθεί η σχέση που

⁸⁷ Βλ. Το άρθρο των Stergios Leventis, Pauline Weetman, Constantinos Caramanis, με τίτλο «Agency costs and product market competition: The case of audit pricing in Greece».

υπάρχει μεταξύ του ανταγωνισμού που επικρατεί στην αγορά ελεγκτικών υπηρεσιών και στις αμοιβές του ελέγχου. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι η έκταση του ανταγωνισμού στην αγορά ελεγκτικών υπηρεσιών στο πλαίσιο των υπάρχουσών αγορών έχει αντιστρόφως ανάλογη σχέση με τις αμοιβές των ελεγκτών και τις ώρες ελέγχου.

Η εξήγηση που δίνεται για την παραπάνω διαπίστωση είναι ότι όταν υπάρχει μεγάλος ανταγωνισμός στην αγορά της ελεγχόμενης μονάδας, τότε η Διοίκηση της μετατοπίζει το ενδιαφέρον της στις δυνάμεις της αγοράς που θα οδηγήσουν σε καλύτερες τεχνικές διαχείρισης της επιχείρησης. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την έλλειψη ανάγκης για ενδελεχής ελέγχους εκ μέρους των Ορκωτών Ελεγκτών, πράγμα που τους ωθεί στην μείωση των τιμών των τακτικών ελέγχων και για να είναι δυνατή αυτή η μείωση, οι ελεγκτές προχωρούν σε μείωση των ωρών που σπαταλούν για την διενέργεια του ελέγχου. Στην περίπτωση που ο ανταγωνισμός στην αγορά είναι μικρός, τότε η Διοίκηση δεν δείχνει μεγάλο ενδιαφέρον στις τεχνικές διαχείρισης της εταιρείας με αποτέλεσμα να βασίζεται σε μεγαλύτερο βαθμό στον εξωτερικό έλεγχο και την διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας που της παρέχει. Σε αυτές τις περιπτώσεις οι αμοιβές των ελεγκτών είναι αυξημένες, διότι οι Ορκωτοί Ελεγκτές αφιερώνουν περισσότερες ώρες στην διενέργεια του ελέγχου.

Στο άρθρο τονίζεται ότι δεν έχει διευκρινιστεί η πηγή που οδηγεί τους ελεγκτές στην μείωση των τιμών. Θα μπορούσε λοιπόν να είναι είτε η Διοίκηση της ελεγχόμενης μονάδας, είτε οι ίδιοι οι ελεγκτές. Για παράδειγμα, θα ήταν δυνατό, όταν υπάρχει μεγάλος ανταγωνισμός στην αγορά, οι ελεγκτές να βασίζονται στις δυνάμεις της αγοράς για την εκτίμηση του επιχειρηματικού κινδύνου και να μειώνουν τις ώρες του εξωτερικού ελέγχου, με αποτέλεσμα να μειώνονται και οι τιμές.

Τέλος, σύμφωνα με του συγγραφείς του άρθρου θα πρέπει να γίνει κατανοητό από τις ρυθμιστικές αρχές ότι δεν αποτελεί λύση η μείωση των τιμών για την τόνωση του ανταγωνισμού και την επιτυχημένη φιλελευθεροποίηση του ελεγκτικού καθεστώτος. Αντιθέτως, η μείωση στις τιμές οδηγεί σε λιγότερες ώρες εργασίας εκ μέρους των Ορκωτών Ελεγκτών και άρα σε χαμηλότερο επίπεδο ποιότητας των ελεγκτικών υπηρεσιών, σε αναποτελεσματικότητα και σε αδυναμία εντοπισμού του επιχειρησιακού κινδύνου.

6.4 Στρατηγική προωθήσεως

Η στρατηγική προώθησης της AK&E AE κρίνεται αρκετά εκτεταμένη, δεδομένου και του budget της. Η εταιρεία έχει πιάσει τον σφυγμό της αγοράς και αναγνωρίζει ότι το κλειδί για την επιτυχία στην εποχή μας είναι η εκτεταμένη προωθητική προσπάθεια έτσι ώστε να ενισχύσει την αναγνωρισιμότητα των υπηρεσιών της (ελεγκτικές, συμβουλευτικές & φορολογικές). Οι προωθητικές ενέργειες που ακολουθεί η εταιρεία για να προωθήσει τις υπηρεσίες της είναι οι παρακάτω.

6.4.1 Χορηγίες

Η AK&E Ελεγκτική και Συμβουλευτική AE είναι χορηγός σε αρκετές πολιτιστικές εκδηλώσεις, ενώ παράλληλα προσφέρει τις υπηρεσίες της δωρεάν σε οργανώσεις και φιλανθρωπικές ενέργειες. Την πολιτική αυτή τέτοιων χορηγιών (της τάξης των 10.000€ έως 80.000€ έκαστη) προτίθεται να εφαρμόσει κατά την διάρκεια της επόμενης τετραετίας, καθώς έχει κριθεί άκρως επιτυχημένη. Το budget για τις χορηγίες και την δωρεάν παροχή υπηρεσιών για την επόμενη πενταετία έχει καθοριστεί στα 450.000€ ετησίως.

Πέρα από τις παραπάνω χορηγίες η AK&E AE είναι επί χρόνια επίσημος χορηγός του διαγωνισμού «Global Management Challenge», που είναι ο μεγαλύτερος διεθνής διαγωνισμός επιχειρηματικής στρατηγικής για στελέχη επιχειρήσεων και φοιτητές. Το ύψος της χορηγίας αυτής είναι 200.000€ και θα διατηρηθεί στο ύψος αυτό για την επόμενη πενταετία.

6.4.2 Διαφήμιση

Στον τομέα της διαφήμισης η εταιρεία εφαρμόζει μια πολιτική προσεκτικών και μελετημένων κινήσεων. Σύμφωνα με το άρθρο 7 για την Διαφήμιση και τον Αθέμιτο Ανταγωνισμό του Κανονισμού Επαγγελματικής Δεοντολογίας⁸⁸ των μελών

⁸⁸ www.soel.gr

του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών, οι ελεγκτικές εταιρείες- μέλη του ΣΟΕΛ θα πρέπει να ακολουθούν τις παρακάτω διατάξεις.

- i «Ο Ορκωτός Ελεγκτής ή ο ελεγκτικός φορέας δεν πρέπει να διαφημίζει ή να προβάλλει τις επαγγελματικές υπηρεσίες του, καθώς και το όνομά του ή την επωνυμία του, κατά τρόπο που υποβαθμίζει το ελεγκτικό επάγγελμα, όπως αυτό έχει θεσμοθετηθεί και ασκείται στην Ελλάδα, ή θέτει σε αμφιβολία την επαγγελματική επάρκεια άλλων Ορκωτών Ελεγκτών ή ελεγκτικών φορέων»
- ii Απαγορεύεται σε Ορκωτό Ελεγκτή ή ελεγκτικό φορέα η υποβολή προσφοράς παροχής ελεγκτικών υπηρεσιών χωρίς έγγραφη πρόσκληση του ενδιαφερόμενου που έχει γνωστοποιηθεί στο Σ.Ο.Ε.Λ. και χωρίς την τήρηση των λοιπών προϋποθέσεων και διαδικασιών που ορίζονται από νόμο ή αποφάσεις του Εποπτικού Συμβουλίου.
- iii Η υποβολή τέτοιας προσφοράς καθώς και η με οποιοδήποτε τρόπο μείωση ή δέσμευση μείωσης της νόμιμης αμοιβής ελέγχου, χωρίς σχετική έγκριση του Εποπτικού Συμβουλίου, αποτελεί πράξη ιδιαίτερα αναξιοπρεπή και αθέμιτη.
- iv Κάθε διευθύνων σύμβουλος, διευθύνων εταίρος ή διαχειριστής ενός ελεγκτικού φορέα, υποχρεούται να παραδίδει χωρίς καθυστέρηση στο εντεταλμένο όργανο δεοντολογικού ελέγχου του Σ.Ο.Ε.Λ. τα βιβλία και στοιχεία του φορέα και να παρέχει τις ζητούμενες πληροφορίες, αναφορικά με τον προσδιορισμό, την τιμολόγηση και την είσπραξη της αμοιβής συγκεκριμένης εργασίας, καθώς και με την τήρηση των προβλεπομένων από νόμο ή αποφάσεις του Εποπτικού Συμβουλίου προϋποθέσεων και διαδικασιών ανάληψης, εκτέλεσης και γνωστοποίησης προς το Σ.Ο.Ε.Λ. της κάθε προσφερόμενης σε ελεγχόμενους ή τρίτους υπηρεσίας.

Η ιδιαιτερότητα των υπηρεσιών της εταιρείας, στο οποίο η ποιότητα και η αποτελεσματικότητά τους παίζουν πολύ σημαντικότερο ρόλο από την αναγνωρισιμότητα της εταιρείας δεν ευνοούν την επένδυση μεγάλων ποσών στον τομέα της διαφήμισης.

Παρ' όλα αυτά η εταιρεία διατηρεί ένα αρκετά υψηλό διαφημιστικό budget το οποίο προορίζει κυρίως για την προώθηση κυρίως των ελεγκτικών και φορολογικών υπηρεσιών της, καθώς φαίνεται ότι θα είναι οι δυο κατηγορίες υπηρεσιών με την μεγαλύτερη ζήτηση για τα επόμενα πέντε έτη.

Επίσης, ανάλογα με την περίπτωση, η εταιρεία εξετάζει την πιθανότητα διαφήμισης σε εφημερίδες και περιοδικά, δευτερευόντως στην τηλεόραση και κατά

τρίτο λόγο στο ραδιόφωνο, ενώ διαθέτει και μια πολύ καλά οργανωμένη ιστοσελίδα. Τέλος, η εταιρεία στηρίζει την φήμη της στις πελατειακές σχέσεις που έχει χτίσει και επενδύει στην εκπαίδευση του εργατικού της δυναμικού, ώστε να διασφαλίζει την ποιοτική παροχή υπηρεσιών στους πελάτες.

Το ετήσιο διαφημιστικό budget της εταιρείας για την επόμενη πενταετία έχει καθοριστεί στα 1.100.000€.

6.4.3 Άμεσο μάρκετινγκ

Εκτός από τις παραπάνω προωθητικές ενέργειες, η εταιρεία εφαρμόζει και πρακτικές άμεσου μάρκετινγκ, οι οποίες έχουν αποδειχθεί εξαιρετικά αποδοτικές. Συγκεκριμένα, δίνεται η δυνατότητα σε όλες τις επιχειρήσεις να γίνουν μέλη της εταιρείας και να λαμβάνουν στο ηλεκτρονικό τους ταχυδρομείο newsletter με τα οποία ενημερώνονται για αλλαγές και οικονομικές εξελίξεις, όπως για παράδειγμα τα νέα φορολογικά μέτρα, καθώς και τις νέες δυνατότητες της εταιρείας στην παροχή υπηρεσιών. Το κόστος του άμεσου μάρκετινγκ για την επόμενη πενταετία έχει καθοριστεί σε 250.000€ ετησίως.

6.4.4 Διοργάνωση εκδηλώσεων

Ένας ακόμα ιδιαίτερα δημοφιλής τρόπος προώθησης τα τελευταία χρόνια είναι η διοργάνωση εκδηλώσεων και συνεδρίων. Τα συνέδρια και οι εκδηλώσεις στις οποίες λαμβάνει μέρος είναι τα Βραβεία Ανθρώπινου Δυναμικού 2011, το Συνέδριο Οικονομικών Διευθυντών, το Συνέδριο Τεχνολογίας και Πληροφορικής και η εσπερίδα με τίτλο «Διασφαλίζοντας τις συντάξεις στην Ελλάδα».

Για το έτος 2012, η εταιρεία θα λάβει μέρος στα Βραβεία Ανθρώπινου Δυναμικού 2012 και στην διοργάνωση της θεματικής εσπερίδας για την ευρυζωνικότητα, με τίτλο «Καθορίζοντας την εθνική στρατηγική για την Ευρυζωνικότητα». Επιπλέον, η εταιρεία λαμβάνει μέρος στις ημέρες Καριέρας για την ενημέρωση των νέων για την επαγγελματική τους αποκατάσταση και σταδιοδρομία, ενώ έχει επίσης αναλάβει την διοργάνωση ενός Προγράμματος Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης για την ενίσχυση των δεξιοτήτων στην αναζήτηση

εργασίας και απευθύνεται σε στελέχη της ελληνικής αγοράς τα οποία βρίσκονται σε φάση αναζήτησης της επόμενης κατάλληλης θέσης εργασίας.

Για τις εκδηλώσεις, τα συνέδρια και τις εσπερίδες η εταιρεία δαπανά 550.000€ ετησίως.

6.4.5 Ετήσιος προϋπολογισμός για διαφήμιση

Όπως προκύπτει και από τα προηγούμενα, η εταιρεία έχει καθορίσει ως συνολικό ετήσιο budget για την προώθηση των πωλήσεών της ίσο με 2.550.000€.

6.5 Διανομή

Για την διανομή των υπηρεσιών της εταιρεία έχουμε ήδη αναφερθεί στο κεφάλαιο δύο της παρούσας εργασίας, όπου αναλύσαμε του στόχους της επιχείρησης. Συνοπτικά λοιπόν, αναφέρουμε ότι η εταιρεία έχει γραφεία πέντε μεγάλες πόλεις της Ελλάδας για την καλύτερη διανομή των υπηρεσιών της και την γρήγορη εξυπηρέτηση των πελατών της. Επιπρόσθετα, το ελεγκτικό προσωπικό της εταιρείας που εργάζεται σε κάθε παράρτημα της, προέρχεται από την περιοχή που δραστηριοποιείται το εν λόγω παράρτημα της εταιρείας, ώστε να γνωρίζει τις ανάγκες των επιχειρήσεων-πελατών που απευθύνονται στην εταιρεία.

Τέλος, η εταιρεία για να καλύψει τις ανάγκες των ελληνικών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στις βαλκανικές χώρες, επέκτεινε κι εκεί την δραστηριότητά της. Έχει συνολικά έξι γραφεία και στόχος της είναι μέχρι το 2014 να έχει άλλα δύο γραφεία (στον Πύργο και στην Λαμία) εντός Ελλάδος και άλλο ένα στην Βουλγαρία. Το κόστος για την διανομή των υπηρεσιών της εταιρείας είναι περίπου 3.400.000 ετησίως.

6.6 Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη

Η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση δίδαξε στον επιχειρηματικό κόσμο ότι οι αποφάσεις και οι δράσεις που αναλαμβάνονται από τον ιδιωτικό τομέα μπορεί να έχουν σοβαρές επιπτώσεις για τη δημόσια ευημερία. Η εταιρεία, εδώ και χρόνια, έχει

αναλάβει πρωτοβουλίες που καταδεικνύουν την ευαισθητοποίησή της σε κοινωνικά και περιβαλλοντικά θέματα, αποσκοπώντας πρωτίστως στην προστασία του περιβάλλοντος. Συνεισφέρει σε μη κερδοσκοπικές οργανώσεις, όπως η Action Aid, ενισχύει τη WWF, το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες, την Ελληνική Αντικαρκινική Εταιρεία, το Χαμόγελο του Παιδιού, την οικολογική οργάνωση ΑΡΧΕΛΩΝ και την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, διαθέτοντας μέρος των κερδών από τις φορολογικές υπηρεσίες που παρέχει. Επίσης, διοργανώνει κάθε έτος προγράμματα εκπαίδευσης τα οποία έχουν ως αντικείμενο:

- ✓ Την γεφύρωση του χάσματος μεταξύ του εκπαιδευτικού συστήματος και της αγοράς εργασίας.
- ✓ Την παροχή υποστήριξης σε άπορα παιδιά και
- ✓ Την εκπαίδευση των νέων για περιβαλλοντικά θέματα.

Συμμετέχει ενεργά σε διάφορα προγράμματα ανακύκλωσης, ενώ παράλληλα ανακυκλώνει υλικά που χρησιμοποιεί καθημερινά, όπως χαρτί, μελάνια, εκτυπωτές, συσκευασίες, κινητά τηλέφωνα, μπαταρίες κτλ. Επίσης, φροντίζει για τα αδέσποτα ζώα της περιοχής της και ενισχύει τους ανάλογους φορείς και τις φιλοζωικές οργανώσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο : ΣΧΕΔΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

7.1 Διαδικασίες Λειτουργίας

7.1.1 Περιγραφή Εγκαταστάσεων

Η εταιρεία AK&E AE στεγάζεται σε ένα ιδιόκτητο κτίριο με πέντε ορόφους το οποίο βρίσκεται στο κέντρο της Αθήνας, στην οδό Σόλωνος και Μασσαλίας 2 και αποτελεί την έδρα της. Ο χώρος αυτός είναι 520 τετραγωνικών μέτρων που συνδέονται μεταξύ τους με εσωτερική σκάλα και ανελκυστήρα.

Σε όλους του ορόφους, εκτός από τον πρώτο όροφο, υπάρχουν γραφεία για τους ελεγκτές της εταιρείας. Στον πρώτο όροφο βρίσκεται το Γραφείο Τύπου και η Γραμματεία της εταιρείας, στον δεύτερο στεγάζεται η Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού και η Νομική Υπηρεσία και στον τρίτο όροφο είναι τα γραφεία της Οικονομικής Διεύθυνσης. Ο τέταρτος όροφος στεγάζει το γραφείο του Προέδρου, των Αντιπροέδρων και των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, ενώ ο τελευταίος όροφος του κτιρίου φιλοξενεί το Τεχνικό Γραφείο, την Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου και την Υπηρεσία Προγραμματισμού κι Ανάπτυξης. Η Υπηρεσία Προβολής Διαφήμισης και Προώθησης που σκοπεύει να ιδρύσει η εταιρεία, προβλέπεται ότι θα τοποθετηθεί στο ισόγειο του κτιρίου, σε ένα χώρο, ο οποίος μένει ανεκμετάλλευτος από την εταιρεία.

Η εταιρεία έχει γραφεία σε ακόμα τέσσερις περιοχές εντός Ελλάδος, ενώ διαθέτει κι εγκαταστάσεις στην Ρουμανία. Οι εγκαταστάσεις που βρίσκονται εντός της χώρας είναι τριώροφα κτίρια. Το κάθε κτίριο αποτελεί παράρτημα της εταιρείας για κάθε πόλη στην οποία δραστηριοποιείται και στεγάζει τα γραφεία των ορκωτών ελεγκτών, τα γραφεία Ανθρώπινου Δυναμικού και της Οικονομικής Διεύθυνσης, καθώς και το γραφείο του Διευθυντή του εν λόγω παραρτήματος. Το κτίριο που βρίσκεται στην Ρουμανία είναι μικρότερης έκτασης, αλλά έχει την ίδια ακριβώς δομή.

Το ενοίκιο που πληρώνει η εταιρεία για τα παραρτήματα εντός της χώρας κυμαίνεται από 400 έως 500 ευρώ, ενώ στην Ρουμανία είναι μικρότερης αξίας, δηλαδή 300 ευρώ. Η εταιρεία στοχεύει στην επέκταση του παραρτήματος της που

βρίσκεται στην Θεσσαλονίκη στο άμεσο μέλλον, ενώ όπως έχουμε ήδη αναφέρει μακροπρόθεσμος στόχος της αποτελεί η δημιουργία τριών ακόμα παραρτημάτων της εταιρείας στον Πύργο, στη Λαμία και στην Αλβανία..

7.1.2 Ανάγκες σε Εξοπλισμό

Ο αναγκαίος εξοπλισμός για την εταιρεία περιλαμβάνει έπιπλα γραφείου και συστήματα κλιματισμού και εξαερισμού των χώρων. Όλες οι κτιριακές εγκαταστάσεις της είναι πλήρως εξοπλισμένες, ωστόσο η εταιρεία φροντίζει για την άμεση αντικατάσταση του εξοπλισμού σε περιπτώσεις που η φθορά που έχει επέλθει, δυσχεραίνει την εύρυθμη λειτουργία της. Ο κυριότερος όμως εξοπλισμός που συμβάλλει καταλυτικά στην λειτουργία της εταιρείας είναι οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές. Η εταιρεία έχει επενδύσει 15.000 ευρώ στην αντικατάσταση των παλιών υπολογιστών με αναβαθμισμένους, ώστε όλα τα γραφεία της να διαθέτουν υπολογιστές που επιτρέπουν την άμεση ανταπόκριση και γρήγορη εξυπηρέτηση των αναγκών των πελατών της.

7.1.3 Ώρες και διαδικασίες λειτουργίας

Η εταιρεία δεν έχει συγκεκριμένες ώρες ούτε ημέρες λειτουργίας. Συνήθως ανοίγει κάθε πρωί στις 9.00 πμ και κλείνει μετά τις 17.00 μμ. Είναι δύσκολο να ορισθούν συγκεκριμένες ώρες λειτουργίας, καθώς οι Ορκωτοί Ελεγκτές διενεργούν ελέγχους σε επιχειρήσεις και προσαρμόζουν το ωράριο εργασίας τους με την εκάστοτε ελεγχόμενη μονάδα. Από την άλλη μεριά, οι μέρες λειτουργίας της επιχείρησης είναι από Δευτέρα έως και την Παρασκευή.

Οι διαδικασίες λειτουργίας της επιχείρησης δεν είναι δυνατό να αποτυπωθούν σε ένα απλό διάγραμμα ροής λόγω της φύσεως των υπηρεσιών που παρέχουν οι ελεγκτικές εταιρείες. Κάθε πελάτης έχει την δυνατότητα να ζητήσει περισσότερες από μία υπηρεσίες από την εταιρία και γενικότερα έχει διαφορετικές ανάγκες. Έτσι, η εταιρεία ΑΚ&Ε ΑΕ προσαρμόζεται στις απαιτήσεις των πελατών και ακολουθεί τη διαδικασία εκείνη που αποδίδει την μεγαλύτερη ικανοποίηση στους πελάτες της. Ωστόσο, όσον αφορά την διεκπεραίωση του ελεγκτικού έργου, οι ελεγκτές είναι

υποχρεωμένοι να ακολουθούν κάποιες διαδικασίες, όπως αυτές περιγράφονται στο σύστημα ποιοτικού ελέγχου της εταιρείας που θα αναλύσουμε παρακάτω.

7.2 Κανονισμοί Λειτουργίας

Εκτός από τις διατάξεις του καταστατικού της ανώνυμης εταιρείας, σύμφωνα με το άρθρο 2 του Κ.Ν 2190/1920, συμπληρωματικά με αυτό, τη λειτουργία της εταιρείας διέπουν τρεις κανονισμοί.

- ❖ Κανονισμός Διαχείρισης και Διοίκησης: Ο κανονισμός αυτός είναι πιστοποιημένος κατά ISO 9001/2000. Η εφαρμογή του ελέγχεται συνεχώς από εσωτερικό ελεγκτή μέλος της εταιρείας, καθώς και από ελεγκτές της εταιρείας πιστοποίησης κάθε χρόνο.
- ❖ Κανονισμός αμοιβών, ο οποίος ρυθμίζει τον τρόπο κατανομής στις ομάδες και βαθμίδες των ελεγκτών, του ποσού που διατίθεται για την επιβράβευση της εργατικότητάς τους, της παραγωγικότητας και του επαγγελματισμού τους. Η εφαρμογή του ελέγχεται από το αρμόδιο τμήμα της Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών της ΑΚ&Ε ΑΕ και από εσωτερικό ελεγκτή ορκωτό λογιστή. Η εταιρεία έχει ενσωματώσει νέες ρυθμίσεις στον κανονισμό αμοιβών που αφορούν την κατανομή του ποσού που αναλογεί στο υπόλοιπο προσωπικό της εταιρείας (διοικητικό προσωπικό & εξωτερικούς συνεργάτες).
- ❖ Το Σύστημα Ποιοτικού Ελέγχου του Ελεγκτικού Έργου της εταιρείας. Ο κανονισμός αυτός που είναι προσαρμοσμένος στο ΔΕΠ 220 και αναθεωρημένος από το ΔΠΠΕ αριθ. 1, αφορά στις διαδικασίες ποιοτικού ελέγχου της εταιρείας και των ελεγκτών μελών της. Η εφαρμογή του ελέγχεται σε διάφορα επίπεδα, από το Διοικητικό Συμβούλιο, το Τεχνικό Γραφείο και την Επιτροπή Ποιοτικού Ελέγχου.

Παράλληλα με τους παραπάνω κανονισμούς η εταιρεία λόγω του μεγάλου αριθμού ελεγκτών που απασχολεί, επέβαλλε και την λειτουργία αυτόνομων υπηρεσιών και επιτροπών, ώστε να συμβάλλουν στην εύρυθμη λειτουργία και σωστή διαχείριση του πολυάριθμου ελεγκτικού δυναμικού της. Οι υπηρεσίες αυτές και οι επιτροπές φαίνονται στο οργανόγραμμα της εταιρείας⁸⁹ και βοηθούν στο έργο των

⁸⁹ Βλ. κεφ. 3 «Η Περιγραφή της Επιχείρησης»

δύο μεγάλων διευθύνσεων που έχει εταιρεία, στην Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών και στην Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών και Ανθρωπίνων Πόρων. Στη συνέχεια παραθέτονται οι υπηρεσίες και οι επιτροπές και μερικές λεπτομέρειες για την λειτουργία τους.

7.2.1 Τεχνικό Γραφείο

Το Τεχνικό Γραφείο, στελεχώνεται με έξι άτομα ιδιαίτερης γνώσης και εμπειρίας στα ΔΛΠ, ΔΕΠ, Φορολογικά κ.λπ., για να ανταποκρίνεται σε όλα τα επαγγελματικά ερωτήματα και τεχνικά προβλήματα των συναδέλφων. Μάλιστα, με τη φροντίδα του γραμματέα του τμήματος, κάθε μήνα εκδίδεται δελτίο – έντυπο, σχετικά με αλλαγές, πρότυπα, νομοθεσίες που αγγίζουν το επάγγελμα κλπ. Το δελτίο αυτό διατίθεται χωρίς αμοιβή διαδικτυακά, σε κάθε ενδιαφερόμενο που θα ήθελε να το ζητήσει (υπηρεσίες ελεγχόμενων επιχ/σεων, οικονομολόγοι κ.λπ.). Δεν είναι ευρέως ανακοινώσιμο και κοινοποιείται μόνο στο ίντρανετ της εταιρείας για το υπάρχον ανθρώπινο δυναμικό της.

Το Τεχνικό Γραφείο εξετάζει όλες τις εκθέσεις ελέγχου επιχειρήσεων δημοσίου ενδιαφέροντος, πριν αυτές χορηγηθούν, εφόσον αυτές οι εκθέσεις έχουν κάποια αρνητική σημείωση του ορκωτού ελεγκτή λογιστή. Επίσης, εκτός από τους ειδικούς τεχνικούς συμβούλους που λειτουργούν ως εξωτερικοί συνεργάτες, τα μέλη του προέρχονται από εν ενεργεία ή άρτι συνταξιοδοτηθέντων ορκωτών λογιστών, με μεγάλη εμπειρία και συγγραφικό έργο στα ελεγκτικά αντικείμενα.

7.2.2 Επιτροπές

- I. Η Επιτροπή Ποιοτικού Ελέγχου, η οποία λειτουργεί στο πλαίσιο του Τεχνικού Γραφείου και υπό την εποπτεία του Διευθύνοντος Συμβούλου, ασχολείται με τον κατασταλτικό ποιοτικό έλεγχο. Περισσότερες πληροφορίες για τη λειτουργία της αναφέρονται σε επόμενο κεφάλαιο για τον ποιοτικό έλεγχο.
- II. Η Επιτροπή Διαχείρισης κρίσεων, στελεχώνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο, τον Πρόεδρο της Γενικής Συνέλευσης, τη Νομική Υπηρεσία, τα εκλεγμένα μέλη μας σε επαγγελματικά όργανα και τους δύο Διευθυντές της

εταιρείας. Αυτή η επιτροπή συγκαλείται και συνεδριάζει κάθε φορά που υπάρχουν νομοθετικά και θεσμικά επαγγελματικά θέματα.

- III. Η Επιτροπή Διαχείρισεως Κινδύνου, απαρτίζεται από το Προεδρείο του ΔΣ, τον επικεφαλής της Νομικής Υπηρεσίας και εκπροσώπους του Τεχνικού Γραφείου και της Επιτροπής Ποιοτικού Ελέγχου. Η Επιτροπή αυτή, επιλύει δύσκολα τεχνικά ζητήματα ορκωτών ελεγκτών λογιστών σε συνεργασία και με αυτούς, τα οποία αφορούν κυρίως δυσμενή και πολύ αρνητικά πορίσματα του ελέγχου, σε σημείο που να θέτουν σε κίνδυνο την εταιρεία ή τον ελεγκτή.

7.3 Σύστημα Ποιοτικού Ελέγχου

Η Εταιρεία διατηρεί εσωτερικό σύστημα ποιοτικού ελέγχου του ελεγκτικού έργου της, το οποίο είναι σχεδιασμένο όχι μόνο να ανταποκρίνεται αλλά και να υπερβαίνει τις προσδοκίες των επιτροπών ελέγχου (των πελατών μας). Στον σχεδιασμό του εσωτερικού συστήματος ποιοτικού ελέγχου έχουν επίσης υιοθετηθεί οι κανόνες και τα πρότυπα που έχουν εκδοθεί από διάφορα εθνικά και διεθνή επαγγελματικά ινστιτούτα και εποπτικά όργανα όπως το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών της Ελλάδος (Σ.Ο.Ε.Λ.), η Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων (Ε.Λ.Τ.Ε.), το Συμβούλιο Λογιστικής Τυποποίησης (Σ.ΛΟ.Τ.), η Διεθνής Ομοσπονδία Λογιστών (IFAC) καθώς και το Συμβούλιο Λογιστικής Εποπτείας των Εταιρειών Δημοσίου Ενδιαφέροντος (U.S.A. Public Company Accounting Oversight Board) των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής.

Μέσω της ενσωμάτωσης βασικών αρχών και διαδικασιών στο σύστημα διασφάλισης της ποιότητας παροχής των ελεγκτικών της υπηρεσιών, επιτυγχάνεται πλήρως η συμμόρφωση με τους σχετικούς κανόνες και ρυθμίσεις της Επιτροπής Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων (Ε.Λ.Τ.Ε.), το νόμο του Sarbanes-Oxley 2002, την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς/Χρηματιστηρίου των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής (U.S.A. Securities and Exchange Commission), το Διεθνές Πρότυπο Ελέγχου Ποιότητας 1 (International Standard on Quality Control 1), τα επαγγελματικά πρότυπα, και τα πρότυπα ποιότητας της Εταιρείας.

Για την διενέργεια αποτελεσματικού ποιοτικού ελέγχου του ελεγκτικού έργου, θα πρέπει όλοι οι υπάλληλοι και συνέταιροι της εταιρίας να κατανοούν και να συμμορφώνονται με τις πολιτικές της εταιρείας και να τηρούν τις διαδικασίες στην

καθημερινότητά τους. Για τους λόγους αυτούς καθορίζονται αρχές με τις αντίστοιχες διαδικασίες εφαρμογής τους, οι οποίες κυμαίνονται στο πλαίσιο των αρχών και κανόνων των Οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πιο συγκεκριμένα, το σύστημα ποιοτικού ελέγχου του ελεγκτικού έργου της Εταιρείας περιλαμβάνει:

- i Την δέσμευση της ηγεσίας για την διασφάλιση της ποιότητας.
- ii Την εφαρμογή αυστηρών κανόνων δεοντολογίας.
- iii Την αυστηρή διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού, συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής εξέλιξης.
- iv Αυστηρές διαδικασίες σχετικά με την αποδοχή και διατήρηση των πελατών και των έργων.
- v Διαδικασίες που αποδίδουν την αποτελεσματική διεκπεραίωση των έργων.
- vi Δραστηριότητες επίβλεψης.

Το σύστημα ποιοτικού ελέγχου της ΑΚ&Ε ΑΕ αποτελεί το σύστημα εσωτερικού ελέγχου της εταιρείας, στο οποίο βασίζεται για την διασφάλιση των διαδικασιών της.

7.3.1 Δέσμευση της ηγεσίας για την διασφάλιση της ποιότητας

Σύμφωνα με τις αρχές του Διεθνούς Προτύπου Διασφάλισης Δικλίδων Ποιότητας 1 (Δ.Π.Δ.Δ.Π. 1)⁹⁰, το Διοικητικό Συμβούλιο υπό την προεδρία του Διευθύνοντος Συμβούλου, θα πρέπει να αναλάβει την τελική ευθύνη για το σύστημα διασφάλισης ποιότητας της Εταιρείας. Μια βασική πτυχή της κουλτούρας της Εταιρείας είναι η δέσμευση στην ποιότητα. Το Διοικητικό Συμβούλιο και ο Διευθύνων Σύμβουλος βοηθούν στη δημιουργία μιας κουλτούρας για ποιότητα στην Εταιρεία μέσω διαφόρων μηχανισμών, όπως είναι η κοινοποίηση της στρατηγικής ώστε να είναι διαθέσιμη σε όλους τους εργαζομένους, η παροχή κινήτρων και η επιβράβευση της ποιότητας της εργασίας.

⁹⁰ 'IFAC Handbook of International Standards on Auditing and Quality Control' ISBN number: 978-1-934779-92-7

7.3.2 Δεοντολογικές Απαιτήσεις

Οι Ορκωτοί Ελεγκτές λογιστές της εταιρείας και το ελεγκτικό προσωπικό της οφείλουν να είναι προσηλωμένοι στις αρχές ανεξαρτησίας, ακεραιότητας, αντικειμενικότητας, εμπιστευτικότητας, επαγγελματικής συμπεριφοράς και ποιοτικής επάρκειας στο έργο τους. Η ανεξαρτησία των ορκωτών ελεγκτών αποτελεί βασικό συστατικό της ποιότητας του εξωτερικού ελέγχου. Σύμφωνα με τον Ταχυνάκη⁹¹, η ανεξαρτησία του ελεγκτή ορίζεται ως "η ικανότητα του ελεγκτή να ασκεί τα ελεγκτικά του καθήκοντα με ακεραιότητα και αντικειμενικότητα". Από την στιγμή που οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις αποτελούν την βάση για την άντληση των επενδυτικών αποφάσεων, η ευθύνη της γνώμης του εξωτερικού ελεγκτή αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα και αποτελεί πρόκληση για το επάγγελμα.

Οι μεγαλύτερες ελεγκτικές εταιρείες θεωρούνται περισσότερο ανεξάρτητες δεδομένου ότι δεν ρισκάρουν να χαλάσουν την φήμη του ονόματός τους, για να εξυπηρετήσουν τα συμφέροντα ενός πελάτη τους⁹². Για το σκοπό αυτό και για να εκπληρώσει την παραπάνω απαίτησή της η εταιρεία AK&E ΑΕ έχει καθορίσει ορισμένες διαδικασίες που θα πρέπει να γνωρίζει και να τηρεί όλο το ελεγκτικό προσωπικό και οι εταίροι ορκωτοί ελεγκτές της. Οι διαδικασίες αυτές είναι:

- i Να γνωρίζουν και να τηρούν απαρέγκλιτα τις αρχές και μεθόδους που τους έχουν κοινοποιηθεί και είναι:
 - ✓ Τη νομοθεσία που διέπει το ελεγκτικό επάγγελμα
 - ✓ Τα ελεγκτικά πρότυπα και τον κώδικα επαγγελματικής δεοντολογίας (Κ.Ε.Δ) και τα πρότυπα επαγγελματικής συμπεριφοράς⁹³.
 - ✓ Τις Γενικές Επαγγελματικές Οδηγίες (Γ.Ε.Ο) του Σώματος Ορκωτών Λογιστών και της ΕΛΤΕ
 - ✓ Το καταστατικό και τους κανονισμούς της εταιρείας,
 - ✓ Τις Διοικητικές Αποφάσεις του ΔΣ της εταιρείας
 - ✓ Τις τεχνικές οδηγίες των αρχών και μεθόδων του ΔΣ και του Τεχνικού της εταιρείας.

⁹¹ Tahinakis, P., και Nicolaou, A., (2004), "An empirical analysis on the independence of the Greek certified auditor-accountant", Accounting Business and the Public Interest Journal, Vol. 3(1), pp. 32-47

⁹² DeAngelo, L. (1981), "Auditor size and audit quality", Journal of Accounting and Economics, Vol. 3(3), pp.183-99

⁹³ Βλ. <http://www.sesma.gr/index.php?id=288>

- ii Το Διοικητικό Συμβούλιο θα πρέπει να παρέχει οδηγίες και να παρακολουθεί τους συντονιστές, τους Ορκωτούς Ελεγκτές Λογιστές και το λοιπό ελεγκτικό προσωπικό ώστε να διασφαλίζεται ότι τηρούνται οι αρχές ανεξαρτησίας, ακεραιότητας, αντικειμενικότητας, εμπιστευτικότητας, επαγγελματικής συμπεριφοράς και ποιοτικής επάρκειας στο έργο τους. Οι Συντονιστές παρέχουν οδηγίες και παρακολουθήση στους ΟΕΛ και το ελεγκτικό προσωπικό, ως δεύτερο αρμόδιο όργανο. Και τέλος, οι ΟΕΛ, ως το τρίτο αρμόδιο όργανο, παρέχουν οδηγίες και παρακολουθούν τις ενέργειες του ελεγκτικού προσωπικού για την επίτευξη του ιδίου σκοπού.
- iii Τέλος, θα πρέπει επίσης να διασφαλίζεται ότι τηρούνται οι αρχές και οι μέθοδοι του ποιοτικού ελέγχου. Για το λόγο αυτό αρμόδια όργανα έχουν θεσπιστεί τα ακόλουθα:
- Το Διοικητικό Συμβούλιο
 - Οι Επιθεωρητές ποιοτικού ελέγχου, που συγκροτούν την Επιτροπή Ποιοτικού Ελέγχου για τους ΟΕΛ και το λοιπό ελεγκτικό προσωπικό
 - Οι επιβλέποντες του έργου ΟΕΛ για το ελεγκτικό προσωπικό και
 - Οι συντονιστές των ομάδων.

7.3.3 Ανθρώπινο Δυναμικό

Το σύστημα ποιοτικού ελέγχου προβλέπει ότι όσον αφορά το ανθρώπινο δυναμικό της εταιρείας, αυτό θα πρέπει να είναι στελεχωμένο με επαρκή αριθμό ελεγκτών που έχουν ανεπίληπτο ήθος, αλλά και κατάλληλες επαγγελματικές γνώσεις, εμπειρία και ικανότητα, ώστε να εκπληρώνουν αποτελεσματικά τις υποχρεώσεις τους. Για την εκπλήρωση αυτής της απαιτήσεως η εταιρία ακολουθεί ένα σύστημα διαχείρισης προσωπικού το οποίο θα δούμε στη συνέχεια και είναι αυτό που βοηθά την εταιρεία στους παρακάτω τομείς:

- Στελέχωση και πρόσληψη.
- Θέσπιση Προσόντων.
- Ιστορικό Προσωπικού
- Εξέλιξη και εκπαίδευση
- Αξιολόγηση Απόδοσης και Προαγωγή
- Ανάθεση έργων.

- Επίβλεψη.
- Αξιολόγηση απόδοσης και αποζημίωση.
- Οργανωσιακή Δομή
- Μελλοντικές απαιτήσεις
- Περιγραφή εργασίας, ρόλοι και καθήκοντα.

7.3.3.1 Στελέχωση και Πρόσληψη Προσωπικού

Η εταιρεία προχωρά σε εκτίμηση των αναγκών που έχει για νέο ελεγκτικό προσωπικό με τη βοήθεια των ΟΕΛ της. Οι ΟΕΛ με βάση τις αναληφθείσες ή αναμενόμενες ελεγκτικές εργασίες, καθορίζουν τις ώρες ελέγχου που θα χρειασθούν για αυτές τις εργασίες. Αφού εξακριβωθεί ο απαιτούμενος αριθμός ατόμων που χρειάζεται η εταιρεία ώστε να καλύψει τις ώρες εργασίας τότε η εταιρεία ανακοινώνει τις θέσεις εργασίας που επιθυμεί να καλύψει.

Όλοι οι υποψήφιοι επαγγελματίες για όλες τις θέσεις υποβάλλουν βιογραφικά σημειώματα και με όλους διεξάγεται προσωπική συνέντευξη. Οι υποψήφιοι υπόκεινται σε έλεγχο του επαγγελματικού τους ιστορικού, από τον οποίο οι πληροφορίες που αποκτώνται επιβεβαιώνονται μέσω ανεξάρτητων πηγών. Πριν προσληφθούν οι υποψήφιοι, ακολουθείται ειδική διαδικασία με την χρήση των διαθέσιμων μέσων της Εταιρείας ώστε να εξακριβωθεί και να επιβεβαιωθεί η ανεξαρτησία τους. Εάν εντοπισθούν περιπτώσεις κατά τις οποίες τίθεται θέμα ανεξαρτησίας ή συγκρούσεις συμφερόντων, αυτές επιλύονται πριν την έναρξη της επαγγελματικής απασχόλησης του υποψηφίου στην Εταιρεία.

Με την έναρξη της επαγγελματικής απασχόλησης στην Εταιρεία, το νεοπροσληθέν προσωπικό απαιτείται να ολοκληρώσει μηχανογραφικά εκπαιδευτικά προγράμματα σχετικά με θέματα ανεξαρτησίας, ηθικής, σεβασμού και αξιοπρέπειας και ασφάλειας, επιπρόσθετα των εκπαιδευτικών ενοτήτων που αφορούν τα τεχνικά θέματα της εργασίας.

7.3.3.2 Προσόντα⁹⁴

Τα βασικά προσόντα και οι προϋποθέσεις που ζητούνται από το νεοεισερχόμενο ελεγκτικό προσωπικό είναι:

- ✓ Πτυχίο Ανωτάτης Οικονομικής Σχολής ημεδαπής ή ισότιμο αλλοδαπής νομίμως αναγνωρισμένο κατά προτίμηση κατεύθυνσης Διοίκησης Επιχειρήσεων, Λογιστικής ή Ελεγκτικής.
- ✓ Άδεια ασκήσεως Οικονομολογικού επαγγέλματος του Οικονομικού Επιμελητηρίου Ελλάδος.
- ✓ Εκπληρωμένες στρατιωτικές υποχρεώσεις & λευκό ποινικό μητρώο.
- ✓ Πολύ καλή γνώση (επιπέδου Proficiency στην Αγγλική ή ισοτίμου σε άλλες γλώσσες) μιας τουλάχιστον ξένης γλώσσας, κυρίως Αγγλικής.
- ✓ Επαρκείς γνώσεις στη χρήση προγραμμάτων P/C (Office, internet κ.λ.π).
- ✓ Προηγούμενη επαγγελματική εμπειρία στον ελεγκτικό ή λογιστικό κλάδο, ειδικότερες επιμορφώσεις και μεταπτυχιακοί τίτλοι, λαμβάνονται υπόψη.
- ✓ Ηλικία έως 35 ετών.

Ωστόσο, ανάλογα με την σημαντικότητα, τη δυσκολία και τις απαιτήσεις της θέσης που επιθυμεί να καλύψει η εταιρεία ζητούνται επιπλέον προσόντα τα οποία βοηθούν την ΑΚ&Ε ΑΕ να επιλέξει τον κατάλληλο υποψήφιο. Μερικά από αυτά τα προσόντα είναι:

- ✓ Αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία σε αντίστοιχη θέση,
- ✓ Γνώση κάποιου εξειδικευμένου ελεγκτικού προτύπου,
- ✓ Γνώση ενός συγκεκριμένου λογισμικού,
- ✓ Δυνατότητα επαγγελματικών ταξιδιών στο εξωτερικό κ.λπ.

7.3.3.2 Ιστορικό του Προσωπικού

Το μεγαλύτερο ποσοστό του προσωπικού εργάζεται στην εταιρεία από την αρχή της λειτουργίας της, ενώ οι περισσότεροι Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές είναι και εταίροι της και κατέχουν μια ονομαστική μετοχή.

⁹⁴ www.solae.gr

7.3.3.3 Εξέλιξη κι Εκπαίδευση

Οι πολιτικές της Εταιρείας προβλέπουν ότι το επαγγελματικό προσωπικό θα πρέπει να διατηρεί την τεχνική του επάρκεια και να συμμορφώνεται με τις εκάστοτε εποπτικές και επαγγελματικές απαιτήσεις. Η εταιρεία παρέχει όλα τα μέσα και τις δυνατότητες, προκειμένου να βοηθήσει το επαγγελματικό προσωπικό της να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της διαρκούς επαγγελματικής εκπαίδευσης αλλά και στην επίτευξη των προσωπικών στόχων επαγγελματικής εξέλιξης.

Όλα τα νεοπροσλαμβανόμενα μέλη του ελεγκτικού προσωπικού, εγγράφονται για την επαγγελματική τους εκπαίδευση στο Ινστιτούτο Εκπαίδευσης του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών (ΙΕΣΟΕΛ)⁹⁵, όπου επί διετία επιμορφώνονται σε όλα τα θεωρητικά και πρακτικά αντικείμενα που αφορούν το επάγγελμα. Επίσης, τα προγράμματα εκπαίδευσης και εξέλιξης της Εταιρείας περιλαμβάνουν αναγκαίες προϋποθέσεις σπουδών και ελέγχους προόδου, γνώσεων και εμπειρίας, διάφορες μεθόδους εκμάθησης που επιτρέπουν στο επαγγελματικό προσωπικό να παρακολουθήσει προγράμματα ατομικής μελέτης και προγράμματα σε αίθουσες διδασκαλίας σε εθνικά, περιφερειακά και τοπικά επίπεδα και να συμμετέχει σε διαδικτυακά σεμινάρια σε πραγματικό χρόνο.

Επιπλέον, η Εταιρεία απαιτεί από το επαγγελματικό προσωπικό να ολοκληρώνει την ετήσια εκπαίδευση που αφορά σε πρότυπα ανεξαρτησίας και στα πρότυπα ηθικής που περιλαμβάνονται στον Κώδικα Δεοντολογίας της Εταιρείας. Επίσης, ενθαρρύνει το επαγγελματικό προσωπικό να ενημερώνεται διαρκώς για τις τεχνικές εξελίξεις παρακολουθώντας εσωτερικά και εξωτερικά εκπαιδευτικά προγράμματα και συνέδρια που καλύπτουν συγκεκριμένους κλάδους, όπως επίσης να μελετούν σχετικά δελτία και περιοδικά. Η ποιότητα στην παροχή ελεγκτικών υπηρεσιών τονίζεται συνεχώς στο επαγγελματικό προσωπικό που εξυπηρετεί πελάτες, μέσω της τακτικής εκπαίδευσης και επικοινωνίας λογιστικών, ελεγκτικών και χρηματοοικονομικής αναφοράς θεμάτων.

Παράλληλα με την θεωρητική εκπαίδευση, οι νέοι εργαζόμενοι εντάσσονται σε ελεγκτική ομάδα της εταιρείας και, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, υποστηρίζονται και καθοδηγούνται σε συνεχή και συστηματική βάση από πιο έμπειρο προσωπικό της ίδιας Ομάδος. Τέλος, για τη διατήρηση της επαγγελματικής άδειας,

⁹⁵ Βλ. http://www.soel.gr/iesoel_perigrافي.html

που προβλέπεται από το άρθρο 3 του Ν. 3693/2008, το Δ.Σ. οργανώνει προγράμματα συνεχούς εκπαίδευσης των ελεγκτών σε όλους τους τομείς γνώσεων, όπως π.χ. ΔΕΠ, ΔΠΧΠ, φορολογικά, μηχανογραφικών προγραμμάτων ελέγχου κλπ.

7.3.3.4 Αξιολόγηση Απόδοσης και Προαγωγή

Όλο το επαγγελματικό προσωπικό, συμπεριλαμβανομένων και των συνεταίρων, υποβάλλεται σε ετήσια αξιολόγηση καθορισμού στόχων και απόδοσης που διεκπεραιώνεται από αρμόδιους διευθυντές με σχετική γνώση της απόδοσης του επαγγελματικού προσωπικού. Ο κάθε επαγγελματίας αξιολογείται για την απόδοσή του σχετικά με την επίτευξη των συμφωνηθέντων στόχων, την επίδειξη ικανοτήτων/συμπεριφορών και τη συμμόρφωση με τις αξίες της Εταιρείας. Οι ικανότητες/συμπεριφορές που αξιολογούνται περιλαμβάνουν την συνέπεια στην ποιότητα και τον επαγγελματισμό, τις τεχνικές γνώσεις, την υπευθυνότητα, την επιχειρηματική και στρατηγική συνέπεια, την καθοδήγηση και την εξέλιξη ανθρώπινου δυναμικού, την διαρκή εκμάθηση και την ανάπτυξη σχέσεων. Τα αποτελέσματα της ετήσιας αξιολόγησης επηρεάζουν άμεσα την αποζημίωση του προσωπικού συμπεριλαμβανομένων και των συνεταίρων, και σε κάποιες περιπτώσεις την συνεχιζόμενη σχέση τους με την Εταιρεία.

Η αξιολόγηση γίνεται με φύλλα ποιότητας που συντάσσονται για το σκοπό αυτό εντός μηνός από το τέλος κάθε ελεγκτικής περιόδου. Τα φύλλα ποιότητας, επεξεργάζονται από τη Δ/ση προσωπικού και τα πορίσματά τους υποβάλλονται στη Διοίκηση. Πρόσθετες παροχές της Διοίκησης και bonus των μελών από τα γραφεία των ΟΕΛ, διανέμονται ανάλογα με τα μόρια των φύλλων ποιότητας και σύμφωνα με τους σχετικούς όρους του καταστατικού και των εσωτερικών κανονισμών.

Η προαγωγή των μελών στο βαθμό του Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή (νόμιμου ελεγκτή) και την εγγραφή τους στο τηρούμενο δημόσιο μητρώο γίνεται μόνον εφόσον:

- ✓ Με γραπτές εξετάσεις που τελούν υπό την εποπτεία της ΕΛΤΕ, επιτύχουν στα μαθήματα των αντίστοιχων γνωστικών αντικειμένων, όπως προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία, και
- ✓ Έχουν την απαιτούμενη από το νόμο προϋπηρεσία.

Στις υπόλοιπες θέσεις που προκηρύσσει η εταιρεία, αρμόδιοι για την προαγωγή είναι ο Υπεύθυνος Τμήματος, ο οποίος θα εγκρίνει ή όχι την υποψηφιότητα του εργαζομένου, μετά την έγκριση ο Διευθύνων Σύμβουλος θέτει την υποψηφιότητα στην Γενική Συνέλευση και αυτή με την σειρά της θα λάβει και την τελική απόφαση.

7.3.3.5 Ανάθεση Έργου

Η ανάθεση του ελεγκτικού έργου γίνεται σε προσωπικό της εταιρείας που έχει τον ανάλογο βαθμό τεχνικής επιμόρφωσης και εξειδίκευσης που απαιτούν οι περιστάσεις. Η Εταιρεία αναθέτει σε συγκεκριμένο άτομο συγκεκριμένα έργα, αφού πρώτα αξιολογηθούν οι ικανότητες του, η κατάλληλη επαγγελματική εμπειρία σε συγκεκριμένους κλάδους και η φύση του έργου. Οι νέοι ΟΕΛ (ασκούμενοι- δόκιμοι) προτιμώνται από τις ελεγχόμενες μονάδες, διότι αμείβονται χαμηλότερα από τους ΟΕΛ με πολυετή εμπειρία, η εταιρεία ωστόσο δεν αναθέτει έργο σε ελεγκτές που βρίσκονται στο αρχικό επίπεδο της επαγγελματικής τους σταδιοδρομίας. Οι διαδικασίες που ακολουθεί η εταιρεία για την υλοποίηση αυτής της απαίτησης είναι οι εξής:

1. Η εταιρεία προσδιορίζει τις ανάγκες που έχει για ελεγκτικό προσωπικό και προχωρά σε πρόσληψη νέου ελεγκτικού προσωπικού, εάν κριθεί αναγκαίο.
2. Γίνεται ο καθορισμός αρμόδιων προσώπων για ανάθεση ελέγχων στο προσωπικό. Η ανάθεση των ελέγχων στους ΟΕΛ, γίνεται από το Δ.Σ. της εταιρείας ή εξουσιοδοτημένο μέλος του Δ.Σ. ως εξής:
 - i Εάν η ελεγχόμενη μονάδα έχει εγγράφως εκφράσει την προτίμησή της για συγκεκριμένο ΟΕΛ, εφόσον δεν συντρέχει άλλος λόγος (ασυμβίβαστα κ.λπ.) και αφού γίνει από τον συγκεκριμένο ΟΕΛ η εκτίμηση για την αποδοχή της ανάληψης του ελέγχου, γίνεται αποδεκτή η προτίμησή της και ορίζεται από τον Πρόεδρο ή το Διευθύνοντα Σύμβουλο ο ΟΕΛ αυτός, με έναν αναπληρωματικό του.
 - ii Εάν η ελεγχόμενη μονάδα επιλέγει ως ελεγκτή της την εταιρεία χωρίς προτίμηση κάποιου ΟΕΛ, τότε οι ελεγκτές με τους αναπληρωτές τους ορίζονται από τον Πρόεδρο ή Διευθύνοντα Σύμβουλο, με βάση τα ακόλουθα κριτήρια:

- Γνώση και πρακτική εμπειρία στο αντικείμενο
- Ικανοποιητική αξιολόγηση από τους Επιθεωρητές Ποιοτικού Ελέγχου, των προηγούμενων διενεργηθέντων ελέγχων
- Διαθέσιμος χρόνος και προσωπικό του ΟΕΛ
- Μη ύπαρξη ασυμβιβάστων για την ανάληψη του ελέγχου &
- Εκτίμηση για την αποδοχή ανάληψης ή διατήρησης του ελέγχου.

Σε συνεδριάσεις του Δ.Σ., ο Πρόεδρος και ο Διευθύνων Σύμβουλος ενημερώνει για τις αναθέσεις αυτές.

3. Πρόβλεψη για έγκριση σχεδίων ελέγχων και στελέχωσης ελεγκτικών ομάδων.

Κατά την έναρξη της ελεγκτικής περιόδου, οι επικεφαλής των ομάδων, σε συνεργασία με τους εντολοδόχους ελεγκτές κάθε ομάδας, συντάσσουν σχέδιο δράσης της ομάδας, για τη διενέργεια των ελέγχων που έχουν εντολές ή προβλέπεται ότι θα διενεργήσουν, το οποίο συνυπογράφουν. Στο σχέδιο αυτό προβλέπονται:

- Πιθανός χρόνος διεκπεραίωσης του κάθε ελέγχου.
- Προσωπικό ελεγκτικών ομάδων που θα πλαισιώσουν τον εντολοδόχο ΟΕΛ στη διεκπεραίωση κάθε ελέγχου. Η κατανομή του προσωπικού των μικρότερων βαθμίδων στους διάφορους ελέγχους, γίνεται ανάλογα με την εμπειρία τους στο αντικείμενο.
- Διαθέσιμος χρόνος και προσωπικό της ομάδας, για την ανάληψη τυχόν νέων και έκτακτων εργασιών. Στην περίπτωση που προκύπτει διαθέσιμος χρόνος σε κάποια ομάδα, θα πρέπει να ενημερώνεται το Δ.Σ. ώστε να προγραμματίζεται η απασχόληση των ελεγκτών για το χρόνο αυτό σε άλλες ομάδες ή άλλες εργασίες που αναθέτει το Δ.Σ.

7.3.3.6 Επίβλεψη

Η εταιρεία συντάσσει διαδικασίες επίβλεψης του ελεγκτικού έργου ώστε να έχει τη δυνατότητα να καθοδηγεί το προσωπικό όπου κρίνεται αναγκαίο κατά τη διάρκεια της ελεγκτικής διαδικασίας, αλλά και να έχει ένα σύστημα μέτρησης των

επιτεύξιμων στόχων στο τέλος της ελεγκτικής εργασίας. Η διαδικασία που ακολουθείται για την επίβλεψη του προσωπικού περιλαμβάνει τα εξής βήματα:

- i Παροχή οδηγιών και καθοδήγησης στο επαγγελματικό προσωπικό,
- ii Ενημέρωση για σημαντικά θέματα,
- iii Επισκόπηση στην εργασία που έχει διενεργηθεί,
- iv Διευθέτηση θεμάτων, και την
- v Επίτευξη συμφωνίας με επαρκή συμπεράσματα.

Ο κάθε επαγγελματίας ελεγκτής αξιολογείται σχετικά με την επάρκεια της απόδοσής του και την τεκμηρίωση της εργασίας του, όπως επίσης και για την συνέπεια των αποτελεσμάτων της εργασίας του με τα συμπεράσματα που παρουσιάζονται στην έκθεση ελέγχου. Με τον ίδιο τρόπο επιβλέπεται και αξιολογείται το υπόλοιπο ελεγκτικό προσωπικό που απασχολήθηκε στο συγκεκριμένο έργο.

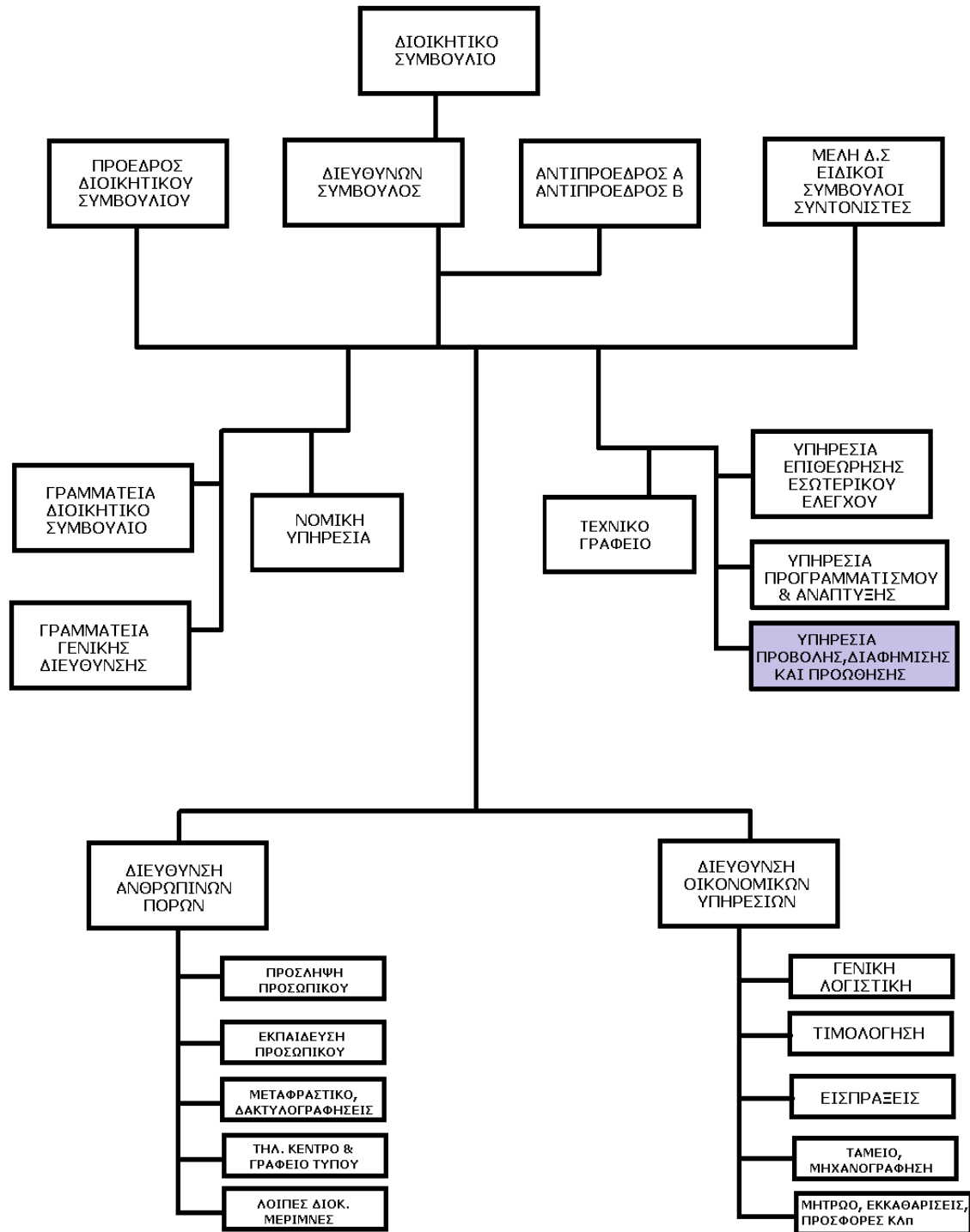
Για τους υπόλοιπους εργαζομένους της εταιρείας, δηλαδή το διοικητικό προσωπικό της και τους εξωτερικούς συνεργάτες της, έχει αναπτυχθεί ένα διαφορετικό σύστημα επίβλεψης, το οποίο εφαρμόζεται κάθε τρίμηνο και όχι στο τέλος ενός ελεγκτικού έργου. Για την επίβλεψη και αξιολόγηση του λοιπού προσωπικού η εταιρεία έχει θέσει αρμόδιους τους επικεφαλείς των διοικητικών τμημάτων της, ενώ για την επίβλεψη των εξωτερικών συνεργατών της στρέφεται στους πελάτες που έχουν αναλάβει και ζητά την γνώμη τους για την πορεία της συνεργασίας τους.

7.3.3.7 Μελλοντικές απαιτήσεις

Οι απαιτήσεις της εταιρείας για Ορκωτούς Ελεγκτές Λογιστές όλων των βαθμίδων έχουν καλυφθεί για το τρέχον έτος. Ωστόσο, η εταιρεία θα πρέπει να προσλάβει έναν νέο Σύμβουλο για την νέα Υπηρεσία Προβολής, Διαφήμισης και Προώθησης, ώστε να βρεθούν νέοι τρόποι για την διάδοση της φήμης της εταιρείας και της υψηλής ποιότητας που προσφέρει μέσω των υπηρεσιών της. Στην επόμενη ενότητα αποτυπώνεται σε διάγραμμα η μελλοντική οργανωσιακή δομή που θα έχει η εταιρεία.

7.3.3.8 Οργανωσιακή Δομή

Διάγραμμα 7.3.3.8: Η μελλοντική οργανωσιακή δομή της εταιρείας

7.3.4 Αποδοχή και διατήρηση των Πελατών- ελεγχόμενων μονάδων

Εξαιτίας της φύσεως των υπηρεσιών που παρέχει η εταιρεία και για να διασφαλίσει την φήμη και την εξελικτική της πορεία, η AK&E ΑΕ αναγνωρίζει ότι δεν είναι δυνατό να αναλαμβάνει όλες τις εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην Ελληνική Αγορά για την παροχή ελεγκτικών υπηρεσιών, ούτε να τις διατηρεί ως πελάτες σε συνεχή βάση. Για το λόγο αυτό η εταιρεία έχει θεσπίσει αυστηρές πολιτικές αποδοχής και διατήρησης των πελατών της, οι οποίες είναι πολύ σημαντικές για την ικανότητά της να παρέχει υψηλής ποιότητας επαγγελματικές υπηρεσίες. Οι διαδικασίες που έχει καθορίσει για να αποφασίζει για το αν θα αποδεχθεί ή θα διατηρήσει μία σχέση με κάποιον πελάτη, καθώς επίσης και για το αν θα παράσχει συγκεκριμένες υπηρεσίες σε κάποιον πελάτη είναι⁹⁶:

1. Για τις επιχειρήσεις – υποψήφιας για έλεγχο οικονομικές μονάδες που απευθύνονται απευθείας στη Διοίκηση προκειμένου να ελεγχθούν, εξουσιοδοτείται έμπειρος ΟΕΛ, ο οποίος επισκέπτεται τη Διοίκηση και την οικονομική Διεύθυνση της υποψήφιας για έλεγχο οικονομικής μονάδας και αξιολογεί:
 - Τον ελεγκτικό κίνδυνο που είναι άμεσα ορατός από τον ελεγκτή,
 - Την ακεραιότητα της Διοίκησης της υποψήφιας για έλεγχο οικονομικής μονάδας και τη μη ύπαρξη οποιασδήποτε απειλής κατά της ανεξαρτησίας της εταιρείας και του ελεγκτή.
 - Τις οικονομικές καταστάσεις.
 - Τα τυχόν δυσμενή στοιχεία των οικονομικών μονάδων.
 - Τη δυνατότητα της ίδιας της εταιρείας να εξυπηρετήσει την οικονομική μονάδα.
 - Τη διατήρηση ανεξαρτησίας της εταιρείας και του ελεγκτή έναντι της οικονομικής μονάδας
 - Τη μη ύπαρξη οποιασδήποτε οικονομικής, επαγγελματικής ή άλλης σχέσης μεταξύ του ελεγκτή ή της εταιρείας και της υποψήφιας για έλεγχο οικονομικής μονάδας, η οποία θα μπορούσε έναν ενημερωμένο, αντικειμενικό και συνετό τρίτο να οδηγήσει στο

⁹⁶ www.solae.gr

συμπέρασμα ότι διακυβεύεται η ανεξαρτησία του ελεγκτή ή της ΑΚ&Ε ΑΕ.

- Ότι η αποδοχή της υποψήφιας για έλεγχο οικονομικής μονάδας δεν αντίκειται σε ασυμβίβαστα και κανόνες επαγγελματικής δεοντολογίας (π.χ. οφειλή αμοιβής προηγούμενου ελεγκτή κ.λπ.)
- Εφόσον η υποψήφια για έλεγχο οικονομική μονάδα ελεγχόταν από άλλον ελεγκτή, τη γνώμη του προηγούμενου ελεγκτή για τυχόν διαφωνία του με τον πελάτη, η οποία να δοθεί εγγράφως.

Σε περίπτωση που ο ΟΕΛ διαπιστώνει οποιαδήποτε απειλή κατά της ανεξαρτησίας του, από υφιστάμενες ή νέες υποψήφιας για έλεγχο οικονομικές μονάδες, οφείλει να ενημερώνει εγγράφως το Δ.Σ. της ΑΚ&Ε ΑΕ, το οποίο εξετάζει την τυχόν αποχώρηση του ΟΕΛ από τον έλεγχο και παράλληλα ενημερώνει σχετικά τη Διοίκηση της ελεγχόμενης οικονομικής μονάδας και τις αρμόδιες Διοικητικές Αρχές. Με λίγα λόγια η εταιρεία μέσω αυτής της διαδικασίας πρέπει να διασφαλίσει ότι υφίστανται η ανεξαρτησία της ίδιας και του ελεγκτή, η ικανότητα εξυπηρέτησης της ελεγχόμενης οικονομικής μονάδας, καθώς και η ακεραιότητα της Διοίκησής της.

2. Υπάρχει περίπτωση η υποψήφια για έλεγχο οικονομική μονάδα να απευθύνεται άμεσα σε ΟΕΛ. Τότε, η αξιολόγηση αποδοχής ή διατήρησης του ελεγκτικού έργου διενεργείται από τον συγκεκριμένο ΟΕΛ. Σε περίπτωση μη αποδοχής ή μη διατήρησης ελεγχόμενης οικονομικής μονάδας, απαιτείται έγκριση από το Δ.Σ. της εταιρείας.

Όσον αφορά την διαδικασία διατήρησης των πελατών, πρέπει να αναφέρουμε ότι οι υφιστάμενοι πελάτες επαναξιολογούνται, τουλάχιστον κάθε 12 μήνες, εάν η σχέση με αυτούς εκτιμάται ότι θα διατηρηθεί. Προγενέστερη επαναξιολόγηση απαιτείται στην περίπτωση κατά την οποία περιέλθει στην αντίληψη της Εταιρείας μία σημαντική αλλαγή σχετικά με το προφίλ κινδύνου του πελάτη. Το αποτέλεσμα της επαναξιολόγησης καθορίζει τον τρόπο διαχείρισης των μεταβληθέντων κινδύνων που σχετίζονται με τον πελάτη και εν τέλει εάν η πελατειακή σχέση πρέπει να διατηρηθεί ή να διακοπεί.

7.3.5 Διεκπεραίωση Ανάθεσης

Όπως ήδη έχει αναφερθεί, κατά την εκτέλεση του ελεγκτικού έργου, είναι απαραίτητο να υπάρχει ο κατάλληλος σχεδιασμός και επαρκής καθοδήγηση και εποπτεία καθώς και επιθεώρηση των ελεγκτικών εργασιών σε όλα τα επίπεδα, ώστε να παρέχεται εύλογη διασφάλιση ότι το εκτελούμενο ελεγκτικό έργο καλύπτει τις απαιτήσεις των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων που αφορούν τον ποιοτικό έλεγχο. Οι διαδικασίες εφαρμογής της εν λόγω απαίτησης, όπως έχουν ορισθεί από την εταιρεία, είναι οι εξής:

1. Κατάλληλος σχεδιασμός του ελεγκτικού έργου, καταρτίζεται ειδικό πρόγραμμα των ελεγκτικών εργασιών (σύμφωνα με τα ΔΕΠ) και ορίζονται οι ΟΕΛ που θα διεκπεραιώσουν τις επιμέρους εργασίες.
2. Ορίζεται ένας ΟΕΛ ως επικεφαλής που θα εποπτεύει το ελεγκτικό έργο.⁹⁷
3. Διενεργείται έλεγχος στις οικονομικές καταστάσεις της ελεγχόμενης οικονομικής μονάδας από ΟΕΛ που δεν είναι ο επικεφαλής του έργου.
4. Γίνεται ένας προληπτικός ποιοτικός έλεγχος και μια αξιολόγηση της ελεγκτικής διαδικασίας, πριν τη σύνταξη της έκθεσης ελέγχου, από έναν συντονιστή ΟΕΛ.
5. Μετά την ολοκλήρωση του ελεγκτικού έργου, τα φύλλα ελέγχου των ελεγκτών μικρότερων βαθμίδων, συνυπογράφονται πάντα από τον επικεφαλής του ελεγκτικού έργου που φέρει την ευθύνη για την ποιότητα του ελεγκτικού έργου. Η διεκπεραίωση κάθε ελεγκτικού έργου γίνεται με βάση τις οδηγίες των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων, που υποστηρίζονται με κατάλληλο ελεγκτικό πρόγραμμα.
6. Ο επικεφαλής του έργου, οφείλει να ενθαρρύνει, να εκπαιδεύει και να επιμορφώνει τους υφισταμένους, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας του έργου τους κατά τη διάρκεια του ελέγχου. Επίσης, ο εντολοδόχος ΟΕΛ πρέπει να βεβαιώνεται ότι ο έλεγχος έχει διενεργηθεί με τον απαιτούμενο επαγγελματικό σκεπτικισμό και έχουν τηρηθεί τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα, καθώς και όλες οι διοικητικές, νομικές και δεοντολογικές απαιτήσεις του ελέγχου.

⁹⁷ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις ευθύνες του ΟΕΛ που εποπτεύει το έργο βλ. <http://www.solae.gr>

7. Σε περίπτωση που κατά τη διάρκεια του ελέγχου διαπιστώνονται συνήθεις παραλείψεις⁹⁸ από την ελεγχόμενη οικονομική μονάδα, τότε η έκθεση του ελεγκτή συντάσσεται και χορηγείται με ευθύνη του εντολοδόχου ΟΕΛ, σύμφωνα με τις εγκυκλίους του ΣΟΕΛ, μετά από σύμφωνη γνώμη του συντονιστή ΟΕΛ. Όμως, σε περίπτωση που κατά τη διάρκεια του ελέγχου διαπιστώνονται μη συνήθη θέματα τα οποία είναι δύσκολα και επίμαχα, ο εντολοδόχος ΟΕΛ οφείλει να μη χορηγεί την έκθεσή του, πριν τη λήψη σχετικής συμβουλής από τον υπεύθυνο για την κριτική αξιολόγηση του διενεργηθέντος ελέγχου ΟΕΛ από το Διοικητικό Συμβούλιο ανάλογα της σημαντικότητας του θέματος, προς την οποία πρέπει πάντοτε να συμμορφώνεται. Σε περίπτωση που ο ΟΕΛ εκτιμά ότι ενδεχομένως πρέπει να χορηγήσει έκθεση ελέγχου με άρνηση γνώμης ή αρνητική γνώμη, οφείλει, σε συνεργασία με τον συντονιστή, να απευθυνθεί στο Διοικητικό Συμβούλιο για να λάβει σχετική συμβουλή στην αντιμετώπιση του θέματος ή των θεμάτων που έχουν προκύψει. Επίσης, σε περίπτωση ελέγχου οικονομικών μονάδων εισηγμένων στο ΧΑ που εκτιμάται ότι πρέπει να χορηγηθεί έκθεση ελέγχου με γνώμη με εξαίρεση, ο ΟΕΛ οφείλει να απευθυνθεί στην υπηρεσία Τεχνικής υποστήριξης και το Διοικητικό Συμβούλιο για να λάβει σχετική συμβουλή⁹⁹.

7.3.6 Επιθεώρηση & Παρακολούθηση του Συστήματος Ποιοτικού Ελέγχου

Η ΑΚ&Ε ΑΕ δεν σταματά τις διαδικασίες ελέγχου εφαρμόζοντας μόνον τις διαδικασίες του Συστήματος Ποιοτικού Ελέγχου, όπως αυτές αναφέρθηκαν παραπάνω. Η εταιρεία έχει συντάξει διαδικασίες ελέγχου για την επιθεώρηση και την παρακολούθηση του ίδιου του Συστήματος Ποιοτικού Ελέγχου της εταιρείας, οι οποίες είναι:

- 1) Κάθε παραδοτέο έργο του ΟΕΛ (Οικον. Καταστάσεις, εκθέσεις κ.λπ.), διαβιβάζεται με ευθύνη του υπεύθυνου ΟΕΛ και του συντονιστή στο Τεχνικό Γραφείο και καταχωρείται σε ειδικό μητρώο, κωδικοποιημένο ανάλογα με το είδος και την κατηγορία της εργασίας.

⁹⁸ Τέτοιες παραλείψεις μπορεί να είναι η μη διενέργεια αποσβέσεων επί των παγίων στοιχείων, η μη διενέργεια σχετικής προβλέψεως για υποτίμηση συμμετοχών και χρεογράφων, για επισφαλείς απαιτήσεις, αποζημιώσεις προσωπικού κλπ.

⁹⁹ www.solae.gr

- 2) Ο Ποιοτικός έλεγχος του έργου των ΟΕΛ, ασκείται από τους Επιθεωρητές που συγκροτούν την Επιτροπή Ποιοτικού Ελέγχου (ΕΠΕΛ) που είναι τουλάχιστον τριμελής, ανεξάρτητη και απευθύνεται μόνο στο ΔΣ της ΑΚ&Ε ΑΕ. Ανάλογα με τις ανάγκες για τη διεκπεραίωση του έργου του ποιοτικού ελέγχου, το ΔΣ της εταιρείας μπορεί να αυξήσει τον αριθμό των επιθεωρητών της ΕΠΕΛ.
- 3) Η παράδοση των φακέλων των επιλεγθεισών ελεγκτικών εργασιών γίνεται από τους ΟΕΛ στην ΕΠΕΛ εντός ευλόγου προθεσμίας (συνήθως πενήνήμερο).
- 4) ΕΠΕΛ ασκεί τον ποιοτικό έλεγχο, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τον παρόντα κανονισμό και τις τυχόν συμπληρωματικές οδηγίες που θα εκδίδονται από το ΔΣ, τα οποία αφορούν τον έλεγχο εφαρμογής του νόμου και των ΔΕΠ, καθώς και των μεθόδων και διαδικασιών που έχουν καθοριστεί από τη ΑΚ&Ε ΑΕ. Από το ΔΣ, μετά από συνεργασία με τα μέλη της ΕΠΕΛ, καθορίζεται ο χρόνος περάτωσης και υποβολής σε αυτό, των πορισμάτων του ποιοτικού ελέγχου.
- 5) Κάθε τρία έτη πρέπει να ελέγχονται από τον ποιοτικό έλεγχο όλοι οι ελεγκτές των εισηγμένων στο ΧΑ οικονομικών μονάδων που ελέγχονται από την εταιρεία και το αργότερο εντός πενταετίας οι υπόλοιποι.
- 6) Τα κριτήρια επιλογής του δείγματος καθορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο μετά από εισήγηση του Τεχνικού Γραφείου και της ΕΠΕΛ που λαμβάνει υπόψη:
 - ✓ Τον κλάδο της οικονομικής μονάδας,
 - ✓ το μέγεθος της οικονομικής μονάδας,
 - ✓ το είδος του ελέγχου (τακτικός, εξαμηνιαίος, ενοποίησης κλπ),
 - ✓ εάν η οικονομική μονάδα ανήκει στον ευρύτερο Δημόσιο τομέα,
 - ✓ εάν υφίστανται σημαντικοί ελεγκτικοί κίνδυνοι στην οικονομική μονάδα,
 - ✓ εάν απαιτείται ποιοτικός έλεγχος από νόμο ή κανονισμό,
 - ✓ εάν έχει γίνει προληπτικός ποιοτικός έλεγχος του ελεγκτικού έργου από τον συντονιστή πριν την χορήγηση της έκθεσης ελέγχου,
 - ✓ το ύψος της αμοιβής του ελέγχου,
 - ✓ τη σύνθεση του συνεργείου ελέγχου,
 - ✓ τα αποτελέσματα του προηγούμενου ποιοτικού ελέγχου καθώς και

κάθε άλλο ειδικότερο κριτήριο, που κατά περίπτωση θα υιοθετήσει το Διοικητικό Συμβούλιο.

7. Η επιλογή των επιθεωρητών της ΕΠΕΛ γίνεται από το ΔΣ της εταιρείας στην αρχή κάθε ελεγκτικής περιόδου, μεταξύ υποψηφιοτήτων ΟΕΛ ή κατάλληλων προσοντούχων προσώπων εκτός εταιρείας (συνταξιούχοι πρώην μέλη της ΑΚ&Ε ΑΕ). Οι επιθεωρητές ποιοτικού ελέγχου αντικαθίστανται με σχετική απόφαση του ΔΣ, σε περίπτωση που κατά την κρίση του δεν ασκούν αντικειμενικά ή με επιμέλεια το έργο τους. Οι διατελέσαντες επιθεωρητές Ποιοτικού Ελέγχου είναι επανεκλέξιμοι.
8. Μετά το πέρας κάθε ποιοτικού ελέγχου η ΕΠΕΛ συντάσσει έκθεση αξιολόγησης την οποία υποβάλει εις διπλούν στο Δ.Σ., το οποίο διαβιβάζει το ένα αντίγραφο στον υπό έλεγχο ΟΕΛ μαζί με τυχόν παρατηρήσεις – υποδείξεις. Ενώ, μέχρι το πέρας του ποιοτικού ελέγχου, κατά τακτά χρονικά διαστήματα, η επιτροπή (ΕΠΕΛ), υποβάλλει στο ΔΣ της ΑΚ&Ε ΑΕ πίνακα εργασιών και ΟΕΛ που ήλεγξε, με τα πορίσματα που προέκυψαν, από τους ελέγχους, μαζί με τις σχετικές υποδείξεις της.

Το σύστημα Ποιοτικού Ελέγχου επιθεωρείται και παρακολουθείται συνεχώς για την καταλληλότητα και αποτελεσματικότητα του από μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου που ορίζεται για το σκοπό αυτό με σχετική απόφασή του. Η τεκμηρίωση του έργου της επιθεώρησης και παρακολούθησης του συστήματος ποιοτικού ελέγχου γίνεται με την υποβολή, από το Μέλος αυτό, σχετικής εκθέσεως προς το Διοικητικό Συμβούλιο με τα πορίσματα του έργου του. Το Διοικητικό Συμβούλιο υποβάλλει, εντός τριών μηνών από τη λήξη του ημερολογιακού έτους, στην ΕΛΤΕ και δημοσιοποιεί από το διαδίκτυο της εταιρείας, ετήσια έκθεση διαφάνειας στην οποία περιλαμβάνονται τα οριζόμενα στο άρθρο 36 του Ν. 3693/2008.

7.3.7 Κυρώσεις

Εάν στις εκθέσεις αξιολόγησης των Επιθεωρητών Ποιοτικού Ελέγχου διαπιστώνονται σοβαρές παραλείψεις και παραβάσεις των ΟΕΛ, το ΔΣ κατά περίπτωση, προβαίνει σε ανάλογες κυρώσεις κατά των υπεύθυνων ΟΕΛ. Σε περιπτώσεις άλλων παραβάσεων, ο επικεφαλής του ελέγχου και αρμόδιος ΟΕΛ αναφέρεται στο Δ.Σ. (όταν πρόκειται για ΟΕΛ μετόχους) ή στη Διεύθυνση προσωπικού (για το λοιπό ελεγκτικό προσωπικό) και ανάλογα με το βαθμό της

παραβάσεως, το ΔΣ με τη συνδρομή της νομικής υπηρεσίας και του Τεχνικού Γραφείου, επιβάλλει τις ακόλουθες ποινές ή μέτρα, κατά περίπτωση αλλά και σωρευτικά:

- Επίπληξη.
- Χρηματική ποινή.
- Αντικατάσταση ελεγκτή.
- Αναστολή δικαιώματος υπογραφής Εκθέσεων Ελέγχου με την επωνυμία της εταιρείας
- Παραπομπή στη Γ.Σ. με το ερώτημα της αποβολής (για μετόχους Ο.Ε.Λ).
- Απόλυση από την εταιρεία (για το ελεγκτικό προσωπικό).
- Καταγγελία στην ΕΛΤΕ και στο Ε.Σ. του ΣΟΕΛ &
- Δικαστικές ενέργειες.

Τυχόν παράπονα και ισχυρισμοί ΟΕΛ ή τρίτων περί μη τήρησης του παρόντος συστήματος ποιοτικού ελέγχου αξιολογούνται από το ΔΣ της ΑΚ&Ε ΑΕ και λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα, ώστε να αποδεικνύεται σε κάθε ενδιαφερόμενο η πιστή τήρηση των αρχών και διαδικασιών που θεσπίζονται με το παρόν Σύστημα Ποιοτικού Ελέγχου του Ελεγκτικού Έργου.

7.4 Εγκαταστάσεις

7.4.1 Ασφάλιστρα

Όπως ήδη έχουμε αναφέρει στο κεφάλαιο τρία, την ασφάλιση της εταιρείας έχει αναλάβει η ΑΧΑ Ασφαλιστική ΑΕ. Η εταιρεία έχει ασφαλίσει όλα τα κτίρια και τις εγκαταστάσεις που έχει, σε περίπτωση πυρκαγιάς, σεισμού και φυσικών φαινομένων, αλλά και τρομοκρατικών επιθέσεων. Επίσης, έχει ασφαλίσει τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές της για κλοπή και φωτιά, έναντι 100 ευρώ ανά έτος. Το συνολικό κόστος για την ασφάλιση είναι 15.000€ το έτος.

7.4.2 Διαθέσιμο Ανθρώπινο Δυναμικό, Ειδικότητες και Κόστος

Το διαθέσιμο ανθρώπινο δυναμικό της εταιρείας απαριθμείται από 300 άτομα, τα οποία χωρίζονται σε Ορκωτούς Ελεγκτές Λογιστές, σε Διοικητικό Προσωπικό και σε Εξωτερικούς Συνεργάτες, οι οποίοι συχνά αναλαμβάνουν την παροχή συμβουλευτικών και φορολογικών υπηρεσιών σε πελάτες της εταιρείας. Στον επόμενο πίνακα απεικονίζονται οι εργαζόμενοι της εταιρείας ανά ειδικότητα και ανά μορφωτικό επίπεδο. Ενώ, στα γραφήματα που ακολουθούν εμφανίζεται στο μεν πρώτο το ποσοστό των εργαζομένων της εταιρείας που κατέχουν μεταπτυχιακό δίπλωμα, πτυχίο πανεπιστημίου και απολυτήριο λυκείου και στο δεύτερο η κατανομή του ελεγκτικού προσωπικού ανά κατηγορία.

Πίνακας 7.4.2: Κατανομή του ανθρώπινου δυναμικού ανά ειδικότητα και μορφωτικό επίπεδο.

	Απολυτήριο Λυκείου	Πτυχίο Πανεπιστημίου	Μεταπτυχιακό Δίπλωμα	Σύνολο
Εταίροι -Ορκωτοί Λογιστές Ελεγκτές	0	50	25	75
Επίκουροι Ορκωτοί Λογιστές Ελεγκτές	0	23	22	45
Δόκιμοι Ορκωτοί Λογιστές Ελεγκτές	0	22	13	35
Ασκούμενοι Ορκωτοί Λογιστές Ελεγκτές	0	14	11	25
Σύνολο ελεγκτικού προσωπικού	0	109	71	180
Εξωτερικοί Συνεργάτες	0	32	33	65
Διοικητικό Προσωπικό	20	25	10	55
Σύνολο	20	166	114	300

Γράφημα 7.4.2α: Σύνολο προσωπικού ανά μορφωτική βαθμίδα

Γράφημα 7.4.2β: Κατανομή ελεγκτικού προσωπικού ανά κατηγορία

7.4.3 Κόστος Λειτουργίας

Το κόστος λειτουργίας συνίσταται στα ενοίκια που πληρώνει η εταιρεία για τα εννέα υποκαταστήματά της, στα κοινόχρηστα και στους λογαριασμούς ΔΕΗ, ΟΤΕ και ΕΥΔΑΠ. Το συνολικό κόστος ανέρχεται στα 4000 ευρώ μηνιαίως για όλη συνολικά την εταιρεία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο: ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

8.1 Εισαγωγή και γενικές υποθέσεις

Η βάση της χρηματοοικονομικής ανάλυσης της εταιρίας εστιάζεται σε τέσσερις διαφορετικούς τομείς, οι οποίοι είναι:

- Η κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης της εταιρίας
- οι ισολογισμοί,
- οι ανάγκες της σε κεφάλαιο κίνησης
- και ο προβλεπόμενος ρυθμός ταμειακών εισροών και εκροών.

Σε αυτούς τους άξονες στηρίζονται όλες οι επιχειρήσεις για να στηρίξουν χρηματοοικονομικό σχεδιασμό τους και να κάνουν τις μελλοντικές προβλέψεις για την οικονομική τους ανάπτυξη και πορεία.

Για τη χρηματοοικονομική ανάλυση που πραγματοποιείται στο παρόν κεφάλαιο, ήταν απαραίτητο να γίνουν οι εξής παραδοχές:

- Οι φόροι εισοδήματος εκτιμώνται με βάση την κείμενη φορολογική νομοθεσία που αφορά την φορολόγηση ανωνύμων εταιρειών, ήτοι 25%.
- Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας ανέρχεται στο ποσοστό των 23%.
- Το κόστος πωληθέντων έχει υπολογισθεί με βάση τη Μεταβλητή ή Άμεση ή Οριακή μέθοδο, όπου τα γενικά βιομηχανικά έξοδα δεν συμπεριλαμβάνονται στο κόστος των πωληθέντων.
- Τα πάγια περιουσιακά στοιχεία της εταιρείας έχουν αποσβεσθεί με τη μέθοδο της σταθερούς απόσβεσης.
- Επίσης, λόγω των αναταραχών της ελληνικής οικονομίας ο δείκτης πληθωρισμού δεν λαμβάνεται υπόψη για τον καθορισμό των τιμών των παρεχόμενων υπηρεσιών για τα επόμενα τρία χρόνια που εξετάζει το παρών επενδυτικό σχέδιο.
- Το επιτόκιο μακροπρόθεσμου δανεισμού ανέρχεται σε 7.00%.

Τέλος, η χρηματοοικονομική ανάλυση που ακολουθεί αφορά τα έτη 2011 έως 2014, εφόσον υποθέτουμε ότι η οικονομική χρήση κατά την οποία συντάσσεται η παρούσα μελέτη είναι το 2010.

8.2 Πρόβλεψη Πωλήσεων

Η εταιρεία παρουσιάζει αύξηση των πωλήσεων της για την επόμενη τετραετία περίπου κατά 17% κάθε έτος. Έτσι, οι προβλεπόμενες πωλήσεις της διαμορφώνονται ως εξής:

Πίνακας 8.2α: Προβλεπόμενες πωλήσεις για την τετραετία 2011-2014

Έτος	Εκτίμηση πωλήσεων
2011	22.658.000
2012	27.179.000
2013	32.008.000
2014	37.145.000

Παρατηρούμε ότι ο κύκλος εργασιών της εταιρείας αυξάνεται από την αύξηση του συνολικού κύκλου εργασιών του ελεγκτικού κλάδου. Αυτό συμβαίνει διότι αναμένεται ότι η εταιρεία θα καταφέρει να κερδίσει νέο πελατολόγιο από εταιρείες-πελάτες που απευθύνονται σε άλλες μέχρι στιγμής ελεγκτικές εταιρείες.

Όσον αφορά το κόστος πωληθέντων αυτό έχει υπολογιστεί περίπου στο 1/2 του κύκλου εργασιών σύμφωνα με τους απολογισμούς των τελευταίων χρόνων.

Πίνακας 8.2β: Προβλεπόμενο κόστος πωληθέντων για τα έτη 2011-2014.

Έτος	Κόστος Πωληθέντων
2011	11.981.640
2012	14.352.030
2013	16.804.480
2014	19.329.750

8.3 Προβλεπόμενες Καταστάσεις Αποτελεσμάτων Χρήσης

Με βάση τα παραπάνω αναφερόμενα στοιχεία προκύπτουν οι καταστάσεις αποτελεσμάτων χρήσης για την επόμενη τριετία. Για τον υπολογισμό των επιμέρους στοιχείων των καταστάσεων αποτελεσμάτων χρήσης λήφθηκε υπόψη τόσο η τιμολογιακή πολιτική όσο και η στρατηγική μάρκετινγκ που πρόκειται να ακολουθήσει η εταιρεία την επόμενη τετραετία.

Πίνακας 8.3: Προβλεπόμενη Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης για τα έτη 2011 έως και 2014.

ΚΘΕΤΗ ΠΑΡΑΘΕΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ				
(ποσά εκφρασμένα σε ευρώ)				
	2011	2012	2013	2014
Κύκλος εργασιών	22.658.000	27.179.000	32.008.000	37.145.000
Κόστος Πωληθέντων	11.981.640	14.352.030	16.804.480	19.329.750
Μικτό αποτέλεσμα προ αποσβέσεων	10.676.360	12.826.970	15.203.520	17.815.250
Έξοδα Διοίκησης	1.500.000	1.600.000	1.750.000	1.900.000
Έξοδα Διάθεσης	5.200.000	6.000.000	6.700.000	7.100.000
Μερικά Αποτελέσματα Εκμετάλλευσης	3.976.360	5.226.970	6.753.520	8.815.250
Τόκοι πιστωτικοί & Έσοδα συμμετοχών	7.000	12.000	12.000	13.000
Τόκοι χρεωστικοί & συναφή έξοδα	6.000	9.000	14.000	19.000
Ολικά αποτελέσματα	3.977.360	5.229.970	6.751.520	8.809.250
Ανόργανα έσοδα	0	0	0	0
Ανόργανα έξοδα	0	0	0	0
Οργανικά & έκτακτα αποτελέσματα	3.977.360	5.229.970	6.751.520	8.809.250
Σύνολο αποσβέσεων	100.000	100.000	100.000	100.000
Αποσβέσεις ενσωματωμένες στο κόστος πωληθέντων	100.000	100.000	100.000	100.000
Καθαρό αποτέλεσμα προ φόρων	3.977.360	5.229.970	6.751.520	8.809.250
Μείον: Φόρος εισοδήματος	494.340	807.493	1.187.880	1.702.313
Καθαρό αποτέλεσμα μετά φόρων	3.483.020	5.422.478	5.563.640	7.106.938

Τα επιμέρους στοιχεία του παραπάνω πίνακα έχουν εκτιμηθεί με βάση την ακόλουθη μεθοδολογία:

- Τα έξοδα διοίκησης και λειτουργίας έχουν εκτιμηθεί με βάση τις ανάγκες της εταιρείας και ειδικότερα έχει υπολογισθεί σταδιακή αύξηση των εξόδων που οφείλεται στην ίδρυση των τριών νέων παραρτημάτων της επιχείρησης.
- Τα έξοδα διάθεσης προέρχονται από τα έξοδα προώθησης συν τα έξοδα διανομής.
- Οι αποσβέσεις των παγίων περιουσιακών στοιχείων έχουν υπολογιστεί με βάση την μέθοδο της σταθερής απόσβεσης και προκύπτουν ίσα 100.000€ για κάθε έτος, τα οποία είναι μάλιστα ενσωματωμένα στο κόστος πωληθέντων.
- Ο ετήσιος φόρος έχει υπολογιστεί με βάση την κείμενη φορολογική νομοθεσία που αφορά την φορολόγηση ανωνύμων εταιρειών, ήτοι 25%

8.5 Προβλεπόμενοι Ισολογισμοί Τέλους

Τα στοιχεία των προβλεπόμενων ισολογισμών για τα επόμενα πέντε έτη παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 8.5: Προβλεπόμενος Ισολογισμός

ΚΑΘΕΤΗ ΠΑΡΑΘΕΣΗ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ				
(ποσά εκφρασμένα σε ευρώ)				
	2011	2012	2013	2014
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ				
Οικόπεδα	1.500.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000
Κτίρια	950.000	950.000	960.000	970.000
Μηχανήματα	350.000	350.000	350.000	350.000
Λοιπά πάγια	120.000	120.000	120.000	120.000
Πάγιο Ενεργητικό	2.920.000	2.920.000	2.930.000	2.940.000
Απαιτήσεις	3.200.000	3.500.000	4.100.000	5.600.000
Χρεόγραφα	360.000	390.000	420.000	460.000
Διαθέσιμα	1.020.000	1.290.000	1.350.000	1.800.000
Κυκλοφορούν Ενεργητικό	4.580.000	5.180.000	5.870.000	7.860.000
Σύνολο Ενεργητικού	7.500.000	8.100.000	8.800.000	10.800.000
	2011	2012	2013	2014
ΠΑΘΗΤΙΚΟ				
Μετοχικό Κεφάλαιο	4.200.000	4.200.000	4.200.000	4.200.000
Αποθεματικά	600.000	600.000	600.000	600.000
Κέρδη εις νέον	300.000	500.000	900.000	1.400.000
Ιδία Κεφάλαια	5.100.000	5.300.000	5.700.000	6.200.000

Προβλέψεις	1.300.000	1.550.000	1.700.000	3.000.000
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	0	0	0	0
Προμηθευτές	855.000	927.000	1.000.000	1.300.000
Υποχρεώσεις από φόρους τέλη	141.000	141.000	141.000	141.000
Ασφαλιστικοί οργανισμοί	26.000	26.000	26.000	26.000
Πιστωτές διάφοροι	78.000	156.000	233.000	133.000
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	1.100.000	1.250.000	1.400.000	1.600.000
Σύνολο Παθητικού	7.500.000	8.100.000	8.800.000	10.800.000

8.6 Σύνοψη – Ανάλυση χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Σε αυτό το σημείο της ανάλυσης μας θα εξετάσουμε ορισμένους αριθμοδείκτες που αποτελούν το κυριότερο εργαλείο της ανάλυσης λογιστικών καταστάσεων. Οι δείκτες που θα μας βοηθήσουν να προβλέψουμε την πορεία της εταιρείας για την επόμενη τετραετία είναι οι εξής:

1. Αριθμοδείκτης Συνολικής Αποδοτικότητας

Ο δείκτης αυτός φανερώνει την ικανότητα της επιχείρησης να πραγματοποιεί κέρδη. Η συνολική αποδοτικότητα της επιχείρησης μπορεί να αποτυπωθεί από τον επόμενο δείκτη:

$$\text{Συνολική Αποδοτικότητα} = \frac{\text{Συνολικά Κέρδη}}{\text{Σύνολο Καθαρού Ενεργητικού}}$$

2. Αριθμοδείκτης Συνολικής Κυκλοφοριακής Ταχύτητας

Ο δείκτης αυτός προσδιορίζει τον αριθμό των κύκλων περιστροφής που πραγματοποιούν τα κεφάλαια που επενδύθηκαν σε ενεργητικά στοιχεία μέσα σε ένα έτος. Όσο μεγαλύτερος είναι τόσο πιο αποτελεσματικά έχουν χρησιμοποιηθεί τα περιουσιακά στοιχεία της εταιρείας.

$$\text{Συνολική Κυκλοφοριακή Ταχύτητα} = \frac{\text{Καθαρές Πωλήσεις}}{\text{Σύνολο Καθαρού Ενεργητικού}}$$

3. Αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου Κέρδους

$$\text{Καθαρό Περιθώριο Κέρδους} = \frac{\text{Καθαρά Κέρδη}}{\text{Καθαρές Πωλήσεις}}$$

4. Δείκτης Τρέχουσας Ρευστότητας

Με τον δείκτη τρέχουσας ρευστότητας αποτυπώνεται η ικανότητα της επιχείρησης να ανταποκρίνεται στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της. Ο δείκτης αυτός μπορεί να μεταβληθεί σε σύντομο χρονικό διάστημα και δε λαμβάνει υπόψη του ούτε τη ρευστότητα των επιμέρους στοιχείων του κυκλοφορούντος ενεργητικού. Επίσης παρέχει μια στατική εικόνα της ρευστότητας, αφού δεν υπολογίζει ούτε τη ποιότητα των στοιχείων του κυκλοφορούντος ενεργητικού. Ο δείκτης τρέχουσας ρευστότητας υπολογίζεται ως εξής:

$$\text{Τρέχουσα Ρευστότητα} = \frac{\text{Κυκλοφορούν Ενεργητικό}}{\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}}$$

5. Δείκτης Δανειακής Επιβάρυνσης

Ο δείκτης δανειακής επιβάρυνσης φανερώνει τη σχέση μεταξύ ξένων και ιδίων κεφαλαίων σε μια επιχείρηση.

$$\text{Δανειακή Επιβάρυνση} = \frac{\text{Ξένα Κεφάλαια}}{\text{Ίδια Κεφάλαια}}$$

6. Ιδιωφελής Αποδοτικότητα

Η αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων υπολογίζεται με τον ακόλουθο δείκτη:

$$\text{Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων} = \frac{\text{Καθαρά Κέρδη}}{\text{Ίδια Κεφάλαια}}$$

Ως καθαρά κέρδη λαμβάνονται τα καθαρά κέρδη που εμφανίζονται στη κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης μετά τους φόρους. Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την κερδοφόρα δυναμικότητα μιας επιχείρησης και παρέχει ένδειξη του

κατά πόσο επιτεύχθηκε ο στόχος πραγματοποίησης ενός ικανοποιητικού αποτελέσματος από τη χρήση των κεφαλαίων του μετόχου. Με άλλα λόγια, μετρά την αποτελεσματικότητα με την οποία τα κεφάλαια των φορέων της επιχείρησης απασχολούνται σε αυτήν.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η πορεία των παραπάνω δεικτών, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες οικονομικές καταστάσεις της ΑΚ&Ε ΑΕ.

Πίνακας 8.6: Παρουσίαση Αριθμοδεικτών

Αριθμοδείκτης	2011	2012	2013	2014
Συνολική Αποδοτικότητα	62,15%	76,35%	91,24%	95,75%
Συνολική Κυκλοφοριακή Ταχύτητα	3,540	3,238	4,325	4,038
Καθαρό περιθώριο Κέρδους	15,37%	24,45%	17,38%	19,13%
Τρέχουσα Ρευστότητα	4,164	4,144	4,193	4,913
Δανειακή Επιβάρυνση	0,216	0,236	0,246	0,258
Ιδιωφελής Αποδοτικότητα	68,29%	102,31%	97,61%	114,63%

Τα συμπεράσματα που προκύπτουν από τον υπολογισμό των παραπάνω δεικτών είναι τα εξής:

- Το γεγονός ότι η συνολική αποδοτικότητα της εταιρίας είναι 62,15% για το έτος 2011, σημαίνει ότι για κάθε 100 € επενδύσεις που κάνει η εταιρία βγάζει 62,15 € κέρδη. Το επόμενο έτος 76,4 € και το 2013 βγάζει 91,24 € κέρδη. Αυτό σημαίνει ότι οι επενδύσεις που κάνει η επιχείρηση της αποφέρουν αρκετά καλό ποσοστό κερδών και με την πάροδο των ετών όλες οι επενδύσεις της εταιρείας θα αποφέρουν κέρδη.
- Για την ΑΚ&Ε ΑΕ η συνολική κυκλοφοριακή ταχύτητα για το 2011 είναι 3,54 φορές. Αυτό σημαίνει ότι τα κεφάλαια που επενδύθηκαν σε ενεργητικά στοιχεία «γυρίζουν» κάθε $365/3,54=103$ μέρες, δηλαδή ο κύκλος διαρκεί 3 με 4 μήνες. Με λίγα λόγια, κάθε τρεις μήνες περίπου η εταιρία χρησιμοποιεί τα περιουσιακά της στοιχεία προκειμένου να πραγματοποιεί πωλήσεις.
- Το περιθώριο καθαρού κέρδους μετά φόρων ενώ αυξάνεται κατακόρυφα από το 2011 στο 2012, στη συνέχεια εμφανίζει πτώση για να φτάσει στο 19,15% περίπου το 2014. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να εκτοξεύσει την αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων κατά το έτος 2014 στο 114,63% , συγκριτικά με την αποδοτικότητα που παρουσιάζουν τα ίδια κεφάλαια το 2011.

- Η ρευστότητα της επιχείρησης για όλη την πενταετία βρίσκεται σε πολύ καλά επίπεδα. Βέβαια, μια τόσο υψηλή ρευστότητα είναι πιθανό σημάδι ότι τα κεφάλαια της εταιρείας παραμένουν αδρανή αντί να χρησιμοποιούνται αποδοτικά.
- Τέλος, παρατηρούμε ότι η εταιρεία έχει έναν πολύ καλό δείκτη δανειακής επιβάρυνσης, αφού τα ίδια κεφάλαια της ξεπερνούν τα ξένα κατά 5 φορές. Η εταιρεία ΑΚ&Ε ΑΕ στηρίζεται επομένως στα δικά της κεφάλαια και όχι σε πιστωτές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9ο: ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Η εταιρεία διαθέτει επαρκή δικά της κεφάλαια για την χρηματοδότηση των παρόντων σχεδίων προώθησης πωλήσεων. Το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας ανέρχεται 4.200.000€ και οι 75 εταίροι ΟΕΛ που είναι υπεύθυνοι για την ίδρυσή της έχουν ισόποσες ονομαστικές μετοχές και στηρίζονται στα ίδια κεφάλαια για την χρηματοδότηση της λειτουργίας της ΑΚ&Ε ΑΕ τουλάχιστον για την επόμενη τετραετία.

Βιβλιογραφία

Ελληνική

1. Καρβούνης Κ. Σωτήριος, 2006, «Μεθοδολογία, Τεχνικές και Θεωρία για Οικονομοτεχνικές Μελέτες», Εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα
2. ΣΟΛ ΑΕ, 2009, «Σύστημα Ποιοτικού Ελέγχου Ελεγκτικού Έργου της ΣΟΛ ΑΕ», 4^η Έκδοση, Αθήνα
3. «Προσχέδιο για την Ανάλυση Αγοράς των Υπηρεσιών Ορκωτού Ελεγκτή για το έτος 2009», ΕΛΑΣ. ΣΤΑΤ σε συνεργασία με την ΕΛΤΕ.
4. Παππάς Α. Αντώνης, 1999, «Εισαγωγή στην Ελεγκτική», Εκδ. Ε. Μπένου, 1^η έκδοση.
5. Καραμάνης Κωνσταντίνος, 2008, «Θεωρία και Πρακτική σύμφωνα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα», Εκδόσεις ΟΠΑ, 1^η Έκδοση, Αθήνα.
6. Τσακλάγκανος Α., 1999, «Ελεγκτική», Πανεπιστημιακές Παραδόσεις, Εκδ. Οίκος Αδελφών Κυριακίδη.
7. Χρήστου Β. Ναούμ, 2004, «Μαθήματα Χρηματοοικονομικής Λογιστικής», Εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα
8. Κάντζος Κωνσταντίνος, 1978, «Ελεγκτική, Θεωρία και Πρακτική», Εκδόσεις Οικ. Πάμισος, Αθήνα
9. Κωνσταντίνος Κάντζος (1995), «Ελεγκτική: Θεωρία και Πρακτική», Αθήνα: Σταμούλης.
10. Γρηγοράκος Γ. Θεόδωρος, 1989, «Γενικές Αρχές Ελεγκτικής», Εκδ. Σώμα Ορκωτών Λογιστών, Αθήνα.
11. Καζαντζής Χ., 2006, «Ελεγκτική και Εσωτερικός Έλεγχος: Μια συστηματική προσέγγιση Εννοιών, Αρχών και Προτύπων», Εκδ. Business Plus Α.Ε.
12. Κωνσταντίνος Καραμάνης, Βασίλης Παπαδάκης, «Εκθεση Αποτελεσμάτων Εμπειρικής Έρευνας: «Η εφαρμογή των ΔΛΠ στην Ελλάδα, Επιπτώσεις για Ελεγκτές, Λογιστές, Επιχειρήσεις κι Εποπτικές Αρχές», Αθήνα, Σεπτέμβριος 2008, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

13. ΚΕΠΕ, «Οικονομικές και Κοινωνικές Επιπτώσεις για την Ελλάδα της υπό συζήτηση οδηγίας για την απελευθέρωση του τομέα των Υπηρεσιών στην Ενιαία Ευρωπαϊκή Αγορά», Αθήνα, Μάιος 2005.
14. Πράσινο Βιβλίο, «Ο ρόλος, η θέση και η ευθύνη του Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή στην Ευρωπαϊκή Ένωση», XV/7009/96 EL
15. Αληφάντης Στ. Γεώργιος ΟΕΛ, 2005, Εισήγηση στο 4ο Συνέδριο Hellenic Finance and Accounting Association που πραγματοποιήθηκε στο Πανεπιστήμιο Πειραιά με τίτλο «Σημαντικά Ελεγκτικά, Λογιστικά και Φορολογικά Γεγονότα στην Ελλάδα μετά το τέλος του Β. Παγκόσμιου Πολέμου».

Ξένη

1. «IFAC Handbook of International Standards on Auditing and Quality Control», (2009), ISBN number: 978-1-934779-92-7
2. Organization for Economic Co-operation and Development, 2010, «Competition and Regulation in Auditing and Related Professions», DAF/COMP(2009)19
3. Brenda Porter, Jon Simon, David Hatherly (2003), «Principles of external auditing», Chichester: John Willey.
4. Kotler, Philip- Keller, Kevin, (2006), «Marketing Management»
5. Grant Thornton, (1990), Audit Manual, London: Longman.
6. Abbas Ali Mirza, Graham J. Holt & Magnus Orrell, με τίτλο «Wiley IFRS Workbook and Guide».
7. «Impact of the Current Economic and Business Environment on Financial Reporting», Geoff Pickard, AICPA
8. Troy Waugh, (2004), «101 Marketing Strategies for Accounting, Law, Consulting and professional services firm», John Wiley & Sons, Inc. Hoboken, New Jersey
9. Fox, Jack, (2000), «Starting and Building Your Own Accounting Business», John Wiley & Sons, Inc. (US).
10. David Begg, s. Ficher- R.Dornbush, (1998), «Εισαγωγή στην Οικονομική», τόμος Α, Εκδόσεις Κριτική.

11. Keith A. Houghton, Christine Jubb, Michael Kend and Juliana Ng, (2000), The Future of Auditing “Keeping Capital Markets Efficient: Towards a National Strategy on the Future of Auditing”, ANU E Press

Αρθρογραφία

1. Keith A Houghton, Christine Jubb, Michael Kend and Juliana Ng, (2009) με τίτλο «The Future of Auditing, “Keeping Capital Markets Efficient: Towards a National Strategy on the Future of Auditing”»
2. Henri Olivier, (2000) «Challenges facing the accountancy profession», The European Accounting Review, 9:4, 603–624
3. Brian W. Mayhew, Michael S. Wilkins, (2003), «Audit Firm Industry Specialization as a Differentiation Strategy: Evidence from Fees Charged to Firms Going Public», Vol. 22, No. 2, A Journal of Practice and Theory
4. Kennedys , «The Great Debate - the Future of Audit», (2011), CPA Protect,
5. Stergios Leventis, Pauline Weetman, Constantinos Caramanis, (2010), «Agency costs and product market competition: The case of audit pricing in Greece», The British Accounting Review.
6. Colbert J. 2002, Rittenberg L. (1999), «Competitiveness of the audit services market» που δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα “Managerial Auditing Journal”, Volume 22, Issue 2.
7. M. Nieves Carrera, Isabel Gutiérrez & Salvador Carmona (2003), “Specialization and Diversification in Audit Firms: A test of firm’s strategies in the Spanish audit market”, Minister of Science and Technology, First draft , Spain.
8. Santanu Mitra · Mahmud Hossain · Donald R. Deis, (2007), « The empirical relationship between ownership characteristics and audit fees», Springer Science & Business Media, LLC.
9. Simunic, D.A. (1980). “The Pricing of Audit Services: Theory and Evidence”, Journal of Accounting Research, Vol. 18 (1): 161-190.
10. Palmrose, Z.V. (1986a). “Audit Fees and Auditor Size: Further Evidence”, Journal of Accounting Research, Vol. 24 (1): 97-110.

11. Francis, J. and Stokes, D. (1986). "Audit Prices, Product Differentiation, and Scale Economies: Further Evidence from the Australian Market", *Journal of Accounting Research*, Vol. 24 (Autumn): 383-393.
12. Craswell, A., Francis, J. and Taylor, S. (1995). "Auditor Brand Name Reputation and Industry Specializations", *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 20 (December): 297-322.
13. Anderson, T. and Zéghal, D. (1994). "The Pricing of Audit Services: Further Evidence from the Canadian Market", *Accounting and Business Research*, Vol. 24: 195-207.
14. Brinn, T., Peel, M. and Roberts, R. (1994). "Audit Fee Determinants of Independent and Subsidiary Unquoted Companies in UK. An Exploratory Study", *British Accounting Review*, Vol. 26 (2): 101-121.
15. Johnson, E.N.; Walker, K.B. and Westergaard, E. (1995). "Supplier Concentration and Pricing of Audit Services in New Zealand", *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, Vol. 14: 74-89.
16. DeFond, M.L., Francis, J.R. and Wong, T.J. (2000). "Auditor Industry Specialization and Market Segmentation: Evidence from Hong Kong", *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, Vol. 19 (1): 49-66.
17. Tahinakis, P., και Nicolaou, A., (2004), "An empirical analysis on the independence of the Greek certified auditor-accountant", *Accounting Business and the Public Interest Journal*, Vol. 3(1), pp. 32-47
18. DeAngelo, L. (1981), "Auditor size and audit quality", *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 3(3), pp.183-99
19. Neil Marriott, Pru Marriott, (2000), «Professionals Accountants and the development of a management accounting service for a small firm», *Management Accounting Research*, 11, 475-492.
20. Ginoglou, Tachinakis, Margariti, (2008), «The provision of management advisory services and the influence on auditors, independence on auditing firms».
21. Ojo, Marianne, (2006), «Eliminating the Audit Expectations Gap: Myth or Reality? » , Munich Personal RePEc Archive.
22. Apostolos A. Ballas, (2006), «Accounting in Greece», *The European Accounting Review*.

23. Ray Ball, (2009), «Market and Political/Regulatory Perspectives on the Recent Accounting Scandals», Journal of Accounting Research.
24. Steven E Cahan, Jayne M. Godfrey, Jane Hakhilto & Debra C. Jeter, (2008), Auditor Specialization, Auditor Dominance, and Audit Fees: The Role of Investment Opportunities, Vol 83, No 6, The Accounting Review.
25. Albert L. Nagy and William J. Cenker, (2007), «Accounting firms cautiously maneuver in the new audit environment – a note», Vol. 22 No. 2, Managerial Auditing Journal
26. David J. Cooper, Royston Greenwood, Bob Hinings, John L. Brown, (1998), «Globalization and Nationalism in a multinational Accountig firm: the case of opening new markets in eastern Europe», Centre for Professional Service Firm Management, Canada
27. Constantinos V. Caramanis, (2010), Mandatory Audit Firm Rotation and Audit Quality: Evidence from the Korean Audit Market, The European Accounting Review
28. Timothy J. Fogarty, John T. Rigsby, (2010), «A reflective analysis of the “new audit” and the public interest. The revolutionary innovation that never came.», Vol. 6 No. 3, Journal of Accounting & Organizational Change

Ηλεκτρονικές Πηγές

1. <http://www.sesma.gr>
2. <http://www.soel.gr>
3. <http://www.taxheaven.gr>
4. <http://www.in.gr/innews>
5. <http://www.in.gr/innews>
6. <http://simatoros.wordpress.com>
7. <http://www.kathimerini.gr>
8. <http://www.in.gr>
9. <http://www.ifrs.org>
10. <http://www.sas70.us.com>
11. <http://www.hellastat.eu>

12. <http://europa.eu>
13. <http://research.altec.gr>
14. <http://www.aicpa.org>.
15. <http://www.pwc.com/gr>
16. <http://www.deloitte.gr>
17. <http://www.ey.com/GR>
18. <http://www.kpmg.com/gr>
19. <http://www.bdo.com.gr>
20. <http://www.grant-thornton.gr/>
21. <http://www.pkf.gr>
22. <http://www.bakertillyhellas.gr>
23. <http://www.moorestephens.gr>
24. http://rsmi.gr/home_gr
25. <http://www.orion-audit.gr>
26. <http://www.eurostatus-nexia.gr/>
27. <http://www.axonaudit.gr/>
28. <http://www.abacusaudit.gr>
29. <http://www.solae.gr>
30. <http://www.kyprisaudit.gr>
31. <http://www.express.gr>
32. <http://www.epistimonikomarketing.gr>

Νομοθεσία

1. Φ.Ε.Κ 139/A/31.8.1994
2. Φ.Ε.Κ 364/B/7.5.1997
3. Φ.Ε.Κ. 120/A/14.7.1992
4. Φ.Ε.Κ Α' 37/30.3.1963
5. Φ.Ε.Κ 53/A/12.4.1993
6. Φ.Ε.Κ 174 A/25-8-2008

Παράρτημα Α: Υπόδειγμα Έκθεσης Ελέγχου ΟΕΛ

Έκθεση Ελέγχου Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή
 Προς τους Μετόχους της Ανώνυμης Εταιρείας
 «.....»
 Έκθεση επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Ελέγξαμε τις συνημμένες οικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας «.....» που αποτελούνται από την κατάσταση οικονομικής θέσης της 31 Δεκεμβρίου 2009, τις καταστάσεις συνολικού εισοδήματος, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και την περίληψη σημαντικών λογιστικών αρχών και μεθόδων και τις λοιπές επεξηγηματικές πληροφορίες.

Ευθύνη της Διοίκησης για τις Οικονομικές Καταστάσεις

Η διοίκηση είναι υπεύθυνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση αυτών των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και για εκείνες τις εσωτερικές δικλίδες που η διοίκηση καθορίζει ως απαραίτητες ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδη ανακρίβεια, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Ευθύνη του Ελεγκτή

Η δική μας ευθύνη είναι να εκφράσουμε γνώμη επί αυτών των οικονομικών καταστάσεων με βάση τον έλεγχό μας. Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου. Τα πρότυπα αυτά απαιτούν να συμμορφωνόμαστε με κανόνες δεοντολογίας, καθώς και να σχεδιάζουμε και διενεργούμε τον έλεγχο με σκοπό την απόκτηση εύλογης διασφάλισης για το εάν οι οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδη ανακρίβεια. Ο έλεγχος περιλαμβάνει τη διενέργεια διαδικασιών για την απόκτηση ελεγκτικών τεκμηρίων, σχετικά με τα ποσά και τις γνωστοποιήσεις στις οικονομικές καταστάσεις. Οι επιλεγόμενες διαδικασίες βασίζονται στην κρίση του ελεγκτή περιλαμβανομένης της εκτίμησης των κινδύνων ουσιώδους ανακρίβειας των οικονομικών καταστάσεων, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος. Κατά τη διενέργεια αυτών των εκτιμήσεων κινδύνου, ο ελεγκτής εξετάζει τις εσωτερικές δικλίδες που σχετίζονται με την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων της εταιρείας, με σκοπό το σχεδιασμό

ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις και όχι με σκοπό την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών δικλίδων της εταιρείας. Ο έλεγχος περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση της καταλληλότητας των λογιστικών αρχών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και του εύλογου των εκτιμήσεων που έγιναν από τη διοίκηση, καθώς και αξιολόγηση της συνολικής παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων. Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε συγκεντρώσει είναι επαρκή και κατάλληλα για τη θεμελίωση της ελεγκτικής μας γνώμης.

Βάση για Γνώμη με Επιφύλαξη

Από τον έλεγχο μας ότι η εταιρεία δεν σχημάτισε πρόβλεψη για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία. Σύμφωνα με την αναλογιστική μελέτη το συνολικό ύψος αυτής ανέρχεται σε 759 χιλ. ευρώ περίπου. Κατά συνέπεια οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις εμφανίζονται μειωμένες κατά 759 χιλ. ευρώ περίπου, τα αποτελέσματα χρήσεως και τα ίδια κεφάλαια αυξημένα κατά 569 χιλ. ευρώ περίπου και οι αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις αυξημένες κατά το ποσό των 190 χιλ. ευρώ περίπου.

Γνώμη με Επιφύλαξη

Κατά τη γνώμη μας, εκτός από τις επιπτώσεις του θέματος που μνημονεύεται στην παράγραφο 'Βάση για Γνώμη με Επιφύλαξη', οι συνημμένες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την οικονομική θέση της Εταιρείας, κατά την 31 Δεκεμβρίου 2009, τη χρηματοοικονομική της επίδοση και τις ταμειακές της ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Αναφορά επί άλλων Νομικών και Κανονιστικών θεμάτων

Επαληθεύσαμε τη συμφωνία και την αντιστοίχιση του περιεχομένου της Έκθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου με τις συνημμένες οικονομικές καταστάσεις, στα πλαίσια των οριζόμενων από τα άρθρα 43α και 37 του Κ.Ν. 2190/1920.

.....
Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές
Σύμβουλοι Επιχειρήσεων

Αθήνα, 13 Μαΐου 2010

Ο ΟΡΚΩΤΟΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΗΣ

Διεύθυνση

A.M. ΣΟΕΛ.:

.....
A.M. ΣΟΕΛ.:

Παράρτημα Β: Υπόδειγμα Πιστοποιητικού Ελέγχου ΟΕΛ

Όνομα Ελεγκτικής Εταιρείας

.....

**Ορκωτοί Ελεγκτές &
Επιχειρηματικοί Σύμβουλοι**

Διεύθυνση
Τηλέφωνα
Ηλεκτρ. Αλληλογραφία

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ

Προς τους κ.κ. Μετόχους της Ανώνυμης Εταιρίας
«Όνομα Ελεγχόμενης Εταιρείας»

Ελέγξαμε τις ανωτέρω Οικονομικές Καταστάσεις καθώς και το σχετικό Προσάρτημα της Ανώνυμης Εταιρίας «Όνομα Ελεγχόμενης Εταιρείας» της εταιρικής χρήσεως που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2004. Ο έλεγχός μας έγινε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 37 του Κωδ. Ν. 2190/1920 «περί Ανωνύμων Εταιριών», και τις ελεγκτικές διαδικασίες που κρίναμε κατάλληλες βάσει των αρχών και κανόνων ελεγκτικής που ακολουθεί το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών. Τέθηκαν στη διάθεσή μας τα βιβλία και στοιχεία που τήρησε η Εταιρία και μας δόθηκαν οι αναγκαίες για τον έλεγχο πληροφορίες και επεξηγήσεις που ζητήσαμε. Η Εταιρία εφάρμοσε ορθά το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο. Δεν τροποποιήθηκε η μέθοδος απογραφής σε σχέση με την προηγούμενη χρήση. Το κόστος παραγωγής που προκύπτει από τα λογιστικά βιβλία, προσδιορίστηκε σύμφωνα με τις παραδεγμένες αρχές λογισμού του κόστους. Επαληθεύσαμε τη συμφωνία του περιεχομένου της Εκθέσεως Διαχείρισεως του Διοικητικού Συμβουλίου προς την Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων, με τις σχετικές Οικονομικές Καταστάσεις. Το Προσάρτημα περιλαμβάνει τις πληροφορίες που προβλέπονται από την παράγρ. 1 του άρθρου 43α του Κωδ. Ν. 2190/1920.

Από τον παραπάνω έλεγχο μας προέκυψαν τα εξής:

1. Η Εταιρία βασιζόμενη στη γνωμοδότηση 205/1988 της Ολομέλειας των Νομικών Συμβούλων της Διοικήσεως, δεν σχημάτισε την ελάχιστη πρόβλεψη αποζημιώσεως προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία που προβλέπεται από

τον Κωδ. Ν.2190/1920. Εάν σχηματιζόταν η προαναφερόμενη πρόβλεψη, αυτή θα ήταν, κατά την 31 Δεκεμβρίου 2004, μεγαλύτερη κατά Ευρώ 24,2 εκατομμύρια περίπου με βάση τις βασικές αποδοχές και επιπλέον Ευρώ 6,3 εκατομμύρια με βάση πρόσθετες αποδοχές και αντίστοιχα Ευρώ 22 εκατομμύρια και Ευρώ 6,2 εκατομμύρια την 31 Δεκεμβρίου 2003. Η καθαρή θέση θα ήταν αντίστοιχα μειωμένη με τα ίδια ποσά από τα οποία περίπου Ευρώ 2,3 εκατομμύρια αφορούν την τρέχουσα χρήση. Επίσης, η Εταιρία παρέχει ένα ιδιωτικό πρόγραμμα καθορισμένων παροχών στους εργαζόμενους. Με βάση την επικαιροποιημένη αναλογιστική μελέτη του προγράμματος, η Εταιρία θα έπρεπε να είχε σχηματίσει επιπλέον πρόβλεψη για το αναλογιστικό έλλειμμα ύψους Ευρώ 9,7 εκατομμύρια περίπου κατά την 31 Δεκεμβρίου 2004 και Ευρώ 10,7 εκατομμύρια περίπου την 31 Δεκεμβρίου 2003.

2. Στην Εταιρία έχει διενεργηθεί τακτικός φορολογικός έλεγχος μέχρι και την χρήση 1999 και κατά συνέπεια η φορολογική της θέση δεν έχει οριστικοποιηθεί για την περίοδο 1 Ιανουαρίου 2000 έως 31 Δεκεμβρίου 2004.

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ

Προς τους κ.κ. Μετόχους της Ανώνυμης Εταιρίας
«Όνομα Ελεγχόμενης Εταιρείας»

Κατά την γνώμη μας, οι ανωτέρω Οικονομικές Καταστάσεις, οι οποίες προκύπτουν από τα βιβλία και στοιχεία της Εταιρίας, απεικονίζουν, μαζί με το Προσάρτημα, αφού ληφθούν υπόψη οι παραπάνω παρατηρήσεις μας, την περιουσιακή διάρθρωση και την οικονομική θέση της Εταιρίας κατά την 31 Δεκεμβρίου 2004 καθώς και τα αποτελέσματα της χρήσεως που έληξε αυτή την ημερομηνία, βάσει των σχετικών διατάξεων που ισχύουν και λογιστικών αρχών οι οποίες έχουν γίνει γενικά παραδεκτές και δεν διαφέρουν από εκείνες που η Εταιρία εφάρμοσε στην προηγούμενη χρήση.

Αθήνα, 24 Φεβρουαρίου, 2005
Ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

.....
Α.Μ. ΣΟΕΛ:

Όνομα Ελεγκτικής Εταιρείας

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΡΡΑΙΑ

Copyright © Δάγκαρη Ι. Χριστίνα, 2011

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.